litatem ꝓuenit patri q̄ nām suā cōicet alij: q2 bonū ē cōi/catiuū sui. g̃ eadē rōne spūs scūs cōicabit nāz suā pfecta cōicatiōe: sz nō perfecte cōicat creature. g̃ cōicabit alij di uine psone. ¶ Itē in deo nō tm̄ ēnā ꝛ voluntas sz plura alia attributa: quoꝝ vnūqōq; hz rōnē ꝑncipij. Sz volun tati ꝛ nāe rñdet aliq̄ ꝓcessio inq̄tū hñt rōnē ꝑncipij. g̃ et ꝛ alijs attributis rñdebūt alie ꝓcessiones fm q̄s multi/plicabunt̄ persone multo plures q̄ tres.

Sed contra videt̄ q̄ sint tm̄ due. Persone. n. nō distinguunt̄ nisi fm relatiōes origi/nis. Sz relatio originis ē fz quā aliqs ē ab alio. g̃ vr̄ q̄ sit tm̄ vna persona que sit ens ab alia: ꝛ reliqua a qua ē ali⁹. ergo sunt tm̄ due persone.

Respondeo dōm q̄ nō sunt nisi tres psone in di/uinis. Et rō hꝰ ē: q2 in dīnis ꝑ eēn/tie simplicitatē nō pōt eē distinctio fm aliqd absolutū: sed fm relationē: ꝛ tm̄ fz relationē originis. vt ifra ꝓbabit̄. ¶ Itē relatio originis nō ꝑt ꝓstituere psonā si significet in cōi: sz oz q̄ significet aliqd ꝓprium ꝛ determinatū. Habz .n. se loco dīe ꝓstitutiue respectu psone quā oz eē ꝓpriā. ¶ Itē q2 psona ē nomē dignitatis oz q̄ illa relatio sit ad dignitatē ptinēs: sic g̃ oz tria ꝓsiderare in ꝓstituētib⁹ pso/nas. s. q̄ sit relo originis: q̄ sit ꝓpria: q̄ sit ad dignitatem ptinēs. Relatio aūt originis in cōi iportat̄ i bis duob⁹: q̄ ab alio ꝛ a quo ali⁹. Hoc ēt q̄ dico a q̄ ali⁹: ē q̄dē ad digni tatē ptinēs: sz cōe ē. Vñ oz ad hꝰ q̄ ꝓstituat psonā q̄ ōter minet̄ ꝑ spālē modū originis. In dīnis aūt nō pōt eē nisi duplex modus originis fm q̄ oēs agēs diuidit̄ i agēs a nā ꝛ agēs a volūtate: ꝛ iste actiōes iuēte i creaturis vt supra dcm̄ ē reducūt̄ in cās: ꝛ exēplar in duas ꝓcessiōes i dīnis: q̄rū vna ē ꝑ modū nāe ꝛ vocat̄ gnātio: ꝛ alia ꝑ modū vo/luntatis: ꝛ vocat̄ spiratio vt supra dcm̄ ē. Opz igit̄ ita spe cificare a q̄ alius ꝑ gnātionē a quo ali⁹ ꝑ spirationē. Hec aūt duo nō hñt repugnātiā: q2 idē pōt eē ꝑn⁹ pluriuz di/uersis modis. Vñ ex hꝰ nō ꝓstituentur due psone sed vna tm̄: q2 nihil hz vtutē distinguēdi: nisi q̄ hz aliquā rōnem oppositionis. Sic igit̄ habemus vnam personā a qua est aliquis per gnātionē ꝛ spirationē sicut ꝑ. si autē accipia/mus aliud. s. qui est ab alio: q̄uis iportet relationez origi/nis: tamen nō sufficit ad cōstituendā personā. tum q2 cōe est: tum q2 nihil dignitatis iportat. Esse enim ab alio pōt aliquid vel nobili vel ignobili modo. Unde opz ad hꝰ q̄ constituat̄ persona: q̄ determinet̄ per spālem moduz ad dignitatem pertinentez: ꝛ isti sunt tm̄ duo in diuinis: ꝛ iō oportebit ita dicere qui est ab alio per gnātionē. ꝛ qui est ab alio per spirationē. Ista aūt duo non possunt vni con/uenire: quia vna res habet tm̄ vnuz modum quo oritur ex alio. Nō. n. idez in specie est a natura ꝛ ab arte. nec per putrefactionem ꝛ seminationez. ꝛ ideo erit vna persona que est ab alia per generationē. ꝛ hic est filius. ꝛ alia que est ab alia per spirationem: ꝛ hic est spi. sanctus. Et cum iste relationes non possint multiplicari fm numerū: ita q̄ remaneat vnitas in specie: eo q̄ nō ē ibi aliqua diuisio materialis: opz q̄ sint tm̄ tres persone.

Ad primuz igit̄ dōm q̄ ꝓcessio intellect⁹ ꝛ natu/re habēt quādā similitudinē per quā distinguunt̄ a ꝓcessione per modū voluntatis. Pōt enim aliquid ꝓcedere ab vno vel a plurib⁹. Qō autē ꝓcedit ꝑ modū nāe ꝓcedit vt ab vno: si illud perfectū sit. ꝛ similr qō ꝓcedit per modū itellectus. nō. n. plures homines ha/bent vnā ꝛceptionē in numero. Et ita filio qui est tm̄ ab vno. s. a patre attribuit̄ vterq; modus. ꝓcedit enim per modum nāe vt filius. ꝛ per modum itellectus vt verbū. sed voluntas tendit in aliū. ꝛ pōt esse reciprocatio vt ex duobus vna voluntatis ꝓcedat conformitas: q̄ est vnio vtriusq;. Et iō ꝓcedere per modū voluntatis ꝛuenit. spi. scō q̄ ꝓcedit a duob⁹ vniens eos inq̄tū sunt distincte ꝑso/ne. Inquātū. n. sunt vna eēntia vniunt̄ per eēntiā: ꝛ fz hꝰ est iter eos amor eēntialis. ¶ Ad 2ᵐ dōz q̄ sic̄ est in infe riozibus q̄ nō alio actu pō ferr̄ in obm ꝛ in actū suū. Eo/dez. n. actu itellect⁹ itelligit se: ꝛ itelligit se itelligere. Ita ēt cū spi. scūs ꝓcedat vt amor quo ꝑ amat filiū: nō oz q̄ sit ali⁹ amor q̄ amet illuz amorē. ꝛ ꝓcipue cum ille amor nō differat ab isto nisi fm numer̄: ꝛ nō fm rōnez: ꝛ talis diuersitas in dīnis nō pōt eē: vt supra ꝓbatū ē. ¶ Ad 3ᵐ dōz q̄ liberalitas ꝛ bonitas sunt eēntialia: eēntialia autē nō sunt ꝑncipia actuū notionaliuz nisi fm q̄ ipsa eēntia est idez re qō ꝓprietas vel notio: vt supra dictuz est. Unā bonitas vel liberalitas in patre nō est ꝑncipiū gnātiōis: nisi inq̄tum bonitas est sua ꝑrnitas: in filio aūt bonitas nō est ꝑrnitas sz filiatio. Unā eadē bonitate ꝛ liberalitate ꝑ generat ꝛ filiꝰ generat̄. ꝛ pater spirat ꝛ spūs sanctꝰ spi/ratur. Unā fm Aug. cum dico de quo est: est questio origi nis: ꝛ nō equalitatis. sed cū querit̄ q̄lis vel quātus. Et iō per hoc q̄ spi. scūs nō ꝓducit aliā personā nō est minoris liberalitatis vel bōitatis. ¶ Ad q̄rtū dōz q̄ oīa attribu ta diuina sunt ꝑn⁹ ꝓductiōis per moᵐ efficiētis exempla ris: sicut bonitatē oīa bona imitant̄: ꝛ eēntiaz oīa entia: ꝛ sic de alijs. Unā ois illa ꝓcessio est per moᵐ nāe: ꝛ iō non opz esse plēs modos ꝓcessiōis in diuinis. ¶ Ad vltimuz patet solutio per ea que dicta sunt.

¶ Expositio littere.

Spiritus sanctꝰ amor ē ꝛc̄.) Nec tria se hñt ex additione adinui/cem. Amor. n. dicit simplicē iclinationē affe/ctus in amatū. Unde ēt q̄q; passiones dicit: fm q̄ est in parte sensitiua. ꝛ sic amor ēt in irrōnabilibꝰ inuenit̄. Dilectio aūt ꝑsupponit electionem sicut ipm̄ no men ostendit. Unde tm̄ rōnabiliuz est: sz charitas ponit quādā vehemētiā dilectionis. inquātū dilectū sub inesti mali ꝑcio habet̄: fm q̄ res multi ꝓcuy care dr̄. (Siue eniz sit vnitas ꝛc̄.) Unitas dicit̄ inquātū est nexus ꝑis ꝛ filij vt dictū est: sed. scītas dicit̄ inq̄tum ꝓcedit ꝓcessio ne voluntatis: in qua cōsistit tota sanctitas.

¶ Oz spūs scūs ꝓcedit a ꝑe ꝛ a filio. Di. xi.

Hic dōm est spūm sanctū a ꝑe eē ꝛ filio: ꝛ ꝓcedere a patre ꝛ filio. qō multi heretici negauerunt. Oz aūt de vtroq; procedat multis diuino ruz eloquoꝝ testimonijs cōprobat̄. Dic̄. n. apls. Misit deus spūm filij sui in cor/da vestra. Ecce hꝰ dī spiritꝰ filij. Et alibi. Qui aūt spirituz xp̄i nō hz hic nō est eius. Ipse etiā filius de spū sancto dicit in euangelio. Quem ego mittā vobis a patre. Patris aūt spiritꝰ di ctus est vbi legit̄. Si spiritus eius qui suscita/uit christū a mortuis habitat in vobis. Et ipse xp̄s dicit. Non eniz vos estis qui loquimini. sed spūs patris vestri qui loquitur. ꝛ alio loco. quē mittet pater in nomine meo. Et alibi ipse filius de spiritu sancto ait. De patre procedit. His ꝛ alijs pluribus auctoritatib⁹ ostēdit̄ q̄ spiritus sanctus a patre ꝛ filio procedit.

¶ Oz greci non concedunt spiritum sanctuz ꝑ/cedere a filio.

Greci tamen dicūt spūm scm̃ ꝓcedere trm̃ a pr̃e: ⁊ nó a filio. Qz ió dicunt. qz veritas in euāgelio fidē itegre ꝓtinēte de ꝓcessione spūs loquēs solū pr̃ez cō memorat dicēs. Spūs q a patre ꝓcedit. Et ēt ideo qz in ꝓncipalibus concilijs q̃ apud illos celebrata sunt. ita symbola eoꝝ subiūctis anathematib⁹ sancita sunt: vt nulli de trinitatis fide aliud docere vel aliter p̄dicare q̃ ibi ꝓtinet liceat. In qbus qdem symbolis cū spirit⁹ scūs ꝓmemorare ꝓcedere a pr̃e: ⁊ nó a filio: qcūq; inquiunt a filio eū ꝓcedere addunt anathema icurrunt. vñ ⁊ nos arguūt anathematis reos. Addunt etiam ad assertionez sue opinionis ⁊ in testimoniuz nostre damnationis de symbolo fidei. qō fm traditionē p̄dictoꝝ cōciliorum. Leo tertius rome trāscriptū in tabula argētea post altare bti Pauli posita posteris reliquit ꝓ amoꝛe vt ipse ait: ⁊ cautela fidei ortbodoxe. In quo qdem symbolo in ꝓcessione spirit⁹ solus cōmemorat pr̃ bis verbis. Et in spiritū scm̃ dñm ⁊ vinificatorē ex pr̃e ꝓcedentez cuz pr̃e ⁊ filio coadorandū ⁊ glorificādū ⁊c. Illō est symbolū qō in missa cāt̄ edituz in niceno cōcilio. In fine c⁹ subz ē: q aliō docuerit vl̃ aliꝛ p̄dicauerit anathema sit. Jōq; greci nos anathēatizatos dñt. qz dicim⁹ spm̃ scm̃ a filio ꝓcedē. qō ibi ñ ꝓtiet. Qō. n. fm nos ibi dr̃ q a pr̃e filioq; ꝓcedit. altez a latinis ē additū. s. filioq;.

¶ Responsio vbi determinant p̄dicta.

Nos aūt illa vba sic determinamus. Qui aliud docuerit vel aliter p̄dicauerit. i. ꝛriū docuerit vl̃ ꝛrio mō p̄dicauerit anathema sit. Aliud q̃ ꝓ opposito posuit q̃lr ⁊ aplus in epla ad Gallatbas. Si qs aliō euāgelizauerit. i. ꝛriuz anathema sit. nó dic̄ siqs addiderit. Nā si illō diceret sibijpsi: vt ait Aug. ꝓiudicaret. q cupiebat vēire ad quosdā qb⁹ scribebat sic̄ ad Thessalonicēses vt suppleret q̃ illoꝝ fidei derāt: ꝛ q supplet qō min⁹ erat addit: ñ qō ierat tollit. Qui āt ptergredit fidei regulā nó accedit i via ꝛ recedit a via. Ad illō āt qō ō euāgelio opponūt rñdem⁹ ita. qz cū dicat i eo veritas spūz scm̃ a pr̃e ꝓcedē: nó addit solo: ⁊ iō ēt a se ꝓcedere nó negat: ꝛ ió pr̃ez trm̃ nominat: qz ad eū solet referre etiā qō ipsius est: qz ab illo habet.

¶ Qz greci in sensu conueniant nobiscuz ⁊ verbis differant.

Sciendūz est trm̃ q greci cōfitent spūz sanctum esse filij sicut pr̃is. qz ⁊ apls ait. Spiritū filij. Et veritas in euangelio. Spūm veritatis. Sed cum nō sit aliud spūm scm̃ esse pr̃is vel filij q̃z eē a pr̃e ⁊ filio: ēt in hoc in eādē nobiscū fidei sententiā cōuenire videnť ꝛ in verbis dissentiant.

¶ Auctoritatibus grecoꝝ ostēdit spūm sanctum etiā ꝓcedere a filio.

Vnde ēt qdā coꝝ catholici doctoꝛes itelligētes vnā eādēq; fore sniaz p̄dicꝛoꝝ vboꝝ qb⁹ dr̃ spūs scūs ꝓcedē a filio ⁊ eē filij: pfessi sūt spūz scm̃ ēt ꝓcedere a filio. Vñ Athanasi⁹ in symbolo fidei. Spūs scūs a pr̃e ⁊ filio nō fact⁹ nec creat⁹ nec genit⁹: ꝛ ꝓcedēs. Ecce spm̃ scm̃ apte dixit ꝓcedere a pr̃e ⁊ filio. Didim⁹ ēt eoꝝ maxim⁹ doctoꝛ i li. de spū scō: ⁊ spm̃ scm̃ a filio ꝓcedē dic̄. Saluatoꝛ igt q ⁊ vitas. ñ. n. loq̃t a semetipso. Bē fine me ⁊ fine meo ⁊ pr̃is arbitrio: qz ĩsepabil̃ē a me ⁊ a pr̃is volūtate: qz ex se nō ē ꝛ ex pr̃e ⁊ ex me est. B. n. ipm qō subsistit ⁊ loquit̃ a pr̃e ⁊ a me illi est. Jtē spūs scūs q ē spūs vitatis spūsq; sapie nō pōt audire a filio loquēte q̃ nescit: cū B ipm sit qō ꝓferr̃ a filio. i. procedēs de⁹ de deo. spūs vitatis procedēs a vitate. ꝓsolatoꝛ manās ex cōsolatiōe. Jtez Cirillus epūs in epla nestoꝛio directa ait. Spūs intelligit̃ per se fm q spūs est ⁊ nō filij: ꝛ trm̃ nō ē alienus ab eo. Spūs. n. veritatis noiat̃ ⁊ ꝓfluit ab eo nē ex deo pr̃e. Joānes quoq; Chrisostomus in homelia q̃daz de expōne symboli sic ait. Ipse est spūs p̄ocedēs de pr̃e ⁊ filio q diuidit dona ꝓpꝛia ꝓout vult. Jtē in alia homel̃. Credēdū est spm̃ scm̃ pr̃is esse ⁊ filij. Jstū spm̃ scm̃ dicim⁹ pr̃i ⁊ filio cocl̃ē ⁊ ꝓcedentē de pr̃e ⁊ filio: B credire ne colloga mala coꝛrūpāt bonos moꝛes. Ecce a doctoꝛib⁹ greco ꝛū aperta habem⁹ testimonia qb⁹ spūs scūs a pr̃e ⁊ filio ꝓcedere oñdit̃. ois q̃ ligua confiteat spūm sanctū ꝓcedere a patre ⁊ filio.

¶ Diuisio textus.

Hic determinat de ꝓcessiōe. s. scti q̃tū ad suuz ꝑn^m. ⁊ diuidit̃ in duas ptes. In p^a oñdit. s. scm̃ ꝓcedere a pr̃e ⁊ filio. In z^a ingrit̃ vtz eq̃liter ab vtroq; ꝓcedat. iz. di. (Jtē q̃rit̃ cū. s. scūs) Pria in duas. In p^a ꝓbat vitatē. In z^a excludit errorem. ibi. (Greci tm̃ dicūt.) Que diuidit̃ in duas. In ꝑma oñdit grecoꝝ ꝓtroversiā. In scōa reducit ad cōcoꝛdiā intellect⁹. ibi. (Sciēdum tm̃ ē.) Prima in duas. In ꝑma ponit obiectionē grecoꝝ. In scōa solonem. ibi. (Nos aūt illa vba ⁊c.) Sciendūz tm̃.) Vic ostendit grecoꝝ concoꝛdiā ad latinos quātum ad sensum: q̃uis in verbis sit dꝛia: ⁊ circa B duo facit. Primo ostendit q greci concedunt. s. scūz esse a filio in suo equalenti: qz. s. concedunt eū esse filij. Zoñdit p multas auc̄tates doctoꝝ grecoꝝ: q ēt ꝓcedūt. s. scūz exps se esse a filio. ibi. (Unde ⁊ quidam eoꝛum.)

¶ Questio. I.

AD intelligẽtiã huius partis. quatuor q̃rũt. Prio. Utrũ.s.s. pcedat a pre ⁊ filio. 2o. dato q sic. Utr pcedat ab eis inc̃tũ sunt vnuz: vel inquãtũ sunt plures. Et si inc̃tũ vnũ. 3o q̃rit. Utrum inquãtum sunt vnũ in essentia: vel inquãtuz sũt vnum in aliqua notione. Quarto. Utruz possint dici pater ⁊ filius vnus spiratoz.

¶ Utr spũs sanctus pcedat a patre ⁊ filio. I.

AD primũ sic pcedit. videt q.s.s. non pcedat a filio: sz tm̃ a pre. Dyo. de di. no. c. 2. Dicit gdẽ est fontana deitatis fili⁹ ⁊.s.s. deigene deitatis: si ita oz dicere pullulationes sunt diuine nãe: ⁊ sicut flores: ⁊ sicut diuina lumina a scis eloquijs accepim⁹: sz pullulatio nõ est a pullulatione nec flos a floze. g̃ nec.s.s. a filio. ¶ P. i legẽda bti Andree dr. Pax vobis ⁊ vniuersis q credunt in vnũ deuz pr̃em. ⁊ in vnũ filium eius do. no. iesum. ⁊ in vnuz spũm sanctũ pcedentez ex pre ⁊ in filio permanẽtẽ: qõ aũt permanet in aliquo pcedens ab alio nõ pcedit ab eo in quo permanet. Alis nõ diceret manere in eo. ergo.s.s. nõ pcedit a filio. ¶ Item Dama. s.s. ex patre dicim⁹ ⁊ spm̃ patris nominam⁹. ex filio aũt spm̃ nõ dicimus: spm̃ vo fily nominam⁹. ergo ꝛc. ¶ Itẽ B videt per quasdã silitudines. Spũs.n. corporalis quo vbũ vocale pfert nõ pcedit a vbo: imo vtrunq; a loquẽte. g̃ nec.s.s. pcedit a filio qui est verbũ: sed vtrũq; a patre. ¶ Itẽ ex sole pcedit splendor ⁊ calor: ita q neutrũ ex altero: sz fili⁹ est splẽdor patris. Deb. i. spũs san. aũt ẽ sicut calor cũ sit amor. ergo ꝛc. ¶ Itẽ videm⁹ q illud qõ pcedit corporaliter: pcedit ex vno loco in aliũ ⁊ nõ ex illis duob⁹. g̃ ⁊.s.s. pcedit ex pre in filiũ: ⁊ nõ ex patre ⁊ filio. ¶ Itẽ hoc vr̃õne. Nullũ.n. simplex põt eẽ a duob⁹. alis.n. effectus esset simplicior cã: qõ est ipossibile. Sz.s. scũs ẽ simplex. g̃ nõ est a duob⁹. ¶ P. s. san. nõ min⁹ puenit cũ pre q̃ fili⁹: nec minoris est dignitatis. si igit fili⁹ cõicat cũ pre in spiratione. s. scĩ. vr̃ q.s. scũs cõicet cuz pre in gnãtione fily. ⁊ B ẽ falsum. g̃ ⁊ pmũ. ¶ P. Aut pater pfecte spirat. s. san. aut nõ. Si nõ. g̃ est aliq̃ iperfectio in pre: qõ est ipossibile. Si perfecte ergo superfluus est alius spirãs. in diuinis autẽ nihil est superfluum. ergo filius nõ spirat. s. sanctuz.

In cõtrariũ sunt mlte auctates in littera posite. ¶ Idẽ ostẽdit per similitudinẽ: qz in aĩa ẽ imago trinitatis: sed amor ĩ aĩa g repñtat. s. scm̃. pcedit a notitia q̃ repñtat filiũ. ergo ĩ diuinis. s. scũs pcedit a filio. ¶ Itẽ oĩs amor procedit ab amante: sed. s. san. amor est pr̃is ⁊ fily m̃ auctoritatẽ Da. inductã: vt amor ipsorum. ergo procedit ab vtroq;.

Respondeo dõm simplr q.s.san. procedit a filio. Doc. n. remoto ineuitabiliter remouet distinctio fily ⁊.s.san. Cũ.n. diuine psone m̃ nihil absolutum distinguant: oz q oĩs ipsaꝛ distinctio sit m̃ relationis originis. Unũ si.s.san. ⁊ fili⁹ nõ distinguerent per B q vn⁹ est ab alio: oporteret q vterq; esset vna psona. Nec B remoto posset dici q distinguerent psonaliter fili⁹ ⁊.s.san. per diuersuz modũ pcedẽdi a pre. vt q fili⁹ pcederet p mo⁹ nãe: ⁊.s.san. p mo⁹ volũtatis. Alle.n. modus diuersus aut diceret diuersitatẽ p oppositõez relatõis. ⁊ sic rediret idẽ qõ pus. Aut diceret diuersitatẽ in absolutis: ⁊ tũc vel realẽ diuersitatẽ: ⁊ sic eẽt oppositio ĩ deo: vel diuersitatẽ rõnis: ⁊ sic nõ posset eẽ iter filiũ ⁊.s.san. nisi diuersitas rõis. Et B nõ sufficit ad distinctionẽ psonaꝛ: vt. s. dcm̃ ẽ. Et iõ cũ fili⁹ nõ sit a spũ scõ relinquit q.s.san. sit a filio.

Ad primũ g̃ dõm q locutiões ille sũt symbolice. Et iõ ex eis nõ procedit arg̃. sicut idem Diony. dicit in epla ad Titũ. Oz symbolica theologia nõ est argumẽtatiua. Et nõ silitudo q̃tũ ad aligd. s. q flores sunt ab vno: nõ tñ q̃tũ ad oĩa. ¶ Ad 2m dõm q.s.san. dr manere in filio: nõ q nõ sit distinct⁹ ab eo: sz qz vt⁹ spiratiua ẽ in pre ⁊ a pre ẽ in filio: sic ⁊ oĩa q̃ fili⁹ bz: ⁊ ibi manet ⁊ nõ pcedit ulteri⁹: qz.s.san. nõ bz vtutẽ spirãdi: vt. s. spiret: sz vt spiret: vt supra dictũ ẽ. de põ gnãtiua fily. ¶ Ul dõm q itelligit de filio m̃ nãm assũptã: ĩ quo nihil fuit ꝛiuz gr̃e. s. scĩ. ⁊ iõ in ipso dr gescere: sic ẽt dr habitare in sanctis. ¶ Ad 3m dõm: q Dama. in hac pte nõ credit: qz dicit fuisse tpe illo q̃ icepit ꝛtrouersia sup hac qõne iter grecos ⁊ latinos. Tñ nõ negat gn sit ex filio: sz dic se non pcedere q sit a filio: qz adhuc apud eos in dubio vtebat. ¶ Ad 4m dõz q vbũ ẽ duplex. s. vocale ⁊ vbũ mentis. ⁊ duplici vbo rñdet duplex spũs. Uerbo.n. volubili rñdet spũs corpalis. vbo mẽtali spũs amoris ĩtimi. Uñ dico q vbũ m̃ gnãtionẽ eternã ẽ silẽ vbo mẽtali. ⁊ iõ a vbo pcedit. s. san. sic a vbo mẽtali amor. Sz fili⁹ m̃ q carnẽ assũpsit bz similitudinez vbi vocalis: ⁊ sic formatio vocis fit per aerẽ respiratũ. ita incarnatio vbi facta est operatione .s.san. ¶ Ad 5m dõm q in illa silitudine supponit falsuz: calor.n. pcedit ex splendore m̃ phos. vñ dicit Auicẽ. 6. de nãlibus. Oz sol nõ facit calorẽ in inferioribus nisi mediante splendore. ¶ Ad sextuz dõm q pcessio dicit prozie in diuinis sicut ⁊ gnãtio. Uñ nõ sumitur a silitudine pcessionis localis: qz B esset metaphorice dictũ: sed dicit exitũ a pncipio. Non aũt omne qõ est a pncipio pcedit in aliud: sed aligd pcedit vt in se subsistẽs ⁊ ita procedit. s. san. a pre ⁊ filio. ¶ Ad septimum dõm q simplex nõ põt pcedere a pluribus: q̃ sunt diuersa p eẽntiã: quoꝛ sunt diuerse opationes. Sz pr̃ ⁊ fili⁹ vtute vni⁹ nãe spirãt. s. san. vnica spiratione: ⁊ iõ q spirat est simplex. ¶ Ad octauuz dõm q nõ põt. s. san. cõicare patri in gnãtione fily duplici rõne. Primo qz fili⁹ pcedit per modũ nãe: qz per actũ gnãtionis: ⁊ actus nãe est vnius tñ. Sz. s. san. pcedit vt amor per modũ voluntatis: sed plures vniunt ĩ voluntate ad aliquẽ actũ. ⁊ iõ. s. san. põt esse a pre ⁊ filio. Alia rõ est qz repugnaret ppzietati. s. san. qua. s. pcedit a patre ⁊ filio vt amor. Non enim põt esse q duo sint pncipiũ sibi inuicem. Unde sicut pr̃ filio nõ cõicat pr̃nitatez vt seipz generet: ita nec. s. san. vt filiuz generet. Sic est icõueniẽs q aligd generet ex seipso: ita etiaz vel plus q aligd generetur ab eo cuius est pncipiũ. ¶ Ad vltimũ dõz q pater perfecte spirat. s. san. sed qz oĩs perfectio pr̃is cõicat filio q̃ non repugnat sue ppzietati: cũ nihil distinguat iter eos nisi oziginis relatio: opz q sic cõicat sibi pfectionẽ diuinitatis: ita ẽt pfectionẽ spirandi. Uñ nõ est ppter imperfectionem patris q filius spiret: sz ppter pfectionez fily q bz totã pfectionez patris. Sodẽ. n. mõ posset argui q filius non esset deus vel q non crearet.

¶ Utr spũs scũs pcedat a pre ⁊ filio inc̃tũ sũt vnũ. II.

AD secundum sic pcedit. vr̃ q.s.sã. procedit a pre ⁊ filio nõ inc̃tũ sũt vnũ. S. scũs. n. pcedit ab eis vt nexus vel vnio q̃dã. sz nexus ẽ distinctoꝛ. g̃ pcedit ab eis vt distincti sũt. ¶ Itẽ pr̃ ⁊ fili⁹ diligunt se ⁊ inc̃tũ sũt vnũ ĩ eẽntia: ⁊ inc̃tũ sũt distincte psone. Si. n. p eẽntiã distinguerent adhuc diligerẽt se. Diligunt aũt se inc̃tũ sũt vnũ in eẽntia amore eẽntiali. ergo inc̃tũ sũt distincti in psonis amore ab eis pcedẽte. Sz B amor ẽ. s. san. g̃. s. san. pcedit ab eis inc̃tum sũt distincte psone. ¶ Itẽ act⁹ sunt suppositoꝛ. si g̃ spirare ẽ act⁹ pr̃is ⁊ fily: opz q sit act⁹ eoꝛ inc̃tũ sunt suppositi distincti: sed. s. san. pcedit ab eis per actũ spirationis. g̃ pcedit ab eis inc̃tum sunt persone distincte.

Contra pater ⁊ filius distinguunt̃ pñitate ⁊ filiatione. ergo si spūs.s. ꝓcedit ab eis inꝯtus sunt personе distincte ꝓcedet a pre inꝯtus bꝫ pñitatem: ⁊ a filio inꝯtum bꝫ filiationē. g̃ pñitate pater referꝫ ad spiritum. s. Sed pater paternitate referꝫ ad filium. ergo eadem relatione. s. paternitate referꝫ ad filiū ⁊ spm̃. s. ⁊ eadem erit ꝓcessio vtriusqꝫ: qō stare nō pōt. ¶ Itez vt dictum est: nullus simplex ꝓcedit a pluribꝰ nisi in essentia vnianꝫ ⁊ operatione. sed spūs san. est simplex: ergo procedit a patre ⁊ filio inquantum sunt vnum.

Respondeo dōm ꝙ oīs actus referꝫ ad duo originaliter. s. ad agētez ⁊ ad ꝑn̄m actionis. Agens aūt est ipsum suppositū vt hō vel ignis: ⁊ ꝑn̄m actionis est aliq̃ forma in ipso subalis vel accn̄talis. Dico g̃ ly inꝯtus pōt dicere cōditionē agentis: vel ꝓncipiuz actiōis. si dicat cōditionē agētis vel operātis: sic ꝓcedit. s. scūs a pre ⁊ filio inꝯtū sunt ples ⁊ inꝯtus sunt distincte psone: quia ab eis pluribꝰ ⁊ distinctis procedit. Si autez dicat cōditionē ꝓncipy actionis. Sic dico ꝙ procedit ab eis inquantuz sunt vnum. cū. n. vna operatio non sit nisi ab vno ꝓncipio: opz aliquid esse vnū in patre ⁊ filio qō ē ꝓncipiū huiꝰ actus: g̃ est spirare: g̃ est vnus ⁊ simplex: quo vna ⁊ simplex persona. s. scī ꝓcedit. ¶ Et per hoc pz solutio ad totum. Quid autem sit illud vnum cōe in patre ⁊ filio: patebit in sequenti articulo.

¶ Utꝛ spūs ꝓcedat a pre ⁊ filio inꝯtū sūt vnū nā. III.

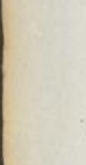

B tertiuz sic ꝓcedit. vī ꝙ. s. scūs ꝓcedat a patre ⁊ filio inquātū sunt vnū in nā. Natura. n. nō cōicaꝫ nisi per actū nāe. ſz. s. scūs ꝓcedēdo accipit totā nāz diuinā: sicut filius nascēdo. ergo ꝑn̄m actus q̃ cōicaꝫ sibi natura diuina est nā. ergo ⁊c. Et ℔ idē vī per Anſ. g̃ dicit ꝙ ridiculū ē dicere: ꝙ ꝓ relatione tota eēntia pris ⁊ filij sit in spū. s. ⁊ nō potius ꝓpter eēntiā. ¶ ℘. spūs. s. ꝓcedit vt amoz. amoz aūt dicit ꝓcessuz volūtatis ergo. s. scūs ꝓcedit a pre ⁊ filio inꝯtus sunt vnū in volūtate: sed voluntas cuz sit de absolutis tz se ex parte nāe. ergo ⁊c. ¶ ℘. Cum ꝓprietas recipiat numerū a supposito: ipossibile est duoꝫ suppositoꝫ esse eandē numero ꝓprietatē vel notionē: sed pr̃ ⁊ filiꝰ sunt suppositа distincta. g̃ nō pñt cōuenire in aliq̃ vna notione: ⁊ ita. s. scūs nō ꝓcedet a pre ⁊ filio inꝯtum sunt vnum in notione aliqua. restat ergo ꝙ inquantum sunt vnum in essentia.

Sed contra in vnitate diuīe eēntie cōicat nō tm̃ filius: sed etiā. s. scūs. Si igr̃ pr̃ ⁊ filiꝰ spirant. s. scm̃ inꝯtū sunt vnū in nā. oz ꝙ ēt spūs. s. sil'cuz eis spiret seipsum: ꝙ est ipossē. g̃ ⁊ ꝑmū. ¶ Si dicas ⁊ repugnat ꝓprietas. s. s. Cōtra ꝓprietates nō distīguuntur nec determināt eēntiā: ſz tm̃ personā. g̃ qcqd ꝓuenit eēntie in persona pris ⁊ filij ꝓuenit ēt in ꝑsona spūs san.

Respondeo dōm ꝙ pr̃ ⁊ filiꝰ spirāt. s. scm̃ inꝯtū sūt vnū ī potētia spiratiua. Potētia aūt spiratiua: sicut ⁊ supza dictū est: dicit aligd q̃si mediū inter eēntiā ⁊ ꝓprietatē. eo ꝙ dicit eēntiā sub rōe ꝓprietatis. sic. n. actus notionalis ab eēntia egredit nō sicut ab agente: sed sicut ab eo a quo agitur. Ḡnātio. n. nō egredit ab eēntia inꝯtuz est eēntia: sed inꝯtū est pñitas. Et si ista duo. s. eēntia ⁊ pñitas differēt in diuinis egrederet ab vtroq; gnātio: sed a pñitate ımediate: ⁊ ab eēntia sic a ꝑmo ꝓncipio. Similr̄ dico ꝙ spiratio egredit ab essentia nō sicut a spirāte: sed sicut a ꝓncipio spiratiōis: inꝯtū bꝫ rōnē alicuiꝰ notionis q̃ est cōis pri ⁊ filio: q̃ dr̃ cōis spiratio: ⁊ ita spiratiua potētia dicit eēntiā sub ratione talis ꝓprietatis. Et iō dico ꝙ ꝓcedit. s. scūs a pre ⁊ filio inꝯtū sunt vnū in eēntia ⁊ in aliq̃ notiōe. s. i cōi spiratiōe. ¶ Et ꝓ hoc soluēda sunt argumēta ad vtrāq; partē.

Ad primū ergo dōm ꝙ nā cōicaꝫ per actū nature cōiter loquendo: ſz determinata cōicatio dz esse per actū nāe sub aliq̃ ꝓpria rōne accepte: ⁊ iō cōicatio q̃ est per spirationē est actꝰ diuine nāe: inꝯtū bꝫ rōnem spirationis. Et ℔ intēdit Anſ. ꝙ ipossibile est dicere ꝙ ꝓcessionis: q̃ terminaꝫ in nām: nō sit aliquo mō natura ꝑn̄m: cum sit ibi quasi cōicatio vniuoca. Deꝰ. n. ꝓcedit a deo sicut ignis ab igne. ¶ Et per ℔ pz solo ēt ad ⁊m: qz eadē est rō de voluntate ⁊ eēntia. ¶ Ad ⁊m dōm ꝙ diuersoꝝ suppositoꝝ fm eēntiā distinctoꝝ nō pōt eē notio vna: sed si eoꝝ sit eēntia vna erit ⁊ opatio vna. Et qz relatio fm ītellectū inascīt ex aliq̃ opatione: per ꝯns erit ⁊ relatio vna: ⁊ ita pater ⁊ filiꝰ pñt ꝓuenire in vna ꝓprietate relatiua. ¶ Ad q̃rtum dōm ꝙ ab eēntia inꝯtuz est eēntia nō est actꝰ spirādi. sed inꝯtū bꝫ rōnē talis ꝓprietatis. s. cōis spiratiōis. Et qz rōnē hanc nō bꝫ eēntia ī spū san. iō nō sequiꝫ ꝙ spūs. s. per eēntiaz suā spiret. ¶ Ad ⁊m dōm ꝙ si ꝓprietas in persona eēt aliud ab eēntia de necessitate determinaret ipam per se vel per accns: sed qz est idē ꝙ eēntia fm rem: iō nō aduenit sibi vt restringēs vī determinās eam: ⁊ tm̃ fm vnā ꝓprietatē est ꝑn̄m vniuersi cui? nō est ꝓncipium fm rōnē alteri? ꝓprietatis: sicut ꝑz etiam ꝙ est ꝓncipiuz huius actus velle fm rōnē volūtatis: ⁊ huius actus scire fm rōnem scīe: ⁊ tm̃ essentia per ℔ nō determinaꝫ realiter: neq; distinguiꝫ. Et ideo cuz fm rōnez cōis spirationis essentia in patre ⁊ filio sit ꝓncipiū actus notionalis: quo spm̃ san. spirāt: nō opz ꝙ in spū scō eadē eēntia sit ꝑn̄m eiusdē actus: cuz eēntia diuina in spū san. nō sit cōis spiratio: sicut in patre ⁊ filio.

¶ Utꝛ pater ⁊ filiꝰ sint vnus spirator. IIII.

B quartuz sic ꝓcedit. videt ꝙ pater ⁊ filiꝰ sint vnꝰ spirator. Per ℔. n. nō ꝓportatur nisi vnitas in actu spirādi: sed vno actu spirāt pater ⁊ filiꝰ. ergo sunt vnus spirator: sicut vnꝰ deꝰ. ꝓpter vnitatem deitatis. ¶ ℘. sicut pater ⁊ filiꝰ ꝓueniūt ī actu creādi: ita ēt in actu spirandi. Sed ꝓpter illā ꝓueniētiā pater ⁊ filius dicunt̃ vnꝰ creator. ergo eadē rōne �means dici vnꝰ spirator. ¶ ℘. ꝑn̄m dicit relationē ꝯnez ad actū quo est ꝓncipiū: ſz pater ⁊ filiꝰ dicunt̃ vnū ꝑn̄m. s. scī vt ifra habebit̃. ergo ēt dici debēt vnus spirator.

Contra quicūq; spirāt sunt spirātes: sed pater ⁊ filius spirant spiritum. s. ergo sunt spirantes. ergo etiam sunt spiratozes. s. sci.

Respondeo dōm ꝙ actus recipit numerū a suppositis. vñ ēt verbuz significās substantiam per moduz actꝰ dr̃ de pluribꝰ personis pluraliter: q̃uis sit eēntia vna sicut Jo. ii. Ego ⁊ pater vnuz sumus. Actus aūt significat ēt in verbo ⁊ in participio ⁊ in noie verbali: sed tm̃ participiuz plus accedit ad subam q̃ verbum: ⁊ adhuc nomē verbale magis q̃ participiuz. Et iō nō ꝑsumim? dicere ꝙ pater ⁊ filiꝰ spiret. s. scm̃ vel ꝙ sint spirās: vel ꝙ sint spiratoz: sed ꝙ spirēt ⁊ sint spirantes: ⁊ sint spiratozes: q̃uis sit actus vnꝰ quo spirāt: tamē fm ꝙ vnūqōq; eoꝝ magis accedit ad significādum actū: minꝰ ꝓprie potest in singulari predicari.

Ad primuz ergo dōz ꝙ q̃uis actus sit vnꝰ: tamē qñ significaꝫ vt actus egredies a pluribus suppositis: oz ꝙ significet pluraliter. Actus. n. trahit numerū a suppositis. ¶ Ad ⁊m dōm ꝙ creatio est actus trium personaꝝ: nō fm ꝙ distincte sunt: sed fm ꝙ vniuntur in eēntia: qz ēt per ītellectū remota distinctiōe personarum adhuc remanebit creatio. Et iō dicimus ꝙ pater ⁊ filius ⁊. s. scūs sunt vnꝰ creator: q̃uis nō dicam? ꝙ sint

vnus creās: qz nomẽ ꝟbalẽ plus recedit ab actu q̃ partícipiũ: ſz ſpiratio ẽ act⁹ ꝯueniẽs plurib⁹ ſuppoſitis quodã mõ ſm q ꝺiſtinguunt: vt ſupra dcm ẽ. Et iõ ẽt in nomíe ꝟbali opz q act⁹ ꝑaliter ſignificet. ¶ Ad 3m dom: q ꝑn cipiũ nõ noīat aliquẽ actũ: ſz tm̃ relonẽ: z qz ꝑ z fili⁹ refe runt vna relone ad ſpm̃ſcm̃. iõ dr vnuz ꝑn spũſci: ſed nõ vn⁹ ſpirator. ¶ Expoſitio littere.

MIſit deus ſpũm filij ꝛc.) Nec ꝓbatio nõ vr ſufficiẽs: qz greci ꝯfi tent ſpũm eẽ filij: ſz nõ a filio. Sz dom: q cuz opozteat genitm̃ in alíq̃ hitudine cõſtrui nõ pot alia iueniri: niſi hitudo ozigis: qz ſola tal' relo ꝓſonas diſtiguit. z iõ opz ꝛcedere q ſpiri tuſſanct⁹ a filio oziaī. ¶ Quez ego mittã ꝛc.) Uideī ẽt hec ꝓbatio inſufficiens: qz ꝟ loquit de tẽpozali ꝓceſſione ſpũſſan. quã greci a filio eẽ ꝛcedũt: nõ aũt eternã. Sz di cendũ: q cũ tẽpozalis ꝓceſſio icludat eternã: vt infra dice tur: opz q a quo ꝓcedit tpaliter etiaz ab eterno ꝓcedat. ¶ Qui aliud docuerit ꝛc.) Nec magr̃ bñ exponit aliud ꝑ ꝺrio ſumẽs: q. n. nõ ẽ ꝺriũ ſacre ſcripture: veritas ei⁹ ẽ ſm Anſel. nec põt eſſe q oĩa credẽda explicite i illo ſym bolo ꝯtineanī in quo de deſcẽſu ad iferos nulla mentio fit. Proceſſio aũt ſpũſci cõtineī ibi iplicite inquãtuz ibi ꝯtineī diſtinctio ꝓſonarũ q̃ aliter eẽ nõ poſſet: vt dcm̃ ẽ. ¶ Sz q̃rũt greci qũo fuerī latini auſi ꝟ addere. ¶ Ad qõ dom: q neceſſitas fuit ſicut eoz erroz oſtẽdit: z auctoritas Romane eccl'ie ſynodũ ꝯgregãdi in qua exprime reī aliqd qõ implicite in articulis fidei ꝯtinebaī.

¶ Utruz ſpũs ſanctus pri⁹ vel plenius ꝓcedat a patre q̃ a filio. ¶ Diſtinctio. XII.

ITem q̃rit cuz ſpũs ſcũs a ꝑre ꝓce dat z filio: vtz ſpũs ſanct⁹ pri⁹ vel magis ꝓceſſerit a ꝑre q̃ a filio: qõ nitit̃ beretic⁹ oñdere ita dicẽs. Si ꝓceſſit ſpũs ſcũs a ꝑre: ꝓceſſit vti qz aut nato iaz filio aut nõ nato fi lio. Si ꝟo iã nato filio ꝓceſſit añ nat⁹ ẽ filij q̃ ꝓceſſit ſpũs ſcũs. Preceſſit igit̃ natiuitas filij ꝓceſſionez ſpũs ſci. Si aũt ꝓceſſit a ꝑre nõ na to filio añ proceſſit q̃ filius genitus fuerit.

¶ Reſponſio Augu. ad id qõ primo q̃rebaī. ſ. an prius a patre q̃ a filio proceſſerit.

HIs z hmõi qõnib⁹ magis laboziosis q̃ fructuoſis rñdet Aug. in. xv. lib. de trini. dicẽs. In illa ſumma trinita te q̃ de⁹ ẽ iterualla tẽpoz nulla ſunt: ꝑ q̃ poſſet oñdi aut saltẽ reqri. vtz prius de pa tre natus ſit filius: z poſtea de ambobus pro ceſſerit ſpũs ſcũs. Hungd q̃ poſſumus q̃rere vtrũ iaz ꝓceſſerat ſpũs ſcũs de ꝑre qñ natus ẽ filius: an nõdũ ꝓceſſerat: z illo nato ꝺ vtroq̃ proceſſit: Non pñt prozſus iſta ibi q̃ri vbi ex tpe nihil ichoaī vt pñti pficiaī i tpe. Jõ q pot itelligere ſine tpe gñatõez filij de ꝑre: itelligat ſine tpe proceſſionez ſpũs ſci de vtroq̃. Ecce bis ꝟbis abſoluta ẽ qõ illa q̃ q̃rebaī vtz prius proceſſerit ſpũs ſanctus a patre q̃ a filio.

¶ Hic agit̃ de eo qõ ſecundo q̃rebaī. ſ. an magis vel plenius proceſſerit a ꝑre q̃ a filio.

NUnc tractãdũ eſt qõ ſcõo q̃rebaī. ſ. an pleni⁹ vel magis ꝓcedat ſpũs ſanctus a ꝑre q̃ a filio. Ad qõ dicim⁹: qz ſicut nõ añ ꝓcedit a ꝑre q̃ a filio: ita nõ magis vl' plenius ꝓcedit a ꝑre q̃ a filio. Aug. tñ i. xv. lib. de tri. dicit: q ſpũs ſcũs pricipaliter ꝓcedit de ꝑre. Non fruſtra ingt in hac trinitate nõ dr ꝟbũ dei niſi filius: nec donũ dei niſi ſpũs ſcũs: nec de quo genitũ eſt ꝟbũ z de quo ꝓcedit pricipaliter ſpũs ſcũs niſi de⁹ pr̃. Ec ce audiſti: qz ſpũs ſcũs pricipaliter ꝓcedit a ꝑre: ꝫ ne te ꝟ turbaret ipſe cõtinuo ex quo ſenſu di xerit apit ſubdẽs. Jõq addidi pricipaliter: qz z de filio ſpũs ſcũs ꝓcedere repit̃: ſed ꝟ quoq̃ il li pater dedit nõ iã exñti z nõdũ hñti: ſed qcqd vnigenito ꝟbo dedit gignẽdo dedit. Sic q̃ ge nuit eũ vt ẽt de illo donũ cõe ꝓcederet: z ſpũs ſcũs eſſet amboz. Ecce expoſuit ipſemet qõ pricipaliter ſpũs ꝓcedat a patre: nõ qz prius vel magis ꝓcedat a patre q̃ a filio: ſed qz cuz ꝓce dit a filio hoc ipm̃ hz filius a patre.

¶ Ex eodẽ ſenſu dicitur ſpiritus ſanctus pro prie ꝓcedere a patre.

EX eodẽ ſenſu ẽt dr̃ ꝓcedere ꝓprie ꝺ patre. Uñ Hiero. i expoſitõe catho lice fidei niceniq̃ ſymboli ait. Credimus i ſpũm ſcm̃ q de ꝑre ꝓcedit ꝓprie. Itẽ ſpũm ſcũm vez deũ inuenimus i ſcriptura z de patre eſſe ꝓprie. z item de patre filius z ſpũs ſcũs ꝓprie z vere de ꝑre ꝓcedit. Ecce apte di cit ſpũm ſcũm ꝓprie eſſe de ꝑre: z ꝓprie ꝓce dere de ꝑre: qõ nõ eſt ita itelligẽdũ tãq̃ pri⁹ vl plenius a ꝑre procedat q̃ a filio: ſed qz boc hz pr̃ a ſe nõ ab alio vt de ipſo ſit z procedat ſpiri tus ſcũs: filius aũt nõ a ſe: ſed a ꝑre boc hz vt ꝺ ipſo ſit z procedat ſpiritus ſanctus.

¶ Ex eodẽ ſenſu dr̃ ſpũs ſcũs eſſe z mitti a ꝑre per filium.

EX te ẽt iuxta hãc itelligẽtiã dr̃ ſpũs ſcũs mitti ꝑ filiũ z a ꝑre eẽ ꝑ filium. Uñ Hyl'. ad deũ pzem de ſpũ ſcõ z filio loquẽs i. xij. lib. de trini. ait. In ſpũ ſcõ tuo ex te profecto z ꝑ eũ miſſo. Itẽ añ tpa vnigenit⁹ tuus ex te natus manet: ita q ex te ꝑ eũ ſpũs ſcũs tuus ẽ: qõ z ſi ſenſu nõ ꝓcipiã tñ teneo ſciẽtia. In ſpũalib⁹. n. rebus tuis be bes ſum. Itẽ in eodẽ. Conſerua hãc ozo fidei mee religionẽ: vt qõ i regeneratiõis mee ſym bolo profeſſus ſuz ſemꝑ obtineã te pzem. ſ. z filiũ tuũ vna tecũ adozẽ ſpũm ſanctuz tuũ q ex te ꝑ vnigenitũ tuũ eſt ꝓmerear. Ecce apte di-

cit spūm scm̃ a pr̃e p filiū ⁊ mitti ⁊ esse: qō nō est itelligendū quasi a pr̃e p filiū minorē mittat̃ vel sit: ꝙ qz ex pr̃e ⁊ filio est ⁊ mittitur ab vtroq; sed hoc ip̃m hz filius a patre vt ab ipo ⁊ sit ⁊ mittat̃ spūs sanctus. Hoc ergo voluit significare Hyla. distinctionē faciēs i locutione vt ostēderet i pr̃e eē auctoritatē. Inde est ēt q veritas oñdēs pr̃em esse auctorē ꝓcessionis q̃ ꝓcedit spūs sanct⁹ a filio dixit in euāgelio. De pr̃e procedit cum de pr̃e ⁊ filio procedat spūs scūs. Uñ Augu. q̃rit si de pr̃e ⁊ filio procedit spūs scūs: cur fili⁹ dixit de pr̃e procedit? Cur putas nisi qz solet ad eū referre ēt qō ipsius ē: ⁊ de quo ⁊ ipe est. Sicut ait. mea doctrina nō est mea: sed eius qui misit me. Si igit̃ itelligitur eius doctrina quā tñ dixit nō suā: ꝙ patris: quāto magis illic itelligēdus est spūs sanctus de ipo procedere vbi sic ait: de pr̃e procedit vt nō diceret de me nō procedit: a quo aūt habet filius vt sit deus. Est. n. ō deo deus ab illo hz vtiq; vt ēt de illo procedat spūs sanctus. Et iō spūs sanct⁹ vt etiā de filio procedat sicut procedit de pr̃e ab ipo hz pr̃e. Quapp q pōt itelligere i eo qō ait fili⁹. sicut hz pr̃ vitaz in semetipso sic dedit ⁊ filio vitā hēre i semetipo: nō sine vita exīti: iā filio vitā pr̃em dedisse: ꝙ ita esī sine tpe genuisse vt vita quā pater filio gignēdo dedit: cocterna sit vite pr̃is q dedit. intelligat ēt sicut hz pr̃ i semetipo vt de illo ꝓcedat spūs scūs: sic dedisse filio vt ⁊ de illo ꝓcedat idē spūs scūs: ⁊ vtrūq; sine tpe. Ita ergo dcm̃ est spūm scūm de patre procedere vt itelligat etiā q procedit de filio de patre eē filio. Si. n. qquid hz de patre hz filius: de patre hz vtiq; vt de illo procedat spūs sanctus: sed nulla ibi tēpora cogitentur que habēt prius ⁊ posteri⁹: qz ibi omnino nulla sunt.

¶ Diuisio textus.

Ostēso q spūssan. ꝓcedit a pr̃e ⁊ filio. Ingrit vtruz sit aligs ordo respcū isti⁹ ꝓcessiōis iter pr̃ez ⁊ filiū. Et diditur in tres ptes. In p⁹ excludit ordinez tpis. In z⁹ ordinē dignitatis vel ptātis. ibi. (Nō tractādū.) In z⁹ astruit ordinē nāe. ibi (Tñ in. 15. li.) In p̄mo tria facit. Primo mouet qōnem. Scōo ponit obiectionē heretici. ibi (Qō nitit̃) Tertio ponit solonez. ibi. (His ⁊ hꝫ qōnib⁹ ꝛc̄.) (Nūc tractādū) Hic excludit ordinē dignitatis vel ptātis: oñdēs q spūssan. nō pleni⁹ ꝓcedit a pr̃e q̃ a filio. Et p̄ mouet qōnē. Scōo pōit solonē. ibi. (Ad qō dicimus ꝛc̄.) (Tñ in. 15.) Hic astruit ordinē nāe. Et dicit̃ in q̃ttuor ptes. fm. 4. q̃ oñdūt auctez spirationis in pr̃e. Primo p Ⓑ q dr̃ spiritussan. a pr̃e p̄ncipal'r ꝓcedere. Scōo ex Ⓑ q dr̃ ꝓp̃e ꝓcedere de ipo. ibi. (Ex eodē sensu) Tertio p Ⓑ q dr̃ spūssan. eē a pr̃e p filiū. ibi. (Forte iuxta hāc) Quarto p Ⓑ q i ꝓcessiōe spūssan. aliquādo solus pr̃ noiat̃. ibi. (Inde est ēt q veritas.)

¶ Questio. I.

An itellectū huiꝰ ptis tria q̃runt̃. p an gñatio filij ꝓcedat aliq̃ mō ꝓcessionem spi. scūs. z⁹ an spi. scūs p̄us vel plenius ꝓcedat a patre q̃ a filio. 3° an ꝓcedat a patre mediante filio.

¶ Utr̃ generatio sit p̄or ꝓcessiōe. I.

Ad primuz sic procedit̃: vr̃ q gñatio p̄cedat ꝓcessionē. Principiū. n. ꝓcessionis ad min⁹ nāliter ē p̄us ꝓcessiōe. p̄n̄ aūt ꝓcessiōis spūssan. ē fili⁹: q ē termin⁹ gñatōis: vt supra dcm̃ ē. g̃ gñatio p̄cedit ꝓcessionē.

¶ Itē cū sint duo agētia i rebus creatis. s. nā ⁊ ꝓpositus vel volūtas. Actio nāe p̄cedit actiōez volūtatis: qz actio volūtatis fundat̃ sup actiōez nāe. Sz gñatio filij ē a pr̃e p modū nāe. ꝓcessio spūs sci ab vtroq; p modū voluntatis. g̃ gñatio est p̄or ꝓcessiōe. ¶ P. i aīa est imago trinitatis in qua ꝓcessus noticie a mēte p̄cedit ꝓcessuz amoris. Sed ꝓcessus noticie repūtat generationez filij. ꝓcessus amoris ꝓcessionē spiritussan. ergo vt p̄us.

Sed cōtra est qō dr̃ in lra q spūssan. nō ꝓcedit i ānato filio: qō oporteret si natiuitas ꝓcessionē p̄cederet. ¶ P. sicut se hz fili⁹ ad pr̃em in ratōe ordis: ita spūssan. ad filiū: ꝙ pr̃ nullo mō p̄or ē filio: vt supra oñsum ē: nec itellectu: nec dignitate: nec tpe. g̃ nec filius spū scō p̄or est. g̃ nec gñatio ꝓcessione. Qz sicut se hz filius ad spūm scūm: ita generatio ad ꝓcessionē.

Respōdeo dōz: q ꝙ Aug. i dīnis nō ē aligs ordo nisi ordo nāe. ordo aūt nāe ē: quo aligs ē ex alio: nō quo aligs est p̄or altero. ⁊ iō i dīnis nullo mō pōt aliqd altero p̄us dici. Et rō hui⁹ ē: qz i dīnis nō pōt ꝯsiderari nisi id qō absolutū ē. ⁊ hꝫ vnū ē ⁊ idiuisibile iq̃ p̄ozitas vel posterioritas nō iueniat̃: vel id qō ad aliqd dicit̃. hoz aūt q̃ ad aliqd dr̃ nā ē vt sint sil'r tpe itellcū nā.

¶ Et iō dicimus q gñatio nō ē p̄or ꝓcessiōe aliquo mō q possit ad dīna referri: ꝙ tñ fm moduz itelligēdi q est i itellcū nr̃o tñ accipiēte generatōez ⁊ ꝓcessionē in dīnis fm silitudines reptas i creaturis q̃ deficiētes sunt ad repsentādū gñatōez ⁊ ꝓcessionē. put sunt i dīnis.

Ad primuz g̃ dōm: q p̄n̄ fm relonē p̄ncipy nō ē p̄us cui⁹ ē p̄n̄ aliquo mō: ꝙ id qō est p̄n̄ nāl'r ē p̄us. Si aūt ille q est p̄n̄: ipsa relone sit gs vl' ꝓsona distincta: ois p̄ozitas remouet ab eo respcū illi⁹ cuius est p̄n̄: ⁊ ita cū fili⁹: vt supra dcm̃ ē: ipsa sua relone sit ꝓsona distincta. nullo mō ē p̄or spū scō: ꝙ vez ē q pp ordinē nāe spūs scūs ē a filio. q̃uis. n. cōis spiratio ñ sit ꝓpetas ꝓsonalis filij. ē tñ ipsa ꝓsona filij. sic bonitas dīna est ipse de⁹: ⁊ p̄ma ꝓcessio cozrñdens sibi ē ꝓpetas ꝓsonalis spūs sci. ¶ Ad z⁹ dōm ⁊ z⁹: q rōnes ille deficiunt ex hꝫ q sil'tudies iuēte i creaturis nō pfecte repūtāt ea q̃ sūt in deo: ⁊ hꝫ pz in ꝓposito: qz nō iueniat̃ aliq̃ creatura q̃ ab eodē hēat q ad aliqd dicat̃: ⁊ sit in se subsistens.

¶ Utr̃ spūs scūs magis ꝓcedat a pr̃e q̃ a filio. II.

Ad secundz sic ꝓcedit̃: vr̃ q spiri. scūs magis ꝓcedat a pr̃e q̃ a filio. Sicut. n. dic̃ phs i lib⁹. de cāis. ois cā p̄maria plus ē ifluēs in suū cātū q̃ cā scōaria: ꝙ fili⁹ ē q̃si scōa cā: pr̃ aūt q̃si p̄⁹ p̄n̄ qō nō ē de aliq̃. g̃ spūs scūs magis ꝓcedit a pr̃e q a filio. ¶ Itē phs i p posterio. pp qō vnūqq; ⁊ illud magis: ꝙ fili⁹ hoc qō est p̄n̄ spūs sci hz a pr̃e. g̃ pr̃ magis est p̄n̄ q̃ fili⁹. ¶ P. illud qō ē p̄n̄ alicui⁹ p̄ncipal'r ⁊ ꝓp̃e vr̃ eē magis ei⁹ p̄ncipiū q̃ illud qō nō ē ita: ꝙ sic dr̃ i lra spūs scūs ꝓcedit a pr̃e p̄ncipal'r ⁊ ꝓp̃e: nō aūt dr̃ hꝫ de filio. g̃ ꝛc̄. ¶ P. spūs scūs nō habz aliqd q nō hēat a pr̃e.

bz aūt aliqd qō non bz a filio. B. s. q; ꝓcedit a patre. ergo spiritus sanctus magis ꝓcedit a patre ꝙ̄ a filio.

Contra. ē qō dr̄ in lr̄a. ℂ P. vbi ē sūma eq̄litas nō pōt eē magis ⁊ pleni⁹: sz iter pr̄ez ⁊ filiū est sūma eq̄litas. g̃ spūs scūs ñ pt eē magl ab vno ꝙ̄ ab alio.

Respondeo dōm: q; spūs scūs: nec pus: nec plenius: nec magis ꝓcedit a pr̄e ꝙ̄ a filio. Et rō hui⁹ tota ē: q; pr̄ ⁊ fili⁹ sunt vnū p̄ncipiuz spiri. san. ⁊ vbi ē vnitas nō pōt eē distinctio plenitudinis.

Ad primuz g̃ dōm: q; pr̄ ꝙ̄ cuis dicat̄ p̄ncipiū fily ⁊ spūscī: tñ nō pōt dici cā ꝓprie loq̄ndo. Causa. n. semp ponit diuersitatē eēntie. sic̄ pz i oībus: sz p̄ncipiū aliq̄ō a quo aliqd fluit ē cōsubale rei cui⁹ ē p̄ncipiū. sicut dicimus q; pūctū est p̄ncipiū linee: ⁊ coz p̄ncipiū aīalis: ⁊ fundamētū domus. ⁊ iō ꝓp ꝯsubalitatē pr̄ dr̄ p̄ncipiū: sz nō cā. ℂ P. cātum bz dependentiā ad cām: sed p̄ncipiū importat oziginē ꝙ̄dā ꝑm q; dr̄ p̄ncipiū ex quo ici-pit aliqd. ℂ Itē cuis dicat̄ p̄ncipiū: nō tñ pōt dici p̄mū: qz ibi nō est aliqd pus ⁊ posterius: vt dcīm est. vñ pz q; illa auctas nō est ad ꝓpositu: qz pr̄ nec est cā: nec p̄maria respectu fily ⁊ spūs sci. si tñ in hoc nō fiat vis: adhuc pr̄ ⁊ fili⁹ respectu spiri. san. nō se bñt sicut duo p̄ncipia: sed sic̄ vnū. ⁊ iō nullus gradus iter eos iuenit̄ i spirādo spñ sanctū. ℂ Ad 2m dōm: q; dcīm pbi vificat̄ qñ illud qō conue nit alicui ꝓpter aliqd aliud ē diuersuz i vtroq;: ⁊ ꝑcipue qñ vnū est causa alteri⁹ eēntiali ordie cause. tūc. n. causa-litas sua ē respectu toti⁹ spēi ⁊ nō vni⁹ idiuidui tñ: vt dic̄ Aui. sicut calor ē magis i igne ꝙ̄ in coꝛpe mixto: qz ꝓpter ignē ē in coꝛpe mixto: sz ꝙ̄ius filius bēat a pr̄e hoc q; spi-rat spñ scīm: nihilomin⁹ tñ nō est hoc diuersuz in pr̄e ⁊ fi lio: qz eādē vtutē spiratiuā quam pr̄ bz filio cōicat. ⁊ iō p illā equalr̄ pr̄ ⁊ fili⁹ spñ scīm spirāt. Et si ēt nō eēt vna nu mero: sz spē tñ: rō nō valeret. sic̄ pz in oīb⁹ vniuocis gña tionibus. nō. n. pr̄ sortis plus ifluit in filium sortis ꝙ̄ sor. ℂ Ad tertiū dōm: q; spiri. san. dr̄ eē p̄ncipalr̄ a pr̄e: qz in pr̄e ē auctas spiratiōis: a quo ēt bz fili⁹ vtutē spiratiuā: ⁊ nō ꝓp aliquē ordinē vel gradū ꝑositatis vl posteriozita-tis pr̄is ⁊ fily. silr̄ ēt ꝓp eādez rōnē dr̄ ꝓpe ꝓcedere a pr̄e maxime cū hec ꝓpositio. a. apud grecos notet relonē ad p̄mā oziginez. Unī apud eos nō dr̄ q; lacus sit a riuo: sz q; est a fonte. ⁊ inde est ēt q; nō ꝓcedūt q; spūs scūs sit a fi lio sz a pr̄e. nihilomin⁹ tñ nō ē dōm gn ēt a filio ꝓpe ꝓce dat qui cū pr̄e est vnū p̄ncipiū spūs sci: nō aūt sic riuus ⁊ fons sunt vnū p̄ncipiū laci. ℂ Ad q̄rtū dōm: q; spūs san-ct⁹ nō aliter nec alia ꝓcessione ꝓcedit a pr̄e ꝙ̄ a filio. vñ ꝓcessio spiri. san. tota ē a filio. sicut ēt tota ē a pr̄e. vñ nō sequit̄ q; alia res sit i spū scō que nō sit a filio. Sz verū ē q; illa ꝓcessio nō est a filio ꝑm oēm sui bitudinē: sed hoc in nullo derogat plenitudini ꝓcessionis. Accidit. n. ꝓces sioni spiri. san. q; ꝑm bitudinē qua ē a filio sit a pr̄e: nō qz a filio est spiri. san. sed qz filius est a patre.

ℂ Utꝛ spūs scūs ꝓcedat a pr̄e mediāte filio. III.

A D tertium sic ꝓcedit̄: vr̄ q; spi. san. ꝓcedat a pr̄e mediante filio. Illō. n. ꝓ qō aliqd ꝓcedit: vr̄ eē mediū i ꝓcessiōe. Sz spiri. san. ꝓcedit a pr̄e ꝓ filiū. g̃ ꝓcedit a pr̄e mediāte filio. ℂ P. Cōstat q; 3m nō exit a p̄mo nisi ꝓ mediū: sz spiri. san. dr̄ eē tertia ꝑso na i trinitate. g̃ nō ꝓcedit a pr̄e q; ē p̄n⁹ nō de p̄n⁹ nisi me diāte filio. ℂ P. In imagine creata amoꝛ repñtat spiri. san. ⁊ noticia filiū: sz amoꝛ nō ꝓcedit a mēte nisi median te noticia. g̃ nec spiri. san. a pr̄e nisi filio mediāte.

Sed contra vr̄ q; ꝛmediatius ꝓcedit a pr̄e ꝙ̄ a filio. Immediatū. n. dr̄ p̄n⁹ p̄ncipali⁹ ꝙ̄ mediatuz: vt pz in p̄mis ꝓpositionibus que ꝛmediate dicunt̄: sed spiri. san. ꝓcedit p̄ncipaliter a patre. ergo ꝛm mediatius ꝓcedit ab ipso ꝙ̄ a filio.

Respondeo dōm: q; omne mediū aliquo mō di stinguit̄ ab his iter q̄ mediū dr̄: cuz aūt i spiratōe pr̄ ⁊ fili⁹ sint duo spirātes iquātū sunt vnū in potētia spiratiua: possumus loq de actu spiratiōis per cōparatōez ad ipsos spirātes vel ad p̄n⁹ spirādi. sic̄ virtu te cui⁹ fit spiratio. Si aūt ꝛsideremus ipm p̄n⁹. s. poten-tiā spiratiuā: cū in hoc nō distiguant̄ pr̄ ⁊ fili⁹: nō pōt dici spiratio eē a pr̄e mediāte filio. Si aūt ꝛsideremus ipsos spirātes q distincti sunt. ⁊ ꝑm hoc p̄bēt suppositū spiratōi: sic est ibi mediatio ꝑm q; ē ibi ordo nāe: qz fili⁹ ē ex pr̄e. ⁊ spiri. san. simul a pr̄e ⁊ filio. vñ dicit' Ricardus: q; gña-tio i dīnis ē a pr̄e ꝛmediate: sz ꝓcessio spiri. san. quodāmō est mediate: ⁊ quodāmō ꝛmediate. Immediate quātum ad vtutē spiratiuā: q̄ ē vna p̄ris ⁊ fily. Et itez quātuz ad ipm suppositū p̄ris qō ꝛmediate ē p̄n⁹ ꝓcessiōis: qz ipse si mul ⁊ fili⁹ spirāt. Sz mediate iquātū fili⁹ q̄ spirat ē a pr̄e.

Ad primuz igit̄ dōz: q; p̄ bē qō dr̄ spñ scīm ꝓcede re a pr̄e p filiū designat̄ auctozitas i pr̄e respectu fily: qz fili⁹ bz a pr̄e q; spūm scīm spiret. ex bē aūt non ponit̄ mediatio aliq̄ nisi ex pte suppositoꝛ q̄ di stinguunt̄ p hoc q; vnū ē ab alio rōne cui⁹ in vno ē aucto ritas respectu alterius. ℂ Ad 2m dōm: q; spiri. san. vno⁹ vt dcīm est ꝓcedit pr̄e a mediante filio: sz bē nō excludit gn ēt ꝛmediate a pr̄e ꝓcedat: vt dcīm ē. ℂ Ad 3m dōm: q; imago q̄ ē in aīa deficiēter repñtat trinitatē. noticia enī est oīno distincta a mēte. ⁊ iō simplr̄ amoꝛ a mēte median te noticia ꝓcedit. Sz i dīnis ꝓsonis fili⁹ nō quātū ad oīa distiguit̄ a pr̄e. ⁊ iō ꝑz aliqd nō ē ibi mediatio. ℂ Ad 4m dōm: q; qñ sunt multe cāe agētes ordinate pñt duplr̄ cō siderari ꝑm q; ē duo iuenire i agēte. s. ipm agens qō exer cet actōez: ⁊ vtutē ipsi⁹ q̄ ē p̄n⁹ actōis ipositio. Si igit̄ ꝛsi derent̄ cāe agētes ordinate ꝑm rōnē agētis cui⁹ ē agere. sic ꝙ̄to agēs ē posteri⁹ tāto magis ē ꝓximū ⁊ ꝛmediatuz ad actōez: ⁊ ad id qō p actiōez educit̄. si aūt ꝛsiderentur ꝙ̄tū ad vtutē q̄ est p̄n⁹ opōnis: ꝙ̄to cā est magis p̄ma: tā-to ē magis ꝛmediata: eo q; agēs 2m nō agit nisi inquātuz est motū a p⁹. ⁊ ꝑm q; vtus p̄mi ē in ipso. Unī opz vt sem-per resoluat̄ vtus vltimi agētis in vtutē agētis p̄mi. ver bi gra. q; plāta generat plantā hoc bz vtute solis: ⁊ q; sol moueat ad generatōez plāte: bz a vtute motoris sui: qui-cūq; sit ille: ⁊ ide ē q; qz de⁹ est agēs p̄muz: ipse ꝛmediati⁹ se bz ꝑm vtutē suā ad quālibet opationē nāe: ꝙ̄ aliquod agēs nāle. Et inde est ēt q; ꝓpōnes p̄me dicunt̄ ꝛmedia-te: qz p̄dicatū nō ꝛiūgit̄ subo p vtutē alteri⁹ cāe ꝓceden-tis. Inde ē ēt q; p̄positio p. q̄ denotat cāz mediā: qñq; notat auctozitatez in recto: qñq; in obliquo. In recto vt cū dr̄. rex facit h̄ p baliuuz. tunc. n. mediatio attenditur ꝙ̄tū ad ipos opantes. In obliquo cū dr̄. ꝓposit⁹ facit h̄ p regez. Dic. n. ꝛsideraī mediatio ꝙ̄tū ad vtutem q̄ ē p̄n⁹ opatōis. Uirt⁹. n. supiozis ē q̄si mediū per qō opans sue opationi ꝛiūgit̄. In pr̄e aūt ⁊ in filio nō est accipe distin-ctionē quātū ad p̄n⁹ opatōis: qz illud est idē in vtroq;. s. dīna potētia: sz solū quātū ad opantes: g; sunt adinuicez distincti. Et iō cū in pr̄e sit auctozitas dicit̄ pr̄ operari per filium: ⁊ nullo mō filius per patrem. Inde est etiā q; ꝑm aliquē modū filius est mediuz in operatione patris: sed pater nullo modo in operatione fily.

ℂ Expositio textus.

Aut iaz nato aut non nato.) Uidetur q; necessariuz sit alteꝛ dare: qz dif ferunt per affirmationē ⁊ negationez. Et di cendū q; vtraq; istaꝛ est duplex ex eo q; cū dicit̄ spiri. san. ꝓcedit a pr̄e iam nato filio: participiū pōt

designare tps ꝑteritū. Aduerbiū nunc ꝓximum añ ꝑs tps:ꝛ sic est falsa:qꝛ significaꝫ ꝙ generatio filij duratiõe ꝓcessionẽ spiri.san.ꝓcedat.ꝛ in hoc sensu negatiua est vera.si negatiue sumaꝫ:vt ferat negatio ad totum:ꝛ nõ ad participiū tm̃.Si aũt participiū designat ꝑfectionẽ natiuitatis ꝛ aduerbiū nunc eternitatis.ꝛ sic vera est:qꝛ existẽte ꝑfecta generatione filij est ab eterno ꝓcessio spiritꝰ sancti.ꝛ in hoc sensu negatiua falsa est. (Aut plenius vel magis ꝛc.) hec duo differunt vt plenius dicatur procedere ab illo a quo plura recipit:sed magis ab illo qui de maiori virtute ad eius processionem operatur. (Principaliter procedit ꝛc.) videtur esse falsum:qꝛ si a patre p̃ncipaliꝛ.ꝫ secundario a filio.Et dõm ꝙ p̃ncipaliꝛ non dicit gradum virtutis:sed ordinẽ originis:qꝛ a patre filius habet ꝙ spiritus sanctus spiret.

¶Quare spiritus sanctus cum sit de substãtia patris nõ dicatur filius vel genitus : sed tantũ procedens. ¶Distinctio. XIII.

QUod hꝫ ꝙsiderãdum est quãtũ a talibus ꝙles nos sumus itelligi põt cũ spũs scũs ꝓcedat de patre ꝛ sit de suba pr̃is cur nõ dicaꝫ eẽ natus : ꝫ potiꝰ ꝓcedere.ꝛ cur nõ dicaꝫ filiꝰ:Quare aũt spũs scũs nõ dicaꝫ vel sit natus.ꝛ iõ nõ sit filius Aug.oñdit in.xv.li. de tri.ita dicens.Si spũs scũs filiꝰ diceꝛeꝫ amboꝝ vtiqꝫ filius diceꝛeꝫ:qđ absurdissimũ ẽ. filius qppe nullus est duoꝝ nisi pr̃is ꝛ matris. Absit aũt vt iter deũ pr̃em ꝛ deũ filiũ tale aliquid suspicemur.Absurdissime ergo filius diceretur amboꝝ.i.pr̃is ꝛ filij.amboꝝ.n.filiꝰ diceretur si eũ ambo genuissent:quod abhoꝛret oium sanoꝝ sensus:nõ ergo ab vtroqꝫ est genitus:sed procedit ab vtroqꝫ amboꝝ spũs. His verbis oñditur cur spũs scũs cuꝫ sit de pr̃e:nõ tm̃ dicaꝫ genitus vel filius.

¶Cuꝫ spiritus sanctus nõ dicatur genitus cur filius dicatur procedere.

QUm aũt spũs scũs non dicaꝫ genitꝰ: ꝫ tm̃ ꝓcedẽs.q̃ri solet cur nõ dr̃ filiꝰ tm̃ genitus:ꝫ ꝛ ꝓcedẽs sicut ipse in euãgelio Joãnis ait.Ego ex deo ꝓcessi vel exiui ꝛ veni in mundũ.Nõ ergo tm̃ spũs scũs ꝓcedit a pr̃e:ꝫ ẽt filius.Ad qđ dicimus ꝙ cũ vterqꝫ ꝓcedat a pr̃e dissimiliter tm̃.Nã spũs scũs: vt ait Augu.i.v.lib. de tri.ꝓcedit a pr̃e non qũo natus:sed qũo datus vel donũ:filius aũt ꝓcessit nascẽdo exr̃jt vt genitus.Ac ꝑ hoc illud eluceſcit vt põt.ſ.cur spiritus scũs ẽt non sit filius cũ ꝛ ipse a pr̃e exeat. ideo.ſ.nõ dr̃ filius:qꝛ neqꝫ natus ẽ sicut vnigenitus:neqꝫ factus vt per dei gr̃am in adoptionem nasceretur sicut nos.

¶Qđ nõ põt distingui a nobis iter generationem filij ꝛ processionẽ spũs sancti.

INter generationẽ ꝙ filij ꝛ ꝓcessionẽ spũs sci dũ ꝫ vinimus distiguere nõ sufficimus.Añ Aug. maximino ꝓmissaꝫ qõnẽ refricãti.ſ. quereti cur spũs scũs nõ diceretꝰ filiꝰ cuꝫ de pr̃is eẽt suba: rñdens sic ait.Queris a me si đ suba pr̃is est filiꝰ:de suba pr̃is ꝛ spũs scũs : cur vnꝰ filiꝰ ꝛ aliꝰ nõ sit filius.Ecce rñdeo siue capias siue nõ capias:de pr̃e est filiꝰ:đ pr̃e ẽ spũs sanctus:ꝫ ille genitus ẽ: iste ꝓcedẽs.Jõ ille filiꝰ ẽ pr̃is de quo est genitus:iste aũt spũs vtriusqꝫ: qm̃ de vtroqꝫ ꝓcedit : ꝫ iõ cũ de illo loqueretꝰ ait.de pr̃e ꝓcedit:qm̃ pr̃ ꝓcessionis eius ẽ auctoꝛ ꝙ talẽ filiũ genuit ꝛ gignẽdo ei dedit vt ẽt đ ipꝺo ꝓcederet spũs scũs. Nã nisi ꝓcederet ẽt de ipso nõ diceret discipulis. accipite spm̃ sanctuꝫ:eũqꝫ insufflando daret:vt a se quoqꝫ ꝓcedere significãs apte dñderet flãdo qđ spirãdo dabat occulte:qꝛ ergo si nasceretꝰ nõ tm̃ de patre nec tm̃ de filio:ꝫ de ambobus vtiqꝫ nasceretꝰ sine dubio filiꝰ diceretꝰ amboꝝ. Ac ꝑ hoc qꝛ filiꝰ amboꝝ nullo mõ eẽt nõ opoꝛtuit nasci eũ de ambobus.amboꝝ est ergo spiritus ꝓcedendo de ambobus.

¶Hic dicit ꝙ nõ valet iter duo illa distingui.

QUid aũt iter nasci ꝛ ꝓcedere iterſit. de illa excellẽtissima nã loquẽs explicare ꝙs põt:Nõ.n.omne qđ ꝓcedit nascit:q̃uis oẽ ꝓcedat qđ nascit.sic nõ omne qđ bipes est hõ est : quãtis bipes sit ois ꝙ hõ est: hoc scio.distiguere aũt iter illã generatiõeꝫ ꝛ hãc ꝓcessionẽ nescio:nõ valeo:nõ sufficio. Ac ꝑ hoc:qꝛ illa ꝛista est ineffabilis. sicut ꝓpha de filio loquẽs ait.Gñatõeꝫ eiꝰ ꝙs enarrabit: ita de spũ scõ verissime dr̃. ꝓcessionẽ eiꝰ ꝙs enarrabit:Satis sit ergo nobis:qꝛ ñ est a seipso filiꝰ:ꝫ ab ipꝺo de quo natꝰ est nõ est a seipo spũs scũs:ꝫ ab illo de quo ꝓcedit:ꝛ qꝛ de vtroqꝫ ꝓcedit sicut iã ostendimus.De spũ scõ qũo ipse de deo sit:nec tm̃ ipse filius sit:qm̃ ꝓcedẽdo nõ nascẽdo legiꝫ esse de deo:iam superius quãtum visum est diſpurauimus.

¶An spũs scũs debeat dici ingenitus.

NUnc ꝙsiderãdũ ẽ cũ spũs scũs no sit genitus.vtrũ debeat dici igenitus. Ad qđ dicimus spũm scũm nec genitũ:nec igenitũ debere dici. Unde Aug.ad Orosiũ ait spũm scũz : nec genitũ:nec igenitũ fides certa declarat:qꝛ si diꝛerimus igenitum duos pr̃es affirmare videbimur.si aũt genitũ duos filios credere culpamur.Sicut.n.solus filiꝰ dr̃ genitꝰ: ita ꝛ solus

pater dr̃ igenit⁹:eo q ab alio nó sit. Vñ Aug. in .xv. li. de tri. Pater ingt solus nó ē de alio. tó solus appellat̃ igenitus:nó qdē i scripturis: ꝫ in ꝯsuetudie disputatiū: ⁊ de re tāta ꝑmonē qualē valuerit ꝓferētiū. Fili⁹ aūt de ꝑe natus est:⁊ spūs scūs de ꝑe ꝑncipaliter ⁊ cōiter de vtroq; ꝓcedit. Jōq; cū spm̃ scm̃ genituz nō dicamus:dicere tm̃ nō audemus igenitū ne i hoc vocabulo vel duos patres in illa trinitate: vel duos q nō sint de alio q spiaz suspicetur. Ecce bis verbis apte ostēdit spiri.san. nec genituz: nec igenitum debere dici.

¶ Q Hieronymus dicit spūssan. igenituz: qō videt̃ ꝓdictis aduersari.

Hieronymus tm̃ i regulis diffōnū cōtra hereticos spiri.san. dicit igenituz bis ẏbis. Spūs san. pr̃ nō ē:ꝫ igenitus atq; ifect⁹. pr̃ nō ē:q; ꝑris ē ⁊ i ꝑe ē. ꝓcessionē hz ex ꝑe ⁊ nō natiuitatē. Fili⁹ nō est: q genit⁹ nō ē. Ecce bis ẏbis dr̃ spi.san. eē igenitus qō vr̃ aduersari ꝑmissis ẏbis Augusti.

¶ Determinatio ꝑm diuersas acceptōes.

Sed vt istā q̄ vr̃ repugnātiā ꝺ medio abigamus. dicimus q Hiero. alr ac cepit nomē igeniti. ⁊ alr Augu. Accepit.n. Aug. igenitū q vl qō ab alio nó ē. ⁊ ꝑm hoc de solo ꝑe dr̃. Hiero. ẏo igenituz dicit nō genitū. ⁊ ꝑm hoc de spiritu scō pōt dici cū spiritus sanctus non sit genitus.

¶ Ex bis ẏbis Hiero. oñdit ex quo sensu dixerit spm̃ scm̃ igenitum.

Quod aūt Hiero. ita accepit oñdit ex ẏbis suis qb⁹ i eodē tractatu vtit faciēs talē diuisionē. Q ē qō ē aut igēitū ē: aut genitū: aut fcm̃. Est ḡ qō nec natū ē:nec factū. ⁊ ē qō natū ē ⁊ factū nō ē:⁊ ē qō nec natū ē nec fcm̃ ē. ⁊ ē qō factū ē ⁊ natuz nō ē. ⁊ ē qō factuz ē ⁊ natū ē ⁊ renatuz ē. ⁊ est qō factuz ē ⁊ natū ē ⁊ renatū nō ē. Hūc ꝓpositoꝝ singulis reb⁹ subsistētiā destinem⁹. Q ḡ nec natuz nec fcm̃ ē pr̃ ē. nō. n. ab aliquo ē: qō aūt natuz ē ⁊ fcm̃ nō est:fili⁹ ē:q a ꝑe genit⁹ ē: nō fact⁹ est:qō itez nec natū nec factuz ē spiri. san. ē:q a ꝑe ꝓcedit:qō ēt factuz ē ⁊ natuz nō est celuz ⁊ terra ⁊ cetera q̄ sunt isensibilia: qō aūt fcm̃ ⁊ natuz ⁊ renatuz ē hō ē:qō ẏo factū est ⁊ natū ē ⁊ renatū nō ē aialia sunt. Ecce bis ẏbis oñdit Hiero. se igenitum accipe nō genitum. alr. n. nō esset ꝑmissa diuisio ẏa. s. oē qō est aut igenitum aut genitum aut factum est. atq; in diuisionis bui⁹ ꝓsecutiōe in assignatione ingeniti ybiq; ponit non natum.

¶ Diuisio textus.

Postquā determiauit de ꝓcessiōe eterna spiri.san. q̄tū ad modus ⁊ ꝑn̄m:ꝺ determiat de ipsa ꝑ ꝯparatōez ad generatōz. Et dīdit̃ i ptes duas. In ꝑ⁹ ingrit vtz spi.san. ꝓcedens possit dici genit⁹ vt fili⁹. In z⁹ vtz possit dici igenit⁹. ibi. (Nūc ꝯsiderādū.) Prima in duas. Prio oñdit q spiri.san. ꝓcedēs nō pōt dici fili⁹. Scō ingrit dr̃iam gñatōis fily ⁊ ꝓcessiōis spiri.san. ibi. (Inter gñatōez vo) Circa ꝑmū duo facit. Primo ingrit vtz spiri.san. possit dici genit⁹. Scō cū nō dicat̃ genit⁹: ꝫ ꝓcedēs:q̄re fili⁹ nō tm̃ dr̃ genit⁹:ꝫ ēt ꝓcedēs. ibi. (Cū aūt spiri.san.) Utraq; ps dīdit̃ i qōnē ⁊ rnsionē. (Inter gñatōez ⁊c.) Dic ingrit dr̃iaz gñatōis ⁊ ꝓcessiōis. Et circa hoc duo facit. Primo determiat qōnē quātū ad id q scire possumus. s. q spiri.san. ꝓcedit ⁊ nō gignit̃. fili⁹ aūt ꝓcedit ⁊ gignit̃. Scō q̄tū ad id qō ꝑfecte scire ñ possimus: q̄liter. s. differunt ꝓcessio ⁊ gñatio: q cū vtrūq; sit ieffabile. vtriusq; modū plene ꝯprehēdere nō valemus. ibi. (Quid aūt iter nasci ⁊c.) (Nūc cōsiderāduz.) Dic oñdit q spiri.san. sicut nec genit⁹: ita nec igenit⁹ dici dz. Et ꝑ oñdit vitatē. Scō remouet obiectōez. ibi. (Hieronymus tm̃) ybi tria facit. Prio iducit ẓrietatē. Scō ponit solōnē. ibi (Sz vt ista) Tertio ponit solōnis ꝯfirmationē. ibi. (Q aūt Hieron. ⁊c.) ¶ Questio. I.

Ad itelligentiā bui⁹ partis q̄ttuoꝝ q̄runt̃. Primo vtz in deo sit aliq; ꝓcessio. Scō si est vtz sit vna tm̃ vl plures. Tertio q̄liter due ꝓcessiōes nominari debeant. Quarto. si spiri.san. q ꝓcedit nō dicat̃ genitus: vtruz debet dici ingenitus.

¶ Utz ꝓcessio sit in deo. I.

Ad primuz sic ꝓcedit: vr̃ q i deo nō sit ꝓcessio. Processio enī dicit motū quēdā ꝓcessiuū. ois aūt mot⁹ idigētie ⁊ impfectiōis ē. ⁊ deo nō ꝯpetit. ḡ i deo nō est ꝓcessio. ¶ Itē ꝓcessio dicit exitū vni⁹ ab alio. exitus aūt ē ꝑ distātiā exeūtis ab eo ex quo exit: cū igit̃ i diuinis psonis sit omnino idistātia: vr̃ q ibi nō sit ꝓcessio. ¶ P. ois ꝓcessio ē ab aliquo in aligd: ꝫ dīne psone cum sint per se subsistētes: nō sunt ab aliquo in aliquid. ergo videt̃ q nō conueniat eis procedere.

Contra. Jo. iꝯ. cū venerit paclitus quē ego mittā a ꝑe spiū ve. q a ꝑe ꝓceᵭ. ḡ ⁊c. ¶ P. in aia est imago trinitatis: ꝫ i aīa iuenit̃ noticia ꝓcedere a mēte:⁊ amoꝝ ab vtroq;: vr̃ ḡ q sit ꝓcessio ēt i dīnis psonis.

Respōdeo dōz: q ꝓcessio dr̃ dupl̄r. Uno mō dīc motū localē: q ꝑe est mot⁹ aialis motu ꝓgressiuo:⁊ talis ꝓcessio nō pōt eē i diuinis nisi metaphorice loquēdo. ꝑm silitudinē. n. talis ꝓcessiōis dr̃ dīna sapia vel bonitas ꝓcedere i creaturas: ꝑm q silitudinez suā gradatim efficit in illis: ꝑm quē modū q̄dā deo alys similioza sunt. Alio⁹ dr̃ ꝓcessio eductio ꝑncipiati a suo ꝑncipio:⁊ cum in diuinis personis vna sit ab alia. sicut a ꝑncipio ꝑ modum istū ꝓprie est ꝓcessio in dīnis.

Ad primuz q dōz: q ī creaturis q̄libz ꝓcessio ē ꝑ aliquē motū vl mutatōez: q nec aliqd localr̃ ꝓcedit nisi ꝑ motū. Nec aligd a cā sua egredit̃ nisi aliq; mutatiōe ꝯtīgēte circa ipz a quo egredit̃: si sit ō essentia ei⁹: vel saltē circa id qō egredit̃. In dīnis aūt est ꝯsigo vni⁹ psone ab alia sine aliq; mutatōe: vt supra ō generatōe dcm̃ ē: cū nihil ꝓdicet̃ de deo ꝑm id qō ipfectionis ē i ipso. ¶ Ad z⁹ dōz: q q̄uis i dīnis psonis nō sit distātia ꝑm locū: neq; ꝑm eētiā: est tm̃ distinctio i psonis ꝫ ꝓpietates psonales:⁊ ꝫ sufficit ad rōnē ꝓcessiōis. ¶ Ad

3m:q ꝓcessio localis est in aliqd.sicut in terminuz motꝰ: sed quod procedit a causa nō opz q in alterum ꝓcedat: ⁊ sic sumitur processio in diuinis.

¶ Utꝝ ꝓcessio diuina sit tm̄ vna. II.

Ad secunduz sic ꝓcedit:vr̄ q ī diuinis vna tm̄ sit processio.Sicut.n.pr̄nitas notat ꝓpetatē ozigis:vt a quo ē aligs:ita ꝓcessio vt q est ab alio:sz sm̄ pza dcm̄ ē:q ī dinis nō pōt eē nisi vna pr̄nitas.g̊ nec nisi vna ꝓcessio. ¶ P.ī oīb⁹ bm̄tib⁹ vnā nām in spē:nō ē nisi vn⁹ modus quo nā illa cōicaī.vñ ēt dicit Lom.s.phy.q mures g gn̄anī ex putrefactōe terre: ⁊ g gn̄ant ex semie nō sunt eiusdē spēi.Sz p ꝓcessionez ꝓsonaꝝ cōicaī nā diuīa q̄ ē vna tm̄ nō solū ī spē:sz ēt ī numero. g̊ nō ē nisi vn⁹ modus ꝓcessiōis in dinis. ¶ P.opōnes vel actus distinguunī adiuicē penes termios ⁊ penes p̄ncipia.Sz ꝓcessio ī dinis ē semp ab codē p̄n⁹:qz ois ꝓcessio est vtute nature ipsi⁹ ꝓducētis. est ēt ad eūdē terminū p ꝓcessionez acceptū:qz in ꝓcessiōe dina semp accipit dina nā.g̊ vr̄ q nō sit nisi vna ꝓcessio ī dinis. ¶ P.si sūt due ꝓcessiōes: aut dr̄iam bēbunt ex pte ēntie:aut ex pte relonū:cū nō sint pl̄a in dinis:sz ex pte ēntie nō iuenīt diuersitas nisi rōnis fm pl̄alitatē attributoꝝ.diuersitas aūt rōnis non cāt pl̄alitatē realē:q̄lē opz eē ꝓcessionz duaꝝ:fm quas due ꝓsone realr distincte ꝓcedūt. g̊ ex parte essentie nō pōt sumi realis diuersitas ꝓcessionū.similr nec ex parte relonū.relones.n.fm rōnem itelligēdi cōsequunī ꝓcessiones.eo.n.filius ē:qz a pr̄e ꝓcedit. g̊ videī q nullo mō possiunt esse ꝓcessiones plures in diuinis.

Contra. fm vnā ꝓcessionē est vn⁹ tm̄ ꝓcedēs:sz in dinis sunt due ꝓsone ꝓcedētes.s.fili⁹ ⁊ spi. sanct⁹.vt hēt̄ ī lr̄a.g̊ vr̄ q opz eē duas ꝓcessiones.

Respondeo dom:q qdā dicunt q iste due ꝓcessiōes realr distinguunī: nec oz q̄re re quo distinguanī:qz sunt p̄ma distinguētia ꝓsonas. sic nec q̄rimus quo distinguunī rōnale ⁊ irrōnale. ¶ Sz B nō vr̄ ꝓueniēs:qz gn̄atio ⁊ ꝓcessio nullā hm̄t oppōnez adiuicē:ois aūt distinctio formalis est fz aliquā oppōnē. Et ꝓterea ꝓcessio ⁊ generatio significanī per modū operationū.hoc aūt nō cōuenit vt p opatōes vel motꝰ distinguanī opantia vel opata:sz magis ecōuerso. Qz actiōes differūt specie fm formas agētiū:vt calefacere ⁊ infrigidare:⁊ motꝰ fm terminos. ¶ Et iō alȳ dicunt: q dr̄ia sumiī ex hoc q generatio est ꝓcessio nāe:⁊ ꝓcessio spiri.sci est ꝓcessio volūtatis. ¶ Sz hoc ēt nō cōpetit: qz voluntas ⁊ nā in dinis solū rōne distiguunī . vñ talis distictio realis distinctōis rō esse nōpōt:qz p̄ncipiū nō est debili⁹ p̄ncipiato. Et ꝓterea fm hoc ꝓcessio itellecꝰ fm quaz dr̄ vbū ēt alia a ꝓcessiōe nāe fm quā dicit filius. ¶ Et ideo dom:q in dinis nō pōt eē aliq realis distictio ⁊ pluralitas:nisi fm relones ozigis.Et ideo fm hoc nos oz inuestigare pluralitatē ꝓcedētiū ⁊ ꝓcessionū. Dico igit̄ fz hoc q ē in dinis aliq ꝓcessio fm quaz vna ꝓsona ꝓcedit ab vna:⁊ hec est ꝓcessio gn̄atiōis: fm quā fili⁹ est a pr̄e.⁊ iō dr̄ esse a pr̄e.⁊ iō p modum dr̄ esse nāe vel itellectus. ꝓcedit.n.vt fili⁹ ⁊ vt vbū:qz in vtroq; mō istaruz ꝓcessionū.s.nāe ⁊ itellectus est vni⁹ ab vno ꝓcessio. ¶ Jtē ē aliqua ꝓcessio in dinis q̄ est simul a duobus.s. ab eo q ꝓcedit:⁊ ab eo a quo ꝓcedit.⁊ hec distinguit a p̄ma fm ozigi nem:qz ista scōa ꝓcessio est a ꝓcedēte fm ꝓcessionē ꝓdictā que est p modū nāe.⁊ ide ē q ista ꝓcessio dr̄ per modum volūtatis esse:qz p ꝯsensuz ex duob⁹ volētibus pōt vn⁹ amor ꝓcedere.⁊ fm istos modos diuersos ozigis ꝓducunī pl̄es ꝓsone relone ozigis distincte.s.fili⁹ g ē a pr̄e:⁊ spi.scūs g ē ab vtroq;.Vñ ꝓcedo q nisi spi.scūs eēt a filio:nō eēt assignare distictōez realē iter filiū ⁊ spi.scz.

Ad primuz g̊ dom:q pr̄nitas dicit modū determinatū ozigis: q ylteri⁹ nō pōt multiplicari fm diuersaz rōnē ozigis:sed tm̄ fm mām: vt diuersificeī in numero:sz ꝓcessio dicit oziginē in cōi: ⁊ pōt fm duos modos ozigis determiari.s.q sit ꝓcessio vnius ab vno nō ꝓcedēte:⁊ q sit ꝓcessio ēt a ꝓcedente. plures modi nō pñt inueniri q distinguanī ex rōne oziginis.⁊ iō nō pñt esse plures ꝓcessiones in dininis q̄z Si.n.acciperetur ꝓcessio ab vno ꝓcedente vel pluribus:nō eēt dr̄ntia nisi fm vnū ⁊ plura: q̄ dr̄ia nullo mō ad oziginem ptinet.sicut si diuideret gressibile nō p bipes ⁊ q̄drupes: sed p albū ⁊ nigruz. ¶ Ad 2m dom:q in nā creata est duplex cōicatio. vna q̄ est p modū nāe.⁊ alia q̄ est p modum amoris:nō aūt in vtraq; cōicationū cōicaī nā: sz tm̄ ī ea q̄ est p modū nāe.ex impfectione aūt volūtatis create ē q nō pōt cōicari p eā nā:qz illud qd̄ ꝓcedit p modum volūtatis.s.amor:nō est hypostasis p se subsistēs.sicut in dininis.⁊ iō ex pfectione dine nāe est q cōiceī non tm̄ per actū nāe g est gn̄atio:sed per actū volūtatis:g est consensus amoris. ¶ Ad 3m dom:q distinguunī ꝓcessiones in dinis ⁊ penes p̄nm ⁊ penes finē.Ut.n.supius dcm̄ ē:quāuis nā dina sit p̄nm gn̄atiōis in pr̄e:nō tm̄ absolute sub ratione nāe:sed sub rōne pr̄nitatis. Et similr a nā diuīa inquātum est nā:q̄ acgrit in filio p generationē: nō hz filiꝰ q sit filiꝰ: sed ab eo q nā in filio fm rem est ipsa filiatio: ⁊ ita pz q ipse relones se hm̄t aliquo mō vt p̄nm ⁊ vt terminus ad ipsas ꝓcessiones. ¶ Ad 4.m dōz:q cū fm processiones distinguanī ꝓsone que realiter ples sunt:nō potest dici q ꝓcessiones re nō differūt: sz rōne tm̄.nihil.n. causat distinctionem maiorem formaliter loquendo q̄z sit distinctio qua distinguunī ipsa adiuicē:sed sicut ꝓpetates ꝓsonales fm q comparanī ad essentiā sunt idē re: qz sunt diuina essentia: a qua tm̄ rōne differūt:fm aūt q ad aligd dicunī sunt fm rez plures.⁊ ita etiā de ꝓcessionibus:qz fm q comparanī ad nāz vt p̄nm vel terminus: nō distinguunī nisi rōne:fm q dr̄ in deo volūtas ⁊ nā ratiōe differre: sed qz cōparanī ēt ad ꝓprietates relatiuas sicut ad p̄nm vel terminū:vt dcm̄ est:iō ex hoc ēt hm̄t realē dr̄ntiam. ¶ Oz g̊ obycit̄:q relones ꝯsequunī ꝓcessiones.vñ magis videī q ꝓcessiōes diuerse causent diuersitatē relonū q̄z ecōuerso:vel ad min⁹ erit ibi circulatio. ¶ Dom q relatio in dinis nō tm̄ hz q sit relatio: sed ēt q sit ꝓsonalis.i.cōstituēs personā.⁊ ex hoc hz q̄si actum dr̄ie ꝯstitutiue ⁊ formē ꝓprie ipsius ꝓsone:cui⁹ est operatio generatiōis vel spiratiōis.⁊ ideo nō est iconueniens q fm relatiōis rōnem relationes cōsequunī ipsas ꝓcessiōes:⁊ recipiant dr̄iam ab eis.fm aūt q sunt formē ꝓprie ipsaꝝ ꝓsonaꝝ causent dr̄iam ꝓcessionum.

¶ Utꝝ ꝓcessio spūs sci ōbeat dici ꝓcessio vl gnō. III.

Ad tertium sic ꝓcedit:vr̄ q ꝓcessio spi.sci.nō dz noīari processio:sz gn̄atio.Si.n.nō sit gn̄atio. tūc ꝫ generationē dīdit:sed nullū cōe diuidit cōtra ꝓprium:cū igit̄ ꝓcessio sit cōmunis generationi ⁊ ꝓcessioni spūs sci: vr̄ q ꝓcessio spiri. sci nō debeat noīari ꝓcessio. ¶ P.sicut generatio filȳ dicit spālē modū oziginis:ita ⁊ ꝓcessio spiri. sci.alⁱs nō esset ꝓpetas cōstitutiua persone:vt ꝑus dcm̄ est:sed processio nō dicit aliquē spālem modū oziginis: vt dcm̄ est. g̊ modus ozigis spūs sci non dz per ꝓcessionē nominari. ¶ P.sicut filiꝰ accipit totā naturā ⁊ subaz pr̄is: ita ⁊ spi. scūs: sed illa ꝓcessio hz quā aliquis accipit naturā eius a quo ꝓcedit:dr̄ generatio:ēt in iferioribus:vt pz īducēdo in singulis.g̊ videī q ꝓcessio spiri.sancti dz dici gn̄atio.

¶ P. Dama. dicit diffiniēs generationē sic. Generatio est diuīe nature opus exīs vt vsionē qō gīatur nō susciat: ⁊ vt neq; deus p̄or: neq; posterior sit. Sz ꝓcessio spi. san. est op' dine nāe ⁊c. ꝑ vr q; sit gīatio. Qz aūt sit opus diuīe nāe ⁊ nō volūtatis. ꝓbaī per Dyl. q dicit q; oībus creaturis subaz volūtas attulit: sed filio natura dedit: sz spiri. san. nō est creatura: ⁊ ita nō habet substātiaz per voluntatem: sed per naturam patris.

Contra. Quicqd ꝓcedit per modū generatōis procedit vt genitū: p̄cipue ī rebus viuētibus: sed spiri. san. nō ꝓcedit vt genit'. alīs eēnt duo filij ī trinitate: qō nō pōt eē. ꝑ ꝓcessio spiri. san. nō dz dici gīatio.

Respondeo dōm: q; in diuinis est accipe cōmune ⁊ ꝓpriuz: quāuis nō sit accipere vle ⁊ particulare. Ad hoc. n. q; sit vle ⁊ particulare exigitur aliqua diuersitas realis: vt supra deīn est. quiditatis cōicabilis ⁊ esse qō ꝓpriū est. Et talis diuersitas non pōt esse in dīnis: sed est ibi accipe cōmune ⁊ ꝓpriū duplr. s. secundū rē: ⁊ fm rōnem. Scōm rem sicut dicimus eēntiā esse cōem tribus psonis ⁊ vnāquāq; personā distingui p id qō sibi est ꝓpriū. Scōm rōnem aūt. sicut qñ ītellectus noster in diuinis accipit aliqd: ⁊ quātuz ad rōnem cōem vel indeterminatā: ⁊ quātum ad rōnem determinataz ⁊ ꝓpriā: qz vtrūq; ad dignitatez pertinet. ⁊ rō generis ⁊ ratio differētie. Sicut in diuinis est ratio cognitōis q̄ communis est: ⁊ rō sciētie que ꝓpria est ⁊ determinata: nec tamē vnū est gen' alteri' fm q; in deo sunt. Ita dico q; ꝓcessio dicī fm rōnem cōmunē originis. generatio aūt secundū determinatā originis rōnez. Unde se habēt sicut cōmune ⁊ ꝓpriuz: nō tamē sicut genus ⁊ spēs.

Ad primuz ergo dōm: q; ꝓcessio fm q; sumī in cōmuni rōne: nō cōdiuidī generatio ni: sed ꝑt sumī fm determinatū modū ꝓcessiōis: q spi. scō cōpetit. ¶ Ad 2m dōm: q; frequēter īuenimus q; aliqō ꝓpriū denoīaī nomine cōi. sicut omne cōuertibile dicit ꝓpriū siue significet qd est res siue nō: sed tñ hoc nomen sibi spāliter retinet illud cōuertibile qō subaz nō significat: qz nō addit aligd nobilitatis quo noīari possit. Non aūt sic dicimus in ꝓposito. non. n. origo spiri. sci nominaī cōi noīe: qz nihil addit fm rōnem. i. cōem: vel minus q; generatio filij: cū spūs scūs filio sit eq̄lis ī dignitate. ¶ Sed hȝ assignantur tres rōnes. Prima est: qz spir. scūs maxīe accedit ad ꝓcessionē. nō. n. tñ ipse ꝓcedit sicut ⁊ filī': sz a ꝓcedēte ꝓcedit: qō filio nō cōpetit. ¶ Secunda est: qz cū ꝓcessio dicaī duplr. s. fm motū localē: ⁊ fm exitū causati a causa: vterq; modus aliquo mō cōpetit origini spir. sci. Inquātū. n. ꝓcedit vt psona distincta. sic sua processio hz similitudinē ad exitū causati a causa. Inquātū aūt ꝓcedit vt amor qui tēdit in alterū nō sicut in recipiēs: sed sicut in obm: hz similitudinē cuz ꝓcessiōe locali: que est ex aliquo ī aligd. Pater. n. amat filiū amore: q; est spi. scūs. Filio aūt nō cōpetit ꝓcessio nisi sz vnū modū. s. exitū a causa. ¶ Tertia ratio. ⁊ credo q; melior est: qz in rebus creatis īuenimus aligd in se subsistens p cedere p modū nature: ⁊ hoc dicimus generari. vñ sz hȝ potuimus ꝓcessionē filij ꝓpio nomīe nominare. s. generationis nomīe. Sz nō īuenimus aligd in creaturis p se subsistēs ꝓcedere p modū amoris. sicut spūs scūs procedit. Et iō istā ꝓcessionē nō potuimus nominare nomine ꝓpio: sz tñ cōi. ¶ Ad 3m dōm: q; ꝓcessio amoris inquātum hȝ nō hz q; per ipsam natura aliq̄ cōicet: sed hoc hz īquātum est ī diuinis: vbi nō pōt esse aligd imꝑfectū. Et ideo spiri. scūs fm rōnez ꝓcessiōis cōiter loquēdo nō hz q; cōicet sibi natura. ⁊ ideo talis ꝓcessio nō pōt dici generatio fm suā ꝓpriā rōnem. Ex ipsa. n. rōne generatōis est q; natura genito cōicet. q̄uis. n. diuersitas rōnis nō sufficiat ad realē ꝓcessionū dīam. sufficit tñ ad differētē nominatōez. ¶ Ad 4m dōm: q; natura nō est p̄ncipiū ꝓcessionis spiri. scī sub ratōe nature: sz sub rōne voluntatis a qua ꝓcedit amor. ⁊ iō sua ꝓcessio nō dī natiuitas: cū natiuitas a nā dicaī. Nec tñ ex hoc segī q; spir. scūs sit creatura. Uolūtas. n. comparaī vt p̄n' ad ipa p̄ncipiata: ⁊ sic comparaī ad creaturas. Uel ad ipsam rōnē p̄ncipiādi: ⁊ sic comparaī ad amorem q est spiri. scūs sicut ītellectus ad artem: vt superius dictum est.

¶ Utr̄ spūs scūs debeat dici īgenitus. IIII.

Ad quartū sic ꝓcedī': videī q; spiri. scūs debz dici īgenit'. Et p̄mo p auctoritatē Dierony. in lra. ¶ P. terminus ifinit' cōuertī cū negatiōe suppositā exīs ī subi. sicut nō hō nō est hō. q; gd. n. est ⁊ nō est hō: est nō homo: sz īgenitus est terminus ifinit'. ꝑ cū spir. scūs sit ⁊ nō sit genitus: vr q; sit īgenitus. ¶ P. īgenitū aut dicit relōnē aut absolutū: sed nō dicit relōnē notionalē: qz tūc nō posset dici essentia ingenita. ꝑ videī q; sit de absolutis: ⁊ ita videī cōuenire spiri. sancto.

Sed ī contrariū est: qō dī in lra: q; solus p̄r ingenitus est. ꝑ nō spiri. scūs.

Respondeo dōz: q; ī dīnis ꝓpe loquēdo nihil potest dici ꝓpatiue: qz ad rōnē ꝓpatōis exigiī q; aligd sit aptū natuz hēre qō nō hz. hoc aūt deo cōpetere nō pōt. Unī opz q; īgenit' sumaī negatiue ⁊ nō ꝓpatiue. Sz negatio q̄dā negat ī gīe determinato. ⁊ hec hz aligd silē ꝓpatiōi iquātū ponit aliqō determinatū genus. Est et q̄dā negatio extra gen': ⁊ hec ē absoluta negatio: qz nullū gen' determiat. ¶ Dico ꝑ q; īgenit' si dicat negatōez extra gen'. tūc ꝛuenit omni ei q; ē ⁊ q; nō ē ab alio p gīationem siue sit ab aliquo alio siue nō: ⁊ siue sit creatū siue īcreatū. Et fm hoc possumus dicere p̄ez īgenitū ⁊ spūm scm ⁊ eēntiā dīnā ⁊ p̄mas creaturas q̄ nō exierunt ī eē p gīatōez. Si aūt sit negatio ī gīe. hoc pōt esse duplr fm q; ī dīnis accipiī. Uel in gīe dine nāe: ⁊ sic adhuc ꝛuenit p̄ri spūi scō: ⁊ eēntie. Uel ī gīe p̄ncipy ī nā diuina ⁊ sic nō ꝛuenit nisi p̄ri. ⁊ tūc erit notio p̄ris. Principiū. n. aliqō pōt īnotescere. Aut fm q; aligd ē ab illo. ⁊ sic p̄r īnotescit p gīatiōez ⁊ spiratiōez actiuā: aut fm q; nō ē ab alio. ⁊ sic est notio patris ingenitus.

Ad primuz ꝑ dōm: q; Diero. accipit īgenitū. i. nō genitū: fm q; negatio ē extra gen' vl' in gīe diuīe nature ⁊ nō in gīe principy. ¶ Ad 2m dōm: q; negatio termini ifiniti nō ē negatio ī aliquo gīe determinato: sed tñ ī gīe entis. ⁊ iō pōt dici de omni ente cui nō ꝛuenit affirmatio: sz negatio q̄ negat ī aliquo gīe determinato nō pōt dici extra illud gen'. ¶ Ad 3m dōm: q; īgenit' fm q; ꝛuenit tñ p̄ri dicit notiōez p̄ris: ⁊ sic nō cōuenit essentie: fm aūt q; cōuenit essentie ⁊ spūi scō nō dicit aliquā notionē: nec etiā aligd de absolutis: qz sic etiā cōueniret filio: sed remouet notionē quādā. s. generationem passiuam. ¶ Expositio textus.

Absit autē vt iter deum ⁊c.) Sic enīz ꝓcessio spiri. scī. materialiter videī: qz p̄r se habz ad geneatōez vt p̄ncipiū actiuū: mater aūt vt materiale: qz materiā ministrat. (Nescio.). s. p artē acgsitaz. (Nō valeo.) per naturalē virtutē vel īdustriā. (Nō sufficio.) per defectum vsus vel exercity. (Omne qō ē aut ingenitum ⁊c.) Sciendum est q; istius diuisionis membra variantur materiali multiplicatione ⁊ nō formali. ⁊ ideo vnū membz bis repetitur: inquātum duobus conuenit. s. patri ⁊ spiritui sancto.

¶ Qđ gemina est processio spiritus sancti.

¶ Distinctio. XIIII.

Retereа diligēter ānotādū est q̄ gemina est ꝓcessio spūs sci: eterna .vz. q̄ ineffabilis est: q̄ a p̄re ⁊ filio eternal'r ⁊ sine tpe ꝓcessit. ⁊ tpalis q̄ a p̄re ⁊ filio ad scificādā creaturā ꝓcedit. ⁊ sicut ab eterno cōiter ac siml' ꝓcedit a p̄re ⁊ filio: ita ⁊ i tpe cōiter ⁊ sil' ab vtroq̄ ꝓcedit ad creaturā nō diuisim a p̄re in filiū ⁊ in filio ad creaturā. Vñ Augu. in. xv. lib. de tri. ait. Spūs scūs nō de p̄re ꝓcedit in filiuꝫ ⁊ de filio procedit ad scificādā creaturā: ꝫ siml' de vtroq̄ ꝓcedit: q̄uis hoc filio p̄ dederit: vt sicut de se ita etiaꝫ de illo procedat.

¶ De tpali processione specialiter agitur.

De tpali aūt ꝓcessione Beda in homelia dñice prime post ascēsionem ita loq̄t. Cuꝫ g̃ a spūs sci dat boib⁹ ꝓfecto mittit̄ spūs a p̄re: mittit̄ ⁊ a filio: procedit a p̄re: ꝓcedit ⁊ a filio: ⁊ eius missio ē ipsa processio. Bis ꝟbis oñdit apte donatione g̃e spūs sci dici ꝓcessione vel missionez eiusdē: ꝫ cū donatio siue datio nō sit nisi tēporalis: ꝓstat q̄ ⁊ ꝟ ꝓcessio siue missio tpalis ē. Hāc quoq̄ tpalē spūs sci processionē Augu. i xv. lib. de tri. insinuat dicēs spm̄ scm̄ processisse a x̄po q̄n̄ post resurrectionē insufflauit in discipulos bis ꝟbis. Cum resurrexisset x̄ps a mortuis ⁊ apparuisꝫ discipulis insufflauit ⁊ ait. accipite spūꝫ scm̄: vt eū ēt de se procedere oñderet: ⁊ ipse est x̄tus q̄ de illo exibat: vt legitur i euangelio: ⁊ sanabat oēs. Et vt oñderet hanc processionē spūs sci nō eē aliud q̄ꝫ donationez vel dationez ipsi⁹ spūs sci: addit. post resurrectionē dñs Jesus bis dedit spūm sanctum. semel in terra pp dilectionē ꝓximi. ⁊ iteruꝫ de celo propter dilectionē dei: q̄ per ipsuꝫ donū diffunditur charitas in cordibus nostris: qua diligimus deum ⁊ ꝓximum.

¶ Qꝛ aliqui dicunt spiritum sanctuꝫ non dari: sed dona eius.

Sunt aūt aliqui q̄ dicūt spūm sanctū ipsum deum nō dari: sed dona eius que nō sunt ipe spiritus sanctus. Et vt ainnt: spiritus sanct⁹ dicit̄ dari cū gratia ei⁹: que tamē nō est ipe: datur homini. ⁊ hoc dicunt Bedaꝫ sensisse in superioꝛibus verbis: q̄bus dicit spm̄ scm̄ procedere cū ipsi⁹ gratia datur hominibus: tanquā non ipsemet detur: sed eius gratia.

¶ Qꝛ ipse spūs scūs q̄ de⁹ est ⁊ dat̄ ⁊ mittit̄.

Sed q̄ ipse spūs scūs q̄ ds ē ⁊ tertia i trinitate psona deꝫ: apte oñdit Augu. i. xv. li. de tri. ita dicēs. cūdē spm̄ scm̄ datū cū insufflasset Jēs: de quo mox ait. Jte baptizate oēs gētes i noie p̄ris ⁊ filij ⁊ spūs sci. nō debemus ambigere. Ipse g̃ est q̄ ēt de celo dat⁹ ē die penthecostes: quō g̃ ds nō ē q̄ dat spm̄ scm̄: imo q̄̃tus de⁹ est q̄ dat deū. Ecce bis ꝟbis apte dicit spūꝫ scm̄: ipm. s. deuꝫ dari boib⁹ a p̄re ⁊ filio: ⁊ q̄ ipse spūs sanctus q̄ de⁹ est ac tertia in trinitate psona nobis deꝫ: nr̄isq̄ ifundat̄: atq̄ illabat̄ mētib⁹ aperte oñdit Amb. i lib. p̄io de spū scō dicēs: lz m'lti dicant̄ spūs q̄ legit̄: q̄ facit angelos suos spūs vn⁹ tm̄ ē dei spūs. Jpm g̃ vnuꝫ spūm ⁊ ap'li ⁊ ꝓphe sunt cōsecuti. sicut ēt vas electōis dicit: q̄ vnū spm̄ potauimus q̄si cū q̄ nō queat scindi: ꝫ ifundat̄ ais ⁊ sensib⁹ illabat̄ vt secularis sitis restrigat ardoꝛē: q̄ spūs scūs nō ē de nā reruꝫ coꝛpaliū nec de suba inuisibiliū creaturarū. Bis ꝟbis apte dic̄ spūm scūm ipm q̄ creatura nō ē ifundi mētib⁹ nr̄is. Jtē i eodē. Qis mutabilis ē creatura: ꝫ nō mutabilis spūs sanctus. Quid aūt dubitē dicere: q̄ dat⁹ ē ⁊ spūs scūs cū scriptum sit. charitas dei diffusa ē i coꝛdib⁹ nr̄is ꝑ spūm scūm q̄ dat⁹ ē nobis. Qui cum sit inaccessibilis nā: receptabil' tm̄ ꝓpter suā bonitatē nobis est cōplēs x̄tute oīa: ꝫ q̄ solis ptícipetur iustis. simplex suba opulens x̄turibus vnicuiq̄ pñs didens de suo singulis ⁊ vbiq̄ tot⁹. Incircūscript⁹ g̃ est ⁊ infinit⁹ spūs sanct⁹. q̄ discipuloꝝ sensus sepatoꝝ infundit: quē nihil pōt fallere. Angeli ad paucos mittebant̄. spūs aūt sanct⁹ populis ifundebat̄. Quis g̃ dubitet q̄n dinū sit q̄d ifundit̄ sil' plurib⁹ nec vr̄. Un⁹ est spūs sanct⁹ q̄ datus ē oib⁹: lz sepatis ap'lis. Et ꝟ apte dic̄ Amb. q̄ spūs sanctus q̄ ē suba simplex cū sit vn⁹ dat̄ plurib⁹. Alia quoq̄ auct̄e ꝟ idē astruit̄. s. q̄ spūs sanctus q̄ ē filio eq̄lis hominib⁹ deꝫ. Ait. n. Augu ꝟ ꝟbis ap'li. Si charitas dei diffusa est i coꝛdib⁹ nr̄is ꝑ spūm scūꝫ q̄ datus ē nobis: a quo dat̄ ab illo q̄ dedit dona boib⁹: q̄ dona spūm sanctum q̄ tale dat donuꝫ q̄lis ē ipse. magna ē misericoꝛdia ei⁹ donū dat eq̄le sibi: q̄ donū ei⁹ spūs sanct⁹ ē. p̄missis ⁊ alijs plurib⁹ auctoꝛitatibus apte mōstrat̄ q̄ spūs eq̄lis p̄ri ⁊ filio nobis dat̄: nec iō tm̄ mioꝛ est p̄re ⁊ filio. Vñ Augu. i. iiij. lib. de tri. Nō ideo minoꝛē esse spūm sanctuꝫ: q̄ eū pater mittit ⁊ filius arbitrandum est.

¶ An viri sancti ecclesie p̄lati dent vl' dare possint spiritum sanctum.

HIc q̄rit vtr̄ t viri sci dēt vl dare possint alijs spūm spm̄. Quē si alijs dant cū eis donatio supra sit dcā ꝓcessio vī ab eis ꝓcedere spūs scūs vl mitti: sed creator a creatura nō ꝓcedit vl mittit. Restat ergo vt ipsi nō dēt spūm scm̄ nec dare possint. Vñ Aug. in .xv. li. de trini. Nō aliqs discipulor̄ xpi dedit spūm scm̄. Orabāt qppe vt veniret in eos ḡbus manū iponebāt. nō ipsi eum dabāt quē morē in suis ꝓpositis ēt nūc fuat ecclesia. Beniqr t Symō magus offerēs aplis pecuniā nō ait. date t mihi hāc ptātē vt dem spūm scūm: sed cuicūqr inḡt imposuero manū accipiat spūm sanctum: qz nec scriptura superius dixerat. Videns autē Symon qz apostoli darēt spūm sanctum: sed dixerat. videś autē symon qz per impositionē manuū apostolorum dareť spiritū sanctū. Ecce bis verbis ostēdit Aug. nec aplos nec alios eccliē ꝓlatos dedisse vel dare spūm sanctum.

¶ Oz nō pñt dare spūm sanctū hic docet.

HEt qō plus est nō posse ēt dare dicit in eodē li. subdens de christo. Scriptum est qꝫ acceperit a pre ꝓmissionez spūs sci t effuderit. in quo vtraqr natura mōstrata est. humana. s. t diuina. accepit qppe vt hō: effudit vt de⁹. nos aūt accipe qdē hīs donū possumus ꝓ modulo nostro. effundere xpo sup alios nō vtiqr possumus: ꝯ vt hīs fiat deū sup ipsos a quo id efficit inuocamus. Hīs xpis exp̄sse dic nos spūz sanctuz nō posse sup alios effundere. i. alijs dare.

¶ Oz videtur contrarium.

SEd huic vī ꝛriū qō apl's ad Galathas de se loq̄ns ait. Qui tribuit vobis spūm t opaī virtutes in vobis. Ecce euidēter dic se tribuisse spūm. ꝯ itelligēdū ē apl'z dixisse hīs: nō qz haberet ptātē t auctatē dādi spūz scūz: ꝯ qz ministeriū habuit in quo dabaī a deo spūs scūs. Ut enī ait Aug. sup eūdē locū exponens illud apl'i xpi. ab apl'o ꝓdicata est eis fides. in qua ꝓdicatione aduentū t pñtiaz spūs sancti senserāt: sicut illo tpe in nouitate inuitatiōis ad fidē. ēt sensibilibus miraculis pñtia sci spiritus apparebat: vt in actib⁹ apl'oz legiť. aperte hic ostēdit qūo illis spiritū scūm tribuerit apl's nō vtiqr ipm mittendo in eos sed p̄dicando eis fidē christi: quā illis recipientibus qꝫ spūs sanctus in eis esset aliquibus signis visibilibus mōstrabatur. Non ergo homines quantūcūqr sancti dare possunt spiritum sanctum.

¶ Diuisio textus.

HIc icipit magr̄ ōteriare ō tpali ꝓcessiōe spi. sci. Et diuidiť in ptes duas. In p⁹ ōterminat ꝓcessionē tpalez spi. sci. In z⁹ ōtermiat nomē spi. sācti qō rōnē tpal' ꝓcessiōis oñdit i. iś. di. ibi (Dic q̄rit cū spi. sāct⁹ ꝓ quē t c̄) ꝓria ī duas. In p⁹ ōtermiat ō tpali ꝓcessiōe ī cōi. In scōa q̄tū ad spāles mōs missiōis i. ió. di. (Nunc de spi. sancto viō.) ꝓria ī duas. In p⁹ oñdit spi. scūz a p̄re t filio tpali ꝓcessiōe ꝓcedere. In z⁹ ingrit vtr̄ a seipo tpali ꝓcessiōe ꝓcedat. iś. di. (Dic ꝛsiderādū ē t c̄.) ꝓria ī duas. In pria oñdit ꝓcessionē spi. sācti tpalē eē a p̄re t filio. In z⁹ excludit errorē circa itellm tpal' ꝓcessiōis. ibi (Sūt aūt alig) Circa p̄m⁹ duo fac̄. p̄ ōtermiat vitatez tpal' ꝓcessionis q̄tū ad p̄n⁹ a q̄ ꝓcedit: oñdēs ꝑ Aug. qꝫ ꝓcedit a p̄re t filio. z⁹ oñdit vitatē q̄tū ad hīs qꝫ ab eis dr̄ ꝓcedere tpal'r ibi. (De tpali āt) (Sūt aūt alig) Dic excludit errorē dicētiū ī ꝓcessiōe tpali spi. scm̄ nō dari: ꝯ tm̄ dōa ei⁹. Et circa hīs duo fac̄. p̄ oñdit ipz spi. scm̄ q ōs ē tpali ꝓcessiōe dari. z⁹ ex hīs oñdit qꝫ nll's hō spi. scm̄ dare pōt. ibi. (Dic q̄rit vtrū sci t c̄.) Et circa hīs duo fac̄. p̄ mouet qēnē t ōterminat eā: oñdēs qꝫ nullus hō spi. scm̄ dare pōt nec ēt xps ꝑm qꝫ homo. z⁹ obycit in cōtrariū t soluit. ibi. (Oz núc videtur contrarium. Questio. I.

ADintellectū b⁹ ptis tria q̄rūť. p̄ ō. ꝓcessiōe tpali. ꝯ se. z⁹ rōne c⁹ spi. sāct⁹ tpal'r ꝓcedeř dicaī: vl ꝯ qd fiat. z⁹ a q̄ fiat. Circa p̄m⁹ duo q̄rūť. p̄ an sit aliq̄ tpal' ꝓcessio spi. sci. z⁹ vtr̄ ponat ī nūer̄ cū eterna.

¶ Utr̄ aliq̄ ꝓcessio spūs sci sit tpalis. I.

ADprimū sic ꝓcediť. vī qꝫ nlla ꝓcessio spi. sci sit tpalis. Sic. n. generatio ē ꝑpetas eterna filij ꝑm quā distinguiť a p̄re: ita ꝓcessio spi. sācti ē ꝑpetas: ꝯ quā distinguiť a p̄re t filio: ꝯ gnātio filij nō dr̄ tpal'r nisi ꝯ nāz assūpta: cū igiť spi. sāct⁹ nullā assūpserit nāz nec assumet: vī qꝫ nlla sit ei⁹ ꝓcessio tpal'. ¶ P̄. Oē illō cui ꝛuenit aliqd tpal'r ē mutabile vl variabile. hīs āt spi. scō nō ꝛuēit cū sit ver⁹ ōs. ḡ nec tpal'r ꝓcessio. ¶ P̄. ꝯ phz li. ō cāis. iter rē c⁹ suba t opō ē i tpe: t iter rē c⁹ suba t opō ē i momēto eternitatis ē res media c⁹ opō ē i tpe t suba i eternitate. Rez āt illā c⁹ suba t opō ē i eternitate dic subas sepatas t ꝑcipue deū: cū igr̄ ꝓcessio sit opō ipsi⁹ dei: siue actie siue pas siue itelligať: vī qꝫ nō sit ī tpe: t ita nec tpalis dici ōbeat. ¶ P̄. illō qō eleuat hoiez supra tps nō pt dici tpale: ꝯ ꝓcessionē spi. sancti ī hoiez eleuaī hō supra oīa tpalia. qz ꝑm Aug. inḡtū aliqō eternū mēte capim⁹ nō in hīs mundo sum⁹. ḡ nō oz dici tpalis. ¶ P̄. ī ꝓcessiōe tpali q̄ etiaz missio dr̄ icludiť itell's ꝓcessiōis eterne ꝯ Aug. ꝯ denominatio oz fieri a digniori: igiť t si in ꝓcessiōe eēt aliqd tpale nō deberet dici tpalis sed eterna.

Cōtrariū dr̄ per auctates in lra. ¶ P̄. cōtigit aliquē ex tēpore hr̄e spi. sanctū q ꝓpri⁹ nō habuit: ꝯ spi. sanct⁹ nō hr̄ nisi vt ꝓcedēs a p̄re t filio cū sit donū vtriusqꝫ. ḡ est ei⁹ aliq̄ ꝓcessio tpalis ꝑm quā ꝓcedit ad sanctificandū creaturā: vt in lra dicit.

Respondeo dōm qꝫ q̄uis in ꝓsonis dīnis ꝑpe loquēdo dicaī ꝓcessio ꝑm rōnē exit⁹ a p̄n⁹ q ñ nec̄io tēdit in aliō: tñ ꝓcessio spi. sci ex mō sue ꝓcessiōis hz inḡtū. s. ꝓcedit vt amor: qꝫ ī aliū tēdit. s. ī amatū sic ī obm. Et qz ꝓcessiōes ꝓsonaꝝ eterne sūt cā t rō totius ꝓductiōis creaturaꝝ: iō oz qꝫ sic gnātio filij ē rō totius ꝓductiōis creature ꝑm qꝫ dr̄ p̄ ī filio oīa fecisse: ita ēt amor p̄ris tendēs in filiū vt in obm sit rō in qua deus oēm effectū amoris creaturis largiaī: t ide ē qꝫ spi. sāct⁹

qui est amor quo pater amat filiū. est ēt amor quo amat creaturā ipartiendo sibi suā perfectionē. Poterit g̃ ꝓcessio isti⁹ amoris dupl'r ꝯsiderari. Uel ꝑ ꝙ tēdit ī obz eternū: ⁊ sic dicet eterna ꝓcessio. Uel ꝑm ꝙ ꝓcedit vt amor in obm creatū: inq̃tū. s. ꝙ illū amorē creature aligd a ꝺo ꝯfert: ⁊ sic dicetur ꝓcessio tpalis: ex eo ꝙ ex nouitate effectus cōsurgit noua relatio creature ad deū: rōne cui⁹ opz deū sub noua habitudine ad creaturaz significari: vt p3 in oībus que de deo ex parte dicuntur.

Ad primū g̃ dōm ꝙ gnātio de rōne sui nō dicit respectū nisi ad eū a quo est gnātio. Hoc aūt dupl'r pōt cē in filio. Aut sicut a quo accipit diuinam nām: ⁊ sic est gnātio eterna a pre. Aut sicut a quo accipit nām humanā: ⁊ sic est tpalis gnātio a mre. Processio āt spi. sancti vt dictū ē nō solū dicit respectū ad p̄n̄m a quo ꝓcedit: ꝑm quē eterna tm̄ mō est: sicut ⁊ generatio: sed ēt iportat respectū ad eū in quē ꝓcedit: ꝑm quez tēporalis dici pōt. ¶ Ad 2m dōm ꝙ inquātū per amorē g̃ est spiritus sanct⁹ aliq̃ donū creature cōfert: nulla mutatio vel variatio fit in ipso amore: sed in eo cui per amorē aligd datur: si tm̄ mutatio ⁊ nō poti⁹ perfectio dici dz. Et iō ille tēporalis respect⁹ nō ponit circa spi. sanctū real'r. sed solum ꝑm rōnem. realiter aūt in creatura q̃ mutat: sicut fit cui dicit. De⁹ dns ex tpe. ¶ Ad 3m dōm ꝙ opatio diuina dupliciter pōt ꝯsiderari. Uel ex pte operantis: ⁊ sic est eterna: vel q̃tū ad effectū opationis: ⁊ sic pōt esse tēporalis: sed tm̄ qz de⁹ nō agit per operationē: q̃ sit media iter ipm ⁊ operatū: sed sua opatio est in ipso: ⁊ est tota sua suba: iō opatio ei⁹ essentialr eterna est: sed effect⁹ tpalis. ¶ Ad 4m dōm ꝙ aligd pōt dici tpale multipl'r. vel qz subiacet variationi tpis: ⁊ ꝺ modo ꝓcessio nō dr tēporalis ēt q̃tū ad effectum gratie. Uel qz ꝺz initiū in tēpore: ⁊ sic gratia dr tpalis: ⁊ eadē rōne ꝓcessio ratione effect⁹. ¶ Ad gntum dōm ꝙ aliq̃ cōiunctū nō pōt affirmari nisi ꝑ vtraq; parte: sed negari pōt ꝓ altera parte tm̄: sic p3 in veritate ⁊ falsitate copulatiue ꝓpositionis. Et qz tpale claudit in se quādā negationē cū affirmatione. s. aliq̃ esse et ꝑus nō fuisse. eternū aūt iportat tm̄ affirmationē ēndi: ideo coniunctū nō pōt dici eternum nisi vtrūq; eternus sit: temporale aūt dici pōt etiā si alterus sit tm̄ tēporale: sicut creator iportat diuinā operationē: ⁊ ꝺnotat effectū in creatura actualiter: ratione cuius deus non dicit creator ab eterno sed ex tempore.

¶ Utrum processio temporalis distinguatur realiter ab eterna. II.

Ad secundus sic ꝓcedit. vr̄ ꝙ tpal' ꝓcessio ponat in nūerus cū eterna vt sit alia ⁊ alia ꝓcessio. Eternū .n. ⁊ tpale nō pñt idez esse in cētia: ꝙ q̃ dr̄nt per essentiā simpl'r multiplicant⁹ ⁊ nūerant⁹. g̃ eterna ꝓcessio ⁊ tpal' simpl'r sūt due. ¶ Itē idē nō ē signū suuipsi⁹: ꝙ ꝓcessio tpal' ꝑm Aug. ē signū eterne. g̃ nō sūt vna ꝓcessio. ¶ P̄. cū vna dicat⁹ ꝓcessio eterna ⁊ alia tpal' aut hoc erit qz cētialr dr̄nt: aut qz vna addit sup aliā. Sz eterna nō pōt addere supra tpalē: qz sic tpalis eēt nāl'r prior eterna. Nec ēt tpalis pōt se hr̄e ex additiōe ad eternā: cū eterno: qz pfcm̄ ē: cui nihil sit addibile. g̃ relinq̃t ꝙ essentialr differāt: ⁊ ita simpl'r sunt due. ¶ P̄. sic̄ fili⁹ se hz ad gnātionē passiuā: ita ⁊ spi. sāct⁹ ad ꝓcessionē passiuā: ꝙ pp eternā gnātionē ⁊ tpalē fili⁹ dicit⁹ hr̄e duas natiuitates ⁊ bis nat⁹. g̃ ⁊ spi. sanct⁹ dr̄ hr̄e duas ꝓcessiones.

Contra ꝓcessio ponit aligd ī ipo ꝓcedēte: ꝙ ꝓcessio tpal' inq̃tū ē tpal' nihil pōit circa spi. scūz. g̃ opz ꝙ ī ꝓcessiōe tpali cētialr icludat⁹ eterna. g̃ nō dr̄nt cētialr nec simpl'r sūt pl'es. ¶ Itē ea q̃ nō sūt eiusdē rōnis nō ꝓnūerant⁹ adiuicē: ꝙ tpale ⁊ eternū nō sūt eiusdez rōnis. g̃ nō pōt dici ꝙ sint due ꝓcessiōes: tpal' ⁊ eterna.

Respondeo dōz ꝙ cū ꝓcessio sp dicat respectuz ꝓcedētis ad illū a q̃ ꝓcedit spi. sanct⁹ aūt ad pr̄ez nō referr⁹ nisi relone eterna: oz ꝙ nlla ꝓcessio spi. sācti sit alia cētialr ab eterna: ꝙ pōt sibi aduenire aliqs respect⁹: ali⁹ ex pte ei⁹ ī quē ē sic̄ ī amatū: ⁊ rōne illi⁹ dr̄ tpal'. ¶ Dōz g̃ ꝙ ē vna ꝓcessio cētialr pp respectū vnū ꝓcedētis ad id a q̃ ꝓcedit: quē ꝓncipalr ipor tat. Processio āt ē duplex vl' gemia rōe duoz respectuū ī duo ob3. s. in eternū ⁊ tpale: q̃z vn⁹. s. etern⁹ realr ē ī ipo ꝓcedēte. Ali⁹ aūt ꝙ rōnē tm̄ in spi. sanctū. ꝙ ꝙ rē in eo ī quē ꝓcedit. Noz tm̄ respectuū ꝓm⁹ ꝯcludit⁹ in 2o sicut rō ⁊ cā ei⁹. vñ 2m se hz ex additione ad ꝓmum.

Ad primuz g̃ dōz ꝙ ꝓcessio nō dr̄ tpal' ꝑm id qō ē: ꝙ rōne respect⁹ ad creaturā. tpalis dr̄ vt dōz ē. ¶ Ad 2m dōz ꝙ ꝓcessio tpal' dr̄ eē signū eterne q̃tū ad effectū ex q̃ ꝯsurgit respect⁹ ille tpal' ꝙ quē ꝓcessio tpal' dr̄. Effect⁹ āt h⁹ ꝓcessiōis ē amor gratuit⁹ q ē similitudo q̃dā amoris̄ icreati: q ē spi. scūs. ⁊ ꝓ ꝯs signū ei⁹. ¶ Ad 3m dōz ꝙ q̃uis eterno ꝙ rē nihil sit addibile: nihilomin⁹ tm̄ eternū pt itelligi ī aliq̃ hītudie se hr̄e ad aliqō tpale: q̃ tm̄ hītudo nō ponit⁹ realr circa ipz eternū: vt dcm̄ ē. Et qz itell's pōt repr̄i ꝓ nomē: qz voces sūt note earū q̃ sūt ī aia passionū: iō pt eterno iponi aliqō nomē ꝓut itelligit⁹ sub illa hītudie: sic̄ ōs dr̄ dns ex tpe: ita ēt dr̄ ꝓcessio tpal'. ¶ Ad 4m dōz ꝙ gnātō filꝙ tpal' ⁊ eterna distinguit⁹ ēt ꝙ respcm̄ ad p̄n̄m a q̃ sūt: qz eterna ē a pre ⁊ tpal' a mre. Et ꝙ diuersas nās ⁊ iō vna realr nō ē alia ꝙ ō ꝓcessiōe nō ē sil'e vt dcm̄ ē. ¶ 5m ꝯcedim⁹. ¶ Ad 6m dōz ꝙ ꝓcessio tpal' ⁊ eterna ꝯsiderate ꝙ respcm̄ ꝓcedētis ad p̄n̄m a q̃ est: sūt oīo idē ne dū eiusdē rōnis: ⁊ ex hac pte nō numerant⁹. Sz ꝯsiderate ꝙ respectū ad id in qō ē ꝓcessio ꝓmo⁹ dcm̄ nō sunt eiusdē rōnis. s. per vniuocationē: ꝙ analogice: qz vnū est rō alteri⁹: ⁊ ita pñt cōnūerari: sic̄ ēt dicimus deū ⁊ boiez duas res. Questio. II.

Deinde queritur ꝑm qd attendatur ꝓcessio tēporalis. Et circa hoc duo quer⁹nt⁹. Primo vtrū ipse spi. sanct⁹ ꝑm ꝓcessionē tēporalē dr̄ vl' tm̄ dona eius vel vtrūq;. Et si vtrūq; queritur. Scōo ꝑm que dona dicatur spi. sanctū dari vel procedere tēporaliter.

¶ Utr̄ spūs scūs tpaliter detur. I.

Ad primū sic ꝓcedit. vr̄ ꝙ ipse spi. sanct⁹ nō ꝓcedat tpal'r vl' det⁹. Illud .n. qō ꝙ se ēvbiq; nō vr̄ vlq; ꝙ se ꝓcedere: ꝙ spi. sanct⁹ cū sit ōs ē vbiq;. g̃ nō pt ī quēq; ꝓcedere. ¶ Si dicas ꝙ pt eē ꝙ aliquē mo⁹ ī aliq̃ ꝙ quē ꝑus nō erat: Adhuc hr̄ ꝓpositū: qz ꝙ Dio. ⁊ plz li. ō causis: de⁹ eodē mō se hz ad oīa: q̃uis nō oīa eodē mō se habeant ad ipm: ꝙ iste modus diuersus in creaturis ē ex diuersis perfectōib⁹: quas ex ꝺo cōsequunt⁹. g̃ vr̄ ꝙ ex ꝺ ꝙ spi. sanct⁹ dr̄ al'r esse in isto q̃ ꝑus nō fuit: nō ꝓpter aliud esse nisi qz aliquē effectū ꝯsequit⁹ iste quē ꝑus nō ꝯsequeb⁹at: ⁊ sic tota datio vel ꝓcessio refert⁹ ad dona ⁊ nō ad ipz spi. sanctū. ¶ Itē vt dcm̄ ē: ꝓcessio tpalis nihil ꝙ rez addit ex pte ipsi⁹ ꝓcedētis ad ꝓcessionē eternā: ꝙ ꝑm ꝓcessionē eternā ipe spi. sāct⁹ nō ꝓcedit ī aliquā creaturā. g̃ nec ꝑm tpalē q̃tū ex pte ipsi⁹ spi. sancti: ꝙ solū q̃tū ad dona ipsi⁹. ¶ P̄. ꝯstat ꝙ vt⁹ ifusa nō ē deficiētior ī opib⁹ meritoryus q̃ vt⁹ acqsita in opib⁹ politicis: ꝙ vt⁹ acqsita sufficiētior dirigit boiez in oīb⁹ ciuilib⁹. g̃ ifusa in oīb⁹ meritoryus. nō igit⁹ oz vt vr̄ ꝙ cū virtute ifusa ipse spi. sanct⁹ det⁹ ꝙ vel solus spi. sanct⁹ vel sola virtus.

Contra Ro.5.dicit. Charitas dei diffusa est in cordib⁹ nostris p.spi.san.tc. g videt q vtrūq; det. ℂ P.amor hz rōnē pmi doni:qz in ipo oia ex liberalitate cōferunt:cū igit spi.scūs sit amor.vr q habeat rōnem doni.sz nō nisi qz dat.g vr q ipse spi.scūs det.

ℂ Ulteri⁹ qrit circa h si vtrūq; dat qd per prius dat. Et videt q spi.scūs:qz p ipm dant alia. Et qz hz rōnez pmi doni. ℂ Sed ecōtrario vr q dona p pus:qz dona ipsius disponūt nos ad h q ipz habeam⁹. dispositio aūt por est eo ad qō disponitur. ergo tc.

Respondeo dōz q ipsemet spi.scūs pcedit tpali pcessione. vel dat t nō solum dona eius. Si.n. ꝓsiderem⁹ pcessionē spiri. sci ex pte ei⁹ a q̄ pcedit:nō est dubiū qn fm illū respectū ipsemet spi.scūs pcedat. Si aūt ꝓsideremus pcessionē fm respectuz ad id in quo pcedit:tunc sicut dictū est respect⁹ iste in spiri.scō ponit:nō qz ipse realiter referat: sed qz alteruz refertur ad ipm. Cū igit in acceptiōe donoꝝ ipsi⁹ nō solū relatio nra terminet ad dona:vt ipsa tm̄ habeam⁹:sz ēt ad spiri. scm̄ qz aliter ipm habem⁹ q̄ pus:nō tm̄ dicent dona ipi⁹ pcedere i nos:sz ēt ipsemet. fz h.n. ipe dr referri ad nos fz qō nos referimur in ipz. Et iō pcedit ipse in nos t dona ipsi⁹:qz t dona eius recepim⁹:t per eadez ad ipm nos aliter habem⁹:inq̄tū per dona eius ipsi spi. scō coniungimur:per donū nos sibi assimilans.

Ad primuz igit dōm q cum dicit deus esse vbiq; importat q̄dā relatio dei ad creaturam:que gdem realiter non est in ipso:sed in creatura. Cōtingit aūt ex parte creature istas relationes multipl'r etiā diuersificari fm diuersos effectus:qbus deo assimilatur.t inde est q significat vt aliter se habēs ad creaturam q̄ pus. Et ppter h spi.san.qui vbiq; est fm relatōez creature ad ipm:pōt dici de nouo esse in aliquo: fz nouā relationē ipsius creature ad ipm. ℂ Ad zm dōm q q̄uis ille modus aliter se habendi diuersificet ex diuersis donis receptis in creatura: tamē relatio creature nō sistit i donis illis:sed vlterius tēdit in eum per quem illa dona dant.t iō possum⁹ significare nos alio modo habere spi. scūz t spi.scm̄ aliter a nobis haberi:t h significat cū dici tur ipsemet in nos pcedere vel nobis dari. ℂ Ad 3m dōz q nō dr ipsemet in nos pcedere:qz circa ipsuz aligd fiat: sed qz ex eo q nos ad ipsummet aliter nos habem⁹: ipse pōt significari sub alio respectu se habere ad nos. Et ita dicit in nos pcedere q̄tuz ad illuz respectū quē pcessio ponit ad id in qō est pcessio:sz nō q̄tū ad illū quez ponit ad id a quo est. ℂ Ad q̄rtuz dōz q virt⁹ infusa est multo sufficiētioꝝ q̄ virtus acqsita:t ex rōne sue perfectiōis hz q nos maxime deo cōiungat t assimilet: fm quā coniunctionē innascit nobis nouus respectus ad deū. vñ quāto sufficientioꝝ est:tanto magis in ipa spi.scūs pcedere dr t cū ipsa. vtꝝ autē oporteat aliqō donū creatū dari cū spi. scō erit qō ifra. ℂ Alia duo cōcedimus.

ℂ Ad id qō ulteri⁹ q̄rit dōz q ordo aliquoꝝ fm nāz pōt dupl'r cōsiderari. Aut ex pte recipientis vel māe:t sic dispositio est por q̄ id ad qō disponit.t sic per prius recipimus dona spiri.sci q̄ ipm spūm:qz per ipsa dona recepta spū scō assimilamur. Aut ex pte agentis t finis:t sic qō pingus erit fini t agenti dr esse pus: t ita per pus recipimus spi.scm̄ q̄ dona ei⁹: qz t filius per amorē suū alia nobis donauit.t hoc est simpliciter esse pus.

ℂ Utruz processio temporalis spūs sancti attendatur fm omnia dona. II.

A B secūdum sic pcedit. vr q fm oia dona pcessio tpalis spi. sci attendat. Dē.n. donū qō creature ꝓfert ex liberalitate dīne volūtatis pcedit: sed rō cōferendi per liberalitatē est amor.ergo videt q fm q̄libet dona creature collata spi.scūs detur vel pcedat. ℂ P.in collatione cuiuslibet doni creatura fm aliquē respectuz se habz ad deum fm quē pus nō habebat. assimilat enim sibi fz participationē illius perfectiōis:quā de nouo a deo recepit. sed h erat spi.scm̄ tēporaliter pcedere qō significari spi.scūz in habitudine aliqua ad creaturā: ex eo q creatura nouo modo referebat ad ipz. ergo videt q spi.scūs etiā fm dona naturalia mittat:t nō tm̄ fm gratū facientia. ℂ P.fm Aug. mitti est cognosci q ab alio fit: sed aliquis sine gratia gratū faciēte pōt cognoscere spi. scūz ab alio esse per fidē ifozmē. g videt q pcessio tpal' nō semp sit fz donū gratū faciēs. ℂ P. Raba⁹. dic q spi.scūs datus est apl'is ad opationē miraculoꝝ. h aūt donuz nō est gratū faciēs:sed tm̄ gratis datuz. ergo ēt fm h dona pōt attendi temporalis pcessio spi.sci.

Contra Sap.i. Spi.scūs discipline effugiet fictū. g cunq; aūt caret gra gratū faciēte pro ficto hr. ergo in nullū talē spi.scūs pcedit. ℂ P. spi.scūs nō pcedit in aliquez nisi quē inhabitat de⁹ sicut in tēplo suo: qz per spi.scūz efficit gs tēplū dei.i. Cor.6. Sed in nullo dr habitare deus nisi per grāz gratū facientē. g fm h donum tm̄ tēporalis pcessio spi.sci attēdit.

Respondeo dōm q in exitu creaturaruz a p pn⁹ attendit q̄dā circulatio vel regiratio:eo q oia reuertunt sicut in finē in id a quo sicut a pncipio. pdierūt. Et iō oz vt p eadē gb⁹ est exit⁹ a pn⁹:t reditus in finē attēdat. ℂ Sicut igit dcm̄ ē:q pcessio psonaruz est rō pductionis creaturarū a pmo pncipio. ita etiā est eadē pcessio rō redeūdi in finē. Quia per filiū t spiri. scūz sicut t cōditi sum⁹:ita ēt t fini vltimo ꝓiungimur: vt pz ex vbis Aug. positis in 3a di. vbi dicit. Principium ad qō recurrim⁹. s. pfem. et fozmā quā sequimur. s. filiū tc. t Dyl. dicit. ifra. 31.di. Ad vnū initiabile oium initiū per filiū vniuersa referimus. Scōm h g, pcessio dīnarū psonarum in creaturas pōt considerari dupliciter. Aut inquantū est ratio exeundi a pncipio: t sic talis pcessio attenditur fm dona nālia in qbus subsistimus: sicut dicit a Dio. diuina sapia vel bonitas in creaturas pcedere:sz de tali pcessiōe nō logtur h. pōt ēt attēdi inq̄tū ē rō redeundi in finē. t sic est fm illa dona tm̄: q̄ prime coniungunt nos fini vltimo. s. deo: q̄ sunt grā gratū faciēs t gloria:t de ista pcessione loquimur h. Sicut.n. in gnātione naturali generatū nō coniungit generāti in similitudine speciei:nisi in vltimo generatiōis:ita etiā in participationibus diuine bonitatis nō est imediata cōiūctio ad deū per pmos effectus qbus in esse nature subsistimus: Sed per vltimos qbus fini adherem⁹: t iō cōcedim⁹ spi.scūz nō dari nisi fm dona gratū facientia.

Ad primū g dōm q q̄uis in collatiōe donoꝝ nālium vel gratis datoꝝ attēdat magna liberalitas:tm̄ perfectio liberalitatis attēdit in his q vltime pfectioni cōiungunt:t ista sunt q imediate ordināt nos in finē:t iō fm ista dona pcipue spi.sci pcessio attenditur. ℂ Ad secundū dōm q in processione spūs fm q h loquimur: put. s. claudit in se dationē spi. sci non suffic q sit noua relatio q̄liscunq; est creature ad deū. sed opz q referat in ipm sicut ad habitū:qz qō dat alicui habet aliquo modo ab illo. Persona aūt diuina nō potest haberi a nobis nisi vel ad fructū perfectuz: t sic habetur per donum glorie aut fm fructum imperfectuz: t sic habet per donū gratie gratū facientis. Uel potius sicut id per qō fruibili cōiungimur inq̄tuz ipse persone diuine quadam sui sigillatione in animabus nostris relinquūt q̄dā

dona gb⁹ formaliter fruimur. s. amore ⁊ sapientia: ꝑpter qō spi. scūs dr̄ eē pignus hereditatis nostre. ¶ Ad tertiū dōm q⁹ non qualiscūq; cognitio sufficit ad rationez missionis: sed solum illa que accipiť ex aliquo dono apꝓpato persone: per qō efficiť in nobis cōiunctio ad deuz: ſm modum ꝓpriuz illius persone. s. per amorez quādo spiri. scūs datur. Unde cognitio est ista quasi experimentalis. ¶ Ad quartuz dicendus q⁹ quāuis operatio virtutū nō sit donum gratuz faciens. tamē cum dono gratuz faciente conferri potest. Et qz apostoli hic donuz nō sine gratia gratum faciente acceperunt: ideo dicunť tempꝓaliter accepisse spi. scūz in collectione huius doni.

¶ Utz spūs scūs detur a viris sanctis. Qō. III.

Deinde queriť a quo spi. scūs ꝓcedit. ⁊ qriť ḃ vtz spi. scūs deť a scīs viris. a lia. n. q̄ ad hanc inqsitionem ptinēt ifra dicenť. Uideť autē q⁹ scī viri spi. scīm dare pūt. Remissio. n. pctōz nō fit nisi per spi. scūz: ſz scī viri pūt remittere pctā. Jo. zo. Quoz remiseritis pctā ⁊c. g̊ vr̄ q⁹ pūt dare spi. san. ¶ P̄. gra spi. scī est siē lumē spirituale: ſz vnū coꝛp⁹ illuminatū lumie coꝛporali pōt ⁊ aliud illuminare. ergo ⁊ vnus existēs in gratia pōt alteri gratiā cōferre. ¶ P̄. qui dat occasionē dāni damnū dedisse videť. ergo q facit aliqd quo facto cōferretur gratia spi. scī videtur gratiā spi. sancti cōferre: sed ministri ecclesie sacra dispensant in qbus gra spi. sancti dať. g̊ videť q⁹ spi. sanctū dare possint.

Contra dans nunq̄ est iferioꝛ eo qō dať. Sz glibz minister eccl'ie ē iferioꝛ spi. scō: ⁊ q̄ si instrumentum ipsius. g̊ nullus talis spi. scūz dare potest. ¶ P̄. spi. scūs nō dať nisi in gratia gratū faciente: gram aūt talem nulla creatura cōferre pōt. g̊ nec spi. scūz. Probatio medie. nullū ifinitū pōt eē a potētia finita. gra aūt habz quādā vtutē ifinitā: inq̄tuz. s. ipsi deo: q est ifinit⁹: cōiungit. g̊ cū oīs potentia creature sit finita. gra gratū faciēs a nulla creatura conferri potest.

Respondeo dōm q⁹ nulla creatura pōt dare spi. scūz: sed solus de⁹. Cū. n. in ꝓcessiōe tpali vt dictū est: duo sint. s. respect⁹ eternus: quo spi. scūs exit a pr̄e ⁊ filio. ⁊ respect⁹ tpalis: q ꝓsurgit ex eo q⁹ creatura per donū susceptū nouo mō se hz ad ipm: constat q⁹ neutro mō pōt ab aliq̄ creatura ꝓcessio tpalis spiri. sci intelligi: q⁹ eniz a nulla creatura spi. scūs ꝓcedat ſm relationē eternā nulli dubiuz ē. Silr̄ ēt nulla creatura gram gratū facientē: i q̄ sola spi. scūs dať: cōferre pōt: cuius rō pōt dupl'r assignari. Prio: qz cū oīs opatio creature ꝑsupponat potētiā mē: ipossibile ē q⁹ aliq̄ creatura aliquam formā ꝓducat in esse: q̄ nō educiť de potētia mē: ⁊ ide ē q⁹ aīa rōnalis a solo deo creať. Et qz gra gratum faciens eleuat hoiem supra totū esse nāe: inq̄tum elicit actum ⁊ ordinat in finē: i quē nā per sua p̄ncipia attingere nō pt: nō est pfectio educta de pō mē: ⁊ iō a solo do ꝓferť. Alia rō pōt eē: qz cū oīs actio sit ꝓ aliquā silitudinē i p se agēt⁹: ſz q⁹ vr̄ q⁹ vnūqōq; agit sibi sile: oz si aliq̄ perfectio acqsita in aliq̄ imediate ꝓuigat alicui sic silitudo ipsius. q⁹ imediate ab ipso ꝓducať. Et qz p gram efficimur ipsi deo cōiuncti: ⁊ nō mediāte aliq̄ creatura: iō oz q⁹ gra immediate a deo in nos ꝓcedat. z⁹ rō pōt ēt sumi ex virtute ipsi⁹ gre: ex q̄ eliciunť in nobis act⁹ meritoꝛy: q ducūt in ifinitū bonū: sic obo tāgit: ⁊ ex eo q⁹ in oīb⁹ agētib⁹ ordinatis p modū agentis ⁊ instrī. vltima perfectio attribuitur p̄mo agenti: sic forma subalis nō est per calorē ignis: q est quasi instrumētū: sed per vtutē celestez.

Ad primū g̊ dōm q⁹ ministri eccl'ie nō remittunt pctā auctate vel p modū efficiētis: sed solus dr̄ q⁹ dic Isa. 43. Ego sum q deleo iniqtates tuas pp me. remittūt aūt p modū ministery: ⁊ iō ēt pūt dici ministri coll'onis spi. scī: sed nō datoꝛes: qz ḃ ipoꝛtat auctate. ¶ Ad z^m dōz q⁹ lumē spūale ē nobili⁹ ⁊ potēti⁹ q̄ lumen coꝛpale: ⁊ ex sua dignitate hz q⁹ a nullo creato pōt ꝓduci sic ⁊ aīa rōnal' vt dctū ē. ¶ Ad z^m dōz q⁹ ille q dat occasionē dāni vr̄ dānū fecisse iterptatiē: ſz nō ꝓpe: ⁊ tū qui dat occasionē dāni facit aliqd ꝓpoꝛtionatū ⁊ sufficiēs: ad ḃ q⁹ dānū sequať: ſz nulla opatio ministri in se ꝓsiderata ꝓut exit a ministro est ꝓpoꝛtionata ⁊ sufficiēs vt sequať spi. sci donatio: sed solū hoc hz ex diuina institutiōe ⁊ dignatione: ⁊ ideo tota causalitas in deuz referť.

¶ Expositio textus.

Non diuiſiz a pr̄e ⁊c.) Uť sibi ꝺdicere: quia supra dixit duas eē ꝓcessiōes. Et dōz q⁹ nō sūt simplr̄ due: vt dictū ē: ſz vna alterā icludit. ⁊ ḃ in ꝟbis istis datur intelligi. ⁊ etiaz aliud. s. q⁹ pater immediate spirat spi. scūz sicut filius: nō solum quātuz ad virtutez: sed etiā quantuz ad suppositū: sicut duo homines aliquid simul operantes. ¶ Ut eum etiaz de se ⁊c.) Uideť q⁹ ḃ nō sit necessarium: qz spi. scūs etiaz a seipso tēpoꝛaliter datur ⁊ ꝓcedit: nō tamen ex ḃ oīdit q⁹ a seipso sit. Dōm q⁹ cum dr̄ spi. sanct⁹ a se dari totū ḃ referť ad donum in quo spi. scūs dať: ⁊ nō ad ipam pſonā ꝓcedētez: qz spi. scūs nō est a seipso sicut a p̄ncipio origināte. sed cū per flatū coꝛpoꝛalem spi. scūs significareť ostēdebať q⁹ ēt ipsa persona spi. sci a filio ꝓcedebat. (Et ipse est virtus ⁊c.) Uidetur falsum dicere: qz virtus appꝛopriať filio: vt hr̄ infra. Coꝛ. i. Xp̄i dei vtutē ⁊c. Et dōm q⁹ virt⁹ pōt ⁊ patri ⁊ filio ⁊ spi. scō appꝛopriari ſm diuersas rōnes. patri quidem inq̄tum virtus ad perfectionē potestatis ptinet: q̄ patri appꝛopatur. Filio vero inq̄tū est media inter eēntiā ⁊ opationē: ita q⁹ res per suā virtutē operať: sicut pr̄ per filiū. Inq̄tū autem facit opus bonuz ⁊ operantē sic appꝛopriatur spi. sancto cui appꝛopriať bonitas: vel quātū ad effectū vtutis: qui est aliqō beneficium ꝑstitum ex liberalitate diuina: cuius collectionis ratio est amoꝛ.

¶ Utrū spi. scūs detur a seipso. ¶ Di. XV.

Hic ꝓsiderādū ē cū spi. scūs deť hom⁹ a pr̄e ⁊ filio. qō est ipm tpal'r ꝓcedere ab vtroq; vel mitti. vtruz ēt a seipso deť: si dať a se: ⁊ ꝓcedit vel mittiť a se. Ad qō dicim⁹: quia spi. scūs ⁊ ds est ⁊ donū siue datuz. ⁊ iō dat ⁊ dať. dat qđē inq̄tū ds: ⁊ datur inq̄tū donuz. Cū aūt donatio siue datio spi. scī sit opatio dei: ⁊ cōis sit ⁊ idiuisa opatio triū pſonaꝝ: donatur itaqz spi. scūs nō tm̄ a pr̄e ⁊ filio: ſz ēt a seipso. Unde Aug. in. xv. li. d̄ tri. ait q⁹ seipz dat. Sicut inqt coꝛp⁹ carnis nihil ē aliud q̄z caro: sic donū spi. sci nihil est aliud q̄z spi. sanct⁹. In tantuz g̊ donuz dei est inq̄tū datur eis qb⁹ datur: apud se aūt deus est. ⁊ si nemini datur: qz de⁹ erat patri ⁊ filio coeternus anteq̄z cuiq̄z daretur. Nec qz illi dāt ⁊ ipe dať: iō mioꝛ ē illis. Ita. n. datur sic dei donū: vt ēt seipsum det sicut ds. Nō. n. dici pōt nō esse sue potestatis. d̄ quo dictum est. Spūs vbi vult spirat. Ecce apte dic

q̄ spūs scūs seipm dat. Si.n. spūs scūs seipm dare nō pōt: t eū pr̄ dare pōt: t filius. pōt itaq̄ aliqd pr̄ t fili⁹ qō nō pōt spūs scūs. Itē si pr̄ t filius dant spūm scūm nec ipse dat aliqd: ergo pr̄ opaī t fili⁹ qō nō opaī spūs scūs. dat ergo spūs scūs seipm. Si aūt seipz dat tūc t a seipo ꝓcedit t mittīt: qō vtiq̄ verū ē. Nā ꝓcessio tpalis spiritus sci vel missio ipsius est donatio dei t ipsa dei opatio. ꝓcedit ergo spūs scūs tēpoz aliter t mittīt a se: q̄ datur a se.

¶ Nō ē mirū si spūs scūs dr̄ mitti vel ꝓcedere a se. cū ēt fili⁹ dicaī mitti a se.

NE autē mireris q̄ spūs scūs dr̄ mitti vel ꝓcedere a se. Nā t de filio dei dicit Aug. i. ij. li. de tri. Qz nō tm̄ a pīe missus ē. ꝫ ēt a seipso t a spū scō: q̄rēs quō filius vl spūs scūs sit missus: cū vterq̄ sit vbiq̄ tāq̄ de⁹. Nā vterq̄ inq̄t Aug. legīt missus. de spū scō. n. legīt. quē mittet pr̄ in nomie meo. Et itē. si abiero mittā eū ad vos. Et filius de se dicit. Exiui a pr̄e t veni in mundum. Et apls dicit. Misit de⁹ filiū suū. In ꝓpheta aūt dcm̄ ē ex psona dei. Celū t terrā ego impleo. Itaq̄ vbiq̄ ōs ē. vbiq̄ ergo est filius: vbiq̄ ē etiā spūs sanctus. Illuc ergo missus est filius t spiritus sanctus vbi erant.

¶ Quomō intelligenda sit missio vtriusq̄.

QUocirca q̄rēduz ē quō itelligaī missio filij vl spūs sci. Pr̄. n. solus inq̄t Aug. i eodē. nusq̄ legīt missus ꝫ filius t spūs scūs. Et de filio primū videam⁹ quō missū eū apls dicat. Misit de⁹ filiū suū factū ex muliere. vbi satis oñdit eoipso missū filiū quo fcm̄ ex muliere. proinde mitti a pr̄e sine spū scō nō potuit. q̄ pr̄ itelligīt misisse eū cū fecē ex femina: qō vtiq̄ nō fecē sine spū scō. Ecce h̄ dicē filiū missū a pr̄e t spū scō.

¶ Qz a spū scō fili⁹ sit missus auctoritat⁹ confirmaī.

ET q̄ a spū scō filius sit missus: vt ait Aug. i eodē auctoritat⁹ confirmaī. Ipse xp̄s dicē p Isaiaz. Nūc misit me dñs t spūs ei⁹. Be h̄ Amb. i li. ij. de spū scō ita ait. Quis ē q̄ dicit. Misit me dñs t spūs ei⁹: nisi q̄ venit a pr̄e vt saluos faceret pctōres Jesus xp̄s: ḡ t pr̄ filiū misit t spūs. Idē i eodē. Bat⁹ ē a pīe vt Isaias dicē. Puer nat⁹ ē nobis t fili⁹ dat⁹ ē nobis. Bat⁹ ē audeo dicere t a spū: qz t a spū missus ē. Dicē. n. filius dei. Spūs dñi sup me: pp qō vnxit me euāgelizare pauperib⁹ misit me: pdicare captiuis remissionē t cē. qō cū de libro Isaie legeret ait in euāgelio. hodie cōpleta ē h̄ scriptura in aurib⁹ vr̄is: vt de se dictū significaret. Bene aūt dixit sup me: qz q̄si filius hois t vnctus ē t missus ad pdicādū. Nā fm̄ diuinitatē nō sup xp̄m est spūs sed in xp̄o. Ecce ex his xp̄is oñdit Amb. filiū eē missum t datū nobis. nō tm̄ a patre. sed etiam a spiritu sancto.

¶ Qz filius sit datus ēt a seipso.

DEinde oñdit eē datū ēt a seipo ita dicēs i eodē li. cū non diffinitū fuerit p ppheaz a quo dat⁹ sit fili⁹. oñdit datus gratia trinitatis vt ēt filius ipe dederit. Ecce h̄ dicit q̄ filius se dedit: qz trinitas eū dedit. Si aūt filius a se datus ē a se ergo missus ē t a se ꝓcessit: t h̄ vtiq̄ vex est t cōcedi opz cum eius missio sit diuina opatio.

¶ Qz filius sit missus a se.

QUod āt a se mittaī Aug. astruit i li. ij. de tri. dicēs. Forte aliqs cogat vt dicamus ēt a seipso missuz eē filiuz: qz Adarie ꝓcept⁹ t part⁹ opatio trinitatis ē. Sz inqt aliqs quō pr̄ eū misit si ipe se misit. Cui rñdeo q̄rēs vt dicat quō euz pr̄ scifi cauit si ipse se sanctificauit. Utrūq̄. n. dñs ait. Quē pr̄ inqt scificauit t misit i hūc mūdū. Et alibi. Ego p eis scifico meipz. Itē q̄ro quō pr̄ eū tradidit si ipe se tradidit. Utrūq̄. n. legitur. Credo q̄ rñdebit si ꝓbe sapit: qz vna volūtas ē pr̄is t filij t iseparabilis opatio. Sic ḡ itelligat illā icarnationē t ex virgine natiuitatē in q̄ filius itelligīt missus vna cadēq̄ opatiōe pr̄is t filij iseparabil'r eē factaz nō ide separato spū scō. ḡ a patre t filio missus ē idē fili⁹: qz a patre t a verbo eius fcm̄ est vt mitteret. i. icarnatus boibus appareret. Nō. n. missus ē mutādo locū: qz in mūdo erat: quapp pr̄ inuisibilis vna cū filio secū inuisibili eūdem filiuz visibilē faciendo misisse eū dict⁹ est. Qui si ita visibilis fieret vt cū pīe inuisibil' eē ōsisteret. i. si suba inuisibil' xbi in creaturā visibilē mutata t trāsiens verteī. ita missus a pr̄e itelligeretur fili⁹ vt tm̄ missus. nō ēt cuz pīe mittens inueniretur. Cū xo sic acepta ē forma serui vt maneret incōmutabilis forma dei manifestum est q̄ a patre t filio nō a parentibus factuz sit q̄ apparet in filio: idest ab inuisibili patre cum inuisibili filio idem ipse filius visibilis mitteretur.

¶ Sūmatim colligit q̄ ex ꝓdictis assumūtur.

EX supradictis apte mōstratur q̄ fili⁹ missus ē a pīe t a spū scō t a seipo t q̄ sit ipsa missio. s. icarnatio. i. q̄ fact⁹ ē hō: p qō visibil' apparuit qō ē op⁹ cōmune patris t filij t spiritus sancti.

¶ Questio cur dicat a meipso non veni.

SEd adhuc opponit si filius a seipso missus é. cur ergo ait. a meipso non veni. Ad hoc Augu. rñdet i scdo li. de tri. dicés hoc dictū esse ꝑm formaz ꝓui ꝑm quā nó fecit vt mitteret. i. nó est opatus incarnationem sed ꝑm formam dei.

¶ Utrum semel tm̄ missus sit filius an sepe.

HIc q̄rit vtz semel tm̄ missus sit filius. an sepe mittat. Si. n. missio filij ipius tm̄ icarnatio é cū semel tm̄ incarnatus sit: t semel tm̄ videt missus: at si sepe mittit: é t alia eius missio q̄z icarnatio. Sz q̄ est illa. nunqd eterna genitura missio ei dicenda est. an ét alia missio querenda est:

¶ Quo duobus modis dicit filius mitti.

AD qd dicim⁹ q duob⁹ modis dr̄ filius mitti ꝓter illā eternā geniturā que ieffabil'r é. ꝓz quā ét missus posset dici vt vr̄ qbusdā: ꝓz meli⁹ t veri⁹ ꝓz eā dr̄ genit⁹. ꝓter eā g̈ duob⁹ modis dr̄ mitti. l. vl' cū visibil'r mūdo appuit carne idut⁹: vl' cū se i aias pias sic trāsfert vt ab eis ꝓcipiat ac cognoscat. Hos duos missiōis modos Augu. apte distiguit i. iiij. li. de tri. dicēs. Nō eoipso q de ptre nat⁹ é missus dr̄ filius: ꝓz vl' eo q appuit huic mūdo ihū caro factus. Añ dic. Al ptre exiui t veni i mūdū: vl' eo q ex tpe cuiuscz mēte ꝓcipitur sic dcm̄ é de sapia. Emitte illā de celis sedis tuis t a sede magnitudis tue: vt mecū sit t me cū laboret. i. doceat me laborare. Et tunc vnicuiqz mittit cū a quoqz cognoscit atqz ꝓcipit q̄z tū cognosci t ꝓcipi pót ꝑ captu vel ꝓficiētis in deū: vel pfecte in deo anime rationalis.

¶ Quo ꝑm alterum semel t ꝑm alterum sit sepe missus. t ꝑm alterum vt sit homo. t ꝑm alterum vt sit cum homine.

HEc distincti sūt duo modi missiōis filij: t ꝓz alterz semel tm̄ missus é dei filius. ꝓz alterz sepe missus é t mittitur quotidie. Nā ꝓz alterz missus é vt sit hō qd semel tm̄ fcm̄ é: ꝑm alterz vo mittit vt sit cū hoie: quomō quotidie mittitur ad scōs: t missus est ét ante icarnationē ad oēs scōs qui añ fuerunt t etiā angelos. Unde Aug. de filio. i. de sapiē tia patris loquēs in. iiij. li. de tri. ait. Aliter mittit vt sit cū hoie. aliter missa é vt sit homo. In aias. n. sanctas se trāsfert. t amicos dei t prophetas cōstituit. sicut ét iplet scōs angelos: ꝓz cū vēit plenitudo tpis missa é nō vt ipleret angelos. nec vt eēt angelus. nec vt eēt cū hoibus nec i hoib⁹ tm̄ vt antea in ꝓphib⁹ erat t i ꝓphetis: sed vt ipm̄ verbū fieret caro. i. homo.

¶ Quo ꝑm alterum modum dr̄ missus in mūdū. ꝑm alterum non.

PReterea notādū é q cū bis duob⁹ modis mittat filius ꝑm alterz dr̄ missus in mūdū. ꝓz alterz vo nō. Eo. n. mō missus in mūdū dr̄ quo visibil' mūdo appuit. Añ Aug. in eodē li. ait. Cū ex parte cuius scz mente ꝓcipit. mitti qdē dr̄: ꝓz nō in hāc mūdū. Nō. n. sensibil'r appet. i. corporeis sensib⁹ pstō é. Nā p nos ꝓz q mēte aliqd eternū capimus nō in hō mūdo sum⁹: t oīuz iustoz spūs ēt i carne viuē tiū: incōztū dina sapiūt nō sūt i hō mūdo. Ex predictis liquet q ꝓter ieffabilē geniturā duobus modis mittit filius. s. cū visibiliter apparuit. vl' inuisibiliter percipitur mente.

¶ Cur pater nō dicit missus cum ab aliquo cognoscitur sic filius.

HIc q̄rit cur ꝓ nō dr̄ missus cū ex tpe a quoqz cognoscit sic filius. Ad qd dicimus q in eo é principij auctas q nō hz de quo sit a quo filius é t spūs scūs. Pr̄. n. é vt ait Aug. i eodē li. principiuz diuinitatis toti. vel si meli⁹ dr̄ diuitatis. q principiū filij t spi. scūs. Nā vt ait aug. i eodē. Si voluisset ét os ꝑ p subtā creaturā visibil'r apperet: absurdissime tm̄ aut a filio quē genuit: aut a spū scō q de illo ꝓcedit missus diceret. Cōgruenter aūt ille dicit missus q in carne apparuit misisse. aut ille qui i ea non apparuit.

IDeoqz putauerūt qdā heretici cū ꝓ nō sit missus: ꝓz filius t spi. scūs: ꝓem eē maiorē ac filiū minorē t spi. scūz: atqz ꝓez q̄si maiorē misisse. vtrūqz q̄si miorē: qd Aug. iprobat i. iiij. li. d tri. illis ꝺicēs. Nō iō inqt arbitrādū é minorē eē filiū: q missus é a ꝑe: nec iō minorē spūz scūm: q t ꝑ eū misit t filius. Siue. n. ꝑp visibilē creaturaz. siue ꝓpter principij cōmēdationē. nō ꝓpter ineqlitatē vel iparilitatez vel dissimilitudinem substātie in scripturis hec posita intelliguntur. Non ergo iō pater dr̄ misisse filium vel spūm scm̄ q il le esset maior t illi minores: ꝓz maxīe ꝑp auctatem principij cōmēdādaz: t q in visibili creatura nō sic illi apparuit. Ecce oñsuz é q̄ sit missio filij: t q̄bus modis mittatur.

¶ Diuisio ꝑme ptis textus.

OStenso q spi. scūs ꝓcedit tpaliter t datur a ꝑe t filio. Dic inqrit vtruz ét a seipso deat vl' mittat. Et dicit i ptes duas. In ꝑ⁹ oñdit q spi. scūs t datur t mittit a seipso. In z⁹ iducit silitudinē de missiōe filij. ibi. ¶ Ne aūt mireris. ¶ Oñdit aūt in ꝑ⁹ ptes duas: ꝑ q spi. scūs a se deat. s. ꝑ Aug. auctatē. t ꝑ duas rōnes: quaz vna talis é. Quicqd ꝓt

pater ⁊ filius põt ⁊ spi.scūs. Sz pr̄ ⁊ fili⁹ pñt dare spi.scñi. g̃ ⁊c. Alia ē.gcgd opaī pr̄ ⁊ fili⁹ opaī spi.scūs.⁊ sic vt ꝑus. Et rões iste hñt efficaciā pp effectū ꝓnotatū in missiõe ⁊ datione spi. scī ex pte creature. Opatio.n.⁊ põ respectu creature ē cõis oīb⁹ trib⁹ psonis. (Ne aūt mireris.) Dic iducit missionē filij ad notificandū missionē spi.scūs. Et diuidit ī ptes duas. In p̄⁹ determiat de filij missiõe in cõi. In z⁹ q̃tū ad spāles modos.ibi. (Dic querit vtr̄ semel tñ.) P̄ria i duas. In p̄⁹ mouet qõnē de missione filij duplicē.q̃ir.s.itelligaī:⁊ a q̃ mittaī. In z⁹ soluit. ibi.(Quo circa q̃rēdū.) Et h̄ dīdit ī duas. In p̄⁹ soluit q̃tū ad missiõis modū. In scōa q̃tū ad missiõis p̄n⁹. ibi(Et qõ a spi. scō.) Et hec dīdit in duas. In p̄⁹ oñdit q⁹ nō solū fili⁹ missus ē a pr̄e:sz ēt a spū scō. In scōa ostēdit q⁹ ēt a seipō.ibi. (Deinde ostēdit.) Et h̄ in duas. In p̄ma ostēdit filiuz eē datū a seipso. In scōa ostēdit filiū esse missuz a seipso.ibi. (Or autez a seipso.) Et circa hoc tria facit. In p̄ma ostendit veritatez. In secūda concludit intentionē suam. ibi. (Ex supradictis aperte.) In tertia excludit obiectionē. ibi. (Sed adhuc opponitur.) Questio. I.

AD intellectū h⁹ ptis de trib⁹ q̃ritur. P̄rio de missiõe fm se. Scōo de ipsa ex pte missi. z⁹ de eadem ex pte mittētis. (Circa p̄m duo q̃runt. p̄ vtrū missio aut datio ꝓueniat dīnis psonis. z⁹ quid significet vtrum essentiā vel notionem.

(Utr̄ missio⁹ ꝓueniat diuinis personis. I.

AD p̄mū sic ꝓcedit. vī q⁹ missio non ꝓueniat dīnis psonis. Missio.n.vī dicere quādā locimutationē fm q⁹ dicim⁹ nūciū mitti ad aliquē locū. Sz dīnis psonis q̃ vbiq; sūt nō ꝓuenit aliq̃ loci mutatio. g̃ nec missio. (P̄. sup illō Eze.16. Cōuertēs restituā eos ⁊c. dic Iero. qō ꝓiūctū ē ⁊ ī vno corpe copulatū mitti nō pōt:sz vna psona ꝓiūcta est alij maiozi vniõe q̃ aliq̃ copulatio corporalis. g̃ vna psona non pōt mitti ab alia. (Itē nihil ptinēs ad iferiozitatē:pōt dici de vna psona respectu alteri⁹:cū nō sint gradus ī trinitate. vñ dic Da. Or xp̄s nō est obediēs pr̄i nisi fz q⁹ hō.missio aūt ⁊ datio videnī ipoztare quādā iferiozitatē in misso ⁊ dato.ergo neutrū ꝓuenit dīne psone. (Itē ꝓstat q⁹ dīna psona est in ifinitū dignioz q̃ aligs angelus:sz angeli superiozes q̃ sunt assistētes fm Dio.nō mittunī ad nos ꝑpter suā dignitatē.g̃ multo min⁹ dīne psone mittunī.

In cõtrariū sunt autez plurime auctozitates canonis ⁊ sanctorum.

Respondeo dom q⁹ missio vel datio rõne sue significatiõis dic exitū alic⁹ vt missi ab aliquo sicut a mittēte:⁊ ad aliquē terminū. Iste autē exit⁹ in creaturis ē fm distātiā corpalē missi a mittente. Et in cõparatiõe ad terminū ponit ī misso eē vbi nō fuit ꝑus. Quia aut oīs īperfectio amouēda ē ab his q̃ in dīnā ꝑdicationē veniūt:iō missio in dīnis itelligit nō fm exitum localis distātie:nec fm aliquā nouitatē aduenientez ipsi misso vt sit vbi ꝑus nō fuerat. sed fm exitus ozigīnis ab aliquo vt a p̄n⁹?⁊ fm nouitatē aduenientē ei ad quē fit missio:vt nouo mō psona missa ī eo esse dicaī. Ex quo pz q⁹ missio de rõne sui differt a ꝓcessiõe ⁊ datiõe. P̄rocessio.n.in q̃tū ꝓcessio dic realē distinctionē ⁊ respectuz ad p̄ncipiū a quo ꝓcedit:⁊ nō ad aliquē terminū. Datio aūt nō ipoztat distinctionē dati a p̄n⁹.a quo daī:qz idem pōt dare seipz:sz trīn ab eo cui daī: vt supza dcm ē. Sz missio ponit distictionē in misso ⁊ ad p̄n⁹ ⁊ ad terminū. Et iō cū dī spi.scūs mitti icludit in significatiõe missiõis vterq; respect⁹,s.tpalis ⁊ etern⁹. Etern⁹ ꝑtinet a pr̄e ⁊ filio ꝓcedit, ⁊ tpalis ꝑtinet significat in habitudine ad creaturam que nouo modo ad ipsum se habet.

Ad p̄mū g̃ dōz q⁹ q̃uis spi.scūs q⁹ vbiq; ē nō possit eē vbi nō fuerat loci mutatiõe circa ipm itellecta:tñ pōt eē aliq̃ mō quo ꝑus nō fuerat mutatiõe facta circa illud in q̃ eē dr̄:⁊ ī B saluaī rō missionis. (Ad z⁹ dom q⁹ glo. Iero.itelligit de missiõe creature q̃ fit p loci mutationē q̃ nō pōt eē nisi ei⁹ qō localr̄ sepaī. ad dīnā aūt missionē sufficit distictio psonaz in essentie vnitate. (Ad 3⁹ dōz q⁹ obediētia ē ꝓprie respectu ꝑcepti qō ꝑpe ad dñiū ptinet. vñ pz q⁹ obediētia gradū ipoztat dignitatis. vñ nō pōt dici de psona filij vel spi.scūs fz dīnitatē. mittere aūt nō ponit gradū dignitatis:fz auctatē p̄ncipij in vno respectu alteri⁹ q ab illo exit:⁊ iste ordo ē in dīnis psonis. (Ad 4⁹ dōz q⁹ nō fm eādē rōnē missio dr̄ de angelo ⁊ de dīna psona. Angelus.n.missus localiter mouet cū sit vbi ꝑus nō fuerat:qz cū sint in celo nō sunt in terra. vñ missio talis aliquā idignitatē vel iferioritatē gradus ponit circa missū. nō aūt missio dīne psone a q̃ oio loci mutatio excludit. Et ꝑterea effectus ille ad quē ē missio psone dīne ēt imediate ē ab ipsa psona.s.gr̄a gratū faciēs:vt dcm ē. Effect⁹ aūt supiozū angelo⁹ efficit in nos mediātib⁹ iferiozib⁹ angelis fm Dio.⁊ iō non dicunt ipsi superiozes angeli ad nos mitti: sed iferiozes: qui circa nos imediate operant:sicut ēt nec missio dīne psone est fm illas perfectiones quas creatura a deo recipit agente aliqua media creatura.

(Utrum missio significet notionem. II.

AD secundum sic ꝓcedit. videt q⁹ missio significet notionem. Dicit enim Beda in quadaz homel. q⁹ missio spi.sci est eius processio:sed ꝓcessio est notionale.ergo ⁊ missio. (P̄. quicquid importat originez in diuinis est notionale: qz essentia diuina non originat nec aliquaz personaz originat: missio autez vt dictum est ipoztat exitum ozigīnis ab alio sicut a principio.ergo est notionale.

Contra fm Dio.omne nomē cõnotās effectum aliquem in creatura.dictū de deo pertinet ad cõmunitatez essentie:sed missio ipoztat effectum aliquē in creatura vt dictuz est.ergo significat essentiaz. (P̄. nulla notio cõmunis est filio ⁊ spi. scō: sed missio cõis est vtriq;.vterq; enī legit missus:vt in lr̄a dr̄.ergo missio nō dicit aliquam notionem.

Respondeo dom q⁹ q̃dā noīa sunt in dīnis q̃ significant trīn psonā: vt pater ⁊ fili⁹. quedā q̃ trīn significāt essentiā: sic B nomē essentia. q̃daz q̃ significāt vtrūq; sicut dictū est de pō gnāndi ⁊ spirādi. Et ita dico q⁹ missio est ⁊ essentiale ⁊ notionale fm aliō ⁊ aliud. Scōm enī respectū quem ipoztat missio ad suuz p̄ncipiū est notionale. fm aūt respectū quem ipoztat ad effectū in creatura est essentiale. Sed circa h̄ est duplex opio. quidā enī dicūt q⁹ p̄ncipalr̄ significat notionem:ex ꝓsequēti essentiā fm effectū cōnotatū. Alij dicūt e⁹.⁊ B mihi vī verius esse:considerata vtute vocabuli. Missio enī fm rōnez sui nois nō dicit exitū ab aliq̃: sicut a p̄n⁹.a quo missio esse hēat:sed solū in ordine ad effectū missionis ponit auctas alicuius ad missum. Seruus enim qui mittit a dño nō exit ab ipso fm suum esse:sed sicut a p̄n⁹ mouente ipm per iperiū ad hūc actū. Sed qz in diuinis personis nō pōt esse auctas respectu missi nisi fz originē essendi:iō ex ꝓnti ipoztat relatio originis in missiõe:fm quā est notionale:⁊ p̄ncipalr̄ ipoztatur ordo ad effectum missionis fm quē est essentiale. Sed in ꝓcessiõe tpali est e⁹.qz ꝓcessio fm rōnez suam ꝑtinet sumit in diuinis dicit

exitus a ꝑncipio originãte ⁊ nõ dicit ordinẽ ad effectũ nisi ex ꝓnti. s. q̃tũ ad mo^m ꝓcessionis q est tpalis vt dcm̃ ẽ: ⁊ iõ processio tpalis vr̃ esse ꝑncipalr notionale: ⁊ ex ꝓnti significare eẽntiaz rõne cõnotati effectus. Dico aũt q hic accedit plus ad essentiam q̃z missio: vt patet ex dictis.

Et per hoc pz solo ad tria ꝑ^a. ¶ Ad 4^m dõz q notio põt significari ī dinis duplr aut p prie sic ꝑnitas: vl̃ inascibilitas. aut cõiter sic esse ab alio vel a q̃ ẽ ali^o: ⁊ h mõ significat notio ī missiõe: ⁊ iõ cõis ẽ in duabus psonis ab alio exĩtibus.

¶ Utz missio ꝓueniat omnib^o personis. Qõ. II.

Deinde queritr cui cõuenit mitti. Et vr̃ q toti trinitati. Sic. n. dic Da. in dinis oĩa vnũ sũt põt in gnãtionẽ: gnãtiõez ⁊ ꝓcessionẽ. Sz missio nulluz hoz est. g̃ vr̃ q toti trinitati ꝓuenit. ¶ ꝑ. missio dine psone itelligit fm h̃ q ipsa psona p missionẽ manifestat. vñ dic Aug. q mitti ẽ cognosci q ab alio sit: sed effect^o in creatura q fit p missionẽ manifestat totã trinitatẽ: sic cãtũ suã cãm. g̃ vr̃ q tota trinitas mittat. ¶ ꝑ. sic dona appropriata filio. ⁊ spi. scõ sũt cõicabilia creature. s. sapia bonitas: ita ⁊ dona appropriata pr̃is. s. põ. sz rõne illoz donoz appropriatoz eis: dnr̃ spi. scũs ⁊ fili^o mitti. g̃ eadẽ rõe ⁊ pr̃. ¶ Itẽ vbicũq ẽ fili^o vl̃ spi. scũs ẽ ⁊ pr̃. sz spi. scũs vl̃ fili^o dnr̃ mitti: q nouo mõ exist̃ in aliqua creatura. ergo videtur q simul cũ eis pr̃ mittat ⁊ ita toti trinitati conuenit mitti.

Sed contra vr̃ q solus filius mittat. sic enī dicit Augu. mitti ẽ cogsci q ab alio sit: sz cognitio appropriat filio g ẽ vbũ ⁊ sapia pr̃is. g̃ solus fili^o vr̃ mitti. ¶ Jtez vr̃ q solus spi. scũs. oĩa. n. dona spũalia ptinẽt ad mãifestationẽ spũs. vt hr̃. i. Cor. ix. vnicuiq; ⁊c. sed per missionez manifestat persona diuina. g̃ videt q solus spũs mittatur in oĩbus donis.

Respondeo dõz q sic dcm̃ ẽ in oĩ missiõe opz q ponat aliq̃ auctas alicui^o ad ips missum. in dinis aũt psonis nõ ẽ auctas nisi fm originez: ⁊ iõ nulli psone dine ꝓuenit mitti nisi ei q̃ ẽ ab alio: respectu cui^o põt in alio designari auctas: ⁊ iõ spi. scũs ⁊ fili^o dicũt mitti ⁊ nõ pater vel trinitas ipsa.

Ad primũ g̃ dõm q in missiõe icludit itell's ꝓcessionis ⁊ gnãtiõis iplicite: q̃tũ ad id qõ cõe ẽ eis. s. cẽ ab alio: q̃uis nõ q̃tũ ad ꝓpriã rõnẽ gnãtionis vel ꝓcessiõis. ¶ Ad 2^m dõz q in missiõe nõ tñ ẽ effectus doni creati creature collati: sz ẽt vt dcm̃ ẽ ponit auctoritas alicuius ꝑncipy respectu ipsi^o missi. vñ in missione psone cognoscit psona ab alia eẽ fm Aug. ⁊ q̃ h nõ cõuenit toti trinitati nec ipsi pr̃i: iõ nõ põt dici pr̃ vel trinitas mittit. Et ꝓterea effect^o ille magis appropriat vni psone q̃z alt: fm quẽ vna psona dr̃ mitti ⁊ nõ alia. ¶ Ad 3^m dõz q põ q̃ appropriat pr̃i nõ h rõnẽ vt ptineat ad reditum in finẽ. sz magis ptinet ad exitũ a ꝑncipio: dicit. n. potentia rõnẽ ꝑncipy ⁊ ideo nõ ptinet ad missionez q̃ fit ad reuocãdũ rõnalẽ creaturã in deũ. ¶ Et ꝓterea pr̃ in q̃ ẽ ꝑma auctas nõ põt designari mitti: q̃ respectu ei^o nulla hr̃ auctas. ¶ Ad 4^m dõz q cũ pr̃ sit in filio ⁊ fili^o ī pr̃e et vterq; in spi. scõ q̃ fili^o mittit sil' ⁊ venit pr̃ ⁊ spi. scũs sive itelligat ꝺ aduẽtu filij ī carnẽ cũ ipe dicat Jo. 8. Et nõ suz sol^o ⁊c. sive itelligat ꝺ aduẽtu ī mẽtẽ. cũ ipe dicat Jo. 14. Ad eũ veniem^o ⁊c. Et iõ aduẽt̃ vl̃ inhabitatio ꝓuenit toti trinitati: q̃ nõ dicunt̃ nisi rõne effect^o ꝓiungẽtis ipsi trinitati: q̃uis ille effect^o rõne appropriatiõis possit ducere magis in vnã psonã q̃ in aliaz: sz missio sup h̃ addit auctatẽ alicui^o respectu psone q̃ mitti dr̃. ⁊ iõ nõ põt ꝓuenire nisi psone q̃ ẽ ab alio ꝑncipio. ¶ Ad 5^m dõz q q̃uis cognitio appropriet filio: tñ donũ illud exquo sumit̃ experimẽtalis cognitio q̃ necessaria ẽ ad missionẽ: nõ necessario appropriat̃ filio. sed q̃q; spũi scõ sicut amoz. ¶ Ad 6^m dõm q in dono duo est cõsiderare. s. rõnez doni: ⁊ sic manifestat oẽ donũ spi. scũs inq̃tũ hz rõnẽ ꝑmi doni fm q est amoz aut fm spẽm doni: ⁊ sic aliqõ donum manifestat ipsiz filiũ sicut sapia vel scientia. Qõ. III.

Deinde querit̃ de missione p cõparationez ad mittẽtẽ. ¶ Et circa hoc duo q̃runt̃. ꝑ vtz alicui psone conueniat q mittat se: vel ꝓcedat a se vel det. 2° vtrum filius mittat̃ a spiritu sancto.

¶ Utz aliq̃ psona mittat se vl̃ det. I.

Ad primuz sic ꝓcedit̃. vr̃ q nulla persona det se vel mittat se. Dãs. n. sp vr̃ hre auctatẽ respectu dati: sz nulla psona hz auctatez respectu suiipsi^o. g̃ vr̃ q nulla psona det se. ¶ Jtez supra dixit magr q hoies nõ pnt dare spi. sanctũ q̃ ab eis nõ ꝓcedit: sz nulla psona ꝓcedit a seipsa. alis eẽt ꝑn^m suiipsi^o. g̃ nulla psona seipaz dare põt. ¶ Itẽ sic dictũ ẽ: missio ponit exitus ipsi^o missi a mittẽte: sz nulli psone ꝓuenit exire a seipsa. g̃ nulli psone cõuenit mittere se. ¶ Itẽ sic dictũ ẽ ꝓcessio ꝑncipalr ipoztat respectũ psone ad ꝑn^m: a q̃ distinguit̃: sz nulla psona dina distinguit̃ a seipsa. g̃ nec a se procedit. ¶ ꝑ. h̃ ꝓpositio. a. ipoztat habitudinẽ ꝑncipy: sed nulla res est ꝑn^m sui ipsi^o. ergo ⁊ si cõcedit̃ q aliq̃ psona mittit se: nõ debet concedi q mittatur a se.

Contra Aug. 4. de tri. sic gnãri est filiũ eẽ a pr̃e: ita filiũ cognosci eẽ a pr̃e ẽ filiũ mitti: sz ista cognitio põt cãri a filio. g̃ ⁊ missio filij põt eẽ a filio. Jtez h̃ videt̃ ex his que in littera dicuntur.

Respondeo dõm q fm dr̃iaz donatiõis missionis ⁊ ꝓcessiõis supius assignatã diuersimode oz in hac qõne log. Si. n. accipiam^o donatõez siue datione de rõne datiõis nõ vr̃ pls eẽ nisi q datũ libere a dãte hẽat̃. Hoc aũt põt eẽ dupliter aut sic aligs libe seipm hz: vel aliqd qõ in ipso ẽ. Aut sic libe aligs hz suaz possessionẽ: vel id respectu cui^o dñiũ hz fm q hre mltis modis dr̃. Uñ de rõne datiõis nõ ẽ q ponat̃ aliq̃ auctoritas respectu ipsius dati. põt. n. aligs ⁊ seipm ex amoze dare alicui^o in amicũ: nisi specificet datio fm spãlẽ mo^m hñdi: q est fm dñiũ: talis donatio nulla est respectu diuinoz. Et iõ donatio nõ exigit aliquã rõnem ꝑncipy respectu ipsi^o dati. Uñ dari põt ꝓuenire ⁊ essentie diuine: put dicim^o q pr̃ dat eẽntiã suã filio: ⁊ põt ꝓuenire pr̃i vt dicatur pr̃ seipsum dare: ⁊ silr filio ⁊ spi. scõ. nec notabit̃ aliq̃ distinct^o dãtis ad datũ: nisi forte fm rõnẽ sic itelligẽtis ad itellectũ: ⁊ sic cõcedim^o simplr q psona dat se ⁊ dat̃ a se.

¶ Sed circa missionez ẽ maioz difficultas quã attestat̃ opiõnũ diuersitas. Quidã. n. dicũt: q oẽs tales sunt falsi spi. scũs mittit se. vel fili^o mittit se. Et dicũt rõnes magri nõ valere: q cũ missio icludat in se notionẽ: nõ oz q ī põ vel operatiõe missiõis tres psone ꝓueniãt: sic nec in gnãtione vel põ gnãndi. Et dicũt ẽt nõ eẽ simile de missione in carnẽ: fm quã fili^o seipsum mittere dr̃: q in illa missione nã creata assumit̃ in vnitatẽ dine psone: qõ nõ ptigit in alys missionib^o. Et si in auctate aliq̃ ꝓueniat q spi. scũs mittat se: glosandum est. i. a spiritu scõ est effectus in quo ab alio cognoscit̃ esse. Sed q sancti cõiter talib^o locutionibus vtunt̃ ⁊ ꝑcipue Aug. ⁊ magister h̃ cõcedunt. iõ alt dixerunt q missio aliq̃ ꝓprie sumit̃. aliq̃ ipropie. Qñ missio sumit̃ ꝓprie ipoztat distinctionem missi a quo fit missio. ⁊ iõ h̃ mõ nõ põt dici q spi. scũs mittat se. Cõiter autẽ sumit̃ ⁊ impropie missio pro influentia vel datione:

ꝛ sic dicūt spi.scūz mittere se: qz dat se:vel qz ispirat se:ꝛ hec opinio est prepositini. ꝛ altisiodorēsis. Et qz hec opinio paꝛ vr recedere a ꝑma.iō dixerūt alq ꝑprie dicit spiri.scūs se mittere: ꝛ huic ꝟsentiēdū vr si vtus nois attēdat. Missio.n.vt dcīm est iportat duo. s.missiuz esse ab alio rone auctis quā importat:ꝛ itez effectū fm q nouo mō in aliq creatura spiri.scūs dr. Un sensus ē spiri. scūs mittit.i.ē ab aliquo:ꝛ fit nouo mō i aliquo:nulla tīn mutatiōe facta circa ipm:vt ꝑus dcīm est. Notādū est aūt q diuersimode vificat locutio qn aliqō ꝟiunctū ꝑdicat de aliquo fm esse.ꝛ qn fm fieri. Un.n.ꝑdicat fm ee: opz q vtrūqz illoꝝ in ee dicat:vt si dicā soz.est hō albꝰ:opz euz esse hoiem ꝛ albū ee:nisi alterꝝ diminuat rone alteriꝰ:vt cū dr hō mortuus. Sz qn ꝑdicat ꝟiunctū fm fieri:sufficit q alterꝝ in fieri ꝑdicet:vt si dicā.soz. ē nūc factꝰ hō albꝰ: sufficit ad vitatē hꝰ locutōis q sit nūc factus albꝰ: ꝙuis nō sit factus hō. ¶ Itē nōndū est q qn aliqō cōpositum ꝑdicat de aliquo fm fieri:diuersimode se hz in faciēte ꝛ in facto:qz ex pte facti opz q vtrūqz prediceꝛ fm ee:ꝛ si nō vtrūqz fm fieri:vt si dicā iste est factus hō albus: opz eū ee hoiem ꝛ ee albuz:nisi alterꝝ sit diminuēs:nō aūt oz q fiat hō:sz sufficit q fiat albū. Ex pte aūt faciētis: qz faciēs nō referr ad factū nisi fm id qō fit in ipso: sufficit q faciēs dicat facere alterꝝ trīn. vt si dicā pictoꝛ facit pietez albū:nō opz q faciat eū esse pietē ꝛ esse albū: sed sufficit si facit esse eū albuz trīn. Dico igit q missio: qz ponit missuz esse in aliquo eo mō quo ꝑus nō erat:ꝛ sic fieri in illo: fz illū modū iportat quādā factōez:nō dico realē factionez:sz rōnis tīn:que terminant ad relonē rōnis ꝛ nō rei: sicut dicit deus factus refugiuz. Sēsus g est spiri.san.est missus.i.factus est ens ab alio exīs in creatura ꝓgram. Un opz ad h vt dicat missus q ꝛ sit ab alio ꝛ fiat in aliq fz nouā hitudinē. ꝓpter qō pr nō pōt dici mitti: qz nō est ab aliquo. Si aūt accipiamus ex parte mittētis.tunc mittere spiri.scī nihil aliud ē ꝙz facere spiri. scī existēm ab alio ee in aliquo fm nouā hitudinē.ꝛ iō cuicunqz pſone ꝟuenit facere alterū istoꝝ.s.q sit in aliquo fm nouā habitudinē dicet mittere spiri.scī quāuis nō sit ꝑnᵐ spūs sci fm q est ab aliquo. Et qz tota trinitas facit spir. scī ee in aliquo fm nouā habitudinē ꝓpter donū collatum totiꝰ trinitatis.ideo tota trinitas dr mittere spi.scī ꝛ ipse seipsuz mittit.ꝛ ipse a se mittit sub eodē sensu.

¶ Ulterius si loquamur de ꝓcessiōe hēbit minꝰ de ꝑpetate ꝛ minꝰ ꝑpe dicet spiri.sanctū ꝓcedere a se ꝙz mitti a se:sz tīn qz ꝓcessio tpalis:vt dcīm ē:ponit nouā hitudinez ad creaturā in quaz ꝓcedit:ꝛ ois nouitas ptinet ad aliq factionē.iō ēt fm ꝓcessionē tēporalē spiri.sanctū ens ab alio est ꝛ existēs nouo modo in aliquo. Et sic sub eodem sensu cōcedet q spiri.sanctꝰ ꝓcedat a se tpaliter.

Ad primuz g dōm:q nō ē de rone datiōis q ponat aliq auctas respcū dati: nisi qn dat aliqd qō hētur p modū dīy: ꝛ talis datio nō est i diuinis:vt dcīm est. ¶ Ad zᵐ dōm:q neutꝝ horꝝ homines efficiūt:q in missiōe iportant:qz nec graz cōferūt: nec abeis spiri.sanctꝰ ꝓcedit.ꝛ iō nullo mō pōt hō mittere spir. sanctū. ¶ Ad 3ᵐ dōm:q missio nō ponit trīn exitū:sed cū hoc aliqd aliud.s.ee in creatura fm nouā hitudinem. Et ꝙuis fm alterꝝ.s.exitū nō referat ad se.sicut ad ꝑncipiū: trīn fm vtrūqz ꝟiunctū referr ad se sicut ad ꝑncipiuz. ipse .n.facit se exīrē ab alio fm nouā habitudinē esse in aliq ratiōe pfectiōis quā illi cōfert. ¶ Ad 4ᵐ dōz: q quāuis ꝓcessio importet trīn respectū ad psonaz a qua hz esse:trīn ꝓcessio tpalis:vt dcīm est iportat respectū ad creaturaz i quā ꝓcedit:ꝛ hui ratiōe tpaliter dicit ꝓcedere a se sicut ꝛ mitti a se. ¶ Ad 5ᵐ dōm:q ipse spiri, sanctꝰ quāuis nō fit ꝑnᵐ suiipsiꝰ simplr:trīn ipse facit se exīrē ab alio esse in aliquo fm nouā habitudinē. Et fm hoc totū ꝟiunctū refert i se sicut i ꝑnᵐ ratiōe alteriꝰ trīn:vt pz ex ꝑdictis.

¶ Utꝝ spūs sanctꝰ mittat vel det filiū. II.

Ad secunduz sic ꝓcedit:vr q spiri. scūs nō det vl mittat filiū. Augus.n.dicit exire filiū a pre ꝛ venire in mundū.hoc est filiū mitti a pre: sz filiꝰ nō exit a spiri.sancto.g nō mittit ab ipo. ¶ Itē sic filiꝰ se hz ad prez: ita spiri. sanctꝰ ad filiū: sz filiꝰ nullo mō mittit prem.g nec spi.sanctꝰ filiū.

Contra. Isa.48. Et nūc misit me dns.ꝛ spūs eius ꝛ exponit Glo.de filio. g mittit a pre ꝛ spiri. sancto. ¶ Itē Amb.lib.de spū scō. Datꝰ filiꝰ est a pre: vt Isa.dicit.9.filius datus est nobis.datꝰ est audeo dicere ꝛ a spiri.sancto:qz a spiri.sancto missus est.g ꝛc.

Respondeo dōm: q qdā distinguūt triplicē missionē filij. Unā q missus ē in carnē. aliā q mittit in mētē.tertiā q mittit ad ꝑdicādum.ꝛ fm hāc vltimā missionē dicūt filiū missum a spiri.sancto:nō aūt fm duas ꝑmas:sz solū a pre. Cuiꝰ rō ē fm eos:qz missio ad ꝑdicādū pōt ꝟuenire xpo ratiōe humāe nature cuius assumptio ꝑsupponit. Sz due ꝑme missiōes referuntur ad ipsaz psonā filij:qz missio i carnē ꝟuenit ipsi pſone fm se ꝛ nō ratiōe humane nāe cuiꝰ assumptio ꝟsequitur missionē fm itellectū.sicut effectus causaz. ꝛ sicut terminus motū. Et silr in mētē nō mittit ratōe humane nāe.ꝛ qz spiri. sanctꝰ nō hz auctē respectu pſone filij:sed trīn respectu nāe assumpte.iō ꝟcedunt tertiā missionē filij esse a spiri.sancto ꝛ nō duas ꝑmas. Sz qz vt dcīm est: nō regrit de necessitate q i mittēte sit auctas respectu missi: sz trīn efficiētia respectu eius fm qō missus dr mitti.iō ꝟcedimus q spir.sanctꝰ. ꝛ tota trinitas misit filiū fm ꝙlibz missionē.ꝛ ꝑcipue cū Aug.exꝑsse dicat eū missum a spiri. sancto loquēs de missiōe i carne.in zᵒ de trinitate. Mitti iquiēs a pre sine spi.sancto nō potuit:qz pr itelligit euz misisse cū fecit eū ex femīa qō vti ꝙz nō fecit sine spi. san.

Ad primuz g dōm:q qn pr dr mittere filiū.i mittente itelligit auctas respcū missi:nō iquātū ē mittēs:sz iquātū ē pr.ꝛ iō filiū mitti a pre ē ipm exire a pre:nō aūt oñdit auctas i mittēte:cū seipm filius mittere dr:vel cū spiri. sanctꝰ euz mittat. ꝛ iō filiū mitti a se vel a spiri.sancto.nō est ipsuz exire a se vel a spiri.sancto. ¶ Ad zᵐ g dōm:q filiꝰ nō pōt mittere prez:qz pr nō pōt mitti cū nō sit ab alio.si ab alio eēt ꝛ mitti posset ꝛ filius cū mitteret. ¶ Expō partis textus.

Si enim spiri.sanctꝰ seipm dare nō potest ꝛc.) Dic pōit magr duas rones ad oñdēdū q spiri.sanctꝰ dat se:quaꝝ ꝑma sumit ex pte potētie.scda ex pte operatiōis:quoꝝ vtrūqz cōe ē tribꝰ pſonis. Sz vr q nō valeāt:qz nos dicimus q pr pōt gnare filiū ꝛ gnat. filiꝰ aūt nō pōt nec gnat:nec tīn aliq diſio ptātis aut opationis segr.ꝛ silr vr i ꝓposito. ¶ Sz dōm q si dare ꝛ ꝓcedere tpaliter eēt trīn fm relonē eterne ozigis rones nō valerēt.sicut nec de gnatōe: sz qz hoc ꝟcludit ēt efficiētia respectu quoꝝdā effectuū in creatura g cōiter sunt a tota trinitate.ideo rones necessario concludunt.

¶ Diuisio scōe ptis textus.

Hic queritꝰ vtꝝ semel ꝛc.) Dic determinat de missione filij fm spāles modos ipsiꝰ. Et didit in partes duas. In ꝑma determinat veritatē. In zª remouet obiectōez.ibi(Dic qritꝰ cū pr.) Pria i duas. In ꝑª distiguit duos modos missiōis filij. In zª assignat

ipsoꝝ dr̃iam.ibi.(Ecce distincti sunt)Prima in duas. In pma mouet q̃stionē. In 2ª ponit solonē.ibi. (Ad qđ dicimus ꝛc̄.)(Ecce distincti.)Dic assignat dr̃iam inter duos modos assignatos, Et dicit in duas ꝑm duas dr̃ias quas assignat. Scđa ibi.(P.nondū ē.)(Dic q̃rit)Dic excludit obiectōez. Et circa hoc tria facit. Primo mouet obiectionē. Scđo ponit solonē.ibi(Ad qđ di.)Tertio ex solutōe ꝛprobat quoꝛūdā erroꝛē quē ꝑ pōit.ibi.(Jōq; pu.) scđo ꝛprobat.ibi(Or Aug.ꝛc̄.) ¶Questio. IIII.

AD itellectū bꝰptis de duobus q̃rit. Primo de missiōe filij inuisibili ꝑz se: qz de visibili dicet in 3º. Scđo de missione p̄cōparatōez ad eos ad quos fit missio. ¶Circa pᵐ tria q̃runt. Primo vtruz missio inuisibilis conueniat filio. Scđo vtꝝ sit distincta a missione spiri.sancti inuisibili. Tertio vtrū aliqua missio sit eterna.sicut ꝓcessio est eterna ꝛ tēporalis.

¶Utꝝ filiꝰ inuisibiliter mittat in mentem. I.

AD primuz sic ꝓcedit: vr̃ q; filiꝰ inuisibiliter i mentez nō mittat. Ad missionē.n.dīne ꝑsone requirit q; cognoscat ipsa ꝑsona aduenies:ꝛ ꝑcipue i missione sapie quā nullus bñs ignoꝛat:ꝑz aduenīte filio nō cognoscit eiꝰ aduētꝰ. Job.9. Si venerit ad me nō itelligo. g̃ vr̃ q; filius nō mittat in mentem. ¶Itē missio est idē qđ ꝓcessio tpalis: vt supra deiñ ē:ꝑz sicut supra diximus ꝓcessio nō hz q; dicat tpalis nisi ꝑm respectū i quē est: quē respectū hz ꝓcessio spiri. sancti ex ipso mō ꝓcessiōis:inquātū ꝓcedit vt amoꝛ:cū igit ꝓcessio filij ex suo mō nō hēat respcūm vt i quē:ꝑz solū vt a q̃: videt q; ꝓcessio tpalis filio nō conueniat: ꝛ ita nec missio. ¶P.ꝑsona dīna nō mittit nisi i donis gr̃e gratū facientis:sed dona ꝓtinētia ad itellectū q̃ appꝛopriant filio nō sūt gratū faciētia cū sint cōia bonis ꝛ malis:vt dr̃. i.Coꝛ. 13º. Si habuero oēm sciam ꝛc̄. g̃ filiꝰ nō dr̃ mitti inuisibiliter in donis sibi appꝛopriatis:ꝛ ita nullo modo.

In contrariū ē qđ hr̃ Sap.9. Mitte illā sapiaz de celis.s.tuis ꝛc̄. nō aūt logr̃ de sapia cēntialr dcā:qz illa nō mittit̃: cū nō sit ab alio. g̃ loquit̃ de sapia genita que est filiꝰ. ¶Itē Aug. Sicut filiū generari est ipsum esse a patre:ita filiū mitti est cognosci q; sit a ꝑre. hoc aūt ꝓtingit. g̃ ꝛ filium mitti.

Respondeo dōz:q; sicut in exitu reꝝ a ꝑnº dr̃ bonitas dīna i creaturas ꝓcedere: inquātū repītat̃ i creatura p silitudinez bonitatis dīne in ipsa recepta. Ita i reductōe rōnalis creature i deū itelligit ꝓcessio dīne ꝑsone:q̃ ꝛ missio dr̃ iquātuz ꝑpa relatio ipsius ꝑsone dīne repītat̃ in aīa p silitudinē aliquā receptā:q̃ ē exēplata ꝛ oꝛigiata ab ipsa ꝓprietate relonis eterne. Sicut ꝓpriꝰ modus quo spiri. sanctꝰ referr̃ ad patrē est amoꝛ:ꝛ ꝑpus modus referēdi filiū i ꝑez est q; ē verbū ipsius manifestās ipm. vñ sicut spiri.sanctꝰ inuisibiliter ꝓcedit in mētē p donū amoꝛis:ita filius per donū sapiētie in quo ē manifestatio ipsius ꝑris q; est vltimuz ad qđ recurrimus. Et qz ꝑm receptionē hoꝝ duoꝝ efficit̃ in nobis similitudo ad ꝓpria personaꝝ.ió ꝑm nouū modū essendi: put res est in sua similitudine dicunt̃ persone diuine in nobis esse: secundum q; nouo modo eis assimilamur: ꝛ secundum hoc vtraq; processio dicitur missio.

¶Ulterius sicuti ꝑdicta oꝛiginant̃ ex ꝓprijs ꝑsonaꝝ:ita ēt effectuz suū nō ꝛsequunt̃ vt ꝛiūgant̃ fini nisi vtute diuinaꝝ ꝑsonaꝝ:qz i forma ipressa ab aliq̃ agēte ē vtus imprimētis. Unī i receptōe hꝫ donoꝝ hñtur ꝑsone dīne nouo mō q̃si ductrices i finē vel ꝛiūgētes. Et ió vtraq; processio dr̃ datio iquātū ē ibi nouus modus hīdi.

Ad primuz g̃ dōz:q; ad rōnē missiōis ñ regrit̃ q; sit ibi cognitio actualis ꝑsone ipsius: ꝑz tm̃ habitualis:inquātū.s.i dono collato:qđ ē hītus:repzesentat̃ ꝓpriū dīne ꝑsone:sicut i silitudine: ꝛ ita dr̃ q; mitti est cognosci q; ab alio sit p modū repītationis. Sicut aliqd dr̃ se manifestare vel facere cognitōez de se: iquātum se repsentat in sui silitudine:sed tm̃ me hēre actuale donū in quo ꝑsona dīna deit̃ nō possum scire certitudinaliter in actu: ꝓpter silitudinē actuū nāliū ad actꝰ meritorios:ꝛ si possiz ex aliqbꝰ signis ꝛcere:nisi p reuelatōem fiat certitudo. ꝛ ió dicit Job. Si venerit ꝛc̄. qz certitudinaliter gr̃a gratū faciēs in q̃ ē aduētꝰ dīne ꝑsone cognosci nō pōt:q̃uis ipm donū ꝓceptū sit i se sufficiēter ductiuū i cognitionē aduenientis ꝑsone. ¶Ad 3ᵐ dōm:q; propriū spiri.sancti qđ est amoꝛ pōt duplr hēre respectū ad creaturā. vel vt ad obm: vel ꝑm rōnez ꝓncipij exēplaris ad ꝓncipiatū exēplatū:ꝑz ꝓpriuz filij vnā tm̃ hēre pōt relationē dictaꝝ.s.illā q̃ est ꝑm rōnez ꝓncipij: ꝛ hoc sufficit ad ꝓcessionē tpalē filij:quāuis ꝑm plura possit attēdi,respectus tēporalis in ꝓcessione spiri.sancti: ꝛ ita ēt missio vtriq; ꝛuenire pōt. ¶Ad 3ᵐ dōm:q; qñ aliqd participat̃ nō ꝑm suū actū ꝑfectū:ꝑz ꝑm aliquē modū nō dr̃ ꝑpe haberi sicuti aīalia hñt aliquē modū ꝓudētie:nō tm̃ dicuntur ꝓudētiā hēre:qz nō hñt actū rōnis q; ꝑpe est actꝰ ꝓudētie.s.ipsa electio. vñ magis hñt aliqd silē ꝓudentie q̃z ꝓudētiaz. Uidemus aūt in cognitiōe duos gradus. Primū ꝑm q; cognitio itellectiua tendit in vnū. Scōm ꝓut vez accipit vt ꝛueniēs ꝛ bonū: ꝛ nisi sit aliqua resistētia ex tali cognitiōe sequitur amoꝛ ꝛ delectatio: qz ꝑm ꝑbm 7º. ethi. delectatio cōsequit̃ opationē ꝑfectā nō impeditaz. Uñ felicitas ꝛtemplatiua est qñ aliqs ꝓuenit ad vltimā opationē intellectus: ꝛ ipsam sine impedimēto exercet. Cōstat aūt q; in ꝓcessiōe vbi eterni est cognitio perfecta ꝑm oēm modū. ꝛ ió ex tali notitia ꝓcedit amoꝛ. vñ dicit Aug. Uerbū q; ifinuare itēdimus cū amoꝛe notitia est. Quāñ ergo igit hētur cognitio ex q̃ nō sequit̃ amoꝛ gratuitus: nō hētur similitudo vbi: sed aliqd illiꝰ. Sz soluz tūc hētur similitudo vbi: qñ hētur cognitio talis: ex q̃ ꝓcedit amoꝛ: q̃ eōiungit ipsi cognito ꝑm rōnem conueniētis. Et ió nō hz filiū in se ihabitāte nisi q; recipit talem cognitionē. hoc aūt nō pōt eē sine gr̃a gratū faciēte. Uñ ꝛstat q; simplr ꝛ ꝓpe loquēdo filiꝰ nec dat nec mittit̃ nisi i dono gr̃e gratū faciētis:ꝑz i alys donis q̃ ꝓtinēt ad cognitionem participat̃ aliquid de similitudine verbi.

¶Utꝝ missio filij distīguat̃ a missiōe spūs sci. II.

AD secundus sic ꝓcedit: vr̃ q; missio filij distīguatur a missiōe spiri.sancti. Missio.n.ē tpalis ꝓcessio:vt supra dixit magr̃. Sz alia ē rō ꝓcessionis filij.alia rō ꝓcessiōis spiri. sancti: qz spi. scūs ꝓcedit vt amoꝛ. filiꝰ vt ꝛbuz. g̃ ꝛ alia rō missiōis. ¶Itē oē qđ ꝛuenit aliqbꝰ ꝑm ꝓpus ꝛ posteriꝰ nō ꝛuenit eis ꝑz cādē rōnē. Sz spūi scō cōuenit datio p ꝓpus q̃z filio:qz hz rōnem ꝑmi doni. g̃ alia est ratio dationis in vtroq;. ergo ꝛ missionis cū missio sit ipsa datio. ¶P.dona in quibus dat̃ filius ꝛ spūs scūs sunt diuersa ꝛ nō dependētia adinuicē. Sed eoꝝ que nō dependēt adinuicez vnū pōt esse sine alio. g̃ missio filij potest esse sine missione spiri.sancti. ꝛ ecōuerso:ꝛ ita sunt distincte etiā ꝑm tempus missionis. ¶P. videmus sensibiliter quosdaz simplices feruētes esse in amoꝛe diuio:qui tamē sunt valde hebetes in cognitione diuine sapientie:ꝛ ecōuerso:cū igitur missio filij sit secūdū donū sapiētie:ꝛ missio spiri.sancti sit secundum donuz amoꝛis: videtur q; vna missio sine alia possit esse.

Contra. missio spi. sancti ē ad scificādū creaturam: vt supra dixit magr. Si igit missio fily q̄ ē ēt in gra gratū faciēte cui⁹ ē scificare: eēt alia a missione spūs scī: eēnt due missiões ad scificādū creaturā rōnalē: ⁊ ita altera superflueret: qō nō iuenit in operibus dīnis. g̊ vna missio nō distinguit ab alia.

Respondeo dōm: q̄ de distictōe missionū fily ⁊ spūs scī triplr ꝯtingit log: aut q̄tuz ad ipsaz diuersitatē realē: aut q̄tū ad rōnē missiōis: aut q̄tū ad eaz sepatōez. Si p̄mo mō cū ī missiōe duo ꝯsiderent. s. exit⁹ psone misse ab alia: ⁊ effectus fm quez nouo mō ī creatura psona dīna esse dr. vtroq; aūt mō missio fily ē alia a missiōe spiri. sancti fm rē. Qz ⁊ gnātio q̄ filius exit a pre ē alia a ꝓcessione spiri. sancti q̄ exit ab vtroq;. Similr donū fm q̄ pficit itellectū. s. sapia fm q̄ attēdit missio fily ē aliud a dono qō pficit affectū vel volūtatez fm qō attēdit missio spiri. sancti. Si aūt scōo mō de earuz distictōe loq̄mur. hoc aūt p̄t eē dupl̄r: aut fm rōnē ꝓpriā vtriusq;: aut fm cōem. si fm cōem: tūc eadē rō est missiōis fily ⁊ spiri. sancti q̄tū ad vtrūq;: qz ⁊ eē ab alio cōe est vtriq; ⁊ silr eē nouo mō in creatura. Sz fz ꝓpriā rōnē vtrūq; differt: qz ⁊ ꝓpa rō ꝓcessiōis fily nō est ꝓpa rō ꝓcessiōis spiri. sancto cū ille ꝓcedat vt amoz. ⁊ hic vt fili⁹ vel vbū. ⁊ silr ꝓpri⁹ modus quo fili⁹ dr eē ī creatura nō est ꝓpri⁹ modus quo spiri. sanct⁹ ē: gnīmo vn⁹ p sapiē tiā. alter p amorē. Si aūt tertio mō: tūc dico q̄ vna missio nūq̄ ē sine alia: qz amoz segt noticiā. noticia pfecta secundū quā est ⁊ missio fily semp īducit in amorē. ⁊ iō silr infundunt ⁊ simul augmentantur.

Ad primuz g̊ dōm: q̄ q̄uis sit alia ꝓcessio fm rē ꝓueniūt tn̄ ī quodā cōi fm rōnez qō est eē ab alio. ¶ Ad 2m dōm: q̄ vt p̄us diximus: in dīnis nō ē p̄us ⁊ posteri⁹: tn̄ exit⁹ spiri. sancti p̄supponit exitū fily fm ordinē nāe. ⁊ ex pte ista si liceret ita log possemus dicere q̄ missio fily ex pte exit⁹ ipoztati: est poz missione spi. sancti: fz hoc eēt fm rōnē ꝓpriā vtriusq;: ⁊ nō fm rōnē cōez. Si aūt ꝯsiderent iste missiões quātū ad effectū in creatura. hoc dupl̄r. Uel ex pte ipsi⁹ dātis vel mittentis. Uel ex pte ipsoz donoz ī gb⁹ fit missio. Si ex pte donoz. tūc simpl̄r nāl̄r noticia p̄cedit amorē: ⁊ ex parte illa missio fily missionē spiri. sancti: fz hoc erit fm rōnis p̄oprie ꝯsideratōez ⁊ nō cōis. sicut oēs spēs mot⁹ eq̄liter cōueniūt ī rōne cōi mot⁹: tn̄ fm esse suū ꝓpriū motus localis ē poz alys motib⁹. Si aūt ex pte dātis: cum p̄mū moues ⁊ iclinās ad dādū sit ipe amoz sic datio spiri. sancti ē poz datiōe fily: fz b̄ nō ita exp̄mit ī rōne missiōis. ¶ Ad 3m dōm: q̄ dona ī gb⁹ mittit fili⁹ ⁊ spiri. scūs ꝯsequunt se inuicē necessariū: vt supra oñsuz ē. ⁊ iō rō ꝓcedit ex falsis. ¶ Ad 4m dōm: q̄ illa noticia ex q̄ ꝓcedit amoz viget in feruētib⁹ dīno amore q̄. s. cognoscūt dīnā bonitatē iquātū ē finis: ⁊ iquātū ē largissime ī eos ꝓfluēs sua bñficia ⁊ talē noticiā pfecte nō babēt q̄ amore ipsi⁹ nō accēdunt. ¶ Ad 5m dōm: q̄ vtraq; missio ordinat ad finē vnū vltimū. s. ꝯiūgere deo: fz effect⁹ vtriusq; missionis differt fm duo q̄ iueniunt ī rōnali creatura. gbus deo cōiungit. s. intellectus ⁊ affectus: ⁊ ita neutra superfluit.

¶ Utz missio possit eē eterna. III.

Ad tertiuz sic ꝓcedit: videt q̄ missio possit esse eterna. sicut dic Brego. eo mittit fili⁹ quo generat: fz gnātio ei⁹ ē eterna. g̊ ⁊ missio. ¶ Itez sic missio dic respectū a quo ē ⁊ ī quē: ita ⁊ ꝓcessio amoris: vt. s. dcīn ē: fz ꝓcessio amoris est eterna a pre ī filiū. g̊ ⁊ missio p̄t eē eterna. ¶ P̄. sic missio dr p respcm ad creaturā ita ⁊ donū: fz donū spi. sci dr ab eterno. g̊ ⁊ missio p̄t dici eterna.

Contra. est illud q̄ Aug. in lra dicit: nō eo q̄ de patre natus est missus dr filius ⁊c. ¶ P̄. missio semp ponit nouū modū existēdi in aliquo ipsum missuz: fz nihil nouuz est eternū. g̊ nō est eterna: sed tn̄ temporalis. ⁊ hoc simpl̄r ꝯcedēdum est.

Ad primuz g̊ dōm: q̄ vbū Brego. p̄t tripl̄r exponi. Uno mō q̄ loquat de gnātōe temporali ipsi⁹ fily fm quā dr missus ī carne. Scōo mō vt li. eo: nō sit aduerbiū: fz ablatiui casus: vt sit sensus ab eo a quo gnāt mittit. ⁊ hoc verz ē. Tertio mō vt loquat nō ō missiōe in actu: fz fm aptitudinē. ex hoc. n. fili⁹ ē vt ita dicam missibilis quo a pre p gnātōez exiuit. Esse. n. ab alio nō dicit totā rōnē missiōis: vt pz ex dictis. ¶ Ad 2m dōz: q̄ ꝓcessio amoris q̄uis sit in aliquē: nō tn̄ ponit nouum modū exīdi in illo. ⁊ iō p̄t eē eterna: fz missio ponit nouitatē exīdi in aliquo. ⁊ iō nō p̄t eē eterna. Et ꝓpter b̄ q̄uis possit ꝯcedi aliquo mō q̄ spiri. sanct⁹ ꝓcedat a pre in filiū ab eterno: nō tn̄ ꝯcedit q̄ vniat a pre in filiuz ab eterno. ¶ Ad 3m dōm: q̄ missio est nomē vbale. vñ ipoztat actualē relationē ad creaturā: sed donuz imponit ab aptitudine donādi. ⁊ iō nō importat actualē respectū ad creaturā: ꝓpter q̄ ab eterno spiri. sanct⁹ dr donū: nō ām missus sicut nec datus. ¶ Questio. V.

Deinde q̄rit de missiōe fily p comparationez ad eos ad quos mittit. Et circa hoc tria q̄runt. ⁊ primo ad quos fiat missio fily vl spūs scī. Scōo supposito q̄ ad oēs scōs: vtz pleni⁹ post ī carnationez q̄ ām. Tertio de effectu inuisibilis missionis: vtrū faciat eos ad quos mittit nō in hoc mūdo esse.

¶ Utrū missio fiat ad creaturas irrōnales. I.

Ad primuz sic ꝓcedit: vr q̄ missio fiat etiā ad creaturas irrationales. ē. n. missio ad scificādū creaturā: vt dcīn ē: fz q̄dā creature irrōnales dīr scificari vt tēplū ⁊ vasa. g̊ ⁊ ad eas fit missio. ¶ Itē in nullo p̄t eē gra nisi missio ad ipm fiat: fz in sacris cōtinet gra: ⁊ tn̄ sunt īsensibiles creature. g̊ ad eas fit missio. ¶ Itē fili⁹ nō tn̄ ꝓcedit vt vbū manifestās p̄fem p modū cognitōis: fz ēt vt repn̄tans p̄fem fm similitudinē nature: fz oēs creature ēt īsensibiles bñt similitudinē gnātionis fily iquātū ꝓcedūt ī aliq̄ mutatōe dīne nāe fm attributa ꝓticipata. sic rōnalis creatura ꝓticipādo sapiam bz similitudinē ipsi⁹ iquātū ꝓcedit vt vbū. g̊ cuz rōne isti⁹ assimilatōis dicat fili⁹ mitti ad rōnales creaturas. iquātū ē vbū eadē rōne debet mitti ad irrōnales inquātū ē fili⁹.

Contra. missio dīne psone est tn̄ fm gram gratum faciēte: vt dcīn ē. b⁹ aūt creature rationales tn̄ capaces sunt. ergo ad eas tantū fit missio.

¶ Ulterius queri vtruz ad oēs sanctos rōne augmenti gratie dicat mitti filius vel spiri. sanctus. Et videtur q̄ nō. Qz missio dicit nouuz modū exīdi psone dīne ī creatura: fz p gre augmētū nō dr alio⁹ de⁹ eē ī scis q̄s p̄us. g̊ ad eos nō fit missio dīne psone. ¶ P̄. missio psone fit ad reuocādū rōnalē creaturā: vt magr dic: fz nō reuocant nisi errātes. g̊ cū sancti nō sint errantes ad eos nō fit missio. ¶ Cōtra spiri. sanctus missus est ad apl̄os ī pētecos. in visibili missiōe: fz missio visibilis demōstrat īuisibilē. g̊ ēt ⁊ īuisibilr: fz ipsi p̄us bēbant gram. g̊ fm augmētum gre in sanctis dicit ad eos mitti fili⁹ vel spūs scūs.

¶ Ulterius queritur vtruz ad angelos ⁊ ad alios beatos fiat missio spiri. sancti. Uidet q̄ nō. Missio enim semper est fm aliquez effectum gratie cui in eo mittitur: sed in angelis ⁊ beatis q̄ deuenerūt ad terminū vite: neq; dat de nouo gra: neq; auget. g̊ ad eos nō fit missio. ¶ Itē nō

est idem nũcius ⁊ ad quẽ fit missio: sed in missione filij ⁊ spũs scĩ angeli se habẽt vt nũcy: qz custodiũt ⁊ suggerũt. ergo videt̃ q ad eos nõ fiat missio: qz sic oporteret ire in infinitum. ¶ Sed cõtrarium habetur ex lr̃a.

¶ Ulteri⁹ q̃rit̃ vtrũ ad xp̃m fm q hõ possit fieri missio. Videt̃ q nõ. missio. n. semper ẽ ad distãs: sz humana nã nunq̃ fuit ĩ xp̃o distãs a dĩna: ĩmo a p̃n⁹ ꝯceptõis sue fuit ꝯiũcta p vnionẽ: ⁊ p plenitudinẽ oĩs gr̃e. g̃. vr̃ q ad eũ nõ fiat missio. ¶ P̃. missio ẽ ad scificãdũz creaturã: scificat̃ aũt qõ nõ ẽ scñ: cũ igit̃ xp̃s nũq̃ fuerit nõ sanctus: vr̃ q ad eũ nõ possit fieri missio. ¶ Cõtra missio spiri. sancti ẽ ip̃a datio: sz spiri. sanct⁹ dat⁹ ẽ xp̃o: vt dr̃ Jo. 3. Non. n. ad mensurã ꝛc. g̃. ad deũ fit missio. ¶ P̃. missio visibilis est signũ ĩuisibilis: sed ad xp̃m facta est missio visibilis spir. sancti ĩ colũbe spẽ. Matth̃. 3. g̃. ⁊ ĩuisibilis.

Respondeo dõz: q cũ missio dine p̃sone sit solũ in donis gr̃e gratũ faciẽtis: ad illos solũ fit missio gbus h̃ dona ꝯferri p̃nt. ⁊ iõ ꝯcedimus q ad oẽs rõnales creaturas põt fieri missio nisi sint depr̃auate per obstinationẽ in malo sicut demones ⁊ dãnati ⁊ non ad irrationales creaturas.

Ad primuz igit̃ dõm: q scificari tripl'r dr̃. Uno⁰ fm q sanctũ dr̃ mũdum, put scificatio dr̃ emũdatio a pctõ p gr̃am. Alio mõ fm q sanctũ dr̃ firmũ: dr̃ scificatio ꝯfirmatio in bono p donũ gr̃e vel glorie. Et istis duob⁹ modis est tñ in rõnali creatura: ⁊ fm hos tñ fit missio. Tertio mõ dr̃ scificatio fz q aligd ac ꝯmodat̃ ad vsuz dĩni cult⁹: quẽ decet oĩs mũditia: ⁊ hoc mõ dr̃ tẽplũ ⁊ vasa scificari. ¶ Ad z^m dõm: q in sacr̃is nõ habẽt gr̃a sicut in subo gr̃e: sz sicut in instr̃o in quo cõfert̃ gr̃a. De hoc tñ habebit̃ in 4.⁰ vñ sanctificatio sacr̃orum ptinet ad tertiũ modũ: fm quẽ nõ fit missio. ¶ Ad 3^m dõm: q missio ptinet ad reditũ creature in finẽ. ⁊ ideo nõ põt eẽ missio nisi fm illa q̃ põt dicere rel'onez in finẽ: sz gr̃atio filij ĩquãtũ filius est dr̃ tñ fm exituz a p̃n⁰. ⁊ iõ fm rõnẽ illã nõ ptinet ad missionẽ: sz magis ad creatõez fm q res educunt̃ in esse, put dr̃ q p filiũ oĩa facta sunt: sz rõ vbi ⁊ amoris possunt se bẽre ad vtrũq;. ⁊ ideo ratio verbi ⁊ amoris pertinet ad creationem ⁊ ad missionem. ¶ Et p̃terea imitatio diuine nature quã filius⁰ perfecte accipit est etiã fm p̃mos effectus gbus in eẽ nature subsistimus: qui nõ sufficiũt ad talẽ cõiunctionis rationem qualem missio requirit. ¶ Quartum cõcedimus.

¶ Ad id qõ ulteri⁹ q̃rit̃ dõm: q filius ⁊ spiri. sanct⁹ dicũtur mitti ad sanctos fm augmẽtũ gr̃e. Sz augmẽtuz gr̃e põt eẽ dupl'r: aut fm itẽrationẽ eiusdẽ vtutis tñ: ⁊ rõne huius augmẽti nõ dr̃ noua missio: aut fm q p augmẽtũ gr̃e pficit in nouũ vsuz vel actũ gr̃e: ⁊ fm hoc dr̃ spiri. sanct⁹ ⁊ filius⁰ mitti noua missiõe. vbi gr̃a. Noticia talis q̃ habet̃ de deo vt ex ea ꝓcedat amor sufficit ad rõnez missionis filij. Qñ aũt ita noticia p ĩspirationẽ eleuat̃: vt etiã diuina mysteria cognoscat sic dat̃ in dono ꝓphie. Et sil'r est de spiri. sancto: qz amor charitatis gcunq; sufficit ad missionẽ spiri. sancti: sz qñ vtus amoris excrescit vt rõne amoris ꝯferat̃ sibi aligs ali⁹ vsus gr̃e: vt miracula facere: vel sine difficultate oẽm tẽtationẽ vincere vel aligd h̃. tũc dr̃ eẽ noua missio spir. sancti. Quidã tñ dicũt q in omni augmẽto gratie gratũ faciẽtis est missio diuine persone: qõ etiã facile põt sustineri. ¶ Ad p^m igit̃ dõm: q quãuis nõ sit alius modus accipiẽdo generales modos: tñ est secundũ aliquẽ spãlem modũ ĩquantũ fm spãlez vsuz gratie assimilat sibi illũ ad quẽ fit missio. Uel ẽt est ĩ eo pleniori mõ. ⁊ hoc sufficit ad missionẽ quãtũ ad secũdã opinionẽ. ¶ Ad z^m dõm: q reuocare aberrãtez accidit missioni ex p̃te ei⁹ ad quẽ fit missio q est in culpa, missio enim determinat terminũ ad quẽ: vt. s. p missionẽ gr̃a cõferat̃: nõ aũt ex rõne missionis determinat̃ terminus a quo: siue sit status culpe: siue sit status nãliuz tñ: vel ẽt status minoris gr̃e. Uel dõm q q̃uis nõ reuocet actu errãtem: tñ gr̃a facit ne erret. ⁊ hec ẽ q̃daz reuocatio ab erroꝛe.

¶ Ad id qõ ulteri⁹ q̃rit̃ de angelis ⁊ beatis dõm: q visio que est eẽntialis beatitudini: ⁊ charitas: ⁊ hõ q̃ pertinẽt ad p̃miũ subale nõ augent̃ in eis ex quo iaz btĩ sunt effecti: sz p hoc nõ tollit̃ gn aliq̃ reuelationes noue fiãt ĩ eis: cũ quãtũcũq; pficiat̃ eoꝝ cognitio in infinituz a dei cognitione excedat̃: ⁊ fm illas nouas reuelationes cõsurgunt ad dei amorẽ: nõ gdẽ vt magis ament: sz vt sub alia rõne eoꝝ amor dirigat̃ in deũ. ¶ Dõm igit̃ ad p̃mum q angelis facta est missio filij ⁊ spũ scĩ in ipsa collone gr̃e vl'glorie. Ulterius ẽt fit ad eos missio filij ⁊ spũ scĩ postq̃ beati sunt effecti fz nouas reuelatiões ⁊ nouos modos amãdi. Et p hoc p̃z rñsio ad p̃muz: qz q̃uis nõ fiat ad eos missio fm augmentũ gratie ĩtensiue: fit tñ fm q quodãmõ eoꝝ gr̃a extẽsiue ad pl'a augeat̃ ex nouis reuelationibus. ¶ Ad z^m dõm: q in eadẽ missiõe nõ est idez nũcius ⁊ ad quẽ fit missio: sed in diuersis nõ ẽ incõueniens. Dico igit̃ q in missiõe dĩnaꝝ p̃sonarũ ad nos angeli sunt missi vel nũcy: nõ tãq; ipsi mẽti illabẽtes: sz p ministeriuz exteri⁹. In missione vo que fit ad eos nõ sunt ipi sicut nũcy: nisi forte fm q superiores angeli cooperant̃ diuinis p̃sonis in illuminatiõe inferioꝝ: sed tñ nõ erit abire in infinitũ: qz est deuenire ad supremos angelos qui immediate lumen diuine reuelationis recipiunt.

¶ Ad id qõ ulteri⁹ q̃rit̃ de xp̃o dõm: q nõ ẽ dubiũ gn ad humanã nãm in xp̃o missus sit dei filius⁰ missiõe visibili q̃ est in carnẽ. Sz vtꝝ ad xp̃m fm q hõ est mittat̃ filius⁰ ĩuisibiliter: vel spiri. sanct⁹ visibil'r vel ĩuisibil'r dubiuz est. Quidã. n. dicũt q ad ip̃s nulla ĩuisibilis missio facta est. Cui⁹ rõnẽ assignãt. Qz xp̃s ab initio ꝯceptionis sue plen⁹ fuit omni gr̃a. vñ gr̃a in eo nullo mõ fuit augmẽtata. Et iõ neq; rõne collonis gr̃e: neq; rõne augmẽti põt ad eum fieri missio ĩuisibilis: sed missio visibilis spiri. sancti ad ip̃suz facta est ad manifestationẽ ĩteriozis gr̃e ⁊ nõ alicuius missionis ĩteriozis que aliquã nouitatẽ in gr̃a imporꝛtaret. ¶ Aly dicũt ⁊ verius vt videt̃ q ad aiam xp̃i fcã est missio ĩuisibilis in collone gr̃e quã in initio sue cõceptiõis accepit: sed postmodũ nulla missio ad eũ facta est: quia nulla circa ip̃sius gratiã innouatio facta est. ¶ Ad p̃mũ dõm: q humana nã q̃uis tpe nõ fuerit añ vnionẽ: tñ p̃us est ip̃saz cõsiderare fm ĩtellectũ in se q̃tũ vt vnitam. ⁊ iõ ad ip̃saz fit missio filij p gr̃am vnionis: que dicitur missio ĩ carnẽ. Simil'r ẽt fm q ĩtelligit̃ vnita adhuc est distans a dĩna nã fm cõditionẽ nãe: q̃uis nõ fm vnitatem p̃sone. ⁊ iõ ad nãm humanã ẽt vnitã põt fieri missio p gr̃am ĩuisibilẽ in mẽtem: q̃uis tpe nã gratiã nõ p̃cedat. ¶ Ad z^m dõz: q scificare est sanctũ facere: sanctũ aũt facere cõtingit dupl'r: vel ex nõ scõ: vel ex sancto. Ex nõ sancto dupl'r. Uel p̃uatiue. i. q p̃mum fuerit natũ habere scitatẽ nõ hñs. ⁊ sic sanctificari nõ ꝯuenit xp̃o. Uel negatiue: ⁊ sic cõuenit xp̃o: ex nõ sancto fieri scũm fz humanaz nãm: que p̃us q̃ esset: scã nõ erat. ⁊ hoc sufficit ad rõnem missionis. Ex sancto aũt fieri sanctum est duplici ter. Uel ex min⁹ sancto facere magis sanctũ ⁊ in tali sanctificatiõe adhuc saluat̃ rõ missionis. Sz talis scificatio vel missio xp̃o nõ cõpetit: vel fm ꝯtinuatõez scitatis: vt sit scificari in scitate cõtinuari: sed hoc p̃ẽ nõ dr̃. Uñ h̃ scificatio nõ sufficit ad rõnez missionis: qz nõ ponit̃ aliq̃ ĩnouatio q̃uis talis scificatio xp̃o cõueniat: vt ipse dicit Jo. 17. Ego p eis sanctifico meipsum. ¶ Ad 3^m fm aliaz opinionẽ põt dici q nõ omnis datio est missio: sz illa que

fit alicui ꝑexñti: quãuis hoc nõ multũ habeat rationis.
¶ Ad quartũ ꝑz responsio per predicta.

¶ Utꝝ missio inuisibilis fuerit plenior post incarnationem ꝗ̃ ante. II.

AD secundũz sic ꝓcedit: vr̃ q̃ missio inuisibilis nõ plenior fuerit post icarnationẽ ꝗ̃ añ. missio enĩ fit p ꝗ̃dã irradiationẽ dĩne bõitatis ĩ donis gr̃e gratũ faciẽtis: ſz ſol corpal' cui bonitatẽ diuinã Dio. assimilat. 4. cap. de di. no. semp eq̃liter irradiat. g̃ videt̃ q̃ missio omni tpe equaliter fiat. ¶ ꝑ. Augu. dicit q̃ celibatus Job. nõ ꝓfert̃ cõiugio abrae: ⁊ ita videt̃ q̃ sancti no. te. non sint maioris meriti ꝗ̃ sancti ve. te. sed plenitudo missionis attendit̃ ſm copiã gr̃e que est ꝑn̄ merẽdi. g̃ vr̃ q̃ nõ pleni⁹ sit facta post incarnationẽ ꝗ̃ ante. Dec ẽt vr̃ q̃ sancti ve. te. ꝓponunt̃ nobis in exemplũz perfecte virtutis. sicut ꝑz ad Heb. xi. vt Job ꝓponit̃ in exemplũz patiẽtie. Abrahã in exemplũ fidei. ⁊ sic de alys.

Contra. Augus. z. de tri. exponẽs illud Jo. 7. nõduz erat spũs dat⁹ ⁊c. qũo hoc intelligit̃ nisi q̃ illa datio spũs vel missio futura erat q̃lis nũq̃ ante fuerat. nõ. n. antea nulla erat: ſz nõ talis erat. g̃ vr̃ q̃ post incarnatõem plenior fuerit. ¶ ꝑ. tps icarnationis dr̃ tps plenitudis. Ha. 4. Nõ aũt nisi pp plenitudinez gr̃e. g̃ vr̃ q̃ pleni⁹ gr̃a collata sit ⁊ missio facta h̃ tpe ꝗ̃ añ.

Respondeo dr̃m: q̃ de missiõe possumus log du pliciter. Uel ex pte ipsi⁹ mittentis: ⁊ sic cũ apud ipsũz nulla sit trãsmutatio equalis fit missio in omni tpe: nisi forte ſm ꝑdeterminatõez sapie ⁊ ꝓsciẽtie sue: ſz q̃ ꝓordinauit sine sui mutatiõe ſz diuersas cõgruitates tẽpoꝝ aliqd vno tpe facere ⁊ non alio. Uel ex pte eoruz ad quos fit missio: ⁊ sic illi q̃ magis sunt parati ad ꝓceptionẽ gr̃e plenioꝝ gratiã ꝓsequunt̃. ¶ Dr̃m igitur q̃ q̃ per aduentũ xp̃i remotũ est obstaculũ antique dãnatiõis totũ humanũ genus effectũ est pati⁹ ad perceptionẽ gr̃e ꝗ̃ ante: tum pp solutionez p̃cy ⁊ victoriã dyaboli. tũ etiã ꝓpter doctrinã xp̃i per quã clarius nobis innotescũt diuina. ⁊ iõ loquẽdo cõiter. plenior facta est missio post icarnatiõez ꝗ̃ ante: q̃ de plenitudine ei⁹ oẽs accepimus. Sz vez est q̃ ꝗ̃si ad aliquas spãles ꝑsonas est in ve. te. plenissima facta missio ſm ꝓfectionem vtutis: ⁊ ipsi tñ de plenitudine xp̃i acceperũt inquãtuz in fide mediatoris saluati sunt ſm Augustinum.

Ad primuz igit̃ dr̃m: q̃ illa rõ ꝓcedit ex pte ipsi⁹ mittẽtis: q ꝗ̃tũ in se est semp eq̃liter se hz ad gr̃am cõferẽdã. ¶ Ad z^m dr̃m: q̃ sci ve. testa. dupliciter pñt ꝓsiderari. Uel ꝗ̃tuz ad gr̃am ꝑsonalẽ ⁊ sic p fidẽ mediatoris ꝓsecuti sunt gratiã eque plenaz his qui sunt in no. te. ⁊ multis plus ⁊ multis min⁹. Uel ſm statũ nãe illi⁹ tpis: ⁊ sic cũ adhuc ꝓtinerent̃ obnoxy dine sentẽtie ꝓ peccato ꝑmi parẽtis nõdũ soluto ꝓtecio erat in eis aliqõ impedimẽtũ vt nõ ad eos: ita plena missio fieret sicut fit in nouo testa. etiã per traductõez in gloriã in qua omnis perfectio nãe amouetur.

¶ Utꝝ per missionẽ inuisibilẽ efficimur ne simus in boc mundo. III.

AD tertiuz sic ꝓcedit: vr̃ q̃ per missionem inuisibilẽ efficimur q̃ nõ i hoc mũdo simus. Qui. n. ẽ i celis nõ ẽ in mũdo: ſz apls in persona oĩum sanctoꝝ dicit phi. 3. Nr̃a ꝓuersatio in celis ẽ. g̃ videt̃ q̃ sancti ad quos fit missio nõ sint in mũdo. ¶ Itẽ Augu. dicit q̃ aĩa veri⁹ est vbi amat ꝗ̃ vbi est: ſz esse cẽntialr̃ in aliquo est verissimus modus essendi in eo. g̃ sancti essentialiter sunt in celestibus que amant. ¶ ꝑ. cũ aĩa sit ſuba incorporalis nõ determinat̃ ad locum nisi per accidens. ibi g̃ erit aĩa essentialiter vbi est ꝑ accidẽs: sed in suo obiecto est aĩa ꝑ accidẽs sicut in sua mã. g̃ cẽntialiter est vbi est suũ obm.
¶ ꝑ. nos dicimus angelos cẽ in aliquo loco: ꝓpter hoc q̃ ibi operant̃: sed opatio anime est circa obm. ergo anima essentialr̃ est vbi est suum obiectum.

Contra. forma nunq̃ excedit id cui⁹ est forma: sed aĩa est forma cẽntialis corporis. g̃ nõ ẽ cẽntialiter nisi vbi est corpus: corp⁹ aũt nunq̃ est extra mũduz ꝗ̃diu viuimus. ergo missio inuisibilis non facit nos in hoc mundo nõ esse.

Respondeo dõz: q̃ aĩa nr̃a cõparat̃ ad duo. s. ad corpus cui dat esse ſubale: per q̃ ẽt ipsa est. nõ. n. est aliud aĩe esse ꝗ̃ hoc q̃ corpori dat: vt ſu ꝑa dcñ est. Comparat̃ etiã ad obiectũ ſuũ a quo recipit esse ſm perfectionẽ secundã: q̃ est cẽ accñtale. Et iõ aĩa cẽntialr̃ est vbi est corp⁹ ſuũ ad q̃ hz cẽntialẽ relationẽ. Ubi aũt ẽ obm ſuũ nõ est cẽntialr̃: ſz ſolũ p quãdã cõformitatẽ: put dr̃ q̃ scia est assimilatio sciẽtis ad rẽ scitaz.

Et hoc modo itelligit̃ q̃ dr̃ in lr̃a ſm q̃ aliq̃ eternũ mente percipimus nõ in hoc mũdo sumus: q̃ nõ cõformat̃ affectus noster ⁊ intellectus mũdanis reb⁹ caducis: sed celestibus ⁊ eternis: ⁊ sic ẽt itelligẽdũ ẽ q̃ apls dicit. Nr̃a ꝓuer. ẽ. ¶ Uñ ꝑz respõsio ad ꝑmũ. ¶ Ad z^m dõz: q̃ ꝗ̃uis esse substãtiale aĩe sit in cõiunctõe ad corpus: tñ tota nobilitas ipsius est secundũ q̃ per act⁹ ſuos nobilissimos ſuis perfectionibus ꝓiungit̃. Et iõ Augu. dicit aĩam verius esse vbi amat: q̃ ibi est ſm suũ nobilius cẽ q̃ est ſm perfectionẽ vltimã.
¶ Ad 3^m dõm: q̃ locus nõ cõuenit aĩe nisi per accñs: tñ ad hoc q̃ in loco essentialiter cẽ dicat̃ opz q̃ cẽ essentialiter cõiungat̃ ei rõne cui⁹ sibi locus attribuit̃: sed aĩa nõ cõiungit̃ obo suo cẽntialiter: ſz tñ ſm similitudinẽ ipsi⁹ receptã in aĩa: q̃ lapis non est in aĩa: sed spẽs lapidis: ſm pbm: cui ẽt spẽi siue intẽtioni cõiungit̃ aĩa nõ quantũ ad esse ꝑmũ: q̃ est substãtiale: ſz quãtũ ad esse scõm q̃ est esse accñtale. Et iõ rõne obiecti sui nõ dr̃ aĩa cẽntialiter esse in loco. ¶ Ad 4^m dõm: q̃ operatio angeli in res corporales est operatio actiua. ⁊ ideo opz q̃ ꝑ virtutẽ ſuam que nõ separat̃ ab essentia sua cõiungat̃ corpori in quod opatur sicut motor mobili: sed operatio aĩe itellectualis in rẽ quã cognoscit ⁊ diligit est opatio nõ actiua sed receptiua. ⁊ ideo nõ opz q̃ cõiũgat̃ ei cẽntialr̃: ſz q̃ itẽtio illi⁹ recipiat̃ in ipsa aĩa. ¶ Expõ scõde ptis textus.

SEcunduz quã ẽt missus posset dici: q̃ ex ipo q̃ filius a pr̃e est cõueniẽtiã hz vt ab eo mittat̃ vt missio nõ secundũ actũ missionis itelligat̃: sed ſm aptitudinẽ ad missionem. (Et tũc vnicuiq; ⁊c.) Hoc itelligẽdũ est nõ tñ de cognitione speculatiua: ſz q̃ est etiã quodãmõ experimẽtalis: q̃ oñdit hoc q̃ sequit̃. (Atq; ꝓcipit̃.) q̃ ꝓprie experientiã in dono ꝓcepto demõstrat. Dicit̃ aũt aĩa rõnalis in deũ ꝑficiẽs quãtum ad statum via perfecta in deo quãtũ ad statuz pr̃ie. vbi vtraq; missio cõplebit̃ ꝓpter pfectã cognitionẽ ⁊ perfectũ amorem. (Quo quottidie mittit̃ ad sanctos.) nõ q̃ ei q̃ gr̃az hz quottidie missio fiat: sed p hoc oñdit̃ nullũ tps cẽ determinatuz missioni spiri. sancti vel filij: ad q̃ dĩna liberalitas coaptetur. (Principiũ totius dinitatis ⁊c.) Hoc põt exponi dupl'r. Ut in totalitate deitatis pfectio desig̃netur: ⁊ sic ꝓncipiũ totius deitatis pater dicit̃: iquãtuz est ꝑn^m filij in quo est pfecta deitas: ſz hoc itentõi Augu. nõ cõpetit: q̃ p hunc modũ ẽt fili⁹ totius dinitatis ꝓncipiũ diceret̃: q̃ spiri. sanct⁹ cuius est ꝓncipiũ pfectã diuinitatẽ hz. Unde meli⁹ exponit̃ vt desig̃net̃ totalitas di-

uinaꝝ personaꝝ quātū ad numerum: vt sic itelligaī p̄n̄m totius diuinitatis:qz in oībus psonis diuinis ipse est p̄ncipiū: nō q̄ sui ipsius p̄ncipiū sit.sicut ꝛ fundamētū dicitur p̄ncipiū totius domus:quāuis non suiipsius. ideo vo melius dicī p̄ncipiū deitatis q̄z diuinitatis. Quia dīnus a deo denoīaī. vñ diuinitas importat participatā deitatem:ꝛ nō p essentiā:qualiter in deo est.

¶ De missione spiri.sci que fit duobus modis visibiliter ꝛ inuisibiliter. ¶ Di. XVI.

NUnc de spū scō videndum est p̄ꝛ ter illā ieffabilē ꝛ eternā ꝓcessionē q̄ ꝓcedit a p̄re ꝛ filio ꝛ nō a seipō: que fit ei⁹ tpalis ꝓcessio q̄ dī missio siue donatio. Ad qō dicimus q̄ sicut fili⁹ duob⁹ modis dī mitti. Uno quo visibil'r apparuit.altero quo inuisibiliter castis mētibus ꝓcipitur. Ita ꝛ spiri.sanct⁹ a p̄re ꝛ filio ac seipso duob⁹ modis ꝓcedere siue mitti siue dari dī. vno visibiliter.altero inuisibil'r. Batus.n.ē visibilis creature demōstratōe.sicut i die penthecostes alīsq̄z vicibus. ꝛ daī quottidie inuisibiliter illabēdo mentibus fideliū.

¶ Primo de illo mō missionis q̄ fit visibil'r.

HAꝛ primo agamus de illo missionis mō q̄ fit visibili spē. De hoc Augu. in.ij.li.de tri.ita ait. In p̄ōptu ē itelligere de spiri.scō cur missus ipse dicaī. Facta ē. n.q̄dā creature spēs extpe in q̄ visibil'r oñderet spi.scūs cū in ipz dñz corpali specie colūbe descēdit: siue cū die penthecostes factus est subito ō celo sonus:quasi ferret flatus vehemens: ꝛ vise sunt illis lingue ditise sicut ignis:q ꝛ insedit sup singulos eorum. Hec opatio visibiliter exp̄ssa ꝛ oculis oblata mortalib⁹ missio spūs sci dicta est: non vt appareret eis ipsa suba:qua ꝛ ipse inuisibilis ꝛ icōmutabilis est sicut p̄r ꝛ fili⁹: ꝫ vt exterioribus visis corda hominum cōmota a rem porali manifestatione veniētis ad occultā eternitatē semp p̄sentis ꝙuerterent. Ecce bis verbis verbis aperit Augu.illū moduz missionis q̄ visibiliter exhibet:cū tamē ipse spūs i sui natura non videaī. Qui nec in illis creaturis magis erat q̄z in alīs:sed ad aliud. In illis.n.erat vt per eas ad homies veniētes oñderet esse in illis ad quos creature ille veniebāt. Nō.n.spi. sanct⁹ tēporali motu tūc venit vel descēdit in hoies: ꝫ per tpalē motū creature significata ē spūalis ꝛ inuisibilis spiri. sancti infusio. Et vt apertius dicā per illū modū missiōis spūs sancti corporaliter exhibitū monstrata est spūalis ꝛ interior missio spirit⁹ sancti siue donatio de qua agendum est.

¶ Cum fili⁹ sit minor patre p̄m formā creatāz in qua apparuit:cur nō ꝛ spūs scūs similiter.

SEd p̄ius q̄rendū est cū filius dicaī minor p̄re p̄m missionē qua i forma creata apparuit:cur spiri. sanct⁹ nō dicatur simil'r minor p̄re cū i forma creata apparuerit. Nā de filio q̄ minor sit p̄m formā qua missus apparuit:aperte oñdit Aug.i.iiij.li.de tri.dicēs. Adisit deus filium suū factum ex muliere factū sub lege vsqz adeo paruū vt factū:itaqz eo missuz quo fem̄. fateamur ergo factū minorē ꝛ itantū minorez iquantū factū: ꝛ itantū factū iquantū missum. Ecce hēs:qz fili⁹ iquantū est missus.i.fact⁹ minor est p̄re. Cur ḡ spiri.sanct⁹ nō dī minor patre:cū ꝛ ipse creaturam assumpserit in qua apparuit: Qz alr spūs scūs assumpsit creaturaz in q̄ appuit:aliter fili⁹. Nā fili⁹ accepit p vnionem:spūs vo nō. Fili⁹.n.accepit hoiem ita vt fieret hō:spūs vo scūs nō ita accepit columbā vt fieret colūba. De hoc Augu.i.ij.lib.de tri. ita ait. Jō nusq̄z scriptuz est q̄ de⁹ p̄r maior sit spū scō: vel spiri.sanct⁹ minor p̄re: qz nō sic est assumpta creatura in q̄ apperet spiri. sanct⁹ sicut assumpt⁹ est fili⁹ hois.in qua forma ipsius dei verbi psona p̄sitareī.non vt hēret verbū dei sicut alīj sancti sapiētes: ꝫ q̄ ipm verbum erat. Aliud est.n. verbū in carne aliud verbū caro.i. aliud est verbū in hoie.aliud est verbū homo. Caro.n. p hoie posita est in eo q̄ ait verbū caro factū est. Nō ḡ sic assumpta est creatura in qua apparuit spiri. sanct⁹ sicut assumpta est caro illa ꝛ humana forma ex virgine maria. Nō.n. colūbam vel illū flatū vel illum ignē beatificauit sibiq̄z in vnitatē persone cōiunxit spiri.sanctus i eternū. Aperte ex p̄dictis ostēsuz est p̄m q̄d filius minor dicatur patre: ꝛ quare fili⁹ dicatur patre minor: ꝛ non spūs scūs.

¶ Oꝛ filius p̄m q̄ homo factus est non mō patre:sed spū sancto ꝛ etiā seipso minor est.

NO tādū aūt q̄ filius p̄m q̄ homo factus est:nō tm̄ patre:sed spū scō ꝛ ēt seip̄o minor dicitur. Et q̄ etiā seip̄o minor dicatur ꝫ formā serui Aug. oñdit in p̄imo lib. de trinitate dicēs. Erraverunt hoies ea q̄ de xp̄o p̄m hominē dicta sunt ad eius substantiā que sempiterna est transferentes. Sicut illud qō ipe dñs ait. Pater maior me est:qō ꝓpter formaz serui veritas dicit:p̄m quē modū etiā seipso minor est filius: qūo.n.nō ēt seipso minor est factus qui seip̄m exinaniuit formā serui accipiēs: Non enim sic

accepit formã serui vt formã dei amitteret in qua erat equalis patri. In forma ergo dei vnigenitus pris est eqlis pri. In forma serui etiaz seipso minor est. Nõ g imerito scriptura dicit vtrũqz.s. t equalẽ pri filiũ: t patrẽ maiorez filio. Illud.n.pp dei formã. hoc aũt ppter formã serui itelligit. De hoc eodez in lib.vj. de trinitate ait. Dei filius equalis est patri fm dei formã in qua est: t minor prẽ fz formã serui quã accepit: in qua non modo patre: fz etiã spũ scõ: nec hoc tm̃: sed etiã seipso minor iuentus est: ppter quã vt idẽ ait in lib.cõtra maximinũ: hic etiã nõ tm̃ prẽ: sed etiã seipso spũqz sancto minor factus est: t ẽt minoratus est paulo min9 ab angelis. Est g dei filius vt ipse ait in. ij. lib. de trinita. deo patri natura equalis. habitu minor. i. in forma serui quã accepit. His auctoritatibus aperte oñditur filius fm formaz serui minor patre t seipso t spũ sancto.

¶ Hylarius aliter dicit. s. q pater sit maior nec filius tamen minor.

HYlari9 aũt dicere videtur q pater sit maior filio: nec tamen fili9 sit minor patre. Pater.n. dr̃ maior ppter auctoritatẽ: qz in eo est auctoritas generationis fm quã ipse fili9 dicit pater maior me est: t apostolus. Donauit ei nomẽ qõ est sup omne nomẽ. Cuz g ait pater maior me est hoc ẽ acsi diceret: donauit mihi nomẽ. Si ergo iquit Hylarius in lib. ix. de trinitate. Donantis auctoritate pater maior est: nungd p doni cõfessionẽ fili9 minor est. Maior itaqz donãs est: sed minor iaz nõ est cui vnũ esse donatur. ait.n. Ego t pater vnum sumus. si non hoc donat Jesu vt cõfitendus sit in gloria dei patris minor patre est. Si aũt in eadẽ gloria ei donatur esse qua pater est. habes t in donantis auctoritate. qz maior est t i donati ꝓfessione: qz vnũ sunt. Maior itaqz pater filio est: t plane maior cui tm̃ donat esse qztus ẽ ipse: cui inascibilitatis imaginez sacro natiuitatis ipartit: quez ex se i forma sua gnat. Audisti lector qd sup hoc dicat Hylari9 cuius verba vbicũqz occurrerit diligẽter nota pieqz itellige.

¶ Diuisio textus.

POstquã determiauit de processione tẽporali spiri. sancti in cõmuni. hic descendit ad speciales modos missionis. Et diuidit i partes duas. In pma determinat de missiõe visibili. In secũda de inuisibili. i7. dis. ibi. (Jã nũc accedamus) Prima in duas. In pma distinguit duos modos ppessiõis temporalis spiri. sancti. In scda oñdit differẽtiam ipsi9 ad visibilẽ missionem filij. ibi (Sed ꝑus querẽdũ.) Et b in duas. In pma ostẽdit differẽtiã per hoc q filius fm visibilẽ missionez minor prẽ dr̃: nõ aũt spiri. sancto. In secũda ex cõsequẽti ostẽdit aliũ modũ quo pr̃ maior filio dici põt qz propter missionẽ visibilẽ. ibi (Hyllari9 vr̃ dicere) ¶ Circa pmũ duo facit. Primo oñdit q filius ppter missionẽ visibilẽ minor prẽ dr̃: nõ aũt spiri. sancto. Scdo ostẽdit q ppter eãdẽ visibilẽ missionẽ fili9 seipso t spiri. sancto minor dici põt. ibi. (Notãdũ aũt q fili9 ꝛc̃.) ¶ Qõ. I.

AD itelligentiã huius ptis. 4. que runtur. Primo õ ipsa missiõe visibili fm se. Secũdo ad quos fieri debeat. Tertio quibus spẽbus. Quarto ꝑ quos missio visibilis administrata sit.

¶ Utrz missio visibilis ꝛueniat dine ꝑsone. I.

AD primuz sic procedit: vr̃ q missio visibilis dine persone nõ competat. Missio.n. est vt ꝑus dcñ est fm q dina ꝑsona aliquo nouo modo ẽ in aliquo quo ꝑus nõ fuit: fz in nulla creatura visibili põt esse aliquo mõ quo ꝑus nõ fuerit. est.n. i omnib9 creaturis eẽntial'r potẽtialiter pñtialiter. t ꝑter B ẽ in scis mẽtib9 p gr̃am: quo mõ in aliq̃ visibili corꝑeo eẽ nõ põt. g vr̃ q missio visibilis nõ sit eẽ. ¶ Si di. q eẽ in illis creaturis visibilib9 alio modo ẽ: qz sicut in signo. ¶ Contra. omnis effectus representans cãm suam est signum illius quo in ipsaz põt deueniri: sed omnes creature repñtant ipm deũ tanqz cãm p imaginẽ vel vestigiuz. g fm hoc in oĩbus creaturis mittet visibiliter: nec alio9 erit in illis visibilibus creaturis i quib9 mitti dr̃ qz ꝑus. ¶ P. rõ sacramẽti est q in ipso sit de9 sicut in signo visibili. si igit ppter hoc dr̃ visibiliter mitti: qz in reb9 visibilibus est sicut in signis. tũc ille res essent sacramẽta: t in omnib9 sacramẽtis eẽt missio visibilis. ¶ P. Augu. dicit in lra q ex hoc spiri. sanct9 visibiliter mitti dr̃ q facta ẽ q̃dã spẽs creature ex tpe in quo visibiliter oñderet: fz in apparitionibus ve. te. in visibilib9 creaturis oñdebãtur diuine ꝑsone: sicut ipsi abrae. He. 18. g̃ fm hoc videtur q missio visibilis nõ sit aliud qz apparitio. ¶ Si dr̃ q missio visibilis oñdit missionẽ inuisibilez: qõ nõ facit apparitio. ¶ Cõtra p missionẽ inuisibilẽ efficit aligs dignus dei amore: fz nemo scit vtrũ amore vel odio dign9 sit. Ec. 9. nũc vr̃ q vtile scire: qz alꝫ nõ esset ita hoi occultatũ. g vr̃ q nulla visibilis apparitio fiat ad missiõis iterioris manifestationẽ. ¶ P. nihil põt manifestari p aliqd nisi sufficiẽter illud ducat in ipm: fz nulla creatura visibilis ducit sufficiẽter in cognitionẽ gr̃e inuisibilis. g̃ vr̃ q inuisibilis missio p visibiles spẽs nõ manifestetur.

Respõdeo dõm: q sicut ꝑcessio tpalis nõ est alia qz ꝑcessio eterna eẽntialiter: fz addit aliquẽ respectũ ad effectũ tpalẽ: ita etiaz missio visibilis nõ est alia eẽntialiter ab inuisibili missione spiri. sancti: fz addit totam rõnem manifestatiõis per visibile signum. ¶ Ad rõnem ergo visibilis missiõis spiri. sancti tria concurrũt. s. q missus sit ab aliq̃. t q sit in alio fm aliquẽ speciales modũ: t q vtrũqz istoz per aliqõ visibile signum oñdat̃: rõne cuius tota missio visibilis dicitur.

Ad primuz g dõm: q illa visibilis creatura fm quã missio dr̃ visibilis alr̃ se hz i missione visibili filij t in missiõe visibili spiri. sancti. Quia i missiõe filij se hz nõ solũ vt q qõ vel in quo oñdit missio: sed ẽt vt ad qõ fit missio: qz nãm humana visibilẽ assumpsit in vnitatẽ ꝑsone: fm quã assumptionẽ visibiliter in carnẽ mitti dr̃. Et ideo in ipa nã visibili quodã nouo mõ existit. s. per vnionẽ: nõ tm̃ in aia: sed etiã in corꝑe. Et i missione visibili spiri. sancti illa creatura visibilis nõ se

habet vt ad qō fit missio: sed solū vt ostendēs missionez ꝯuisibilē factā in aliquē. ⁊ ideo non opz q̄ in illa creatura visibili sit nouo modo: nisi sicut in signo: sz est nouo modo in eo ad quez fit missio. ¶ Ad 2m dōm: q̄ quāuis oīs creatura significet deū esse ⁊ bonitatez ipsius: nō tamen significat ipsum esse per gr̄am in aliquo nisi ad hoc spāliter ꝯstituat sicut ille creature visibiles ad hoc specialiter facte sunt vt in eis p̄sentia spiri. sancti insinuet. ¶ Ad 3m dōm: q̄ per sacramēta significat p̄sentia diuine ĩhabitationis. sicut in signis institutis nō ad tēpus: sed semper: sed ille creature visibiles nō fuerūt ꝯstitute vt significarēt gr̄am diuine inhabitatiōis semp: sed soluz in illo tēpore determinato. ⁊ ideo nō est sile. Uel aliter dōm ⁊ melius q̄ sacramēta ve. le. significabāt quidē gr̄am affuturam: sed nō p̄sentē: eo q̄ in eis gr̄a nō conferebat. Sacramēta vo no. le. nō tm̄ sunt signa: sed etiā cause quodā modo. ⁊ iō nō significāt gr̄az vt iā habitā: sed vt p̄ sacramēta ĩducēdaz: sz ille spēs sunt tm̄ signa p̄sentis gr̄e ⁊ nō cause. sicut p̄z q̄ circa xp̄m ad quez visibilis missio facta est nihil gr̄e inuisibilis effectū est. Uñ etiaz oēs ad quos missio visibilis facta est gr̄am habēt: nō aūt oēs quibus sacramenta ꝓferunt gr̄am suscipiunt: qz causalitas sacramētoz impedit. significāt. n. gr̄am nō vt existētem: sz vt causandā quodā mō per ipa. ¶ Ad 4m dōm: q̄ missio visibilis ꝯcludit in se apparitionez: ⁊ sup̄ hoc aliqd addit. s. rōnem missionis que in duob⁹ cōsistit: vt dcm̄ est. Unde de rōne apparitionis nō est nisi qō aliqō diuinū in signo visibili manifestet: nō aūt q̄ manifestet ozigo vni⁹ persone ab alia: nec inhabitatio fm̄ spālem modū essendi in eo cui fit apparitio vel in aliquo alio. sicut p̄z ī apparitione facta Abrae: quāuis. n. apparuerūt tres ad manifestādum numez̄ personaz̄: tamē ozdo vnius persone secundum quez est ab alio: in illo signo visibili non manifestabatur. ⁊ inde est q̄ apparitio p̄t patri ꝯuenire: nō autez missio visibilis. ¶ Ad 5m dōm: q̄ nullus per se p̄t scire vtrum dignus sit odio vel amore: sed p̄t sibi diuinitus ꝓpter aliquā vtilitatem manifestari: ⁊ nō solum sibi: sed alys etiā qō est vni vtile nō est vtile omnibus. vñ nō opz q̄ si vni reueleť q̄ omnibus. ¶ Ad 6m dōz: q̄ q̄uis vna creatura visibilis nō sufficiat ad hoc q̄ ducat in cognitionem inuisibilis missiōis: tamē ex sua nouitate excitat videntes in admirationē ⁊ inquisitionē. ⁊ tunc inquirentibus p̄ gr̄am ꝯuisibilē ⁊ per doctrinā p̄dicatoris exteri⁹ p̄t missio ꝯuisibilis designata edoceri.

¶ Utz missio visibilis debuerit fieri ad p̄res veteris testamenti. II.

AD secundum sic ꝓcedit: videť etiā q̄ ad p̄res ve. te. missio visibilis fieri debuerit. Missio. n. visibilis est signum ꝯuisibilis missionis: sed ad p̄res ve. testa. facta ē missio ꝯuisibilis: vt supra dictum est. q̄ videť q̄ etiā visibilis fieri debuerit. ¶ P̄. cōstat q̄ gratia no. testa. est gr̄a plenitudinis inquātum de plenitudīe xp̄i omnes accipimus. Si igit̄ ad illos de primitiua eccl̄ia ꝓpter gratie plenitudinez missio spiri. sancti fiebat: videť q̄ et ad omnes fideles fieri debuerat. ¶ P̄. per visibiles missiōes ⁊ visibilia signa apostoli noticiam fidei in multos diffuderunt. ⁊ sicut dicit Marci vlti. Illi aūt ꝓfecti ⁊c. Sed sicut illi tenebantur ad p̄dicationem fidei: ita etiaz ⁊ p̄lati nostri tēporis. q̄ videť q̄ ad eos etiā missio visibilis fieri debebat. ¶ P̄. cōstat q̄ beata virgo plenissimā gr̄am habuit inter omnes puras creaturas. si igit̄ missio visibilis sit ad ostendendū plenitudinē gratie inhabitantis: videtur q̄ ad ipsam fieri debuerit missio specialis.

¶ Econtrario videť q̄ ad xp̄m nō debuit fieri missio. Missio enim visibilis est signū inuisibilis missionis: sed ad xp̄m nulla missio inuisibilis spiri. sancti facta est: nisi forte in principio siue conceptionis. ergo videtur q̄ postmodum nulla missio visibilis ad eum fieri debuerit.

¶ Respondeo dōm: q̄ sicut in missiōe ꝯuisibili spi. sancti ex plenitudīe diuini amoris redūdat gratia in mentē. ⁊ per illū effectuz gratie accipitur cognitio illius persone diuine experimēralis ab ipso cui fit missio. Ita in missiōe visibili attendit̄ ali⁹ gradus redundantie inquātum. s. gr̄a interioz ꝓpter sui plenitudinem quodāmodo redundat in visibilē ostensionē: per quā manifestatur inhabitatio diuine persone: non tm̄ ei cui fit missio: sed etiā alys. Unde opz q̄ ad missionez visibilem duo concurrant. s. q̄ sit gratie plenitudo in illis ad quos fit missio. Et vlteri⁹ q̄ plenitudo ozdinetur ad alios: vt per aliquē modū gratia abundans redundet in eos: ꝓpter qō manifestatio gratie ĩterioris nō tm̄ habenti: sz etiā alys fit. ⁊ ideo xp̄o p̄mo: ⁊ postmodū apostolis missio: visibilis. s. facta ē: qz per eos pluries gratia diffusa est fm̄ q̄ per eos ecclesia plantata est.

¶ Ad primum igit̄ dōz: q̄ quāuis aliqui patres ve. te. gr̄am plenissimā acceperit personalem: tamē qz nōdū erat tēpus gratie, ꝓpter impedimētum originalis peccati a quo nōdū morte xp̄i natura humana remediū acceperat. ideo nō debuit significari plenitudo gr̄e vt p̄sens: sed tm̄ vt futura in apparitionib⁹ ⁊ legalib⁹ sacramētis. Uel ex alia parte nō erat tūc tempus spiritualis propagationis: per quaz spirituali modo diuerse gentes in dei cognitione regenerant̄: sed carnali propagatione cultus diuinus a patrib⁹ in filios procedebat. ⁊ ideo nō debuit significari gratia per missionem visibilem que significat gr̄am tendētez in alios. ¶ Ad 2m dōm: q̄ fideles p̄mitiue eccl̄ie erant quasi semen qōdaz spirituale: per quos debuit pullulare fides in oībus gentibus. ⁊ ideo ad eos visibilis missio facta est ad ostendēdum q̄ per eos plantanda erat ecclesia in cognitiōe dei per vniuersum mundum. ¶ Ad tertiū dicendum: q̄ duplici ratione nō oportet modo fieri missionem visibilez sicut tunc. ⁊ primo quia iste est naturalis ozdo q̄ ex visibilibus in inuisibilia veniatur. vnde primis tanquā adhuc rudibus in dei cognitiōe signa visibilia ostendebantur. Sed iam modo innotescente ⁊ publicata fide sufficit cognitio in inuisibilibus signis que sunt dona gratiarum mentibus infusa. videmus enim aliquid proficere noue plantule q̄ postmodum sibi non adhibetur quando ad perfectum venit. Alia ratio est: quia signa illa ⁊ visibiles missiones fuerunt quasi argumentum confirmans fidei veritatem. illius autez cuius probatio semel perfecte facta est: non oportet probationem iterari: sed ex suppositione priozis probationis procedere: ita etiaz non oportet q̄ per noua signa modo fides probetur: sed per ea que tunc facta sunt. ¶ Ad quartum dicendum: q̄ inter alios qui fuerunt de primitiua ecclesia in die pentheco stes etiaz beate virgini visibilis missio spirit⁹ sancti facta est: sed quanuis singularem plenitudinem gratie consecuta sit: tamen non fuit ad ipsam facta missio visibilis specialis: quia nō ozdinabatur gratia sua ad plantationē ecclesie per modum doctrine ⁊ administratiōis sacramētoz̄um. sicut per apostolos factum est. vnde apostolus dicit p̄me thimo. secūdo. Mulierez̄ in ecclesia loqui non permitto. ¶ Ad quintum dicendum: q̄ missio visibilis ostendit missionem inuisibilem non semp tunc fieri: sed sufficit si etiā p̄ius facta fuerit. Quare autē tūc

missio visibilis ad christum facta sit dicetur infra.

¶ Utr missio visibilis fiat tñ i spē corporali. III.

ABtertiuz sic ꝓcedit.vr ꝙ missio visibilis nō soluz fiat in spē corporali.Est.n.triplex missionis genꝰ.s.corporalis:imaginaria:ꝛ intellectualis. vt dr in glo.Ysi.per quālibz aūt barū pōt fieri diuinorum manifestatio.ḡ vr ꝙ sicut est missio aliq̄ q̄ fit ſm visionem ītellectualē.s.per gratiā īuisibilem: ꝛ aliqua q̄ fit ſm corporalez.s.ſm spēs corporales.ita etiam fit aliq̄ ſm visionem imaginariā per species imaginarias.¶ Ꝑ. quāto aliquid nobiliꝰ est tanto nobiliores ꝓprietates habet.sed nobilioribꝰ ꝓprietatibus creatura nobilior diuinam bonitatē repꝛesentat.ergo cuz missio visibilis sit ad manifestandū diuinas personas.videt ꝙ semper ꝑ creaturas nobilissimas fieri debz:vt per stellam vel aliquid hȝ:ꝛ non per columbaz vel ignez.¶ Ꝑ.spiritū veritatis nō decet aliqua fictio:sed spūs scūs est spūs veritatis.vt dicitur Joan.i5.Ergo nō decet ꝙ per aliquas spēs quibꝰ non subsit rei veritas appareat:ꝛ ita videt ꝙ colūba illa in qua apparuit verum animal fuerit:ꝛ lingue ꝛ ignis vere lingue ꝛ verus ignis. Qō non videt. qz non comburebat ignis:ꝛ columba peracto illo officio reuersa est in pristinam materiam vt sancti dicunt. Et preterea si essent vere res non ducerētur in aliud.¶ Ꝑ.spi. sanctꝰ vnꝰ est vt dicitur.i.Cozin.io.Uno spū potati sumus: sed signum debet respondere signato.ergo videt ꝙ in vno tñ signo spi.sanctus apparere debuerit.¶ Ꝑ.sicut spi.sanctꝰ inuisibiliter mittit in mentem:ita ꝛ filiꝰ. ꝛ per vtrāq̄ missionem ordinat aliquis ad plantationē ecclesie. cū igit missio visibilis ad Ƀ ostendendū facta sit: videt ꝙ sicut spi. scūs visibilꝰ signis ad aliquos missus est: ita ꝛ filiꝰ etiā sine Ƀ ꝙ carnem assumpsit.

Respondeo dōm ꝙ sicut dictuz est missio visibilis fit ad significandū plenitudinez gratie redundātis in multos. ꝓpter qō manifestatio talis alys etiaz fit. Redundat autē gratia dupliciter.s.per instructionem ꝛ per operationez ſm ꝙ se habet aliq̄ modo ille in quo est gratie plenitudo efficienter ad gratiaz. Uterq̄ autem modus redundantie fuit in xp̄o. Ipse.n. per doctrinam suaz nos in dei cognitionem adduxit.vt dicit Joan.i.Unigenitus qui est in sinu ꝛc. Ipse etiā gratiam dedit inquantū deus effectiue: ꝛ inquātum hō per modum meriti. Unde ad significādaz redundantiā gratie ipsius in nos:per modū operatiōis facta est missio visibilis ad ipsum in baptismo:qz tunc ipse nihil accipiens a baptismo tactu sue mundissime carnis vitam regnātem contulit aquis:efficienter vt deus:ꝛ meritorie vt homo.Et ideo in specie columbe facta est ad euz missio spi. sancti ad significandū fecunditatez spiritualē:qz columba animal fecundissimū est.Propter qō etiā pater apparuit in sono vocis naturalem filiationez ipsius ꝓtestans dicens.Hic est filius meus dilectus ꝛc. Ad cuius filiationis similitudinē per baptismalez gratiā in filios adoptionis regeneramur.vt dicitur Roma.8.Quos prescivit et predestinauit conforꝛ.fieri yma.fi.eius. Ad insinuandam vero redundantiam gratie ex ipso in alios per modū doctrine apparuit spūs super ipsum in nube lucida: cuiꝰ est lumen spargere. Job.37. Nubes spargunt lumen suum In quo signatur effusio doctrine per predicationem ſm Greg.Et hoc in transfiguratione.vt dicitur Matth.i7. ſm glo.Augustini ꝛ Ber.Et ideo cum vox patris tunc super ipsum intonuit.Ƀ est filius meus dilectus.additur ē ipz audite. Unde patet ꝙ non oportet fieri visibilē missionem ad christuz a principio conceptionis sue: sed tūc quādo incepit eius gratia in alios redundare:similr etiā apostolis bis facta est visibilis missio spiri.sancti.Primo ad insinuandum redundantiam gratie ex ipsis per modum operationis in administratione sacramentorum in specie flatus vt legitur Joan.zo.Unde ꝛ ibi dicit. Quorum remi.ꝛc.Ut ostenderet quia talis auctoritas nō devenit in eos nisi ex influxu capitis.s.christi. Jn christum autez deuenit īmediate ab ipso patre:ꝛ ꝓpter hoc in ipso significabat hec auctoritas per volatum columbe desuper aduenientis. Jn apostolis autez per speciem flatus a christo procedentis.Secundo facta est ad eos missio visibilis ad insinuādū redundantiā per modum doctrine. ꝛ Ƀ in die pentȝ.vt legit ac.z.Et ideo apparuit super eis in linguis igneis verbis vt essent profui ꝛ charitate feruidi.zelantes ꝓmorum salutem.

Ad primuz igit dōm ꝙ visio imaginaria dicitur ꝓprie revelatio: ꝛ non apparitio vel missio:ꝛ hȝ visiones ꝓphetis sepe facte sunt. Jn missiōe enim visibili ostendit presentia gratie inhabitantis.species aūt que est in imaginatione:nō est necessario rei presentis:sicut species que est in sensu:ꝛ ideo per corporales species exteriori visioni subiectas magis debet manifestari interior missio q̄z per imaginarias.¶ Ad secunduz dicenduz ꝙ quāuis in nobiliorib creaturis diuine perfectionis similitudo quo ad attributa eētialia magis inueniatur expressiua: tamen quo ad exitū vnius persone ab alia:ꝛ quantum ad modum processionis donorum a deo ꝛ effectus ipsorum. potest etiā in ignobiliorib creaturis similitudo conuenientior attendi: sicut fecunditas in columba:ꝛ locutio in lingua.ꝛ hoc oportuit per missionem visibilem significari. Uel dicēdum ſm Diony.5.ca. ce. hiera. ꝙ inferiores creature eoipso quo magis distāt a participatione diuinarum personaruz cōuenientꝰ per ea diuina manifestantur vel significantur: qz non potest ex hoc aliquis error prouenire:ꝓpter manifestam distātiam eorum a diuinis: qui error posset contingere si per nobiles creaturas diuina significarentur: de facili enim posset aliquis errare credens aliquod numen esse in stella vel in aliqua nobiliori creatura.¶ Ad tertiuz dicēdū ꝙ columba illa non fuit verus ꝛ naturale animal:sed tñ similitudo columbe visibiliter ostēsa in aliqua materia ad hoc preparata. Unde etiaz peracto officio in pristinā materiam est reuersa. Nec fuit ibi aliqua fictio:quia illa similitudo columbe non ostēdebatur ad manifestandū aliquaz veritatem in ipsa columba: sed ad manifestandas ꝓprietates inuisibilis missionis. Et ideo non fuit ibi falsitas signi:quia signatum respondebat signo:ꝛ res similitudini:sicut aliquis loquēs per metaphoricas locutiones non mētitur.non enim intendit sua locutione ducere in res que per nomina significantur: sed magis in illas quarum ille res significate per nomina similitudinē habent:ꝛ similiter de igne.Sz natura visibilis in qua filius apparuit assumebatur ad esse ꝛ non tñ ad signum: Et ideo oportuit ꝙ verum esse hominis haberet.¶ Ad quartum dicēdum ꝙ species ille in quibus spiri.sanctus apparuit significant affectus spi.sancti ſm quos spi.scūs dicitur multiplex:quāuis substantialiter sit vnus vt dicitur Sap.7.Et ideo ſm plures spēs apparuit ꝛ pluries. Sed qz natura visibilis in qua filius apparuit assumpta est ad esse vnum in persona fily dei: sicut est vnuz eē ꝑsone:ita ē vna tñ talis missio.¶ Ad vltimū dōm ꝙ apparitio sub aliena spē que includit in missione visibili non competit nisi eo ꝙ nō habz spēz per quā corporaliter videri possit. Missio aūt visibilis vt dictum est non ōbuit esse ante tp̄s gratie:tēpus aūt gratie incepit qñ filius dei

carnem assumpsit. Et q2 inseparabil'r assūpsit iō tpe quo cōuenit fieri visibilē missionē semp hz spēm visibilē p/ptiā in q̄ videri pōt. vñ nunq̄z petit sibi missio visibilis nisi vna q̄ est in nā assūpta. Quare aūt spi. sanct⁹ nām nō assūpserit in vnitatē persone q̄retur in tertio.

¶ Utrum species missionis visibilis sint formate ministerio angelorum. IIII.

AD quartum sic ꝓceditur. vī q⁹ ille spēs visibiles ministerio angelo2 formate nō sint. Dicit. n. Aug. 3. de tri. q⁹ fmones dei in no. te. non p angelos fz per ipm deū facti sunt. g̃ illa locutio siue ille son⁹ q in nouo testō factus ē. hic est fi. me⁹ di. nō ē p angelos formatus 7 eadē rōne nec alia q̄ ad missionē pertinēt visibilem. ¶ P. corpori qō p angelus formaī vnī angelus sic motor mobili. si igit ille spēs per angelos formate sunt: tūc sunt corpora assumpta ab angelis. g̃ in eis nō dicetur mitti diuina ꝑsona sed angelus. ¶ Itē sic visibilis missio filij facta est per corp⁹ assumptum. ita missio visibilis spūs scī per hȝ spēs. Sed corp⁹ xpi assumptū angeli nullo mō formauerūt. g̃ nec spēs illas visibiles.

Contra Hrego. 3. moraliū loquēs de illa voce q̄ pr̄ rīdit filio: 7 clarificaui 7 clarificabo. Joā. 12. ita dic̄. Nimirū de celestib⁹ loquēs vba sua q̄ ab hominibus audiri voluit rōali administrāte creatura formauit: 7 eadē rō est de alys. g̃ vī q⁹ oēs administrate sunt p angelos. ¶ Itē fm Dio. Nec ē lex diuinitatis vt vltima a primis p media ꝓficiant: fz angeli sūt medij iter deum 7 creaturā corporalē. g̃ vī q⁹ operatiōes q̄ fiunt in corpora les creaturas fiant ministerio angelo2.

Respondeo dom q⁹ in B ē duplex opio. Quidā dīt q⁹ i B dīnt missiones noui testamēti ab apparitiōib⁹ veteris testamēti: q⁹ appitiones vetesta. facte sūt p angelos vt scī cōiter volūt. missiones aūt no. testa. facte sūt īmediate p dīnas ꝑsonas. Quapp in illis spēb⁹ dīne ꝑsone mitti dīr 7 nō angeli. ¶ Alij dicunt ecōtrario q⁹ vtrūq̄z angelo2 ministerio pfectū ē. Ur̄ ät q⁹ vtriq̄z q̄tū ad aliqd vez dicāt. In vtroq̄z. n. s. apparitiōe ve. testa. 7 missiōe visibili ē duo ꝓsiderare. s. illud qō exteri⁹ apparet: 7 aliqd qō iteri⁹ efficīt vel fcm̄ signaī: fz tm̄ diuersimode: q2 in apparitiōe ve. testa. illud exterius apparēs nō referī vt signū ad illud qō iterius est: sed ad aliqd aliud: sicut ad signādū trinitatē vel aliquid hȝ. vñ illud qō iteri⁹ est nihil aliud est q̄ ipsa cognitio vel illuminatio aīe de reb⁹ q̄ per signa exteriora significanī. Et q2 illuminationes dīne descēdūt in nos fm Diony. per angelos iō ministerio angelo2 in illis apparitiōib⁹ vtrūq̄z factū ē. s. 7 qō exterius ē: 7 qō iteriꝰ: 7 iō nullo⁹ est ibi missio dīne persone q̄ tm̄ attendīt fm īmediatū effectuz ipsi⁹ persone diuine. In missione aūt visibili illud qō exterius apparet est signū eius qō interi⁹ est factū: vel tūc vel pri⁹. vnde iterius nō ponīt tm̄ aliqua cognitio: fz aliquis effectus gratie gratū facientis q̄ est īmediate a diuina persona: rōne cuius diuina persona mitti dicīt. Uñ in missione visibili illud qō est interi⁹ īmediate sine ministerio angelo2 effectū est: ꝑpter qō rōne illius effectus persona diuina mitti dr̄. sed quātum ad id qō est exteri⁹ angeli ministeriū hūt vt Hrego. dicit.

Ad primuz igit̄ dom q⁹ Aug. loqtur de sermone quē filius dei in corpore assūpto ꝓtulit: quē cōstat īmediate a deo esse ꝓlatū. ¶ Ad 2um dom q⁹ q̄tuis angelus bēat opationē in creatura exteri⁹ appente nō tm̄ hz in effectu iteriori: 7 iō rōne ei⁹ ꝑsona dīna mitti dr̄. Nec ē icōueniens vt ꝑsona dīna sil' 7 angelus mittaī. ¶ Ad tertiū dom q⁹ corp⁹ assūptū ē vnitū ipsi ꝑsone diuine vnione ad vnū esse ꝑsonale. Uñ nō decuit pp suam dignitatē vt nō a deo formareī. non aūt similis rō est in alys. ¶ Ad 4m dom q⁹ dcm̄ Hre. referēdū ē tm̄ ad illō qō exteri⁹ ē: 7 nō q̄tū ad iteri⁹ signatū. ¶ Ad 5m dom q⁹ dcm̄ Dio. hz vitatē in effectib⁹ q a creatura pūt cē. nō aūt talī effect⁹ ē grā: 7 iō q̄tū ad iteri⁹ qō ē in missiōe visibili āgeli nō hūt operationē: sed solū q̄tū ad exterius.

¶ Expositio textus.

SEd etiam mioraī paulo min⁹ ab āgelis.) ¶ Sz ō ē qō dr̄ i glo. Heb. 5. Nā hūana quā fili⁹ dei assūpsit nihil meli⁹ est nisi solus de⁹. ¶ Sz dom q⁹ dr̄ minoratus fm gd. s. pp corporis passionē. nō aūt ꝑpter nature assumpte iferioritatē q̄tū ad illud īdiuiduū in q̄ ē assumpta: q̄uis nō vlr sit verū de humana nā q⁹ angelis nō sit inferior. (Hyla. aliter dicere vī.) Uidetur B cē impoſe. q2 magis 7 minus relatiue dicunī. g̃ si pr̄ ē maior: fili⁹ est minor. ¶ Ad qō quidā dicūt q⁹ pr̄ dr̄ esse maior filio: q2 plures habet notiones: nec tamen filius est minor: quia vna notio patris. s. innascibilitas nō habet correspondētem notionem in filio ex qua filius minor dici possit: sed hoc nec ꝓprietas locutionis admittit. Tum q2 fm relationes non attēditur equalitas vel inequalitas. vt infra ex verbis Augustini habebiī. Tuz quia ex pluribus ꝓprietatibus nulla res maior dicīt: sed ex maiori quātitate. Est etiam ꝓeter intentionem Hylary. Ut verba sequentia ostendunt. ¶ Et ideo aliter dōm est q⁹ dans 7 recipiens possunt cōparari dupliciter: vel quātum ad id qō datur: vel quātuz ad rationem dationis. Si ꝑmo modo sic dans aliquādo inuenitur eo maius cui dat. quādo. s. non tm̄ recipit recipiens quātuz est in dante: 7 aliquādo equale quādo tantūdem recipitur. sicut etiā in generatione vniuoca: nunquā autez dans potest esse minus. ¶ Si autez cōsiderentur secūdo modo: sic dās ex eo qō daī habet dignitatē quādam: sed accipiens nullam īperfectionem habz ex B qō accipit: nisi imperfecte accipiat: 7 ideo si comparemus patrem ad filium quātum ad id qō filio a patre datur. neq̄z pater maior neq̄z filius mior dicitur. ¶ Si autez quātum ad rationez dationis: sic dignitas dantis patri non subtrahitur: ratiōe cuius maior dicitur: vt maior magis sonet perfectionez dignitatis q̄z comparationez magnitudinis. Sed quia filius perfecte recipit quicquid pater habet: nulla minoratio sibi conuenit: 7 ideo etiam nullum nomē minorationis filio potest cōuenire. Et quāuis patri attribuatur auctoritas a sanctis: tamen filio non attribuiī subauctoritas: sed est per abusum loquentiuz ꝓesumptū. 7 hoc sonāt verba Hyl. dicentis. Qr maior est donās: sed non est minor cui vnuz esse donatur. (Innascibilitatis) Sic expone. Lui. s. filio pater. Impartitur. i. dat esse. Imaginem innascibilitatis idest sui innascibilis. Et hoc sacramēto natiuitatis. idest sacra 7 secreta natiuitate.

¶ De missione spiritus sancti qua inuisibiliter mittitur. Distin. XVII.

IAm nūc accedamus ad assignādā missionē spūs scī qua inuisibil'r mittitur i corda fideliū. Nā ipse spi. sāctus q deus est ac tertia i trinitate persona vt supra ostensuz est a pr̄e 7 filio ac seipso tēporal'r ꝓcedit. i. mittīt ac donatur fidelibus: sed q̄ sit ista missio siue donatio. vel quō fiat cōsiderandum est.

¶ Premittitur qddā ad hanc ostensionem necessarium. s. q spūs scūs est charitas qua deuz diligimus z proximum.

Hoc aūt vt itelligibili⁹ doceri ac pleni⁹ ꝓspici valeat ꝑmittēdū est qddam ad hoc valde necessariū. Dictū qdē ē supra z sacris auctoritatib⁹ ostēsuz q spūs scūs amor est pris z filij quo se inuicē amāt z nos. His aūt addēdū est q ipse idē spi. scūs ē amor siue charitas q̄ nos diligim⁹ deū z ꝓximū: que charitas cū ita ē in nobis vt nos faciat diligere deū ac ꝓximū. tūc spi. scūs dr̄ mitti ac dari nobis: z q diligit ipam dilectionē qua diligit ꝓximum in eoipso deū diligit: qz ipsa dilectio de⁹ est. i. spiritus sanctus.

¶ Auctoritatibus ita eē cōfirmat.

Ne aūt in re tāta aliqd de nr̄o ifluere videamur sacris auctoritatib⁹ qō dictū est corroborem⁹. Be hāt Aug. i. viij. li. de tri. ait. Qui ꝓximū diligit ꝑfis ē vt ipaz p̄cipue dilectionē diligat. de⁹ aūt dilectio ē: ꝑfis ꝙ est vt p̄cipue deū diligat. Itē in eodē. Be⁹ dilectio est. vt ait Joānes apl's. vt qd ergo imus z currimus in sublimia celoz z ima terraruz q̄rētes euz q est apud nos. si nos velimus esse apud eū: Nemo dicat nō noui qd diligaz: diligat fratrē z diligat eādē dilectionem. Adagis .n. nouit dilectionē qua diligit q̄z ffrem quē diligit. Ecce iā pōt notiorē deuz hr̄e q̄z fratrem: plane notiorē. qz ꝑfitiorē. qz interiorem. qz certiorē. Amplectere dilectionē deū. z dilectiōe amplectere ꝓximuz. Ipsa ē dilectio q̄ oēs bonos angelos z oēs dei ꝟos cōsociat vinculo scitatis. q̄zto ꝙ sanctiores sum⁹: q̄zto a tumore superbie inaniores tāto sumus dilectione pleniores: z quo nisi deo est plen⁹ q plen⁹ est dilectione: His ꝟbis satis oñdit Aug. q dilectio ipsa q̄ diligim⁹ deū vel ꝓximuz de⁹ ē. Sed ad huc aperti⁹ in eodē li. subdit dicēs. Dilectionē fraternā q̄zt̄ ꝙmēdet Joānes apl's attēdam⁹. Qui diligit inqt ffrem in lumie manet. z scāda luz in eo nō est. manifestū ē q iustitie ꝓfectionem in fratris dilectiōe posuerit. Nā i quo scā dalū nō ē vtiq̄z ꝓfect⁹ ē: z tñ vr̄ dilectionez dei tacuisse: qō nūq̄z faceret nisi qz i ipsa ffna dilectiōe vult itelligi deū. Apertissime. n. in eadez epl'a paulopost dic̄ ita. Dilectissimi diligam⁹ iuicē qz dilectio ex deo ē z oīs q diligit ex deo nat⁹ est z cognouit deū. q nō diligit nō cognouit deū: qz deus dilectio est. Jsta cōtextio satis aperte declarat eādē ipaz ffnā dilectionez. Nā fraterna dilectio ē q̄ diligim⁹ iuicē: nō soluz ex deo: q̄ ēt deū eē tanta auctate. s. Joānis ꝓdicari. Cū ergo de dilectiōe diligim⁹ ffrem de deo diligim⁹ fratrē. nec pōt fieri vt eandez dilectionē nō ꝓcipue diligam⁹ q̄ fratrē diligimus: qm̄ de⁹ dilectio ē. Itē q nō diligit fratrē nō est in dilectiōe. z q nō est in dilectione nō ē in deo: qz deus dilectio est. Ecce apertissime dicit fraternā dilectionē deum esse.

¶ Qz fraterna dilectio cum sit de⁹ nō est pr̄ vel filius q̄ spūs sanctus tm̄.

Cum aūt fna dilectio sit de⁹ nec pr̄ ē nec fili⁹: q̄ tm̄ spi. scūs q ꝓprie in trinitate dilectio vel charitas dr̄. Unde Aug. i li. xv. de tri. Si i donis dei nihil mai⁹ ē charitate: z nullū est mai⁹ donū dei q̄z spi. scūs qd ꝙñti⁹ q̄z vt ipse sit charitas q̄ dr̄ de⁹ z ex dō. ita. n. ait Jo. Dilectio ex deo est. z paulopost. Deus dilectio est. vbi manifestat eam se dixisse charitatē vel dilectionē dñi quā dixit ex dō. deus ergo ex deo est dilectio. Item in eodem Joā. volens de hac re apertius loq. Jn h̄ inqt cognoscimus. qz i ipso manemus z ipse in nobis: qz de spū suo dedit nobis. Spūs itaq̄z sanctus de quo dō dit nobis fac̄ nos i deo manere z ip̄m i nobis. h̄ aūt fac̄ dilectio. ipse ē igr̄ de⁹ dilectio. Jpse ergo significatur vbi legit. Be⁹ dilectio est. Ex his apparet q spiritus sanct⁹ dilectio est vel charitas.

¶ Qz non est dcm̄ per cām illud: de⁹ charitas est: sicut tu es patiētia mea z spes mea.

Sed ne forte aliqs dicat dcm̄ ē per exp̄essionē cāe. Deus charitas ē: eo .s. q charitas sit ex deo: z nō sit ipse dō: sic dr̄ deus nīa patientia z spes: nō q ipse sit ista: sed qz ista ex eo sūt. Occurrit Augu. ostendēs nō hoc esse dcm̄ per cām sicut illa in. xv. lib. de trini. ita dicēs. Nō dicturi sumus q qdam dicūt. s. charitatez nō ꝓptea esse dictā deū q ipa charitas sit ipsa substātia que dei digna sit nomine: sz q donū sit dei sicut dcm̄ est deo tu es patientia mea. Non iō vtiq̄z dcm̄ est q dei suba est nostra patientia: sed qz ab illo nobis ē. Ūñ alibi. Ab ipso ē patientia mea. hūc. n. sensuz statiz refellit scriptu rarū ipsa locutio. tale est. n. tu es patiētia mea: quale est. dñe spes mea: z deus meus misericordia mea: z multa similia. Nō est aūt dictuz domine charitas mea: aut tu es charitas mea aut deus charitas mea: sed ita dictū est. Deus charitas est sicut dictū est. de⁹ spūs est. qui h̄ non discernit intellectū a domino: non exp̄ositionē querat a nobis. nō eni apertius quic̄q̄

possumus dicere. Deꝰ ꝯ charitas est. Ex ꝑdictis claresçit ꝙ spūs sanctꝰ charitas ê q̄ diligimus deū ⁊ ꝓximū. Uñ facilꝰ ê nobis oñdere qūo spūs scūs mittatur siue detur nobis.

¶ Qūo spūs scūs mittatur vel detur nobis.

TUnc.n. mitti vel dari dr̄: cū ita in nob ê vt faciat nos diligere deū ⁊ ꝓximū: ꝙ qō manemꝰ i dō ⁊ dṡ in nobis. Uñ Aug. hūc mōm missiōis insinuās i. xv. de trini. ait. Deꝰ spūs scūs q̄ ꝓcedit ex deo cū datus fuerit hoi accēdit cū ad diligēdū deū ⁊ ꝓximū: ⁊ ipse dilectio ê. Nō.n. bz bō vnde diligat deū nisi ex deo. Ecce qūo datur vel mittitur nobis spūs scūs ꝑm ꝙ dr̄ datum siue donum. qō donū Augu. cōmēdat explanās apertius qūo dr̄ in codē li. Dilectio inquit dei diffusa est i cordibꝰ nostris: vt apostolus ait. per spūm scūm q̄ datꝰ est nob. Nullū ê isto dei dono excellēti⁹. hoc solū est qō diuidit iter filios regni ⁊ filios perditionis. dātur ⁊ alia per spiritū munera: ꝫ sine charitate nil ꝓfūt. nisi ergo tñ impartiatur cuiq̄ spūs sanctus vt eū dei ⁊ ꝓximi faciat amatorē: a sinistra non transferꝫ ad dextram. nec spūs scūs ꝓpꝛie dr̄ donū nisi ꝓp dilectionē: quā q̄ non habuerit etsi loquatur oībus linguis ⁊ habuerit prophetiā ⁊ oēz scientiā ⁊ oēm fidē ⁊ distribuerit omnē substāz suam: ⁊ tradiderit corpus suū ita vt ardeat nihil ei ꝓdest. Quātū ergo bonū est sine quo ad eternam vitā neminem tanta bona perducūt. ipsa ꝙo charitas vel dilectio: nā vnius rei nomen est: vtrūq̄ perducit ad regnuz. Dilectio ergo que ex deo est ⁊ deus ꝓpꝛie spūs scūs est: per quē diffundiꝫ in cordibꝰ nostris deus charitas: per quā nos tota ihabitat trinitas. quocirca rectissime spi. sanctꝰ cū sit deus vocatur ⁊ donū dei: qō ꝓpꝛie quid nisi charitas intelligendum est que perducit ad euz: ⁊ sine qua quodlibet aliud dei donū nō perducit ad deū. Ecce hic aperit̄ qō supꝛa dictuz erat. s. ꝙ charitas sit spi. sanctꝰ ⁊ donū excellentius: ⁊ quomodo hoc donū. i. spi. sanctus detur nobis. s. cum ita impartitur alicui. i. ita bz ee in aliquo: vt eū faciat dei ⁊ ꝓximi amatorē. qō cum facit: tunc dicitur dari siue mitti alicui: ⁊ tunc ille dr̄ ꝓpꝛie habere spūm sanctum.

¶ Utruz cōcedendū sit ꝙ spi. scūs augeatur in hoie: ⁊ magis vel minus habeaꝫ vel detur.

HIc querit̄ si charitas spūs scūs ê cuz ipsa augeaꝫ ⁊ minuaꝫ in hoie: ⁊ magis vl̄ minꝰ ꝑ diuersa tpa habeatur. vtꝝ ꝓcedēdū sit ꝙ spi. scūs augeaꝫ vl̄ minuatur in hoie ⁊ magis vel minus habeatur. Si.n. in hoie augetur: ⁊ magis vel minꝰ datur vel habeꝫ mutabilis esse videꝫ. deꝰ aūt oīno imutabil̄ est. Uī ergo ꝙ vel spi. scūs nō sit charitas: vel charitas nō augeaꝫ vel minuatur in hoie. Itē charitas ⁊ nō hñti daꝫ vt habeat: ⁊ hñti vt plenꝰ bēat. Si ergo spiri. scūs charitas ê: ⁊ nō hñti daꝫ vt bēat: ⁊ hñti vt plenius bēat: ꝫ qūo daꝫ nō hñti: cuz ipse vt dṡ sit vbiq̄ ⁊ i oibꝰ creaturis totus: ⁊ qūo plenius datur vel habetur sine sui mutatione.

¶ Resposio ad primam questionem.

HIs ita respōdemus dicentes ꝙ spi. sanctꝰ siue charitas penitꝰ imutabil̄ est: nec in se augetur vel minuiꝫ: nec in se recipit magis vel minꝰ: ꝫ i hoie vel potiꝰ hoi augeꝫ ⁊ minuiꝫ ⁊ magis vel minꝰ daꝫ vel dr̄: sic dṡ dr̄ magnificari ⁊ exaltari in nobis. q̄ tñ in se nec magnificatur nec exaltaꝫ. Uñ ꝓpheta. Accedat homo ad cor altū ⁊ exaltabitur deus. Sup quē locum ait auctoritas. Deus nō in se sed in corde hominis grādescit. Sic igr̄ spūs scūs hoi datur. ⁊ datus amplioꝰ daꝫ. i. augetur. ⁊ magis ac minus habetur: ⁊ tñ imutabilis existit.

¶ Resposio ad secundam.

GAmq̄ vbiq̄ sit ⁊ in omni creatura totus. sunt tamē multi q̄ eum nō habent. Nō.n. oēs hñt spi. scūz i qbꝰ ê. aliogn ⁊ irrōnales creature haberēt spi. scūz: qō fidei pietas non admittit.

¶ Auctoritate cōfirmat vtrāq̄ rñsionem.

VT aūt certi⁹ fiat qō dixim⁹ auctate firmamꝰ ꝙ spi. scūs magis ⁊ minus ꝑcipiaꝫ ⁊ hoi augeaꝫ: ⁊ nō hñti deꝫ: ⁊ hñti vt pl̄s vel plenꝰ bēaꝫ Augu. oñdit sup Jo. dicens. Sine spi. scō ꝙstat ꝓpm nos diligē ⁊ eiꝰ mandata ꝑuare nō posse: ⁊ id nos posse atq̄ agē tāto minꝰ q̄nto illū ꝑcipimꝰ minꝰ. tāto ꝙo amplioꝰ q̄nto illū ꝓcipimꝰ āplioꝰ. Jōq̄ nō solū nō hñti: vez ēt hñti nō i cassuz ꝑmittiꝫ. nō hñti qdē vt bēatur: hñti aūt vt āplioꝰ bēatur. Nā si ab alio minꝰ ⁊ ab alio amplioꝰ nō hꝛetur scūs Helisseus scō Helye nō dicēt. Spiritꝰ q̄ ê i te duplo sit i me. Xpō aūt q̄ ê dei filiꝰ nō ad mēsuraz datꝰ ê spūs. neq̄.n. sine gra spi. scūs ê mediatoꝛ dei ⁊ hoium hō xp̄us. Oꝛ.n. ê vnigenitꝰ filiꝰ equalis pri nō est gre ꝫ nāe: ꝙ aūt in vnitate psone vnigeniti assūptus est hō gre est nō nāe. Ceteris aūt ad mēsurā datur ⁊ datus addiꝫ donec vnicuiq̄ ꝑ mō sue pfectionis ꝓpꝛia mēsura cōpleatur. Ecce exꝓssum

habes q̄ spi. sanct⁹ magis ⁊ minus dat̄ vel accipit̄: ⁊ hoi dat⁹ auget̄: ⁊ bñti ⁊ nō bñti dat̄: q̄ spi. scūs ē charitas q̄ nō bñti dat̄: ⁊ in bñte augetur ⁊ ꝓficit. imo vt veri⁹ ⁊ magis ꝓprie loq̄r hō in ea ꝓficit ⁊ ꝑficit aliq̄n: ⁊ tūc ipa dr̄ ꝓficere vel ꝑficere: q̄ tñ nō ꝓficit nec ꝑficit i se q̄ ds ē. Vñ Aug. in homel. ix. sup epl̄az Jo. ait. Probet se q̄sq̄ quātū in illo ꝓfecerit charitas: vel potius quātū ipse in charitate ꝓfecerit. Nam si charitas ds est nec ꝓficit nec deficit. Sic ergo dr̄ ꝓficere in te charitas: q̄ tu in ea ꝓficis. Ecce qūo itelligēdū sit cū dr̄ spi. scūs augeri in nobis: q̄ nos in eo scilicet ꝓficim⁹. sic ⁊ alia huiusmodi.

¶ Q̄ aliq̄ dicūt spi. scūz nō eē charitatē q̄ diligim⁹ deū ⁊ ꝓximū.

Supra dem̄ ē q̄ spi. scūs charitas est p̄ris ⁊ filij q̄ se inuicē diligūt ⁊ nos. ⁊ ipe idē ē charitas q̄ diffūdit̄ in cordib⁹ nr̄is ad diligēdū deū ⁊ ꝓximū. hoc alteꝝ oēs catholici ꝓcedūt. s. q̄ spi. scūs ē charitas p̄ris ⁊ filij. Q̄ aūt ipse idē sit charitas q̄ diligim⁹ deū ⁊ ꝓximū a pleriſq̄ negat̄. Dicunt. n. si spi. scūs charitas ē p̄ris ⁊ filij ⁊ nr̄a. eadē ḡ charitas ē q̄ de⁹ diligit nos: ⁊ q̄ nos diligimus eū. Hoc aūt scōrū auctes negare videtur. Dicit. n. Aug. in lib. de spū ⁊ lr̄a. Vñ est dilectio nisi vñ ⁊ ipsa fides. i. a spi. scō. Nō. n. esset in nobis nisi diffūderetur i cordib⁹ p̄ spi. scūz. Charitas aūt dei dicta ē diffundi i cordibus nr̄is. nō q̄ ipse nos diligit: ꝫ q̄ nos facit dilectores suos: sic̄ iustitia dei dr̄ q̄ nos iusti ei⁹ munere efficimur. ⁊ dñi salus qua nos saluat ⁊ fides xp̄i q̄ nos fideles facit. His ꝫbus videtur mōstrari distinctio iter charitatē q̄ nos ds diligit ⁊ q̄ nos diligimus: ⁊ sicut iustitia nr̄a dr̄ dei nō q̄ ipse sit iustus ea: sed q̄ ea nos iustos facit. Similiter ⁊ fides ⁊ salus. sic vr̄ dicta charitas dei q̄ est in nobis: non q̄ ipse ea diligat: sed q̄ ea nos diligere facit. De hoc etiā idem in li. xv. de tri. ait. Cū Joānes cōmemorasset dei dilectionē: non qua nos eū sed q̄ nos ipse dilexit. ⁊ misit filiū suū litatorē pro pctis nr̄is ⁊c. Ecce ⁊ ꝑ videt manifeste diuidere dilectionē qua nos diligimus deum ab ea qua ipse diligit nos. Si ergo inqunt spūs sanctus dilectio est qua deus diligit ⁊ qua nos diligimus duplex dilectio est: immo duo diuersa est: qđ absurdum ⁊ a veritate longe est. Non est ergo dilectio qua nos diligimus: sed qua deus tñ diligit.

¶ Rñsio ad p̄dicta ꝺterminās auctoritates.

His rñdem⁹ predictarū auctatū verba ꝺterminantes hoc mō. Charitas dei dicta ē diffūdi in cordib⁹ nr̄is: nō qua ipse nos diligit: ꝫ q̄ nos diligē facit ⁊ c̄. His ꝫbus nō dicit̄ nec diuersa oñdit̄ charitas q̄ ds nos diligit ab ea q̄ nos diligim⁹: ꝫ potiꝰ cū sit vna atq̄ eadē charitas ⁊ dicatur ipa dei charitas diuersis ꝺ cāis ⁊ rōnib⁹ ꝺi charitas in scripturis appellari oñdit̄. Dr̄. n. dei charitas: vel q̄ ds ea diligit nos: vl̄ q̄ nos ea sui dilectores facit. Cū ergo ab apostolo dr̄ charitas dei diffūdi in cordib⁹ nr̄is non ē dcā charitas dei q̄ diligit nos: ꝫ qua facit̄ nos diligere. i. nō ibi appellat̄ charitas dei: eo q̄ ds ea nos diligit: ꝫ eo q̄ nos ea sui dilectores facit̄. Et q̄ ea rōne possit dici charitas ꝺi: q̄ nos ea diligere facit̄ ex sil̄i genere locutiōis oñditur. sic̄ dr̄ iustitia ꝺi qua nos iustificat: ⁊ dñi salus q̄ nos saluat. ⁊ fides christi q̄ nos fideles facit.

¶ Determinatio secunde.

Similiter ⁊ alia exponim⁹ auctoritatē: vbi ait dilectionē ꝺi cōmemorari: nō q̄ nos eū: ꝫ q̄ ipe dilexit nos: ac si diceret cōmemorat dilectionē ꝺi: nō ꝑm q̄ nos ea diligim⁹ deum: sed ꝑm q̄ ipse ea diligit nos. Sz aliud ē inqunt qđ magis vrget. dixit .n. supra Augu. q̄ dilectio ē a spū scō a quo fides. Sicut ergo fides nō ē spūs scūs a quo ē. ita nec charitas: qūo. n. charitas spūs scūs est si ab ipso est. Nam si ab ipso est ⁊ ipse est. ergo spūs a seipso est. Ad qđ dicim⁹: spūs scūs quidē a seipso nō est: sz tñ ⁊ a seipso datur nobis vt supra dictū est. Dat. n. seipsum nobis spūs scūs. ex hoc sensu dictū est q̄ charitas ab ipso est in nobis: ⁊ tñ ipsa spūs scūs ē. fides āt est a spū scō ⁊ non est spūs scūs q̄ donum vel datū solūmō est. non deus dans.

¶ Q̄ alias inducunt ratiōes ⁊ auctoritates ad idem probandum.

Alias quoq̄ inducunt rōnes ad idem ostendendū. s. q̄ charitas nō sit spūs scūs. q̄ charitas affectio mentis est motus animi. spūs scūs vero nō ē affectio animi vel mot⁹ mēris: q̄ spūs scūs imutabilis est ⁊ icreat⁹: non est ergo charitas.

¶ Q̄ caritas ē mot⁹ vl̄ effctus animi Quod āt charitas sit affectio ai ⁊ motus mētis auctatib⁹ ꝓfirmat. Dic̄. n. Aug. i. iij. li. ꝺ doctria xp̄iana. Charitatē voco motū animi ad fruēdū ꝺo pp ipz: ⁊ seac primo pp deū. Idē in lib. ꝺ moꝛib⁹ ecclesie catholice tractans illud ꝫbuz apostoli.

nec mors nec vita sepabit nos a charitate dei. Charitas dei ingt hic dicta est virtus q̄ animi nostri rectissima affectio est q̄ ꝓiūgit nos deo: qua euz diligim⁹. Ecce his verbis exprimit̄ q̄ charitas est affectio ⁊ motus animi, ac per h̄ nō videtur esse spiritus sanctus.

¶ Responsio determinans auctoritates.

AD qō dicim⁹ h̄ita esse dictū; sic̄ dicit̄ de⁹ est spes nr̄a ⁊ patiētia nr̄a: q̄ facit nos sperare ⁊ pati. Ita charitas dr̄ eē motus siue affectio animi q̄ per eaz mouet̄ ⁊ afficit̄ anim⁹ ad diligēdū deū. nō aūt mireris si charitas cū sit spi. scūs dicat̄ motus mēris: cū etiā in libro sapiētie dicat̄ de spū sapientie: q̄ attingit a fine vsq; ad finē; qō ē act⁹ mobilis: certus: incoingnatus. qō nō ió dicit̄ q̄ sapientia sit aliqd mobile vl̄ act⁹ aliqs: ſz q̄ sui īmobilitate oīa attingit: nō locali motu: ſz vt vbiq; semp sit ⁊ nusq̄ inclusa teneat̄. Sic ergo charitas dr̄ mot⁹ animi: nō q̄ ipsa sit motus vl̄ affectio vl̄ virt⁹ animi sed q̄ p eā q̄si eēt virt⁹ afficit̄ mēs ⁊ mouet̄. Sz si charitas spiritus scūs est q̄ opat̄ in singulis ꝓut vult cū p eū mēs hois afficiat̄ ⁊ moueat̄ ad credēdum vel sperādū ⁊ hs sicut ad diligēdum. quare nō sic dr̄ charitas mot⁹ vel affectio mēris ad credendū vel sperādū sicut ad diligendū. Ad qō sane dici pōt q̄ alios actus atq; motus virtutum opat̄ charitas. i. spūs scūs mediātib⁹ virtutib⁹ quaz actus sunt: vtpote actū fidei. i. credere fide media. ⁊ actum spei. i. sperare media spe. Per fidē. n. ⁊ spem p̄dictos opatur act⁹. diligendi ꝙo actū p se tm̄ sine alicui⁹ virtutis medio opatur. i. diligere. Alr̄ ergo hūc actuz operatur q̄z alios virtutū act⁹. Jōq; differenter de hoc ⁊ de alijs logtur scriptura: q̄ istum spāliter charitati tribuit. Est ergo charitas vere spūs scūs. vñ Aug. p̄missum apostoli ꝙbū tractās in eodē libro: charitatē dicit eē bonuz quo nil meli⁹. ⁊ per hoc ipsaz esse deū signifi/cat dicēs. Si nulla res ab eius charitate nos separat: qd eē nō solū meli⁹: sed etiā certi⁹ hoc bono pōt? Ecce dicit q̄ charitate nihil est melius. charitas ergo spūs scūs est: qui est de⁹ ⁊ donū dei siue datū. qui diuidit singulis fidelibus dona. nec ipse diuiditur sed indiuisus singulis datur. Unde Augu. vbi Joannes dicit non ad mensuram dari christo spiritum ait. ceteris vero diuiditur: non quidem ipse spiritus: sed dona eius.

¶ An concedendum sit q̄ per donum donentur dona.

HIc q̄rit̄ cū spūs scūs per quē dona diuidunt̄ ipse sit donū: vtz cōcedēdū sit q̄ per donū diuidant̄ aut dent̄ dona. Ad qō dicim⁹ q̄z p donū qō ē spūs sāctus singulis ꝓpria diuidunt̄. ⁊ ipz cōiter oēs boni habent. Un Aug. in. xv. li. de tri. ait. per donū qō est spūs scūs in cōe oibus mēbris xpi multa dona que sunt q̄busq; ꝓpria diuidūtur Nō. n, singuli quiq; hñt oīa: ſz hi illa: alij alia: quāuis ipsum donū: a quo cuiq; ꝓpria diuiduntur: oēs habeant. i. spūm scūz. aperte dicit per donum dona dari.

¶ Divisio textus.

POstquā determinauit de missiōe visibili spi. sci. hic ōtermiat de missione ei⁹ inuisibili. Et dicit̄ i duas ptes. In p⁹ ōterminat vitatē: fm suā opionē. z⁹ ōtermiat obiectōes i ꝓriū fcās. ibi (Dic q̄rit̄ si charitas) ¶ Circa p⁹ tria fac̄. In p⁹ pdicit itētionē. In z⁹ ppōit vitatē. ibi (Ut aūt itelligibili⁹ rē. In 3⁹ iducit ꝓbationē. ibi. (Ne āt i rē tāta rē) Et h̄ diuidit i duas ſz duo q̄ ꝓbat. p̄ ꝓbat charitatē eē ipz spi. scūz. z⁹ ꝓbat spi. sanctū tūc dari nob q̄n nos fac̄ deū diligere. ibi (Tūc. n. nob rē) ꝓpria i duas. In p⁹ ꝓbat charitatē eē spi. scūm. In z⁹ excludit q̄dā rīsionē ibi (Sz ne forte) ¶ Circa p⁹ duo fac̄. p̄ oñdit charitatē eē deū. z⁹ spāliꝛ ipaz eē spi. sēz. ibi (Cū āt ffna) Qō. I.

AD intellectū b⁹ ptis q̄ntz q̄runt̄. p vtrū charitas sit aliqd creatū i aīa. z⁹ vtz sit suba vel accns. 3⁹ ad quā mēsurā det̄. 4⁹ vtz possit cogīsci ab habente ipam. 5⁹ vtruz ipsa charitas sit ex charitate diligenda.

¶ Utz charitas sit aliqd creatū in aīa. I.

AD primū sic ꝓcedit̄. vr̄ q̄ charitas nō sit aliqd creatū in aīa. Agēs. n. qō sine medio opat̄ pfecti⁹ ē q̄z illud qō nō agit nisi p mediū. ſz spi. sanct⁹ opat̄ in nobis velle ⁊ pficere i actib⁹ meritoꝛys fm Apl̄z. q̄ eni spū dei agunt̄: hi filij dei sunt. Ro. 8. g̃ cū ipse sit pfectissim⁹ agēs: vr̄ q̄ nō moueat ad hāc opationē per aliquē habitū creatū mediū. ¶ Itē sic̄ aīa se hz ad coꝛp⁹ vt vita ipsi⁹: ita se hz de⁹ ad aīaz. vt dic̄ Aug. ſz aīa nō vificat coꝛp⁹ p aliquā formā mediā. g̃ nec spi. sanct⁹ aīaz p hītū mediū. ¶ P̄. eē gr̄e īmediati⁹ ē a do ⁊ ꝓpingus q̄z eē nāe: ſz de⁹ in creatiōe nō ē vsus aliq̄ medio q̄n nāz ilstituit. g̃ nec in creatōe q̄n gr̄az ifundit. ¶ Hoc ēt oñdit ex dignitate charitatis. oīs. n. creatura ē vanitas. si g̃ charitas ē creatura: vanitas erit: ſz vanitas nō ꝓiūget veritati; nec ꝓfirmat i vitate. g̃ charitas nō ꝓiūgeret nos deo: qō falsū ē. ¶ P̄. nullū finitū ē vtutis ifinite: cū vt⁹ fluat ab eēntia: ſz oīs creatura finita ē. g̃ nulli⁹ creature vt⁹ ifinita est: sed vt⁹ charitatis ifinita ē: q̄z mouet p ifinitā distātiā: cōiungit. n. creaturā creatoꝛi: ⁊ facit de pctōre iustuz. ergo videt̄ q̄ nō sit creatura. ¶ Itē nulla creatura ē dignioꝛ q̄z aīa xpi: sed charitas est dignioꝛ q̄z anima xpi. q̄z ipa charitate anīa xpi bona est. ergo charitas nō est creatura. ¶ P̄. maioꝛi bono debet̄ maioꝛ amoꝛ: sed deus est infinitū bonū: ⁊ infinita fecit pꝛo nobis. igit̄ debem⁹ sibi infinitū amoꝛē: sed amoꝛ quo diligim⁹ deū est charitas. ergo charitas est qd ifinitū. g̃ non est creatura. ¶ P̄. oē creatū est in pdicamēto aliquo: sed gegd ꝓtinet̄ in. io. generib⁹ est aliq̄ nā: si g̃ charitas gr̄a sit qd creatuz erit nā

quedam:sed natura aduenies nãe nõ facit nisi nãz. ergo anima habens charitatẽ si charitas sit qd creatũ nõ habebit nisi esse nãe:sed per charitatẽ põt mereri.ḡ nã aliq̃ per se poterit in actus meritorios:qõ est heresis pelagiana.vr ḡ q̃ charitas non sit quid creatum.

Contra omne qõ recipit in aliquo recipit in eo per modũ recipientis: sed amor increat⁹ q̃ ẽ spi. sanct⁹ pticipat in creatura. ergo ꝑm modũ ipsi⁹ creature:sed modus eius est finit⁹. ḡ oz q̃ recipiat in creatura aliquis amor finit⁹:sed oẽ finitũ est creatũ. ḡ in aia habẽte spi.sanctũ est aliq̃ charitas creata. ¶ Itẽ oĩs assimilatio fit per formã aliquã:sed per charitatẽ efficimur ꝺformes ipsi deo:qua amissa dicit ania deformari.ḡ videtur q̃ charitas sit quedã forma creata manẽs in ania. ¶ ℙ. cõstat q̃ deus aliquo mõ est in scis quo nõ est in creaturis:sed ista diuersitas nõ põt proponi ex pte ipsi⁹ dei qui eodẽ modo se hz ad oĩa.ergo videt q̃ sit ex pte creature .ſ.q̃ ipsa creatura habeat aliqd:qõ alia nõ hñt. Aut ergo hz ipsum diuinuz esse:ꝛ sic oẽs iusti assumerent a spi.scõ in vnitate persone:sicut nã humana assumpta est a xpo in vnitatez persone ipsius filij dei:qõ nõ põt esse. Aut oz q̃ illa creatura:in qua ſpãli modo de⁹ ẽ dicitur: habeat in se aliqđ effectuz dei:quđ alia non habẽt. iste aũt effectus nõ põt esse tm̃ actus: qz sic in iustis dormientib⁹ non esset alio mõ q̃ in alijs creaturis.ergo opz q̃ sit aliqs habitus:opz igit aliqđ habitũ charitatis creatũ esse in aia ꝼm quẽ spi.sanct⁹ ipsam inhabitare dicit.

Respondeo dõm q̃ tota bonitas ipsi⁹ anie est ex charitate.vñ q̃tũ bona est tm̃ habz de charitate:ꝛ si charitatẽ non hẽat nihil est:sic dr̃.i.Lor. 13.Cõstat aũt q̃ per charitatẽ ania nõ hz min⁹ de bonitate in esse gre q̃z per vtutẽ acquisitã in esse politico. Uirt⁹ aũt politica duo facit.qz facit bonũ habentẽ:ꝛ opus ei⁹ bonum reddit:multo fortiꝰ igit ℔ facit charitas. Neutruz aũt boz effici poterit nisi charitas sit habit⁹ creat⁹.Constat.n.q̃ omne esse a forma aliq̃ iherẽte est: sicut esse albumab albedine:ꝛ esse substãtiale a forma substãtiali. sic igit nõ põt intelligi q̃ paries sit albus sine albedine inherente:ita nõ põt intelligi q̃ ania sit bona in esse gratuito sine charitate ꝛ gra ĩformãte ipam. Silr ẽt cũ act⁹ ꝓportionet potentie opatiue sic effectus ꝓprie cause.impossibile est itelligere q̃ act⁹ pfectus in bonitate sit a potentia nõ perfecta per habitũ: sic ẽt calefacere nõ põt eẽ abigne nisi mediante caloze.Et iõ cum actus charitatis perfectionem quãdã hẽat ex ℔ q̃ est meritorius oĩbus modis: oz ponere charitatẽ esse habitũ creatũ in ania:q̃ quidẽ efficiẽter est a tota trinitate: sed exemplariter manat ab amore: g est spi. sanct⁹. ꝛ iõ frequenter inuenit q̃ spi. sanct⁹ sit amor quo diligimus deũ ꝛ ꝓximũ: sic etiaz dr̃ a Dionysio q̃ esse diuinũ ẽ esse oĩum rerũ:in q̃tũ.ſ.ab eo omne eẽ exẽplariter deducit.Magister tamẽ vult q̃ charitas nõ sit aliquis habitus creat⁹ in aia:sed q̃ sit tm̃ act⁹ g ẽ ex libe.arbitrio moto p spi.scm̃ quẽ charitatẽ dic̃ ¶ Ad cuius explanationez qdã dixerũt:q̃ sic lux duplr põt ꝺsiderari. Uel ꝓut ẽ in se:ꝛ sic dr̃ lux. Uel ꝓut est in extremitate diafani terminati:ꝛ sic lux dr̃ color:qz hypostasis coloris ẽ lux:ꝛ color nihil aliũ ẽ q̃z lux ĩcorporata. Ita dicũt q̃ spi. sanct⁹ ꝓut in se ꝺsiderat spi.sanct⁹ ꝛ de⁹ dr̃.Sz ꝓut ꝺsiderat vt exĩs in aia quã mouet ad actuz charitatis dr̃ charitas. Dicũt.n.q̃ sic fili⁹ vnit sibi nãz humanã solus:q̃uis sit ibi opatio tot⁹ trinitatis. ita spi. sanct⁹ solus vnit sibi volũtatẽ: q̃uis ibi sit opatio totius trinitatis.Sz ℔ nõ põt stare:qz vnio hũane nãe ĩ xpo terminata ẽ ad vnũ eẽ psone dine. ꝛ iõ idẽ act⁹ nũero ẽ psone dine ꝛ nãe hũane assũpte.sz volũtas alicui⁹ sci nõ assumit in vnitate suppositi spũs sci. Uñ cũ opatio a supposito vnitatẽ hẽat ꝛ diuersitatẽ: nõ ꝓt eẽ q̃ itelligat eẽ vna opatio volũtatis ꝛ spi.sci nisi p modũ q̃ de⁹ opat ĩ q̃libz re.Sz iste modus nõ suffic̃ ad opõnis pfectionez: qz opõ ꝓsegt ꝺditões cãe ꝓxime in nectitate ꝛ ꝓtigẽtia ꝛ pfectione ꝛ hꝺ.ꝛ nõ cãe ꝓme. Uñ nõ ẽ itelligere q̃ sit opatio pfecta volũtat p quã vniat spi.scõ nisi sit ibi habit⁹ pficiẽs potẽtiã opatiuã. Nec ꝓt eẽ silitudo act⁹ volũtatis ad spi. scm̃ nisi sit silitudo spi.sci in aĩa p aliquã formã q̃ est ꝓn⁹ act⁹:q̃ spi.scõ ꝓformet:qz act⁹ ad ℔ nõ suffic̃ vt dcm̃ ẽ.

Ad primuz g̃ dõm q̃ in gratificatiõe aĩe est cõsiderare duplicẽ operationẽ spi. sãcti. Unã q̃ terminat ad esse fz actũ ꝓm⁹ q̃ ẽ eẽ gratũ in hẽndo habitũ charitatis. Aliã fz quã opat actũ z⁹ q̃ ẽ opõ mouens volũtatẽ in op⁹ dilectiõis.ꝛ vtroq̃ mõ opz ĩcidere mediũ nõ pp idigẽtiã vel defectũ ipsi⁹ spũs opantis:sed pp nectitatẽ aĩe recipientis:fz diuersimode: qz q̃ ad ꝑmuz effectũ q̃ est esse gre:charitas est mediũ p modũ cãe formalis:qz nullũ esse põt recipi in creatura nisi per aliquã formã. Ad effectũ aũt z⁹: qui est opatio est mediuz charitas in rõne cãe efficiẽtis:ꝼm q̃ vtutẽ q̃ est ꝓn⁹ operandi reducimus in cãm agentẽ:qz ẽt nõ est possibile aliquã operationẽ pfectã a creatura exire: nisi ꝓncipiũ illi⁹ operationis sit perfectio potẽtie operãtis: ꝓut dicim⁹ habitum elicientẽ actũ esse ꝓn⁹ eius. ¶ Ad z⁹ dõm q̃ aia cõparat ad corpus nõ tm̃ vt cã agens:ꝼm q̃ est motor corporis:sed ẽt vt forma. vñ formalr seipsa fac̃ viuere corp⁹ ꝼm q̃ viuere dr̃ esse viuẽtiũ. De⁹ aũt nõ ẽ forma ipsi⁹ aĩe vel voluntatis qua formalr viuere possit:fz dr̃ vita anie: sicut ꝓncipiũ exẽplariter influẽs vitã gre ipsi. Silr dõm de luce q̃ lux põt duplr ꝺsiderari. Uel ꝓut est in ipo corpore lucido:ꝛ sic se hz ad illuminationẽ aeris vt ꝓncipiũ efficiens:nec illuminat nisi per formã luminis influxam ipsi dyafano illuminato. Uel prout est in dyafano illuminato.ꝛ sic est forma ipsi⁹ qua formalr est lucidũ. De⁹ aũt dr̃ esse illuminãs lux per modũ lucis:que est in ipso corpore lucenti per se:ꝛ nõ per modũ quo illuminatum formaliter illuminatur a forma lucis in ipso recepta.sed illi lumini recepto assimilat charitas vel gratia recepta in anima. ¶ Ad tertiũ dõm q̃ oĩno simile est de creatiõe ꝛ recreatione.Sic enĩ deus per creationẽ cõtulit reb⁹ esse nature:ꝛ illud esse est formalr a forma recepta in ipsa re creata:que est q̃si terminus operatiõis ipsi⁹ agentis:ꝛ iterum forma illa est ꝓncipiũ operationũ naturaliũ q̃s de⁹ in rebus operat. Ita etiã ꝛ in recreatiõe deus cõfert anime esse gratie.ꝛ ꝓncipiũ formale illi⁹ esse est habit⁹ creatus:quo etiã perficit operatio meritoria:quã deus in nobis operatur:ꝛ ita iste habitus creat⁹ partim se habet ad operationez spiritus sancti vt terminus:ꝛ partim vt mediuz. ¶ Ad quartũ dicendũ q̃ charitas inquantũ est ex nihilo habet q̃ sit vanitas: sed inquantũ procedit a deo vt similitudo ipsi⁹ non habet rationẽ vanitatis: ĩmo coniungendi ipsi deo. ¶ Ad quintũ dicendũ q̃ aliquid dicitur facere dupliciter. Uel per modũ efficientis: sicut pictor facit parietez albũ. Uel per modũ forme sicut albedo facit album. Facere igit de peccatore iustuz. vel deo coniunctuz est ipsius dei sicut efficientis:ꝛ ipsi⁹ charitatis sicut forme. Unde non põt cõcludi q̃ charitas sit virtutis infinite:sed solũ q̃ est effect⁹ vtutis infinite. ¶ Ad sextuz dõm q̃ nobilitas aliquoz põt attendi dupliciter vel simpliciter vel ꝼm quid. Uidet aute simpliciter dignius esse qõ fz suũ esse nobilius est: ꝛ hoc modo anima xpi ꝛ anima cuiuscunq̃ iusti est nobilioz q̃z charitas creata que habet esse accidentis. Uidet etiaz aliquid dignius ꝼm quid:qõ fz aliquod dignius est,ꝛ hoc modo charitas

creata est nobilior q̃z aia xp̃i. In quolibet.n. genere act⁹ est nobilior q̃z potentia q̃tus ad illud gen⁹. Uñ sicut albedo corporis xp̃i q̃tũ ad hoc esse:qđ est eẽ albũ est nobilior q̃z sit corpus xp̃i.ita ẽt scĩa eius creata est nobilior q̃z aia eius q̃tũ ad hoc q⁹ est eẽ sciẽtẽ: qđ ẽ eẽ fz qd. Et sil'r charitas q̃tũ ad tale esse:q̃ se hz in esse illo ad aĩam xp̃i sicut actus ad potẽtiã. ¶ Ad 7m dom q⁹ fm ph̃m.8. ethi.nunq̃z in gbusdã amicitys contingit equales reddere:sed sufficit ad eqtatẽ amicitie illud qđ ẽ possibile reddi:sicut filius nunq̃z põt p̃ri carnali reddere aliqd equalens ei qđ ab ipso accepit.s.eẽ ⁊ doctrinã ⁊ nutrimẽtum: mlto minus diuinis bñficijs ⁊ bonitati sue possum⁹ reddere amorẽ equalẽtẽ.vñ nõ sequit̃ q⁹ amor quo deũ diligimus sit ifinit⁹ q̃tũ ad subam act⁹:fz infinitatẽ habz ex hoc q⁹ obiectũ amoris oĩbus alijs p̃ponit̃ : fz sufficit q⁹ amemus cũ amore cõmẽsurato nobis. ¶ Ad vltimũ dicendũ q⁹ nã dicit̃ multipl'r fm Boetiũ.dr.n. vno mõ nã oẽ qđ est vel suba vel accñs.⁊ b mõ gra ẽ nã qdam. Alio mõ dr nã q⁹ ẽ p̃n⁹ mot⁹ ⁊ getis ipsi⁹ in quo ẽ. vñ illud dr esse nãle vel qđ cãtur a p̃ncipijs nãlibus vel cãri põt.⁊ b mõ charitas nõ est nã:q̃ per p̃ncipia nãlia creature non põt causari:⁊ fm hunc modũ dicit pelagi⁹ per nãlia sola hominẽ posse in actus meritorios.

Utrũz charitas sit accidens. II.

AD secũdum sic ꝓcedit̃.vr̃ q⁹ charitas nõ sit accñs. Nullum.n.accñs extẽdit̃ vltra suũ subz:fz charitas extẽdit̃ vltra suũ subm:q̃ charitate etiã alios amamus.g̃ vr̃ q⁹ charitas nõ sit accñs. ¶ Item oẽ accñs est cãtũ a suba:q̃ fm Auic.subm est qđ ẽ in se completũ p̃bẽs alteri occasionẽ essendi: sed charitas nõ causatur a p̃ncipijs aĩe in q̃ est.g̃ videt̃ q⁹ nõ sit accñs. ¶ P̃. nullũ accñs est melio⁹ ⁊ nobili⁹ suo subo: fz charitas ẽ melior q̃z aia.g̃ nõ est in aĩa sicut accñs i subo. Probatio media:pp qđ vnũqđq̃ ⁊ illud magis:sed aĩa est bona pp charitatẽ.g̃ charitas ẽ melior. ¶ Itẽ agẽs semp est honorabilius patiente fm ph̃m in.3.de anima:sed charitas agit in animaz mundando ipsam a peccatis. ergo est honorabilior anima:⁊ ita idez qđ p̃ius.

Contra q̃cqd p̃t adesse ⁊ abesse p̃ter subi corruptionẽ est accñs.charitas est hs. ergo ⁊c.

Respondeo dicẽdũ q⁹ oẽ illđ qđ aduenit alicui post esse ꝓpletũ aduenit sibi accidẽtal'r nisi forte assumat̃ ad ptícipationẽ ipsi⁹ eẽ subalis sic̃ dcñ est supra.8.distinctione de aĩa. Sz b tñ nõ suffic̃ vt dicat̃ accñs in se.põt.n.aliqd in se suba eẽ ⁊ aduenire alicui accñtal'r sicut vestimẽta:sed si aduenijat post eẽ ꝓpletum vt forma inherẽs de necessitate ẽ accidẽs:⁊ q̃ post esse nãle aĩe aduenit sibi charitas vt forma pficiẽs ipam ad esse gr̃e:put dcñ ẽ:iõ opz q⁹ sit accidens.

Ad primuz g̃ dom q⁹ idẽ accñs numero nũq̃z extendit̃ vltra subm suũ.i.vt sit in alio sic̃ in subo:sed bene extẽdit̃ extra subz suũ:sic̃ ad obz operationis:sed diuersimode in opatiõe actiua ⁊ passiua. Q̃ in actiua extẽdit̃ ad obm extrinsecũ ipr̃imens silitudinẽ forme sue in ipso.sic̃ pz q⁹ calor ignis actiue calefacit aliũ corpus:⁊ est opatio actiua.sil'r ẽt qñ est operatio passiua extẽdit̃ in aliud obm extrinsecũ:cui⁹ silitudo in ipso recipitur:⁊ ita aĩa per habitũ scie scit ea q̃ sunt extra ipam:et per habitũ amoris eadẽ amat. ¶ Ad 2m dõz q⁹ subiectũ diuersimode se hz ad diuersa accidẽtia. Quedã aũt sunt accñtia nãlia q̃ creant̃ ex p̃ncipijs subi:⁊ hoc dupl'r. Q̃ vel causant̃ ex p̃ncipijs spẽi:⁊ sic sunt ꝓp̃rie passiões:que cõsequunt̃ totaz spẽm. Uel ex p̃ncipijs idiuidui:⁊ sic sũt cõia ꝓntia p̃ncipia nãlia idiuidua. Sunt ẽt q̃dã accña p violentiã iducta sic̃ calor in aq̃:⁊ ista sunt repugnãtia p̃ncipijs subiecti. Quedã aũt sunt q̃ qdẽ causant̃ ab extrinseco nõ repugnãtia p̃ncipijs subiecti:sed magis pficiẽtia ipsa:sic̃ lumen in aere:⁊ ita ẽt charitas in aĩa est ab extrinseco. ¶ Tñ sciẽdũ q⁹ oĩbus accñtib⁹ cõiter loquẽdo subiectũ est cã quodãmõ:inq̃tũ.s.accñtia in esse subi sustentant̃.nõ tñ ita q⁹ ex p̃ncipijs subiecti oĩa accñtia educantur. ¶ Ad 3m dom q⁹ eadẽ rõne posset ꝑbari q⁹ nulla pfectio aĩe eẽt accñs.nec aliqua pfectio corporis:q̃ vnũqđq̃ pfectibile hz bonitatẽ ex sua pfectiõe. ¶ Dom ẽ igit̃ q⁹ simpl'r aĩa est melior charitate ⁊ qõlibet subiectũ suo accñte:sed fm qd ẽ eẽ. Cui⁹ ratio est:q̃ eẽ fm Dyo.5.ca. de diui.no.est nobili⁹ oĩbus alijs que cõsequunt̃ esse.vñ esse simpl'r est nobili⁹ q̃z intelligere:si posset itelligi itelligere sine esse. Uñ illud qđ excedit in eẽ simpl'r nobili⁹ ẽ omni eo qđ excedit in aliquo de ꝓsequentib⁹ eẽ:q̃uis fz aliud possit esse min⁹ nobile.Et q̃ aĩa ⁊ q̃libz suba hz nobilius esse q̃z accñs:iõ simpl'r nobilior ẽ: fz q̃tũ ad aliqđ esse vel fm aliqđ accidens põt accñs esse nobili⁹:q̃ se hz ad substãtiã sicut act⁹ ad potẽtiã.⁊ hãc bonitatẽ ꝓntẽ hz substãtia ab accñtib⁹:sed nõ bonitatẽ p̃mã eẽndi. ¶ Ad quartũ dom q⁹ charitas nõ dicit̃ agere in aĩam per modum efficientis: sed solũ formaliter:⁊ fm id qđ forma ẽ: quãtum ad esse 2m nobilior est.

Utr̃ charitas deb̃t fz capacitatẽ nãliũ. III.

AD tertiuz sic ꝓcedit̃. vr̃ q⁹ charitas debt̃ fm capacitatẽ nãliũ. Ita dr Matth̃.24.dedit vnicuiq; fm p̃priã virtutẽ.ibi glo. Jero. Non pro largitate vel parcitate alij plus vel min⁹ recipiũt : sed fm virtutẽ recipiẽtiũ. Sz ante aduentũ charitatis nõ itelligit̃ nisi vtus q̃ est fm nãlia. g̃ vr̃ q⁹ fm capacitatẽ nãliuz charitas infundat̃. ¶ Itẽ sic̃ se hz forma substãtialis ad esse nãe:ita charitas ad esse gr̃e:sed forma subalis datur fm capacitatẽ mãe vt dic̃ Plo.g̃ ⁊ charitas dat̃ fm capacitatem nãe q̃ per eam perficit̃. ¶ P̃. sic̃ gl'ia p̃supponit gr̃am:ita gr̃a p̃supponit nãm. Sed gl'ia dat̃ fm modum gratie:vt qui plus hz de capacitate plus ẽt de gloria reciat.ergo videt̃ q⁹ etiã charitas debt̃ fm capacitatẽ nãe: vt qui meliora nãlia hz maior sibi charitas infundatur. ¶ Itẽ in gbuscũq; iuenit̃ perfectio eiusdez rõnis videt̃ esse idẽ modus ꝓsequẽdi illã perfectionẽ:cum vnaquęq; res ꝑticiũ modũ habeat. Sz charitas iuenit̃ in hoibus ⁊ angelis fm rõnem eãdez:qđ pz ex actu ⁊ fine:cũ igit̃ angeli cõsecuti sint maiorẽ charitatẽ ⁊ meliora gratuita fz gradũ nãliũ:vr̃ ẽt q⁹ in hominib⁹ ita sit.

Contra natura angelica altior est ⁊ sublimior q̃z nãa humana. Sed alig hoies fm gradũ gratie assumunt̃ ad sublimius p̃miũ q̃z angeli : cum fm gregorium ad singulos ordines angelo; aliqui hoies assumãtur.g̃ vr̃ q⁹ pfectiones gr̃e ⁊ glie nõ debent̃ fm mẽsurã nãlium. ¶ Hoc idẽ vr̃ per b qđ dicit̃ ꝑuer.30.stella matutina inter. Ubi dicit Grego.q⁹ gra maior infundit̃ fm q⁹ ad habẽdã gr̃am aligs magis nititur.

Respondeo dom q⁹ cũ deb⁹ habeat se eq̃liter ad oĩa opz q⁹ diuersitas donoruz receptoz ab ipso attendat̃ fm diuersitatẽ recipientiũ. Diuersitas aũt recipientiũ attendit̃ fz q⁹ aliqd est magis aptũ ⁊ paratũ ad recipiendũ:sicut aũt videm⁹ in formis nãlibus q⁹ per dispositiones accñtales sicut calorẽ ⁊ frigus ⁊ hs:mã efficit̃ magis vel minus disposita ad suscipiẽdum formã:ita etiã in perfectionib⁹ aĩe ex ipsis operibus aĩe aĩa efficit̃ habilior vel minus habilis ad ꝓsequendũ perfectionem suam. Sz tñ differenter se hñt operatiões anie ad perfectiones infusas vel acquisitas. Acquisite enim

perfectões sunt in nã ipsius aïe in potẽtia nõ pure mãli: sed ẽt actiua qua aliqd est in cãis semialib⁹. Sicut pz q̃ oĩs scia acqsita est in cognitõe p̃mo⁹ p̃ncipio⁹ que naturaliter nota sunt. sicut ĩ p̃ncipijs actiuis ex q̃bus cõcludi põt. Et silr vtutes mozales sunt in ipa rectitudie rõnis ⁊ ozdine. sicut in quodã p̃n⁹ seminali. vñ phus. 7. ethi. dicit eẽ q̃sdã vtutes nãles q̃ sunt q̃si semia vtutũ mozaliũ. Et ideo opatões aïe se hñt ad pfectões acqsitas: nõ solum p modũ disponis: sz sicut p̃ncipia actiua. Perfectões autẽ ifuse sunt in natura ipsius aïe. sicut in potẽtia mãli: ⁊ nullo mõ actiua: cũ eleuẽt aïam supza oẽm suã actionẽ naturalẽ. Uñ opatões aïe se hñt ad perfectões ifusas solũ sicut dispones. ¶ Dõm est igit̃ q̃ mensura scõm quã dat̃ charitas ẽ capacitas ipsi⁹ aïe q̃ est ex nã simul ⁊ dispõne que est p conatũ operũ: ⁊ qz ꝑm eũdem conatũ magis disponit̃ nã melioz. iõ q̃ hz melioza nãlia dũmõ sit par conatus magis recipiet de pfectõibus ifusis. ⁊ q̃ peioza nãlia q̃ũq̃ magis recipiet si assit maioz conat⁹.

Ad primuz q̃ dõm: q̃ vtus recipiẽtis nõ ẽ ꝯsideranda ꝑm nãm tñ: sz ẽt ꝑm dispõnez conat⁹ aduenientẽ nãe: ⁊ ita ẽt est in fozmis subalibus respectu mãe. vñ pz solo ad z^m. ¶ Ad 3^m dõm: q̃ ipsa gr̃a ẽ dispõ nãe ad gl̃iam. vñ nõ regrit̃ q̃ iterueniat alia dispõ iter charitatez ⁊ gl̃iam: sz iter nãm ⁊ gr̃am cadit conatus medius quasi dispõ. ¶ Ad 4^m dõm: q̃ in angelis non est aliqd qõ ꝓtẽdat ad motũ nãe itellectualis: ex quo conatus nãe retardet̃. sicut ĩ nã hoĩs ẽ nã sensitiua q̃ tẽdit in ꝛriũ de se mot⁹ nãe itellectiue. s. delectabile ꝑm sensum: nisi cogat̃ ⁊ regulet̃ ab ipa. ⁊ iõ ĩ angelis ẽ diuersitas ꝑm diuersitatẽ nãe. Dec tñ melius in scõo dicent̃.

¶ Utz caritas certitudinalr ab hñte cogsc̃at̃. IIII.

Ad quartuz sic procedit̃: vr̃ q̃ charitas certitudialr ab habente cognosc̃at̃. Jta. n. dr̃ in lr̃a. Magis nouit qs dilectionẽ qua diligit q̃z ꝑrem quẽ diligit: sz fratrẽ suũ certitudinaliter cognoscit. g̃ multo magis charitatẽ q̃ ipm diligit. ¶ Itẽ phs dicit z^o poste. q̃ iconueniẽs ẽ hẽre nos nobilissimos hitus ⁊ nos lateãt. Sz charitas est hitus nobilissimus. g̃ vr̃ q̃ ab hñte certitudinalr cognosc̃at̃. ¶ P. gcũq̃ habz fidẽ scit se hẽre fidẽ: sz fides nõ magis ẽ pñs q̃z charitas. g̃ ⁊ q̃ hz charitatẽ scit se hẽre illã. ¶ Itẽ gcgd cognoscit̃ ab aïa cognoscit̃ ab ea per hoc q̃ pñs sibi efficit̃ p silitudinẽ: sz magis est pñs aïe qõ ẽ in ipa eẽntialr: q̃z qõ ẽ per sui silitudinẽ. g̃ cũ charitas eẽntialr sit in aïa: vr̃ q̃ certi⁹ cognosc̃at̃ ab hñte: q̃z res exteriozes q̃ p sui silitudinẽ cognoscunt̃. ¶ P. charitas ẽ qõdã lumẽ spũale: vt dr̃ ꝑme Jo. i. Qui diligit ꝑrem ĩ lumie manet: sz lux seipa vr̃. g̃ vr̃ q̃ silr charitas: ⁊ sic certius q̃z alia cognoscatur.

Contra. p charitatẽ q̃ est in aliquo efficit̃ dign⁹ dei amoze: sz vt dr̃ eccl̃. 9. Nemo scit ꝛc̃. g̃ videtur q̃ nullus sciat se hẽre charitatẽ certitudinalr. ¶ P. apos̃. dicit. i. Loz. 4. Nihil mihi ꝛsci⁹ suz: sz nõ ĩ hoc iustificat⁹ suz: cũ g̃ nulluz mai⁹ signũ possit hẽri de charitate q̃z nõ hẽre cõsciam peti mozalis. ⁊ hoc nõ sufficit: videt̃ q̃ per nullum signum possit aliquis certitudinaliter scire se habere charitatem.

Respõdeo dõm: q̃ ꝑm phm. z. metaph. aliqd dr̃ ee difficile ad cognoscẽdũ dupliꝛ: vel ꝑm se vel quo ad nos. Dõm ẽ igit̃ q̃ ea q̃ p se suũ nõ sunt vnũ ĩ mã q̃tũ in se ẽ sunt maxie nota: sz quo ad nos sunt difficillima ad cognoscẽdũ: pp qõ dicit phs ibidẽ: q̃ itellect⁹ nr̃ se hz ad manifestissima nãe. sicut oculus vespertilionis ad lucẽ solis. Cui⁹ rõ ẽ: qz cũ itellect⁹ nr̃ potẽtialis sit ĩ potẽtia ad oia itelligibilia ⁊ añ itelligere ñ sit i actu aliqõ eoꝝ: ad hoc q̃ itelligat actu opz q̃ reducatur in actũ p spẽs acceptas a sensib⁹ illustratas lumie itellect⁹ agẽtis: qz sicut dicit phs. 3. de aïa. sicut se hñt colozes ad visuz: ita se hñt fantasmata ad itellectũ potẽtialẽ. vñ cũ nãle sit nobis ꝓcedere ex sensibilib⁹ ad intelligibilia ex effectib⁹ ĩ cãs ex posteriozib⁹ in ꝓza ꝑm statuz vie: qz in pr̃ia ali⁹ modus erit itelligẽdi. ⁊ iõ est q̃ potẽtias anime ⁊ habit⁹ nõ possumus cognoscere nisi p actus ⁊ actus per oba. In actu aũt aïe est plura ꝛsiderare. s. spẽm ipsi⁹ act⁹ que est ab obiecto ⁊ modum ⁊ effectum. Si igit̃ accipiamus actũ charitatis q̃ ẽ diligere deũ ⁊ p̃rimuz: ex specie act⁹ nõ discernit̃ vt̃z sit a potẽtia iperfecta vel pfecta p habitũ: qz ad idez obm ozdinat̃ potẽtia ⁊ hit⁹. sicut scia ⁊ itellectus possibilis. Modus aũt quẽ ponit hitus in ope est facilitas ⁊ delectatio: vt dicit phs. z. ethi. q̃ signum hitus oz accipe fiẽtẽ ĩ ope delectatõez. Peristũ aũt modũ nõ discernit̃ vt̃z sit ab hitu charitatis ifuso: vl̃ ab habitu acqsito. Effectus aũt ꝓpzius dilectiõis ꝑm q̃ est ex charitate ẽ in vtute merẽdi. hoc aũt nullo⁹ cadit ĩ cognitionẽ nr̃am nisi p reuelatõez. Et iõ nullus certitudinalr põt scire se hẽre charitatẽ. Sz põt ex aliqb⁹ signis ꝓbabilib⁹ conycere charitatẽ ẽt ĩcreatã q̃ de⁹ est: q̃diu viuimus p spẽm nõ videmus: vt dr̃. i. Loz. iz. Quãuis qdam aliter dicãt q̃ ipsam charitatẽ q̃ deus est in nobis videmus: sed visio est a deo tenuis. s. q̃ nec visio põt dici: nec aliquis percipit se videre: eo q̃ visio ipsius dei q̃si cõfundit̃ ⁊ admiscet̃ in cognitione alioꝝ. sicut etiam dicunt q̃ aïa semper se itelligit: sed tñ non semp de se cogitat. hoc aũt quõ itelligẽdũ est supza dis. 3. dictum est.

Ad primuz igit̃ dõm: q̃ auctes Augu. ĩ lr̃a posite loquunt̃ de cognitiõe ex pte ipsi⁹ cognoscibilis: ⁊ nõ ex parte cognoscẽtis. ¶ Ad z^m dõm: q̃ phs ibi logit̃ de hitibus nobilissimis ptis cognitiue. Sz istoꝝ hituũ act⁹ pfecte exp̃mũt suos hitus q̃tũ ad id qõ est ꝓpzium eis. sic̃ ĩ actu scie ẽ certitudo p cãm in q̃ exp̃sse scia demonstrat̃: ⁊ multo plus ẽ hoc in itellectu p̃ncipioꝝ. Et iõ q̃ hz sciam scit se hẽre q̃uis nõ e^o: qz alig se credũt habere q̃ nõ hñt. Semp. n. ad rectũ mẽsurat̃ obliquũ. Et iõ ꝑm phm ĩ ethi. vtuosus ẽ mẽsura in opib⁹ humanis: qz illud ẽ bonuz qõ vtuosus appetit. ⁊ silr ẽt ẽ de rectitudine itellect⁹: qz illud ẽ vez q̃ vr̃ hñti rectũ intellecũ nõ aũt q̃ vr̃ cuilibet. ¶ Et p hoc pz ẽt solo ad 3^m: qz act⁹ fidei p ipm obm qõ est creditũ distinguit̃ ab actib⁹ aliox habituũ vel potẽtie iperfecte q̃ nõ põt p se in tale obz. ⁊ iõ habẽs fidẽ scit se illã hẽre. ¶ Ad 4.^m dõm: q̃ ad hoc q̃ aliqd cognosc̃at̃ ab aïa non sufficit q̃ sit sibi ꝑsens quocũq̃ mõ: sz ĩ rõne obi. Intellectui aũt nr̃o nihil ẽ ꝑm statũ vie pñs vt obm: nisi p aliq̃ similitudinẽ ipsi⁹ vel ab ipso effectu acceptã: qz p effectus deuenimus in cãs. Et iõ ipsam aïam ⁊ potentias ei⁹ ⁊ hitus ei⁹ nõ cognoscimus nisi per act⁹ q̃ cognoscunt̃ p oba. Nisi largo mõ velimus loq̃ de cognitiõe: vt Augu. logtur ꝑm qõ itelligere nihil aliud ẽ q̃z pñtialr itellectui quocũq̃ mõ adesse. ¶ Ad 5^m dõm: q̃ p hoc q̃ charitas creata vel ĩcreata est lux: ostendit̃ q̃ in se cognoscibilis sit: sed non cognoscit̃ ab intellectu nostro in se nisi p effectũ suum rõne iam dicta.

¶ Utz charitas sit ex charitate diligẽda. V.

Ad quintum sic procedit̃: vr̃ q̃ charitas nõ sit ex charitate diligenda. Quattuoz. n. tñ sunt diligẽda ex charitate: vt ĩ 3° dr̃. s. de^o: primus: aïa: coz p^o: sz charitas nullũ horꝝ ẽ. g̃ ꝛc̃. ¶ Item nulla res denoiat seipsaz: qz albedo nõ dr̃ alba: sz dilectũ denominat̃ a dilectõe. g̃ dilectio non diligit̃: nec charitas charitate amat̃. ¶ P. sic̃ se hz sensus ad sentire: ita se habet

affectus ad diligere: ſz ſensus ꝓpr̃i⁹ nō ſentit ſe ſentire. g̃ nec affect⁹ diligit ſuā dilectionē. charitas aūt ē ī affectu. g̃ charitas ex charitate ñ diligit. ¶ P. omne qō diligit aliq̄ dilectōe diligit. Si igit actus charitatis amat: opz q̄ aliquo alio actu amet: ⁊ ille eadē rōne erit diligēdus. ergo hoc mō ducit in ifinitū: qō nō est ponēduz. g̃ videt q̄ charitas nō sit ex charitate diligenda.

Contra est qō hr̃ ī lr̃a ex vbis Augu. g̃ ꝓrimū diligit ꝺ̄ns ē vt ipsaz p̄cipue dilectōez diligat: ſz ꝓrimus diligēdus ē ex charitate. g̃ ⁊ charitas. ¶ Itē ꝓrimus nō ē diligēdus ex charitate nisi īquātū hz imaginē dei: ſz exp̄ssi⁹ repr̃tat deū charitas q̄z imago nālis q̄ est ī aīa. g̃ vr̃ q̄ ipsa sit magis ex charitate diligenda.

Respondeo dōm: q̄ aligd ē diligibile dupl̄r. Ul̄ sicut rō dilectiōis. Uel sic obm. sic ēt color vr̃ vt obm: ⁊ lumē vt rō p quā color ē visibilis in actu. Sicut aūt eodē actu vr̃ color ⁊ lux: ita ēt eodē actu diligit qō amat vt obm ⁊ vt rō obi. Sciēdū ē igit q̄ charitas pōt tripl̄r sumi: vel ꝓ charitate īcreata q̄ spūs scūs est vel ꝓ charitate habituali: vel ꝓ actu charitatis. Qōlibz aūt istoz ē rō diligēdi ⁊ pōt eē obm dilectōis. sic ꝓrimū diligimus īquātū ī ipso de⁹ habitat: ⁊ habitū charitatis hz: ⁊ actū exercet: ⁊ sic diligunt vt rō diligibilis. Si aūt ꝺ̄sideremt in se: sic adhuc diligunt vt obm dilectionis. Sic aūt nō diligit charitatis habitus vel actus dilectione amicitie vel benivolētie q̄ inanimator eē nō pōt: vt pbs. 8. ethi. dic. Sed dilectione cuiusdā cōplacentie fm q̄ diligere dici mur illud qō approbamus: ⁊ qō esse volumus.

Ad primuz g̃ dōm: q̄ charitas est quodāmō medium iter deū ⁊ ꝓximum: qz ē filitudo dei: ⁊ ēt ē rō diligēdi ipm ꝓrimū. ⁊ iō ꝺ̄seq̄t ad dilectionē vtriusq̄z. ¶ Ad 2m dōz: q̄ denoīatio ꝓpe est fm habitudinē accītis ad subm. sic aūt dilectū non denoīat a dilectiōe: ſz magis sic obm. ⁊ iō rō nō p̄cedit. ¶ Ad 3m dōm: q̄ ī potētys mālib⁹ hoc ꝺ̄tingit q̄ potētia nō reflectitur sup suū actū pp hoc q̄ determiata ē fm ꝺ̄plonē ozgāi. visus. n. pticularis nō pōt cognoscere nisi illud cui⁹ ispēs spiritualr̃ ī pupilla pōt recipi. ⁊ iō visus nō pōt ꝺ̄prehēdere suū actū. Si aūt hoc ēt necessariū in oīb⁹ q̄ act⁹ cuiuslibet potētie nō cognosceret a ꝓpa potētia: ſz a superioze: tūc oporteret vel q̄ in potētys aīe iret in ifinitū: vel remaneret aligs act⁹ aīe iperceptibilis. Et iō dōm: q̄ potētie īmāles reflectunt sup sua oba: qz itellect⁹ itelligit se itelligere. ⁊ filr̃ volūtas vult se velle ⁊ diligit se diligere. Cui⁹ rō ē: qz act⁹ potentie īmālis nō excludit a rōne obi. obm. n. volūtatis ē bonū: ⁊ sub hac rōne diligit volūtas omne q̄ diligit. ⁊ iō pōt diligere actū suū īquātū ē bon⁹. ⁊ filr̃ ē ex pte itellect⁹: ⁊ pp hoc libro de cāis dr̃: q̄ cuiuscūq̄ actio redit ī essentiā agētis p quādā reflexionē: opz eētiā ei⁹ ad seipsaz redire. i. i se subsistētez esse nō superaliō delatā. i. nō dependētē a mā. ¶ Ad 4m dōm: q̄ actus dilectiōis fm q̄ tēdit ī alterꝺ̄ stat q̄ differt numero ab actu dilectōis q̄ ī alio diligit: siue diligat vt obm: siue vt rō diligēdi. Sz qz ēt aīam suā pōt aligs ex charitate diligere pōt ēt ex charitate actuz sue charitatis diligere. Et tūc distinguēdū est: qz vel dilectio fert in actū dilectōis ꝓpriū sicut ī rōnē dilectiōis tm. Et sic ꝺ̄stat q̄ eodē actu numero diligis diligēs ⁊ act⁹ ei⁹. ⁊ sic idē act⁹ diligit per actū q̄ ē ipse. Uel diligit vt obm dilectiōis. ⁊ sic est alius actus dilectionis numero q̄ diligit ⁊ quo diligit. Sicut ꝑz plani⁹ in actu itellectus. Luz. n. actus distinguant per oba: opz dicere diuersos act⁹ q̄ terminant ad obiecta diuersa. Unde sicut sunt diuersi act⁹ q̄bus itellectus itelligit equuz ⁊ hoīem: ita sunt diuersi actus in numero quo itelligit equū ⁊ quo intelligit actuz illis sub rōne actus.

Nec est īconueniēs q̄ in actibus aīe eaꝝ in ifinitū in potētia: dūmō actus nō sint infiniti in actu. Uñ etiā Auicē. cōcedit nō esse impossibile gn relones cōsequētes actuz anime multiplicentur in infinitum.

¶ Expositio ꝓme ptis textus.

Consequēs est vt ipsa predicta ⁊c.) Nocintelligit ⁊ de dilectiōe creata ⁊ increata. Qui. n. diligit aliquez vult se diligeꝝ illū: ⁊ ita actū dilectōis sue diligit ⁊ ī ipso diligit ipsa dilectio increata: sicut exēplar in exēplato: qz nihil ē bonū vel diligibile nisi fm q̄ est ī eo filitudo boni īcreati. (Magis. n. nouit dilectionez ⁊c.) Totū qō sequit de certitudie dilectionis siue de habitu creato itelligaꝝ siue de dilectōe īcreata: exponit ꝓz q̄ aliquid dr̃ certū ex se: ⁊ nō ex parte cognoscētis: ſz act⁹ dilectionis ēt ex pte cognoscētis notus est: ſz vtrū ex tali habitu p̄cedat īcertuz est. (Et quo nisi deo plen⁹ est.) Hoc iō dr̃: qz cū dono charitatis ēt ipse spiri. sanct⁹ dat fm q̄ nouo mō ībitare dr̃ creaturā p nouā filitudinē suiipsius in ea. (Qui diligit fratrē ⁊c.) lumē cōparat charitati nō quātū ad vtutē manifestatōis: qz sic magis ad dona pertinet itellect⁹. Sz quātū ad virtutē actōis. sicut. n. lumē est forma vl̄r motiua ī tota nā: eo qō est q̄litas ꝓmi alterantis: ita charitas mouet ⁊ ifozmat oīa dona inquātū ē filitudo ꝓmi doni qō est spūs scūs (Ipsaz fr̃naz dilectionē solū ⁊c.) B. n. qō dr̃. Nā fr̃na: iterponit p parenthesiz. dr̃ aūt fraterna dilectio de⁹ esse p̄dicatōe cāli p modū q̄ Diony. dicit: q̄ eē dīnū est esse oīum: qz ab eo oē esse traducit ⁊ exēplat. (Nō dicturi sumus charitatē ⁊c.) In h̄ differt charitas ab alys virtutibus fm intentionē magistri ⁊ Augu. qz alie virtutes q̄ in se aligd īperfectiōis importāt in habente: vt fides patia ⁊ hꝺ̄. ita sunt a deo: q̄ in deo nō sunt p eētiā. Charitas aūt q̄ nihil īperfectiōis hz etiā de deo essentialr̃ p̄dicat ⁊ ab eo in nobis est. Nec tñ sequit q̄ illa charitas q̄ forma mētis nr̃e est sit illa eadē numero q̄ eētialr̃ de deo dr̃. sicut ēt eē dr̃ de deo ꝓprie: nec tñ illud esse est idē numero cū nr̃o esse. (Nullū enim istoz dīdo ⁊c.) Uidet hoc esse falsum: qz sapiētia ponit excellētissimū donoz. ¶ Ad qō dōz: q̄ fm q̄ dona condiuidunt virtutibus sapiētia dignissimuz donoz dr̃. Et hāc dignitatē hz a charitate cui semp cōiungit: fm quaz dīnā veritatē saporat. Si aūt donum vl̄r sumaꝝ ꝓ omni eo qō ex dei munere possidemus: sic charitas simpl̄r potissima est que nos fini coniungit.

¶ Diuisio scōe ptis textus.

Hic queritur si spi. sanct⁹ ⁊c.) In parte ista magr̃ obycit ꝺ̄ prede termiata. Et dīdit ī ptes duas. In p⁹ obycit p rōnē. In 2ª p auctes. ibi (Supradictū ē q̄ spi. sanct⁹) ꝓria ī tres. ꝓio ponit obiectionē. Scōo rñsionē. ibi (Dis itaq̄ rñdeo) In 3ª rñsiōis cōfirmatōz. ibi (Ut āt certi⁹.) Obo āt ē duplex: vt ꝑz ī lr̃a. ⁊ filr̃ solo (Supradictū ē) Dic obycit p auctes. ⁊ dīdit ī tres ptes: fm tria q̄ ꝺ̄ magr̃z ex auctib⁹ eliciunt. ꝓmū est q̄ alia ē dilectio q̄ nos diligim⁹ deū ⁊ de⁹ diligit nos. dilectio aūt q̄ de⁹ diligit nos ē spūs scūs. g̃ dilectio q̄ nos diligim⁹ deū ē aliud q̄z spi. sanct⁹. Scōm ē q̄ dr̃ charitas eē ex deo sic ⁊ fides: sed fides ē ex deo: ita q̄ nō ē de⁹. g̃ ⁊ charitas. ⁊ B ponit ibi (Si aliud est īquiūt) Tertiū ē qō charitas dr̃ affectio vel mot⁹ mētis: ſz spi. sanct⁹ nō ē hꝺ̄. g̃ ⁊c. ⁊ B pōit ibi. (Alias quoq̄z) Quelz baꝝ ptiū dīdit in obiectōez ⁊ solonem. ¶ Qō. II.

Ad intelligentiā h⁹ ptis q̄nq̄ q̄runtur. ꝓmo vtruz charitas augeaꝝ. Secūdo de mō augmenti.

Tertio vtrum quolibet actu augeatur. Quarto vtruz sit aliquis terminus augmenti. Quinto vtz diminuatur.

¶ Utz charitas augeaf. I.

AD primuz sic pceditf: vr q charitas nō augeaf. Nihil augef nisi q̄tū: sz nullū simplex ē q̄tū: q3 oē q̄tū ē divisibile. charitas aūt ē simplex habit⁹: z ita nō ē q̄tū p se: nec silr p accīs cuz ei⁹ subm. s. aīa sit etiā indivisibile. g̃ nō augef. ¶ Si di. q quanta est: nō q̄titate molis: sz vtutis. ¶ Cōtra q̄titas vtut⁹ dicitf sz oba i q̄ vtus pōt: sz in oīa oba charitatis pōt q̄lz charitas q̄tūcūq; pua. g̃ nō augef sz q̄titatē vtutis. ¶ Itē cū augmētū sit spēs mot⁹ qcqd augef movef: z qō eēntialr augef eēntialr movef: sz qō movef ē corp⁹: vt pbat phs. z qō nāliter movef corrūpit: cuz igit charitas nō corrūpaf: q3 charitas nunq̄ excidit. i. Cor. 13. nec sit corp⁹ mobile: vr q nō eēntialr augeaf. ¶ Itez cui⁹ cā semp se hz eodez mō illud: neq; augef: neq; minuit: nec aliquo modo variaf: sz cā imediata charitatis de⁹ ē g semp eodem mō se hz. g̃ charitas nō variaf p augmētū. ¶ P. ostat q augmētuz q̄litatis nō pōt reduci ad aliq̄ spēm mot⁹ nisi ad alteratiōez. Sz alteratio: vt pbat phs i. 7. phy. nō est nisi circa partē aīe sensitiuā z circa oba ei⁹: cū g̃ charitas q̄litas sit z sit in pte intellectiua: aliqñ eēt in angelis q sensitiua carēt: vr q nō augeaf.

Contra. Augu. dicit charitas cū fuerit nata nutrif: cum fuerit roborata perficif: omne aūt in quo pgressus fm diuersos gradus attēditur augef. g̃ ꝛc. ¶ P. p actū deuenimus i cognitōez hītus: sz ꝓtigit actū charitatis intēsiorē fieri. g̃ etiā z charitas augeri pōt.

Respondeo dōz: q gdā posuerūt charitatē eēntialiter nō augeri: z boz fuit q̄drupler opīo. Quidā. n. dixerūt: vt magr i lra: q charitas sz se nō augef: sz dr augeri i nobis iquātum nos i charitate pficimus: z hoc q3ponit charitatē eē spūs scūz in quē variatio nō cadit. Sz hoc nō pōt stare. Q3 nō ē itelligibile q nos i charitate q̄ spiri. sanct⁹ ē pficiamus nisi aliqd fiat in nobis qō pus nō fuit. z hoc nō pōt eē tm̄ act⁹: cū oīs act⁹ sit ex vtute aliq̄: z act⁹ pfect⁹ q̄li spiri. sancto vnimur: est a vtute pfecta p hītū. Alij dixerūt q charitas essentialr nō augef: sz dicit augeri iquātū magis firmaf i subo fm ipsaz radicatōez. Sz ex hoc ēt sequit ipaz augeri eēntialr. Nulla. n. forma pōt itelligi magis firmari in subo nisi p hoc q hz maiorē victoziā sup subm suū. augmētū aūt victozie redūdat i augmētū vtutis. z p ꝓns i augmētū eēntie: q3 vtus si nō ē ipsa eēntia: oz q sit ab eēntia z cōmensuref sibi sic effect⁹ cāe ꝓxime. Alij dixerunt q charitas eēntialr nō augef: sz adueniēte maiori charitate minor charitas q̄ erat destruit. Hoc etiā nō pōt stare: q3 nulla forma destruit nisi vel ex ꝓrio agēte vel p accīs ex corruptōe subi: cuz igit subm charitatis maneat z charitas adueniēs charitati iuēte nō ꝓrief: nō pōt esse q destruatur nec p se nec p accīs. sic ignis puus a magno igne pp ꝓsumptōez māe. Alij dixerunt q charitas nō augef nisi q̄tū ad feruorē. Sz hoc ēt non pōt stare: q3 feruor charitatis dupler accipitur. ꝓpe z meta^ce. Meta^ce fm q dicimus charitatē esse calorē z itensionem actus charitatis meta^ce dicimus feruorē fm q Dionysi. ponit feruidū in amore angelorz. Sic aūt feruor accept⁹ est p se ꝓns eēntia charitatis. vñ nō pōt in tali feruore fieri augmētū nisi ipsa charitas eēntialr augeaf: cū sil' varief res z oīa q̄ p se ꝓsequunf ipsam. Alio mō dr feruor ꝓput ē in pte sensitiua: cū. n. vires iferiores sequanf motū superiorz si sit itēsio. sicut videmus q ad appbēsionē mulieris dilecte totum corp⁹ exardescit z movef: ita ēt qñ affect⁹ superior movef in deū ꝓsequf q̄dā impressio ēt i virtutib⁹ sensitiuis fm quā icitanf ad obediēdū dīno amori. Intēsio autem ist⁹ feruoris nō sufficit ad augmētū charitatis: q3 secundū augmētū ist⁹ feruoris nō attēdit q̄titas meriti: cum cōsistat i dispōne corpis. Uñ magis feruētes nō semper magis merenf. Sz ille q dr crescere in charitate crescit ēt i merito si sit in statu merendi. Et iō dōm q charitas eēntialr augef. Sciendū tm̄ est q augeri nihil aliud est q̄ sumere maiorē q̄titatē. vñ hz q̄ aliqd se hz ad q̄titatē ita se hz ad augmētū. Quātitas aūt dr duplr: q̄dam virtualis q̄dā dimēsiua. Uirtualis q̄titas nō est ex genere suo quātitas: q3 nō dīcit diuisione eēntie sue: sed magnitudo ci⁹ attēdit ad aliqd dīsibile ex⁹ vel multiplicabile: qō est obm vel act⁹ vtutis. Sz ex gñe suo ē vel forma accidētalis in gñe q̄litatis vel forma subalis: q̄ tm̄ nō ē maior vel minor. Et iō augmētū fm q̄titatē vtutis nō pertinet ad spēm mot⁹ q̄ augmētū dr: sz magis ad alteratōez z hoc mō augef charitas z alie q̄litates. Quātitas aūt dimēsiua ē quozūdaz p accīs. sicut albedis q̄ dr quāta fm q̄titatē superficiei: vt i pdicamētis dr. Uñ nō augef nisi p accīs. Sz p se iuenit i corporib⁹ q̄ p se augenf. Hoc aūt contigit dupler. Q3 aliqñ illud qō sumit maiorē q̄titatez movef de q̄titate minori i maiorē. Aliqñ aūt ē sine motu ipsi⁹ qō augeri dr. vñ nō q̄libz ps augef. sicut q̄libz ps moti p se movef. Et hoc ꝓtingit qñ efficit maior q̄titas p additionē q̄titatis. sicut quādo addit lignū ligno vel linea linee. vñ hoc est augmētū: sz nō mot⁹ augmēti. Qō aūt moueaf aliqd ad maiorē q̄titatē cōtingit dupler: vel ita q q̄titas sit p se termin⁹ motus: vel q cōsequaf terminuz. Qñ p se quātitas est termin⁹ motus op3 q sit ibi additio ad totū z q ad quālibet ptē vt totū augeaf z q̄libet pars ei⁹. sicut est i ali z i plāta. z tūc ꝓpe ē mot⁹ augmēti. Uñ mot⁹ augmēti nō ē nisi i hītib⁹ nutritiuā. Consequit aūt terminū mot⁹ qñ ēad formā aliq̄ quā ꝓsequitur aliq̄ q̄titas. Cuilibet. n. forme debet quātitas determiata: z q3 mot⁹ nō specificaf nisi ab eo qō est per se terminus motus. Jō talis motus nō dr per se mot⁹ augmēti. Sed vel generatio si sit forma subalis. sicut quādo ex aere fit ignis: vel alteratio: quādo est forma accidētalis. sicut in rarefactione aeris patet.

Ad primuz g̃ dōm: q charitas q̄uis nō habeat q̄titatē dimēsiuā: neq; p se: neq; per accīs: q3 subm ēt ei⁹ nō est q̄tū: tm̄ in ea q̄titas vtutis ē. rōne cui⁹ augeri dr. sic z albedo z calor. ¶ Ad 2^m dōm: q q̄titas vtutis attēdit dupler: vel q̄tū ad numerū obozz: z hoc est p modū quātitatis discrete: vel quātū ad itensionē act⁹ sup idē obm: z hoc ē sic q̄titas ꝓtinua: z ita excrescit vtus charitatis. ¶ Ad 3^m dōm: q charitas nō dr augeri q̄si subm augmēti: cū sit accīs: sz q3 fm ipsaz attēditur augmētuz. sic ēt quātitas augeri dr z albedo variari q̄ aliqd p albedinē variat. Nec oz q si eēntialr augef q destruaf. Dicit. n. aliqd fm eēntiā suā moveri dupler. Uel q3 eēntia ē p se termin⁹ mot⁹. z sic moveri p eēntiā est eēntiā amittere z corrūpi. Uel q3 est fm aliqd cōiunctū eēntie: qō ē p se termin⁹ motus. sicut dr aliqd moueri eēntialr dū fm locū movef: q3 sz suā eēntiā in loco ē. Et sic eēntiale augmētū dr qō est fm quātitatē eēntiaz ꝓntem manēte vna z eadē eēntia sub diuersa quātitate. siue quātitas sit ipa essentia rei. sicut quātitas virtutis ē idē cū ipsa virtute: z tm̄ movef per se loquēdo fm quātitatē fm maiorē z minorē pfectionē virtutis: nec tūc per se fm eēntiaz movef: q3 esse suū retinet. siue sit aliud ab essentia. sicut pz in augmēto cōporali. Nec op3 q omne qō movef, sit corpus nisi accipiaf de motu nāli q̄lis non est motus aīe. ¶ Ad 4^m dōm: q quānis causa efficiens

charitatis fit in se imobilis: tñ fm ordinē sapiētie siue potest alicui maiorē charitatē pbere p bñplacito siue volūtatis. ⁊ fm q aligs diuersimode se ad charitatē pparat: q ēt se hz aliquo mō ad charitatē vt cā mālis recipiens. ad cui⁹ diuersitatē etiaz segt variatio i effectu. ¶ Ad 5m dōm: q cū alteratio passiua ⁊cludat i ⁊tellectu suo passionē. sic duplex ē passio: ita ⁊ duplex ē alteratio. Dr. n. cōiter passio vno⁹ oīs receptio fm etiā q ⁊telligere pati dr. Et sic ēt alteratio fm istā passionē ꝯsistit in q̄libet variatiōe circa receptōez alicui⁹ q̄litatis. Et hoc mō pōt eē alteratio ēt i substātijs pure ⁊tellectualibus. Et sic alteratio pōt esse in charitate. Alio mō dr. ꝑpe passio qñ abycitur aligd a suba: ⁊ hoc ē ex actōe ōry trāsmutātis. Et fm istā passionē alteratio dicta nō ē nisi circa sensibilia ⁊ circa sensibilē ꝓtē aīe p se: ⁊ circa ⁊tellectū p accīs quātuz ad illas qualitates q̄ in parte ⁊tellectiua ex sensibus oriunt sicut sunt oēs hītus acqsiti: quoz nō ē charitas.

¶ Utz charitas augeat p additionez. II.

Ad secundum sic ꝓcedit: vr. q charitas augeat p additionē. phs. n. dicit pmo de gñatiōe. augmētū est perfīti charitati additamētū. Si igit charitas auget opz q perfīto charitati alia charitas addat. ¶ Jtē nihil pōt augere charitatē nisi deus q dedit: sed deus nō agit aligd in aīa de nouo nisi per nouum īfluxū: nō pōt aūt ⁊telligi nouus flux⁹ nisi aligd de nouo īfundat. q̄ vr. q charitas augeat p hoc q alia charitas de nouo īfusa psīti addat. ¶ Jtē si nō auget p additionē noue charitatis a deo non vr. posse augeri nisi p recessuz a ōrio charitatis. Sz ꝯ augmētū charitatis pōt esse in illis in q⁹ nihil ē de ōrio charitatis. sicut in angelo ⁊ hoīe in statu īnocētie. q̄ vr. q isto mō charitas nō augeat: sed p̄dicto mō. ¶ P. videt fm hoc q deus nō est causa augmēti charitatis: sed hō q se a contrario charitatis refrenat sicut a ꝯcupiscētia: ⁊ hoc est ꝯueniēs. q̄ videt q nō augeat nisi per additionem.

Contra. simplex simplici adduz nihil maius efficit: vt pbat phus: sz charitas ē qd simplex. q̄ p additiōez charitatis ad charitatē nō efficitur maior charitas. ¶ P. fm Diony. 5. cap. de di. no. tñ distat ⁊ter ipsas dei pticipationes ⁊ participātes: q pticipatio q̄to simplicior est tāto nobilior: pticipās vo quāto maiorem hz cōpositionē donoz participatoz tāto nobilius est. sicut eē est nobilius q̄z viuere: ⁊ viuere q̄z ⁊telligere. si vnū sine altero ⁊telligat. Omnibus. n. cē peligeret: sed qō hz plura ex his melius est. Sed charitas est q̄dā pticipatio dīne bonitatis. q̄ q̄to cōpositior est p additionē charitatis ad charitatē min⁹ valebit. igit si charitas auget per additionē: quāto magis auget minus erit eligenda. hoc aūt est ridiculū. q̄ nō augetur per additionez.

Respondeo dōm: q eoz q ponūt charitatē eēntialr augeri dicta reuertunt i duas opiones: quaz vna est q auget p additionem charitatis ad charitatē. Alia est q auget p ītensionez fm accessum ad terminū: ⁊ in hoc reuertit q q̄dā dicūt charitatē augeri p multiplicatiōez sui in aīa. sicut lux i aere. lux. n. nō auget nisi p ītensionē sicut alie q̄litates. ¶ Prima aūt positionē nō possuz ⁊telligere: q in omni additōe opz ⁊telligere duo diuersa: quoz vnū alteri addit. Si aūt ⁊telligant due charitates: aut ⁊telligent diuerse fm spēm aut fm numez. Cōstat q nō fm spēm cū oēs charitates sint in eadē spē virtutis. Diuersitas aūt fm numez ē ex diuersitate māe sicut b albedo differt ab illa nūero: q ē in diuerso subo. vñ non pōt q̄litas addi q̄lutati nisi p hoc q subz subo addit. Charitas aūt que pōt addi nūq̄ fuit in alio subo anteq̄z in isto. ⁊ fm hoc qō est in isto nō differt numero ab alia charitate in eodē exīte vt ꝓbatū ē. vñ nullo mō est ⁊telligere ibi additionē. Sz ista positio ꝓuenit ex falsa imaginatiōe: q augmētū charitatis imaginati sunt ad modū augmēti corpozalis in quo fit additio q̄ntitatis ad quātitatē. Et iō dico q q̄ charitas augetur nihil ibi addit. sicut phus ēt dicit in. 4. phy. q aligd efficit magis albū vel magis calidū: nō p additionez alicuius albedis vel calozis: sz q: illa q̄litas q̄ pus erat intēdit fm ꝓpingtatē ad terminū. Hec aūt ītēsio cōtingit diuersimode i q̄litatib⁹ simplicib⁹ ⁊ cōpositis pmis ⁊ secundis. Qualitates. n. cōposite vel secūde ītenduntr fm ītensionē q̄litatū pmaz: sicut sapoz ⁊ sanitas ⁊ alia hꝫ fz ītensionez calozis ⁊ frigozis humozis ⁊ siccitatis. Qualitates aūt pme ⁊ simplices ītenduntr ex cāis suis. s. ex agēte ⁊ recipiēte. Agēs. n. intēdit reducere patiēs de potētia in actū sue similitudis quātūcūq; pōt. sicut aūt nō calm est potētia calozis: ita minus calidū est potētia respectu magis calidi. Uñ sicut p potētiā calidi efficit de nō calido calm: nō q ponat ibi aligs caloz: sz q caloz q est i potētia educit in actū: ita ēt efficit magis calz p actionē calidi inquātū educit caloz q inerat vt actus imperfectus in maiorē pfectionē ⁊ maiorē assimilationem agētis. ⁊ hoc ꝓtingit fz q potētia subiecta actui: q̄ qdē quātū in se est ad multa se hz: magis ac magis termiatur sub actu illo. Uel q: auget vtus agētis sicut ex ꝓiunctōe plūm luminariū ītendit illuminatio. Uel ex parte ipsi⁹ māe fm q magis efficit susceptibilioz illi⁹ actus. sicut aer quanto plus attenuat fit susceptibilioz lumīs. Intēsio aūt charitatis nō ꝓtingit ex hoc q virtus agētis fortificet: sz tñ ex hoc q nā recipiēs: q̄ quātū in se est dispōnē quādaz hz: fm q est in potentia ad plura: magis ac magis ꝑparat ad susceptionē gre fm q ex dicta multitudine. s. ꝓfusione potentialitatis in vnū colligit p opationes q⁹ ad charitatem susciendū ꝑparat: vt pus dcm est. Et iō Dio. pfectū sanctitatis semp designat p hoc qō est exsparsa vita i vnicā ꝓsurgere. Et sic pz q augmētū charitatis simile ē augmēto q̄litatū nālium: sz ozigo ei⁹ differat ab ozigine illaruz. Cuius rō ē: q: q̄litates nāles educunt de potentia materie: quaz inchoatiōes quasdā māe de⁹ ope creatōis īdidit. ⁊ iō gñ i actū ꝓcedūt ē exit⁹ de impfecto ad pfectuz. Dona aūt gratuita nō educunt q̄si de potētia nāe: q: nihil ē in potētia nāli qō p agēs nāle educi nō possit. Et iō ozigo gre ē p nouā īfusionē: sz augmētū eius ē per hoc q de ⁊perfecto ad pfectū actus īfusus educitur.

Ad primum igit dōm: q ꝓpō phi ⁊telligit de augmēto corpali qō fit semp p additōez q̄ntitatis: q: in hac mā ab ipso ꝓponit. ¶ Ad 2m dōm: q deus vna ⁊ eadez opatione agit in oīa q̄ sunt: quāuis forte illa opatio differat solū fm rōnē: fm q exit a rōne diuersoz attributoz vel diuersaz ideaz. Uñ dico q vna ⁊ eadē opatione īfundit gra ⁊ auget: nec ē diuersitas nisi ex parte recipiētis: qō ex illa operatione plus minusue recipit: fm q ad eā diuersimode ꝑparat. sicut eadē irradiatione solis efficit aer clarus ⁊ magis clarus depulsis nebulosis vapozib⁹ q receptionē luminis impediebant. vñ ñ oz q sit ibi alia ⁊ alia charitas. ¶ P. ēt si eēnt due opationes nō oporteret q terminarent ad duo diuersa fm suba: sz ꝓmo terminaret ad eē charitatis imperfecte. scōo ad eādē charitatē fm pfectionē fz q aligd educit de imperfecto ad perfectū. ¶ Ad 3m dōm: q nō est ō rōne intēsionis alicui⁹ q̄litatis q sit per remotionem a cōtrario: sed hoc accidit q̄litati fm q est in subo pticipāte cōtrariū. Sz hoc est de necessitate ītēsionis q q̄litas educat de impfecto ad pfectū sicut pz de digfano i quo

nihil est cōtrariū luci: q̄ pōt lumē itendi fm cremētum vtutis illuminātis. Nec aūt impfectio est ex potētialitate ipsi⁹ nāe q̄ subycit pfectioni z actui. Cū.n. omnis potētia receptiua ad multa se hēat fm istā multitudinē ipsi⁹ dissimile est p̄n⁹ agēti q̄ō est terminatū ad actū vnū z secundū q̄ ista cōfusio potētialitatis magis subycit actui pfectioz pficit actus: z ip̄m pfectū magis efficit vnum z magis assimilatū p̄n⁹ agēti. Nec aūt ꝯfusio potentialitatis ē in q̄libet nā creata fm q̄ nōdū ē pfecta p actū. Uñ ēt p istū modū ponit Diony. cap. 3. ce. hier. purgationē in angelis. s. fm q̄ remouent a ꝯfusiōe dissilitudis. ¶ Ad 4m dōm: q̄ eodē mō sumus cā augmēti gre. sic z cā ipsi⁹ gre. s. p modū dispōnis trī. Sz efficientia vtrobiq̄ est ex pte ipsi⁹ dei. sicut pz ex his que supra dicta sunt.

¶ Utrum charitas augeat quolibz actu. III.

Ad tertiuz sic ꝓcedit: vr̄ q̄ charitas quolibet actu augeat. vbi enī eadē cā ē z idē effect⁹. Sz oēs act⁹ charitatis sunt eiusdē spēi: quātū ad esse mozale. sicut oēs actus fortitudinis. g̃ cuz aligs act⁹ charitatis charitatez augeat: videt ēt q̄ glibet actus. ¶ Itē qō facere pōt mai⁹: pōt ēt facere min⁹: sed quolibet actu charitatis meret qs vitam eternā. g̃ z pōt mereri augmētū charitatis. ¶ P. glibet act⁹ charitatis est lōge potētioz quātum ad eē g̃re q̄s act⁹ g̃ sunt ex nālibus trī: sed per actus g̃ sunt trī ex naturalib⁹ homo p̄parat per modū dispositiōis ad recipiendū g̃ram. ergo multo magis per quēlibet actū charitatis disponitur ad charitatis augmentum.

Contra, ex eisdē p̄ncipys ex qb⁹ aligd nascit z augmētat: sz vn⁹ act⁹ nō sufficit ad dispōnē vt charitas infundat. g̃ nec ad ℔ vt augeat. Probatio medie maiozē cālitatē hz act⁹ noster ad virtutez acqsitā q̄s ad charitatē ifusaz: sed vn⁹ act⁹ nō sufficit ad generationē virtutis acqsite: qn ītno ex frequēti bene agere fit hō bon⁹ fm phm. g̃ multo min⁹ vn⁹ actus sufficit dispōnere ad charitatē. ¶ Itē fm augmētū charitatis augeat etiā p̄miū subale: sed nō quolibet actu charitatis augeat p̄miū subale. Dicit.n. cōiter q̄ plurib⁹ opibus in charitate factis nō plus meret quis quātū ad augmētū p̄my subalis q̄s vno actu ex equali charitate facto. g̃ nō quolibet actu charitatis charitas augetur.

Respondeo dōm: q̄ nō eodē mō se hz actus informatus charitate ad augmētum charitatis z actus p̄cedēs charitatē ad hīdaz charitatem. Actus.n. q̄ ē ex charitate ordinat ad augmētū charitatis z p modū dispōnis z p modū meriti: sed act⁹ p̄cedēs charitatē ordinat ad ꝯsdum charitatē solū p modū dispōnis: vt supra dcīm est: z nō p modū meriti: q̄a añ charitatē nullū pōt eē meritū. Neuter aūt actus ordinatur ad hīdā vel augmētādā charitatē p modū alicuius efficiētie. sicut actus nostri ad habendū hītus acqsitos. Sciēdū est igit q̄ actus q̄ ꝓcedit charitatē q̄ntq̄ vn⁹ solus disponit vltima dispōne vt ifundat charitas fm immobilitatē dīne bonitatis p quaz vnicuiq̄ largit fm q̄ ꝑparatū est ad recipiēdū. Quādoq̄ aūt vnus actus non disponit nisi dispōne remota. z sequēs act⁹ magis disponit: z sic deīceps: fm q̄ ex multis bonis actibus puenit ad vltimā dispōnē iquātū act⁹ sequēs semp agit ī vtute oīum p̄cedētiū: vt pz ī guttis cauātibus lapidē: q̄ō nō glibet aufert aligd de lapide: sz oēs precedētes disponūt: z vna vltima agēs in vtute oīum p̄cedētiū inquātū. s. iuenit mām dispositā p p̄cedētes ꝯplet cauationē. Hoc aūt iō ꝓtingit: q̄a hō est dñs sui act⁹. Uñ pōt agere fm totaz vtutē nāe sue vel fm partez: q̄ō nō ꝓtingit in illis q̄ agūt ex necessitate nāe. semp.n. agūt tota virtute sua. Quādo ergo ita ē q̄ hō nō habēs charitatē ex tota vtute bonitatis nālis sibi īdite mouet ad charitatez. tūc vnus actus disponit eū vltima dispōne: vt charitas sibi det. Uñ vo nō fm totā vtutē: sz fm aligd eius ꝑparat ad charitatē. tūc actus nō est sicut dispō vltima: sed remota: z p plēs actus poterit puenire ad dispōnē vltimaz. Silr dico ex parte alia q̄ q̄n act⁹ charitatis ꝓcedit ex tota vtute habētis: z quātū ad vtutē nāe z quātū ad vtutez hītus infusi. tūc vnus actus disponit z meret augmētū charitatis vt statim fiat. Uñ aūt nō fm totā vtutē ꝓcedit actus ille tūc est vt dispō remota: z poterit tunc p plures actus puenire ad augmētum charitatis: non trī de necessitate: q̄a homo quantūcūq̄ sit dispositus pōt nō agere fm rōnem dispositionis illius: qō nō ꝓtingit in dispositionib⁹ nō volūtarys ratione iam dicta.

Ad primuz igit dōm: q̄ nō eodē mō se hz quilibet actus charitatis: eo q̄ vnus pōt esse magis itēsus: z etiā vnus pōt esse dispōnēs in vtute pluriū p̄cedētiū: vt dcīm est. z iō nō sequit idez effectus. ¶ Ad 2m dōm: q̄ p̄miū subale vite eterne ordinat sic finis ad act⁹ charitatis: z cōmēsurat adiuicē nō fm egperantiā: sed fm ꝓportionez. Uñ actui charitatis debetur p̄miuz subale z actui maioris charitatis maius p̄mium. Uñ q̄libet actus charitatis iquātū est iformat⁹ tali habitu ordinat ad p̄miū subale: nō trī ad augmētū p̄my. sicut nec ad augmētū charitatis fm q̄ charitas remanet p̄mū p̄n⁹ merēdi: sz solū fm q̄ augmentū charitatis pti tinet ad pfectionē p̄my. ¶ Ad 3m iaz pz rīsio p id qō dictū est: q̄a act⁹ charitatis excedit actū p̄cedētē charitatē in hoc q̄ hz vtutē merēdi: z ita accedit plus ad cālitatez charitatis q̄s act⁹ p̄cedens charitatē. ¶ Ad 4m dōm: q̄ ad hoc q̄ aliqua pfectio ītroducat duo regrunt. Unum ex parte ītroducētis vt sua opatio cōmēsuret fm equalitatē pfectioni ītroducēde. Nō.n. ex parua calefactione iducit caloz ignis: sed ex tali calefactiōe q̄ hz equalē virtutez ad min⁹ ex suo p̄ncipio caloz ignis. Aliud ex parte recipiētis vt dispō sua ꝓportionet eodē mō pfectiōi iducende. Cōtingit aūt q̄nq̄ sicut in opib⁹ aie q̄ aligd disponit z pfectionē recipit a seipso vt ī scia z vtute pz. Unde ad pfectā dispōnē sufficit q̄ aīa operet fm virtutē ꝓportionatā illi perfectioni q̄ īducēda est: z q̄a tota capacitas aie vix sufficit ad receptionē tāte perfectionis quāta est charitas nisi deus ō sua liberalitate suppleret. Ideo ad hoc q̄ sit in aīa vltima dispositio ad charitatez requirit actus q̄ sit fm totā virtutē suam: z iste sufficit quantū in nobis est. Sz minoz nō sufficit ad talem dispositionem. Ulterius in illis pfectionibus in quib⁹ per actū aie non trī est dispō: sed ēt ipsa pfectio exigit q̄ actus ipsius anime sit ꝓportionatus z equalis in vtute ipsi pfectioni introducēde. Omnis aūt hītus de rōne sua hz q̄ sit difficile mobilis. i. hz firmitatē quādā. Uñ q̄n vna actio aie hz firmitatē inducit hītuz. sicut pz q̄ vna demōstratio ꝓpter sui certitudinē z firmitatē facit hītum scientie. Q̄n aūt vnus actus nō hz firmitatē nō sufficit vnus: sed opz q̄ sint plures. Uñ ex vno argumēto dyaletico non geneat opinio: sed ex plurib⁹ cōgregatis. Ita ēt q̄a actus voluntatis humane nō hz firmitatē cū volūtas indeterminate se habeat ad multa. habitus virtutū politicarū qui acgrunt p actus volūtatis nō pñt acqri trī p vnū actuz: sed opz q̄ multi cōueniāt. Habitus aūt charitatis nō hz firmitatē p actū aie: sz a causa sua q̄ de⁹ est. z iō vn⁹ actus volūtatis pōt sufficere ad hoc q̄ charitas infundat. z simil⁹ ad hoc q̄ augeat. ¶ Ad 5m dōm: q̄ q̄n est talis act⁹ charitatis qualis regrit ad augmētū charitatis. tūc etiā

augetur ꝑmiũ subst̃iale qđ debeť charitati maiori ꝓse quẽti actũ nõ charitati q̃ est radix actus. Nõ aũt omnes sunt tales: vt dcñ est. ꝛ iõ ad multitudinẽ actuũ nõ seq̃ť de necessitate augmentum ꝓmiy substãtialis.

¶ Utrum augmentũ charitatis habeat aliquẽ terminum. IIII.

Ad quartuz sic ꝓcedit: vr̃ q augmẽtuz charitatis hẽat aliquẽ terminũ. pfectio. n. nõ excedit capacitatem pfectibilis: sed capacitas aie finita est. g̃ nõ põt recipe nisi pfectionẽ finitã: sz ois motꝰ q est ad finitũ finitus est. g̃ augmẽtũ charitatis qđ est ad pfectõez aie est finitũ. ¶ ꝑ. nihil ordinate mouet ad id qđ cõseq nõ põt ꝑm phm. sicut q nõ põt eẽ in egypto nõ mouetur ordinate ad eũdũ illuc: sz in ifinitũ distãs nullus põt cõseq: cũ nullus motꝰ possit eẽ ꝑm distãtiã ifinitã. g̃ nullus motꝰ est ifinitus: sz augmẽtũ charitatis est qdã motꝰ. g̃ venit ad aliquẽ terminũ. ¶ ꝑ. sicut ifra dicit magister gr̃a xꝑi nihil põt ẽt deus maius facere: sz si augmentum charitatis ꝛ gr̃e eẽt in ifinitũ q̃libz charitate posset esse aliq̃ maior. g̃ nõ est ifinitũ. Et similr̃ põt dici de btã virgine de q̃ dicit Ansel. q ea puritate nitiť qua maior sub deo negt intelligi. Et similr̃ ẽt de beatis: quoꝝ charitas augeri nõ põt. ꝓper q̃ oĩa videť q augmentũ charitatis veniet ad terminũ aliquẽ q augeri nõ põt.

Contra. augmẽtũ charitatis est ꝑm maiorẽ assimilationẽ ad deũ: sz quãtũcũq; aliquis accedat ad dei similitudinẽ semper in ifinitũ distat ab eo. g̃ semꝑ magis põt accedere: ꝛ ita vr̃ q augmentũ charitatis sit in infinitũ. ¶ ꝑ. qñ charitatis actus ꝓcedit a maiori charitate maioris est vtutis in merẽdo: sz actus charitatis imperfecte mereť augmẽtũ charitatis. g̃ multo magis merebiť quãdo charitas magis perficietur: ꝛ ita augmẽtum charitatis nunquã stabit.

Respondeo dõm: q de termino augmẽti charitatis dupl̃r possumus log. Aut q̃tũ ad id qđ est. Aut quãtũ ad id qđ põt eẽ. Sicut ẽt dicimꝰ q summũ malũ nõ est quo nõ possit eẽ aliqd peiꝰ. tñ aliqd est summe malũ quo nihil est peius. Similiter dico q augmẽtũ charitatis ꝓuenit ad aliquẽ terminuz vltra quẽ charitas nõ augeť in quolibet boñe: nõ tñ ꝓuenit ad aliquẽ terminũ vltra quẽ nõ possit augeri. Cuius rõ est ex ꝑte eiꝰ qđ moueť ꝼz B augmẽtũ: ꝛ ex ꝑte eiꝰ ad qđ mouet. Id aũt ad qđ moueť aĩa in augmẽto charitatis est similitudo dĩne charitatis: cui assimilať: ad quã cũ infinita sit in ifinitũ põt accedi plus ꝛ plus ꝛ nunq̃z adequabiť ꝑfecte. Ex parte aũt eius qđ moueť est q ipa anima quãtũ plus recipit ỏ bonitate dĩna ꝛ lumine gr̃e ipsius: tãto capacior efficiť ad recipiendũ. ꝛ iõ quãto plus recipit tãto plus põt recipe. Cuius rõ est: qz potentie mãles sunt terminate ꝛ finite ꝑm exigẽtiã mãe. ꝛ iõ nõ pñt recipere nisi ꝑm ꝓportõez mãe. potentie aũt ĩmãles nõ limitanť ex mã: sed magis ꝑm quãtitatẽ bonitatis dĩne i eis ꝓcepte. Uñ quãto plus addiť de bonitate tanto magis est de potẽtia ad capacitatẽ. sicut ꝑz de exẽplo phi ỏ sensu ꝛ ĩtellectu. 3. de aĩa. Dicit. n. q sensus a fortib⁹ sensibilib⁹ corrũpunť ꝛ nõ augeť eoꝝ capacitas: qz sunt potẽtie mãles: sz ĩtellectus quãto magis ĩtelligit difficilia tanto ẽt plus põt: ita ẽt quãto nã spũalis plus recipit de charitate plus põt recipe. Quidã aũt cõparãtes capacitatem sube spũalis capacitati sube mãlis dixerũt q est terminus in augmẽto charitatis ꝑm capacitatẽ nãe. s. q tñ recipit de charitate q impleať capacitas ꝓma que erat ex nã: nec põt plus recipe. Et ponũt exẽplũ de aere qui hz terminũ subtilitatis sue quẽ non excedit, vñ põt in eo intẽdi lumẽ ꝑm q magis ꝛ magis depurať a vaporibus pmixtis: sz quãdo ꝓuenieť ad puritatẽ nãe sue non põt ampliꝰ purificari nec illumĩari ab eodẽ illuminãte. Sz nõ ẽ silẽ ỏ capacitate sube mãlis ꝛ spũs: vt dcñ ẽ.

Ad primuz igiť dõm: q quãuis capacitas aie sit finita ĩ actu: tñ põt plus ꝛ plus ĩfinitũ elõgari ꝑm q plus ꝛ plus recipit. Nũquã tñ erit ĩfinita nec recipiet pfectionẽ ifinitã. sicut ẽt ꝓz in additione numeri q in ifinitũ est ipossibilis: nũquã tñ est aligs numerus ifinitus in actu: qz potẽtia additionis numeroꝝ: vt dicit Cõmen. in. 3. phy. nõ est vna: sz semꝑ ex noua addit̃oe efficiť alia potẽtia ĩ numero ꝑm q efficiť noua species numeri. Uñ q̃libz potẽtia põt exire ĩ actũ: nõ tñ põt esse vt oẽs exeãt in actũ: qz in quolibz actu addiť ẽt potẽtia. Et ita est ẽt hoc de capacitate aie. ¶ Ad zᵐ dõm: q qõlibet augmẽtũ charitatis termiatũ est: ꝛ est ad terminũ quẽ ꝓseq põt hỏ: sed tñ ille terminꝰ cũ nõ sit actus purus est pmixtꝰ potẽtie. vñ adhuc põt eẽ aliud augmẽtũ numero: ꝛ ita in ifinituz augmẽtũ succedere augmẽto. ꝛ hoc modo ĩtelligiť augmẽtum charitatis interminatũ. ¶ Ad 3ᵐ dõm: q gr̃a xꝑi quãuis ꝑm eẽntiã eẽt finita: tñ ꝑm qđ fuit ifinita. iquãtũ. s. erat dispõ ꝛgruitatis ad vnionem: ꝛ inquãtũ ꝛcurrebat in opationẽ xꝑi q erat virtutis ifinite ex hoc q erat ꝓsona dĩna: ꝛ alys modis: vt diceť in 3ª. Et ex hoc hẽbat q non poterat augeri. ¶ Ad illud qđ obyciť de btã vgine dõm est q differt puritatis augmẽtũ ꝛ charitatis. Augmẽtum. n. puritatis est ꝑm recessum a ꝛrio: ꝛ qz in btã virgine fuit depuratio ab omni pctõ. iõ peruenit ad summũ puritatis. sub deo tñ in quo nõ est aliqua potẽtia deficiẽdi que est in qualibz creatura quãtũ in se est. Charitatis aũt augmẽtũ est p accessiuz ad dĩnã bonitatẽ. ꝛ ideo nõ habuit beata virgo summaz charitatẽ qua maior nõ possit intelligi: qz etiaz ꝓfecit in charitate ꝛ gr̃a. ¶ Ad illud qđ obyciť de beatis dõm q charitas nõ augeť in eis ꝓpter cõditionez statꝰ: qz non sunt in via: sed in termino vie. vnde dať eis premiuz ꝑm illud qđ charitas in statu vie in eis creuit.

¶ Utꝝ charitas minuať. V.

Ad quintum sic ꝓcediť: vr̃ q charitas minuať: ꝛtraria enim nata sunt fieri circa idẽ: sed augmentũ ꝛ diminutio sunt ꝛria: cũ igiť charitas augeatur: vr̃ q minuať. ¶ Itẽ Aug. dicit: vbi magna cupiditas ibi pua charitas. Et alibi. Minꝰ te amat qui aliqd tecũ amat: sz cõtingit cupiditatẽ augeri. g̃ etiã charitatẽ cõtingit minui. ¶ ꝑ. veniale pctũ est maluz culpe: sz omne malũ aliqđ bonũ adimit sibi oppositũ: cũ igiť malo culpe opponať bonũ gr̃e vel charitas: adimet veniale pctũ bonũ charitatis: sed nõ adimit totũ: qz sic excluderet a regno. sola. n. charitas dividit ĩter filios regni ꝛ pditionis ꝑm Augu. ꝛ sic eẽt mortale. g̃ adimit aliquid eiꝰ. g̃ diminuit ipsaz. ¶ Itẽ ꝑm q aligs se disponit ad charitatez ꝛ gr̃am ꝑm hoc sibi deus infundit: quia ꝑm Augu. lumẽ dĩne gr̃e oĩbus pñs est. Sed q aliqui nõ suscipiãt eã est: qz auertũt se ab illo. sicut q claudit oculos ad lumẽ solis: sed cõtingit q aligs minus disponit se ad charitatez q̃ ꝑus fecerat. g̃ minus participabit de lumine gratie ꝛ de charitate.

Contra. quelibet charitas creata est finita: sed oẽ finitũ ꝑm phm ꝓmo phy. cõsumiť ꝑ ablationem ablato quodã semꝑ ꝛ semꝑ. si igiť veniale diminuit aliqd de charitate sequẽs etiã diminuet. ꝛ sic multiplicatis venialibus tota charitas tolleť: sed charitas nõ tolletur nisi per mortale pctũ. ergo multa venialia fiẽt vnũ mõtale: qđ nullus ponit. ¶ Si dicas q ĩ ista abla-

tione est. sicut in diuisione cõtinui que est in infinitũ si fiat ꝑm eãdem ꝓportionẽ ⁊ nõ ꝑm eãdẽ quãtitatẽ. ¶ Cõtra quãdo est diuisio ꝑm eãdẽ ꝓportionẽ illud qõ post auferẽ semper est minꝰ eo qõ ꝓus auferebaꝫ. sicut si ꝓmo auferaꝫ tertia pars linee: ⁊ postea tertia illius residui. ⁊ sic de inceps semper acceptũ post erit minus ꝑm q̃titatẽ. Sꝫ sequẽs veniale nõ hꝫ minorẽ virtutẽ q̃ꝫ ꝓmũ põt contingere. q̃ adimet de charitate quãtum ⁊ ꝓmũ: ⁊ ita ex toto charitas consumeꝫ per ablationem.

Respondeo dõꝫ: q charitas nõ põt diminui eẽntialr. nisi forte ꝑ successionez. ita. s. q destruaꝫ charitas q̃ ies ꝑ mortale pctũ. ⁊ postmodũ minor ifundaꝫ ꝑ minorẽ ꝓparatõez. Et causa hꝰ est: qꝛ cã diminutionis charitatis non põt sumi ex parte dei: cum nullus defectꝰ reducaꝫ in ipsũ q est actꝰ cõpletus sic̃ in causam: oporteret q̃ si charitas diminuaꝫ q diminutõis causa ex parte nr̃a suscipiaꝫ. Defectꝰ aũt cõtingẽs ex pte nostra: vel est ex cessatione actꝰ: vel ex iordinatione. Ex cessatiõe actꝰ nõ põt remitti charitas. sicut hꝫtus ⁊utuꝫ acqsitaꝫ ꝑm id qõ in se est. Firmitas. n. charitatis ipsius nõ est ex actu nr̃o: sed ex ꝓncipio influẽte: vt dcm̃ est. Uñ cessantibus actibus: manet nihilominus idez robur charitatis. Sꝫ vez ẽ q ꝑ actꝰ frequẽtes disponũt oẽs vires aĩe ⁊ mẽbra corꝑis rediguñt in obsequiũ charitatis in quo ꝓsistit feruor: vt dcm̃ est. ⁊ ideo ex ocio tepescit charitatis feruor. Habitus aũt acqsitaꝫ ⁊utuꝫ robur ⁊ firmitatẽ hñt ex nr̃is opib⁹. vñ cessantib⁹ opibus remittiꝫ robur ⁊ututis ẽt ĩ se. Jnordiatio ãt actꝰ vel ẽ circa finẽ: vl circa ea q̃ sunt ad finẽ. Si circa finẽ ita. s. q finis tollaꝫ. sic charitas fꝫ quã adhereꝫ fini tolliꝫ. ⁊ ℔ fit ꝑ mortale pctũ. Si aũt circa ea q̃ sunt ad finez: ita. s. q finis remaneat ⁊ iordinate aligs ĩmoreꝫ circa ea q̃ sũt ad finẽ: talis iordinatio q̃ est pctũ venialis nõ attingit charitatẽ que ẽ ꝑm adhesionẽ finis. ⁊ ideo nihil diminuit de ipsa. Sꝫ verum est q sicut ea q̃ sunt ad finẽ disponũt ad finẽ: ita inordinatio in eis est dispõ ad inordinationez q̃ est circa finẽ: ꝑm qõ dicimus q veniale pctũ est dispõ ad mortale. Uñ per hꝰ venialia disponiꝫ gs ad amissionem charitatis. Et inde est q charitas dr̃ diminui quantũ ad radicationẽ ⁊ feruorẽ: ⁊ nõ q̃tũ ad eẽntiã. Quãtũ ad radicationem gdẽ ꝑm q fit dispositio ad ꝛrium. vñ minuiꝫ firma inhesio charitatis. Secundũ feruorẽ vo ꝓut impeditur obediẽtia inferioꝝ virium ad superiores ex quo dictus feruor causabatur.

Ad primum igiꝫ dõm: q ꝛria nata sunt fieri circa idẽ nisi alteꝝ nãliter insit. Et dicit nãliter inesse qñ ꝓsequiꝫ cãs eius. Uñ dico q augmẽtabilitas: qꝛ ex parte suscipiẽtis ⁊ influẽtis põt esse aliqua causa augmẽti ⁊ nõ diminutionis: vt dcm̃ est. ¶ Ad 2m dõm: q cõmẽsuratio cupiditatis ⁊ charitatis ꝑ oppositũ põt itelligi duplr. Uel quãtũ ad ipm fieri charitatis: vel quãtũ ad cẽ. Si quãtũ ad fieri. tũc vez est q q̃to ꝑ actꝰ iordinatos magis dñaꝫ in eo cupiditas minus disponiꝫ ad charitatẽ vel augmẽtũ eiꝰ: qꝛ ad habendũ charitatez vel ad pficiẽdũ in ea disponunt actꝰ nr̃i. Si quãtũ ad cẽ. tũc cũ actus nr̃i nõ sint causa eẽ ipsius charitatis ex iordinatõe actuũ ꝑ cupiditatẽ nihil derogaꝫ charitati q̃tũ ad suũ esse: sꝫ solũ quãtũ ad feruorẽ ꝑm q debabilitantur iferiores ptes a charitatis obediẽtia. ¶ Ad 3m dicẽduz: q veniale nõ põt adimere aliqd de charitate: qꝛ nõ attigit ad illã ptẽ aĩe ybi est charitas. Sicut. n. superior ps itellectus est in cõsideratione ꝓncipioꝝ ꝑ se notoꝝ ꝑ que alia cognoscunt. vñ quãtũcũq dubitatio oriaꝫ circa ꝛclones de certitudĩe ꝓncipioꝝ nihil minuiꝫ: ita etiã supior pars affectus est in adhesiõe finis ꝓpter quez oĩa diligunt. Uñ quecũq inordinatio ꝛtingit circa illa que sunt ad finẽ ipsa nõ minuiꝫ ihesio finis que est per charitatẽ nisi ponaꝫ finis cõtrarius. Uñ veniale qꝛ nõ ponit finẽ idebitũ nõ attingit ad illud supremũ affectꝰ vbi est charitas. Sꝫ sicut veniale nõ est pctũ simplr: sꝫ solũ inquãtũ est dispõ ad mortale: ita ẽt ꝑuat bonuꝫ qõ se hꝫ: vt dispositio ad charitatẽ. i. feruorẽ q contingit in habilitate actꝰ ex diligẽti obediẽtia vel subiectiõe iferiorꝝ viriũ ad supiorẽ partẽ affectus in qua est charitas. ¶ Ad 4m dõm: q dispõ ad charitatẽ est ꝑm actus inferiorꝝ viriuꝫ ꝑut opant circa ea que sunt ad finez. sicut ꝑ ea que sunt ad finẽ deuenit in finẽ. Habito etiã fine nõ idigeꝫ hiis q̃ sunt ad finẽ. Uñ quecũq iordinatio fit circa ea nõ redũdat in deordinationẽ finis nisi per modũ dispõnis. sicut etiã cognitio ꝓncipioꝝ ꝓmoꝝ determinat in nobis per sensus: qui si ẽt destruant non minuit certitudo ꝓncipiorum que nõ est acqsita: sꝫ nãliter ĩsita. ⁊ simlr est de charitate infusa. ¶ Expõ scõe ꝑtis textus.

Sicut deus dr̃ magnus ⁊ excelsus in nobis.) Jnquantũ. s. magnos nos ⁊ altos in se facit: qõ nõ põt cẽ nisi ꝑm ampliorẽ ꝓceptionez bonitatis ipsi⁹. ⁊ iõ opꝫ redire in hoc q aliqõ creatũ a deo in nobis ponaꝫ. (Sũt tñ multi q eũ nõ bñt) illi. n. eũ tñ hẽre dicunt: quoꝝ est vt hereditas qui ipso fruunt vel in spe vel in re. (Sine spiri. sancto ꝓstat xp̃m ⁊c̃.) Hoc põt dupliciter itelligi. Uel ita q sine spiri. sancto a nobis habito per charitatẽ ꝑ charitatis donuꝫ nõ possumus ꝓcepta dei implere vel xp̃m diligere: ⁊ hoc veruꝫ est meritorie. Uel sine spiri. sancto quocũq mõ opante in rebus: ⁊ sic verũ est q nec homo: nec aliq̃ creatura sine spiri. sancto opationẽ aliquã hẽre põt. Sed hoc nõ est de intentione Aug. (Spiri. sanctꝰ q est in te duplo ⁊c̃.) Uidet̃ ℔ nõ cẽ ad ꝓpositũ: qꝛ vt notula exponit. Hoc itelligit̃: qꝛ petyt duplex donũ. s. ꝓphie ⁊ miraculoꝝ: que in Delia erãt: ⁊ q nõ petierit magis spiri. sanctũ hẽre. ¶ Sꝫ dõꝫ: q etiã ista expositione stãte ꝑbaꝫ intẽtio Augu. qꝛ si oẽs acciperent eũ equaliter. si ipe spñ sciñ habebat. nõ. n. in se fieri petiuisset. Et si nõ habebat vel se habere nesciebat. simpliciter spiri. sanctũ petiuisset. Uñ ꝑ hoc q spi. sanctũ habere sicut in Delia erat petyt. oñdit Deliã multis excellentys spñ sciñ hẽre. (Proprĩa mẽsura comple.) dr̃ esse ꝓpria mẽsura vniuscuiusq ⁊ ex pte ipsi⁹ dei quãtuꝫ ipse vnicuiq ꝑdestinauit: ⁊ ex pte ipsius qui recipit cõsidera ta simul capacitate naturaliũ ⁊ conatu eius. (Supra dictũ est q spiri. sanctꝰ ⁊c̃.) Nota q auctoritates que contra magistrũ iducũtur tria dicũt. Quedã. n. ꝓmo iducte dicũt aliã esse charitatẽ qua deꝰ diligit ⁊ qua nos diligimus. Qõ magister exponit. Aliã esse rõnem: vel ꝑm modum itelligẽdi ⁊ nõ ꝑm rẽ. Alie vo secundo itroducte dicunt dilectiõez a spũ scõ esse: ⁊ ita cũ spũs scus nõ sit a se charitas nobis data nõ erit spũs scus. Sed ipe respõdet q quãuis spiri. sanctꝰ nõ sit a se: tamẽ daꝫ a se. ⁊ ꝑm hunc modũ charitas dicit̃ a spũ scõ. Sꝫ hec respõsio est ĩsufficiens: qꝛ nõ tñ dicit̃ charitas daꝫ a spiri. sancto: sed etiaꝫ est ab eo: qõ de spũ sancto ꝛcedi nõ põt. Alie tertio introducte dicunt charitatẽ esse motũ vel affectũ mẽtis: qõ spũi scõ nõ cõuenit. Sed ad hoc rñdet q ista ꝓdicatio est per causam: eo q charitas motus vel affectionis mẽtis causa est: qui ẽ diligere. Et hec expositio vera est: quãuis nõ secundũ intẽtionẽ magistri. charitas enim est causa affectionis sicut habitus eliciens actum ⁊ nõ soluꝫ sicut mouens animã ad actuꝫ dilectionis vt ipse intendit. Unde consequẽter mouet questionem: cum spiri. sanctꝰ q charitas ab eo dicitur moueat animaꝫ ad omnes actus vir-

tutum:quare specialiter dicit mouere ad actum dilectionis. Et resp̃sio sua pz in littera:sed eius qđ in solutione supponit causam nõ assignat.s. q̃ spiri. sanct⁹ causet hũc actum qui est diligere nullo habitu mediãte. vnde quo ad hoc remanet insoluta.

¶ Utr̃ spũs scũs eadẽ ratõe dicatur donũ ⁊ datum siue donatum. ¶ Di. XVIII.

PReterea diligẽter cõsiderandum est cũ spũs scũs dicat̃ donũ ⁊ datus vtrũ eadẽ ratõe vtrũq; nomẽ ei ꝓueniat:qđ vtiq; videri potest. Cum enim idẽ sit spiritum sanctũ dari ⁊ spm̃ scm̃ donari:ex eadẽ ratione videt̃ spiritus sanctus dici datum ⁊ donũ. hoc etiaz videt̃ Augu. significare in lib. xv. de trini. cuz ait. Spũs sanctus intantũ donũ dei est inquãtum dat̃ eis qbus dat̃. apud se autez deus est ⁊ si nemini det̃. Ecce aperte dicit spm̃ sanctũ donuz appellari:qz datur. Si aũt ex eo tm̃ appellat̃ donum: qz datur nõ ab eterno fuit donum:qz nõ datur nisi ex tempore.

¶ Responsio quare datum vel donatum dicitur spiritus sanctus.

AD qđ dicimus:qz spũs sanct⁹ ⁊ donum dicit̃ ⁊ datũ siue donatum:sed datum siue donatum ex eo tm̃ dicitur:qz datur vel donatur qđ hz tm̃ ex tempore. Donũ ꝙo dicitur nõ ex eo tm̃ q̃ donetur:sed ex ꝓprietate quã habuit ab eterno. vnde ⁊ ab eterno fuit donũ. sempiterne.n. donũ fuit. non qz daretur:ħ qz ꝓcessit a p̃re ⁊ filio. Ũñ Augu. in lib. iiij. de trinitate. Sicut natũ esse est filio a patre esse:ita spũi scõ donuz dei esse est a p̃re ꝓcedere ⁊ a filio. Hic apte oñditur q̃ spũs scũs eo donũ est q̃ ꝓcessit a p̃re ⁊ filio. sicut filius eo est a p̃re q̃ natus est ab eo. Nõ est.n. filio idez esse a p̃re ⁊ spiri. sancto. i. nõ ea ꝓprietate filius dicitur eẽ a patre qua spi. sanct⁹. nã filius dr̃ eẽ a p̃re: qz gentus est ab eo: spi. sanct⁹ ꝙo dr̃ esse a p̃re ⁊ a filio:qz spi. sanct⁹ est donũ p̃ris ⁊ filij. i. qz ꝓcedit ab vtroq;.eo.n. dr̃ spi. sanct⁹ quo donũ. ⁊ eo donuz quo ꝓcedẽs. Ũñ Augu. in lib. v. de tri. ait. Spũs scũs q non trinitas:sed in trinitate itelligitur in eo q̃ ꝓprie dr̃ spi. sanct⁹ relative dr̃ cũ ⁊ ad p̃rem ⁊ ad filiũ referr̃:qz spi. sanctus ⁊ p̃ris ⁊ filij ⁊ spũs est:ħ ipsa relatio non apparet in hoc nomine. apparet aũt cũ dr̃ donum dei. Donũ est.n. p̃ris ⁊ filij: qz ⁊ a patre ꝓcedit ⁊ filio. Ecce bis verbis aperte ostẽditur eadẽ relatione dici spũm scm̃ ⁊ donuz. donũ aũt: qz ꝓcedit a p̃re ⁊ filio. ꝓprietas ergo q̃ dr̃ spi. sanct⁹ vel donũ ꝓcessio ipsa est. de qua post plenius agemus cuz alijs. Cum ergo ab eterno ꝓcesserit ab vtroq; ⁊ ab eterno donuz fuit. Nõ ergo spir. sanct⁹ eo tm̃ dr̃ donum: qz donatur. Naz ⁊ ante fuit donũ q̃ donaretur. Ũñ Aug. in. v. lib. de tri. Semp ꝓcedit spũs sanctus: ⁊ nõ ex tẽpore: sed ab eternitate ꝓcedit:sed qz sic ꝓcedebat vt eẽt donabile iã donum erat anteq̃ esset cui daretur. Aliter enim itelligitur cũ dr̃ donũ. aliter cũ dr̃ donatũ. naz donũ põt esse ẽt anteq̃ detur. donatũ aũt nisi datus fuerit nullo modo dici põt. Sempiterne ergo spiri. sanct⁹ est donũ. tẽpore aliter autẽ donatũ. His ꝙbus apte ostenditur q̃ spiri. sanctus. sicut ab eterno ꝓcedit ita ab eterno donũ est:nõ qz donaretur a p̃re filio vl̃ a filio patri:ħ qz ab eterno ꝓcessit donabilis. Sz queritur cui donabilis vtrum p̃ri ⁊ filio. an tm̃ nobis q nõdũ eramus. Si aũt nõ erat donabilis p̃ri ⁊ filio:sed tm̃ nobis ⁊ ex eo donũ erat: qz sic donabilis ꝓcedebat: videtur q̃ filius eadẽ rõne semper donuz fuerit: qz a p̃re ꝓcessit ab eterno donabilis nobis i tempore. Nã ⁊ de filio legitur q̃ dat⁹ est nobis. Ad qđ dicim⁹: qz spi. sanct⁹ nobis tm̃ nõ patri vel filio donabilis ꝓcessit sicut ⁊ nobis tm̃ datus est: ⁊ filius vere datus est nobis ⁊ ab eterno ꝓcessit a patre:nõ vt donabilis tm̃: sed vt genitus q ⁊ donari posset. ꝓcessit ergo vt genitus ⁊ donabilis:sed spiri. sanct⁹ nõ ꝓcedit vt genitus:ħ tantũ vt donũ. donum aũt semper fuit non soluz:qz donabilis:sed qz ꝓcessit ab vtroq;: ⁊ qz donabilis fuit. Unde Aug. in. v. lib. de tri. Eoipso q̃ daturus eum erat deus iam donuz erat ẽt anteq̃ daretur. ⁊ ideo donabilis:ħ aliter donabilis q̃ filius. Nam ⁊ aliter datus ⁊ aliter ꝓcessit q̃ filius. Filij enim ꝓcessio genitura est vel natiuitas. Spiritus sancti vero ꝓcessio natiuitas non est: vtraque vero ineffabilis est.

¶ Qz filius sicut in nascendo accepit non tantum vt esset filius:sed etiam essentia. ita ⁊ spiritus sanctus ꝓcedendo accepit:nõ tantũ vt esset donum:sed vt esset essentia.

ET notãdum q̃ sicut filius nascendo accepit non tm̃ vt filius sit:sed omnino vt sit: ⁊ vt ipsa suba sit:ita ⁊ spiri. sanct⁹ a patre ⁊ filio ꝓcedendo accepit nõ tm̃ vt spi. sanct⁹ sit vel donuz: ħ ẽt vt oino sit ⁊ vt suba sit: qđ vtiq; nõ accepit eo q̃ datur. Nã cũ non detur nisi ex tpe si hoc haberet eo quo datur accepisset ergo ex tpe vt eẽt. Ũñ Aug. in. v. lib. ve trini. Filius nõ hoc tm̃

bz nascēdo vt filiꝰ sit sed oīno vt sit. Queriť ģ vtr̄ spi.scūs eo quo dať bēat nō tm̄ vt donuz sit ꝫ oīo vt sit: qō si nō ē nisi qz dať. i. si nō bz cē nisi eo quo dať. sic̄ filiꝰ nascēdo bz nō tm̄ vt sit filiꝰ: qō relatiue dr̄: ꝫ oīno vt sit ipsa suba: quo tā spi.scūs erat ipsa suba cū nō prꝰ dareť q̄ eēt cui dareť. Nō ģ eo quo dať ꝫ ꝓcedēdo bz vt sit donū ⁊ vt sit cēntia: sicut filiꝰ nō eo quo datus ē sed nascēdo accepit. nō tm̄ vt sit filius ſz vt sit cēntia. Vñ Aug. in. xv. lib. de tri. ait. Sicut filio p̄stat essentiā sine initio tpis sine vlla mutabilitate nāe de pr̄e gn̄atio. ita spi.scō p̄stat cēntiā sine vllo initio tēpoꝛis sine vlla mutabilitate nature de vtroq̄ processio.

¶ Questio ex p̄dictis videť q̄ filiꝰ nō tm̄ sit filius nativitate: sed etiā deus vel cēntia: ⁊ spiritus sanctus processione.

Hic oriť qō si filiꝰ nascēdo bz non tm̄ vt sit filiꝰ ſz vt sit cēntia ⁊ spi.scūs ꝓcedēdo nō tm̄ vt sit donū ſz vt sit cēntia. ģ ⁊ filiꝰ nativitate cēntia ē ⁊ spi. scūs ꝓcessiōe cēntia est cū alibi dicať q̄ nec pr̄ eo pr̄ē quo deꝰ. nec filiꝰ eo filiꝰ quo deus. nec spi.scūs eo donū quo deꝰ. qz vt ait Aug. i. vij. li. de tri. His noibꝰ eoꝝ relativa ostēdunť non essentia. Unde post plenius agemus.

¶ Responsio.

Ad qō breuiter rn̄dētes dicimꝰ: quia nec filiꝰ nativitate cēntia ē: sed tm̄ filiꝰ. nec spūs scūs ꝓcessiōe cēntia ē: ſz tm̄ donum: ⁊ vterq̄ ille nascēdo iste procedēdo accepit vt esset cēntia. Nō enim vt ait Hylarius in lib. v. de tri. per defectionem aut protensionem aut derivationem ex deo deus est: sed ex virtute nature in naturam eadē nativitate subsistit filius. ⁊ ex virtute nāe in naturā eadem ꝓcessione subsistit spi.scūs.

¶ Exponit verba Hylarij.

Quod itaq̄ itelligi pōt: ex pr̄e q ē virtus ingenita nām quā bz eādē filiꝰ nativitate. i. nascēdo: ⁊ spūs scūs ꝓcessione. i. ꝓcedēdo bz. Vñ ipse idē apertius eloquens qō dixerat aperit subdens. Nativitas inqt dei nō pōt nō eā de q̄ ꝓfecta est nām tenere. Nō. n. aliud q̄ deus subsistit. qō nō aliūde q̄ de deo subsistit. Ecce bis ꝟbis aperiť quo accipiendū sit illud de pr̄e gn̄atio p̄stat cēntiā filio: ⁊ de vtroq̄ processio p̄stat essentiam spiritui sancto: nō quia ille essentia sit filius ⁊ iste essentia sit spiritus sanctus imo ꝓprietate personali: sed qz ⁊ ille nascēdo ⁊ iste ꝓcedēdo cēntiaz bz eādē ⁊ totā que in patre est.

¶ Qz spi.scūs dicit donū ⁊ donatuz ſm p̄dictos duos ꝓcessionis modos.

Ex p̄dictis patz q̄ spi.scūs sempiterne donū est: ⁊ tp̄aliť datuz vel donatū ex quo appet illa distinctio gemine ꝓcessionis de qua supra egimꝰ. Nā ſm alteram ꝓcessionē dicit donatum vel datuz ſm alteram vero dicitur donum.

¶ Scōm hoc q̄ donum est refertur ad patrez ⁊ filium ſm q̄ datum ad eum qui dedit ⁊ ad eos quibus dedit.

Et ſm h̄ q̄ sempiterne donū ē referť ad p̄rem ⁊ filiū ſm h̄ ꝟo q̄ dr̄ datuz vel donatū ⁊ ad eū q̄ dedit referť ⁊ ad eos q̄bus dať: ⁊ ei⁹ dr̄ cē q̄ dat: ⁊ illoꝝ q̄bꝰ dať. Vñ Aug. in. v. li. de tri. ait. Qō datuz est ⁊ ad eum qui dedit refertur: ⁊ ad eos q̄bꝰ dedit. itaq̄ spi.scūs nō tm̄ p̄ris ⁊ filij q̄ dederunt sed ēt nr̄ dicit q̄ accepimus. spūs ergo ⁊ dei ē q̄ dedit: ⁊ nr̄ q̄ accepimus: nō ille spūs nr̄ quo sumus. qz ipse spūs ē bois qui in ipso est: quāuis ⁊ illum spūm q̄ bois dicit vtiq̄ accepimꝰ sed aliter ille: aliter iste nr̄ dicit. Aliud est enim qō accepimus vt essemus: aliud qō accepimꝰ vt sancti essemus. Qz aūt spi.scūs noster dicať scriptura ostēdit. Scriptuz est. n. de Joā. q̄ i spū Helye veniret. Ecce dictꝰ est Helye spūs scūs quē accepit Helyas. Et Adoysi ait dominus. Tollam de spū tuo ⁊ dabo eis. i. dabo illis de spū sancto quē iaz tibi dedi. Ecce ⁊ h̄ dictus est spūs Adoysi. Patet ģ q̄ spiri. scūs nr̄ dicit spūs sanctꝰ: qz nobis datus: ⁊ datꝰ vtiq̄ ad h̄ vt sancti essemus: spiritus ꝟo creatus ad hoc est datus vt essemus.

¶ An filiꝰ cuz sit nobis datus possit dici noster vt spiritus sanctus.

Hic q̄riť vtr̄ ⁊ filiꝰ cū sit nobis datꝰ dicať vel possit dici nr̄. Ad qō dicimꝰ q̄ filiꝰ dr̄ nr̄ panis noster redēptoꝛ ⁊ hꝰ. sed nr̄ filius nō dr̄: qz filiꝰ dr̄ tm̄ relative ad eū q̄ genuit: ⁊ iō nr̄ filius nō pōt dici sed p̄ris tm̄. In eo aūt qō dicit datus ⁊ ad eū q̄ dedit ⁊ ad eos q̄bus datus ē referť vt spi.scūs. q ēt cuz in scriptura vt supra dictū ē dicať spūs noster. vl spūs tuus vel illius: vt de Adoyse ⁊ Helya dictum est. Nusq̄ tamē in scriptura occurrit ita dici spūs scūs nr̄ vel tuꝰ vel illiꝰ. ſz spūs noster vel tuus spūs vel illiꝰ. qz spi.scūs eo dr̄ quo donum ⁊ vtrūq̄ relative dr̄ ad patrē ⁊ filiuz. ⁊ h̄ sempiterna relatione. Si tm̄ aliq̄n dicit donuz nr̄m accipiť donuz ꝓ donato vel dato. Cum ꝟo donū accipiť eo mō quo spi. scūs donū tm̄

pris ⁊ filij dr̃ nō bois. Ita ⁊ filiꝰ sub hac appellatiōe nō pōt dici nr̃ vt dicat̃ filiꝰ noster: sicut nec dr̃ spūs scūs nr̃. ⁊ tñ de filio dr̃ panis nr̃: ⁊ de spū spūs noster. Ille noster panis q̃ nos reficit nobis datus. iste noster spūs q̃ nobis inspirat̃ a pre ⁊ a filio ⁊ in nobis spirat sic̃ vult. Uñ Aug. in. v. li. de tri. ait. qō de pre natū est ad prez solū referr̃ cū dicit̃ filiꝰ: ⁊ iō filius pris est ⁊ nō noster. Dicimus tñ ⁊ panē nr̃z da nobis: sicut dicimus spiritum nostrum.

¶ Utrum spūs scūs ad seipsum referatur.

POst hoc querit̃ vtrū spūs scūs ad seipsuz referat̃. hoc. n. videt̃ ex p̄dictis posse ꝓbari. Si. n. qō datur referr̃ ad cū qui dat ⁊ ad eū cui dat̃: ⁊ spūs sanctus dat̃ a seipso vt p̄dictū est. ergo refertur ad seipm. Cuius qōnis determinationē in posteruz differimꝰ donec tractemꝰ de his q̃ relatiue dicūtur de deo ex tēpore. in qbus datū ⁊ donatum continentur.

¶ Diuisio textus.

POstquā determinauit de tēporali ꝓcessione spiri. scī. Nic ōtermi nat nomē qō sibi competit fm rōnē qō temporaliter ꝓcedit. s. donum. Diuidit̃ g̃ī duas partes. In pma determinat de dono fm q̃ dr̃ de spi. scō per cōparationē ad alia dona. In scōa determinat. de hoc nōie donuz de spi. scō dicto p cōparationē ad hoc nomē datuz: qō etiaz de ipso dicit̃. ibi. (Preterea diligēter cōside.) Et hec diuidit̃ in duas. In pma ingrit vtruz eadē rōne spi. scūs dicat̃ donuz ⁊ datum: ⁊ obycitur ad vtrāq; partez. In scōa determinat qōnem. ibi. (Ad qō dicimus q̃. s.) Et hꝫ diuidit̃ in duas. In pma ostēdit dr̃iaz doni ad datum fm q̃ de spi. scō dr̃: q̃tum ad id qō in ipso dono est. In scōa q̃tuz ad id cuiꝰ ē donuz. ibi. (Et fm hꝫ q̃ semp iterne.) In dono aūt duo cōsiderantur. s. relatio vel ꝓprietas fm quā dr̃ donuz. ⁊ ꝓcessio ex qua fm rōnez intelligendi cōsequit̃ talis ratio. Primo g̃ assignat dr̃iam ex parte relationis. 2° ex parte ꝓcessionis. ibi. (Et notādum q̃ sicut filiꝰ.) Prima in duas. Prio ostēdit q̃ donū dr̃ spi. scūs in eadē relone vel notiōe q̃ dr̃ spi. scūs. In 2° mouet qōnē ⁊ determinat eā. ibi. (Sed q̃rit̃ cui donabilis ꝛc.) (Et notandū ꝛc.) Nic assignat dr̃iam ex pte ꝓcessionis. ⁊ diuidit̃ in tres. In pma ostēdit dr̃iam q̃ spi. scūs ꝓcessione qua donū est hz eēntiā diuinā. nō aūt inq̃tuz datum est. In 2ª mouet qōnē ⁊ soluit eā. ibi. (Nic oritur questio) In 3ª iducit quādā ꝛclonez. ibi. (Ex p̄dictis patet ꝛc.). s. q̃ nomen doni ꝓuenit spi. scō p ꝓcessionē eternaz ⁊ nomē dati fm ꝓcessionē tpalē. (Et fm hꝫ q̃ sempiterna.) Nic ostendit dr̃iam q̃tū ad id cuiꝰ est donū. ⁊ diuidit̃ i duas ptes. In pª assignat dr̃iaz. In 2ª mouet duas qōnes. pª ibi. (Nic q̃rit̃ vtr̃ filiꝰ) quā soluit. scōam ibi. (Post hꝫ q̃rit̃ vtr̃ spi. scūs.) Cui ꝓsolonē differt. Qō. I.

¶ Arca hanc ptez. s. q̃runt̃. Prio vtrū donū sit eēntiale vel psonale. 2° vtr̃ sit ꝓpriū spiri. scī. 3° vtr̃ p hoc donuz oīa dona dent̃. 4° vtr̃ spi. scūs ꝓcessione q̃ donum dr̃ et deus dicat̃. 5° vtrum possit dici donum nostrum.

¶ Utrum donum sit nomen essentiale. I.

AD primuz sic ꝓcedit. vr̃ q̃ donū sit nomē eēntiale. Oē. n. nomen ꝓnotās effectū i creatura significat diuinaz eēntiā vt cōiter dr̃. Sz hꝫ nomē donū cōnotat effectū in creatura. dr̃. n. spi. sācti donū inq̃tū est donabilis creature in aliq̃ effectu. g̃ ē eēntiale.

¶ P. nullū nomē psonale conuenit eēntie: q̃ eēntia nec genita ē nec gignēs: sz eēntia dīna dr̃ donata eē filio a patre. vt dr̃ ꝓhz. Dōauit illi nomē ꝛc. Qz et accipit̃ ex verbis Hyl. supra positis. i6. di. vlti. ca. ergo donum ē nomē eēntiale. ¶ Iteꝝ spi. scō ꝓuenit esse donū inq̃tū ꝓcedit. vt amor. sz amor in dīnis et eēntialr̃ dr̃ vt hr̃ ex vbis Augu. supra. di. io. positis. g̃ vr̃ q̃ donū. ¶ P. q̃cūd hr̃ ab aliq̃ hꝫ dr̃ esse datū vel donatum. Sz nō itellecta distinctiōe personarū adhuc possemus hr̃e deū ad fructū: ⁊ nō habemus hꝫ a nobis. ergo esset datuz nobis. q̃cūd aūt intelligitur in dīnis exclusa per itellectuz distinctiōe personarū est essentiale. ergo donum est eēntiale.

Contra q̃cūd ꝓuenit alicui persone fm rationē originis nō est eēntiale sz notionale. Donū aūt dicit̃ spi. scūs inq̃tū ab eterno ꝓcedit: vt dicit̃ in littera. ergo non est essentiale: sed personale.

Respondeo dōm q̃ sicut supra dictū ē dare vel donare dr̃ duplr̃. Uno mō illud qō hr̃ p modū dominy: vt possessio. Alio mō illud qō hr̃ q̃si intrinsecū sibi. sic̃ aliq̃s hz seipm vel māz suā vel q̃litatē. Quāuis aūt in dīnis psonis nō sit dñiuz vni⁹ respectu alterius: tamē est ibi auctoritas p̄cipy. Dōm igit̃ q̃ datio pōt iportare auctāte respectu dati: ⁊ sic donū vel datuz ē notiōale. Potest et nō iportare auctoritatē. sed tñ hꝫ q̃ id qō dat̃ libere hēatur. Et hꝫ mō ipsa eēntia dicitur dari vel donari. Et fm hꝫ donū vel datū non est personale sed essentiale. tamē semp importat distinctionem dantis ad eum cui dat̃: q̃uis nō ad id qō datur.

Ad primuz igit̃ dōz q̃ nomē pōt cōnotare effectū in creatura duplr̃. Uel fz rōnē p̄nci py tñ: ⁊ qz eadē ē opatio totiꝰ trinitatis: oz q̃ tale nomē cōe sit toti trinitati ⁊ ad eēntiā ptinēs. Uel ita q̃ cū rōne p̄ncipy respū creature: et aliq̃d aliō ipoꝛtet. Et tūc q̃uis fm respectū ad creaturā det itelligere eēntiā ex ꝓnti: sic̃ cā itelligit̃ in effectu. Tñ fm aliō qō significat pōt ad psonā ptinere: sic̃ assumere carnē ipoꝛtat ⁊ opationez q̃ cōis est tribꝰ psonis ⁊ terminū opōnis in quē termiata ē assūptio: qō ꝓpriū ē psone filij: ⁊ iō sibi soli ꝓuenit. Sil̃r dico q̃ donū ꝓter respectū quē ipoꝛtat ad illō cui donabile ē: ipoꝛtat respectū ad illū a q̃ est sic̃ a pn⁹ respectu eiꝰ auctoritatē hñte: ⁊ ex hac pte ē notionale. ¶ Ad 2m dōm q̃ si dare ipoꝛtet auctāte respectu dati ī dāte: sic eēntia nō dr̃ dari: sz alio mō vt dcīm ē. ¶ Et per hꝫ pz rñsio ad 3m quia amor eēntialis q̃uis sit hñs rōnē p̄mi doni in q̃ alia dona dant̃: tñ respectu eius nō pōt ōnotari auctoritas. ⁊ iō rōne p̄dicta amor non pōt dici donari fm q̃ auctoritas importat̃ in donāte respectu dati. ¶ Et simil̃r ēt dōz ad quartū. qz donū in cuius rōne importat̃ auctoritas nō remanet nō intellecta distinctione personarū.

¶ Utruz donuz sit ꝓpriuz spūs scī. II.

AD secūdum sic procedit̃. videt̃ q̃ donum nō sit ꝓpriū spi. scī. Temporalis enim processio vel missio spi. sancti dicit̃ eius donatio. Sed filiꝰ mittitur sicut spi. sanctꝰ ⁊ habet aptitudinez ad missionē a processione eterna: sicut spi. sanctꝰ: vt patet ex dictis. ergo filius pōt dici donū sicut spi. scūs. ¶ P. cum psone distinguant̃ per ꝓcessiones eternas nomē ꝓpriuz psone pōt designari in actū ꝓcessiōis: sicut filius dr̃signat̃

in generatione inq̃tum est filius: sed nomẽ doni nõ designatur in ꝓcessiõe eterna: qz ſm eam pater nõ dicit̃ donare donũ sicut dicit̃ generare filiũ. ergo videt̃ q̃ nõ sit ꝓpriũ spiri. scĩ. ¶ Itẽ ꝓpria personarũ dicũt tñ relationem: qz in absolutis dine psone nõ distinguunt̃: sed donuz nõ dic̃ tñ relonẽ: imo aliqd aliud qõ dat̃. g̃ vr̃ q̃ non sit nomẽ ꝓpriũ spiri. scĩ. ¶ P. spi. scũs nõ bz nisi vnã notionẽ q̃ est ei⁹ ꝓcessio. sz alio mõ inotescit spi. scũs inq̃tũ est donũ: z inq̃tũ est ꝓcedẽs. ergo videt̃ q̃ notio qua donũ dicit̃: nõ sit ꝓpria spi. scĩ. z ita nec nomẽ doni.

In cõtrariũ est qõ dicit Aug. li. de trini. Qz sicut in trinitate solus fili⁹ dr̃ vbũ: ita solus spi. scũs dr̃ donũ: sed qõ ꝓuenit soli alicui psone ẽ ꝓprium sibi. ergo nomẽ doni ꝓpriũ est spi. scĩ.

Respondeo dõm q̃ donũ z datũ differũt vt ĩ lra dr̃. z boꝛ dria p̃t attẽdi q̃tũ ad tria. s. q̃tũ ad ꝓsignationẽ. Datũ. n. cõsignificat tps cũ sit participiũ. donũ aũt nõ: cũ sit nomẽ. Inde est q̃ donuz cõpetit magis dinis q̃ sine tpe sunt q̃ datũ. vñ donuz põt esse eternũ sz nõ datũ. Item q̃tũ ad significationẽ qz donare addit supra dare. Donũ. n. vt dic̃ phs ẽ datio irreddibilis nõ q̃ recõpẽsari nõ valeat: sz illa q̃ recõpẽsationẽ nõ q̃rit. vñ donũ ꝓportat liberalitatẽ in dãte. Item quãtum ad modũ significãdi: qz donũ ꝓportat aptitudinẽ ad dandum. Datuz aũt ꝓportat dationẽ in actu. Aptitudo autez ad dãdũ põt attẽdi dupliꝛ. Uel ex pte ipsi⁹ dati q̃si passiua sicut calefactibile ad calefactõez aptitudinẽ ꝓportat. Uel ex pte dãtis. q. actiua: z talis aptitudo ẽ ſm rõnez q̃ aliqd dat̃ liberaliter. Ratio aũt ois libalis collatiõis est amoꝛ: qõ. n. pp cupiditatẽ dat̃ vel pp timoꝛẽ nõ libali datiõe datur. sz talis datio magis dr̃ q̃stus vel redẽptio. Qz igit̃ spi. scũs ẽ amoꝛ ex rõne sue ꝓcessiõis bz ĩ se z q̃ deb̃ z q̃ sit rõ dãdi. vñ est donũ per se z ꝓmo. Alia aũt q̃ dant̃ nõ sũt dona: nisi ſm q̃ pticipãt aliqd amoris vt ex amoꝛe data. Si igr̃ colligant̃ tres dicte rõnes doni adiuncta auc̃tate dãtis ad donũ. ps q̃ in trinitate donũ spi. scõ conuenit ſm suã ꝓcessionẽ eternã. inq̃tũ ꝓcedit vt amoꝛ: q est rõ libal' collonis. Unũ sic̃ amoꝛ ẽ sibi ꝓpriũ ita donũ.

Ad primũ igit̃ dõm q̃ donũ nõ ꝓportat missionez in actu: sed rõnez liberalis collationis vel datiõis. Que q̃uis sit idẽ re qõ missio in dinis psonis tñ differunt rõne. Unũ quãuis fili⁹ decl̃ vel mittat̃: tamẽ ratio liberalis datiõis est amoꝛ q̃ est spi. scũs. z ista rõ nõ ptinet ad filiũ. vñ nõ ꝓprie põt dici donũ: z si dicat̃ dat⁹. ¶ Ad scõm dõm q̃ sicut dictũ est ꝓcessio fily nominat̃ ẽt q̃tũ ad ꝓpriũ suũ modũ. s. noie sue gnãtiõis: z iõ ex ꝓpria sua ꝓcessiõe põt trahi sua ꝓpetas. s. fili⁹. Sz ꝓcessio spiri. scĩ nõ bz nomẽ q̃tũ ad mõm sue ꝓcessiõis ꝓprium. Unũ ex actu psonali quo significat̃ ꝓcedere nõ põt trahi ad ꝓpriũ ptinẽs ad mõm ꝓcessiõis: ſm q̃ dr̃ amoꝛ vl' donum. ¶ Ad 3ᵐ dõm q̃ b̃ nomẽ donũ vel datũ ꝑter relonẽ ex q̃ dr̃ donũ vel datũ dat ĩtelligere rez quãdã q̃ dat̃: q̃uis forte nõ sic̃ ptez significatiõis nois: qz subiectuz nõ ĩcludit̃ in significatione nominis significãtis accũs concretiue. vt dicit Lõmẽ. 5. meta. quãuis Auicẽ. ȝrium senserit. Sed ad rõnem dati vel doni nihil refert vtruz illa res data sit in b̃ gñe vel in illo: z ſm q̃ coartat̃ donum conditionibus ꝑdictis: opz q̃ res illa data relationez significet: qz donum vt rõ dãdi est amoꝛ: nec amoꝛ põt dari vt respectu cui⁹ habeat̃ auc̃tas nisi personalis que ad aliquid est. ¶ Ad quartuz dõm q̃ sicut est in eẽntialib⁹ q̃ vna essentia cõis est bonitas z sapia: z oĩa alia attributa ſm diuersas rõnes. Ita ẽt in personalib⁹: qz vna ꝓpetas vel notio ſm rem differt ſm diuersas rõnes significandi in noie. sicut proprietas verbi alio mõ significatur dum dicit̃ filius: z dum dr̃ verbũ. Ita etiaz ꝓprietas spi. scĩ põt ſm diuersas ratiões diuersis noibus significari: z põt esse q̃ ſm rõnẽ ĩtelligẽdi vna illaꝝ rõnum cõsequat̃ ad aliam: sicut ẽt est in essentialib⁹ attributis q̃ voluntas ꝓsupponit intellectum. vnde ratio doni cõsequitur rationem amoris simili modo.

¶ Utꝛ per donũ qõ ſpũs scũs est denꝯ oĩa dona. III.

Ad tertiuz sic ꝓcedit̃. vr̃ q̃ ꝑ donum qõ ẽ ſpũs scũs nõ denꝯ oĩa dona. Sicut. n. dic̃ phs. 5. phy. Alteratiõis nõ est alteratio: als in ĩfinitũ abiret̃. Si g̃ donũ dat̃ ꝑ donũ ibit̃ ĩ ĩfinitũ: z b̃ ñ ẽ ponere. g̃ vr̃ q̃ dona nõ denꝯ ꝑ aliud donũ. ¶ P. vt supra habitũ est ex vbis Dyla. ipsa essentia dina ẽ data a pre filio. Si igit̃ oẽ datũ dat̃ ꝑ spi. scũz. tũc eẽntia dat̃ filio ꝑ spiri. scõ. z b̃ ẽ iconueniẽs: qz spi. scũs eẽt ꝑn⁹ fily. g̃ vr̃ q̃ ꝑ b̃ donũ nõ denꝯ oĩa dona. ¶ Itẽ fili⁹ est ẽt dat⁹ nobis Isa. 9. Sz spi. scũs nõ bz aliquã rõnẽ ꝑncipy respectu fily. g̃ vr̃ q̃ non oẽ datum dat̃ ꝑ b̃ donum. ¶ P. nihil dat̃ ꝑ donum aliqõ nisi illud donum det̃. Sed multa dant̃ nobis a deo in quib⁹ nõ dat̃ spi. scũs. sicut data nãlia: z gre gratis date. ergo vr̃ q̃ nõ oĩa dona dẽtur ꝑ b̃ donum.

Contra est qõ in lra dr̃. ¶ P. illud qõ est ꝑmũ ĩ q̃libet gñe ẽ cã oĩum q̃ sũt in gñe illo: vt bẽtur ex vbis phi ĩ. z. meta. Sz spi. scũs bz rõnẽ ꝑmi doni ĩquãtuz ipse ẽ amoꝛ pris z fily. g̃ vr̃ q̃ ꝑ b̃ donũ oĩa dẽtur.

Respondeo dõm q̃ aliqd dr̃ dari multipliꝛ. Qñz ex ipsa ꝓprietate nature ſm q̃ dicimus q̃ ignis dat calorem suuz z sol splẽdorem: z hui⁹ dationis nõ est prĩcipium voluntas. Quãdoq; ex volũtate vt prĩcipio datiõis. Et hoc cõtingit dupliciter. Quãdoq; enim per dationez ĩtendit̃ aliqua vtilitas ipsi⁹ dãtis. Uel quãtum ad remotionez mali: sicut quãdo aliqd datur ex timoꝛe: z talis datio dic̃ redẽptio. Uel quãtuz ad acgsitionem alicuius boni: z talis datio est ꝓprie questus vel vẽditio. Quãdoq; aũt nõ intendit̃ vtilitas aliqua in ipso dãte: z b̃ datio dr̃ liberalis z ꝓprie dicit̃ donatio. ¶ Lõstat autez q̃ illa datio in qua ĩtendit̃ vtilitas dãtis nũq̃ competit deo. vñ ipsa singulariter dr̃ liberalis: qz in oĩb⁹ alys dãtibus ĩtendit̃ aliqua vtilitas in dãte vel boni tẽporalis vel spiritualis. Uñ nulla datio est pure liberalis: vt dicit Auicẽ. nisi dei: z operatio ipsius. Ratio aũt liberalis dationis est amoꝛ qui ſm Diony. mouet superiora ad prouisionem minus habẽtium. Et qz spi. scũs ẽ amoꝛ: iõ ipse est rõ oĩum eoꝝ datoruz. quoꝝ ꝑncipiũ est diuina volũtas: sicut sunt oĩa data creaturis.

Ad primũ igitur dõm q̃ ꝑbs ĩtendit dicere q̃ alteratio nõ terminat̃ ad alterationem per se loquẽdo. nõ tamẽ ĩtendit dicere q̃ vna alteratio. nõ possit esse cã alteri⁹. z ita ẽt vnũ donũ põt eẽ cã alteri⁹ z nõ ibit̃ in ĩfinitũ: qz erit deuenire ad ꝑmuz donum: qõ dat̃ per seipm z nõ per aliud donũ spi. scĩ. ¶ Ad 2ᵐ dõm q̃ datio illa q̃ pater dat eẽntiã filio est datio ex ꝓprietate nãe. vñ ad illã dationẽ cõparat̃ nã vt ꝑn⁹: z nõ voluntas vt. s. dictũ est. z iõ talis datio nõ est ꝑ spi. scũz. ¶ Ad 3ᵐ dõm q̃ q̃uis spi. scũs nõ sit ꝑn⁹ fily ẽ tñ ꝑn⁹ effect⁹ ſz quẽ fili⁹ dr̃ dari vel mitti. z iõ etiã ipse fili⁹ est datus per donũ: qõ est spi. scũs. s. ꝑ amorẽ. vñ dr̃ Jo. 3. Sic deus dilexit mundum ꝛc. ¶ Ad q̃rtũ dõm q̃ quãuis oĩa dona z naturalia z gratuita dẽtur nobis a deo ꝑ amorẽ q est ꝑmum donuz: nõ tñ in oĩbus donis dat̃ ipse amoꝛ: sed tñ in dono qõ est filitudo illius amoris. s. in dono charitat̃. Cum enim dr̃ q̃ alia dona dant̃ per donũ amoris qui est spi. scũs: ꝓpositio per. nõ notat cãz ex pte recipiẽtis vt sit sensus. per hoc q̃ recipit donum amoris recipit alia do-

na:sed notat habitudinē cause ex pte dantis q̄ per h̄ q̄ amat creaturam suā omnia data dat.

¶ Utrum eadem processione spūs sanctus habeat q̄ sit donum ⁊ deus. IIII.

AD quartum sic ꝓcedit. vī q̄ ñ eadē ꝓcessione spi.scūs hēat q̄ sit ōs ⁊ q̄ sit donū. Nō.n. est eadē rō cōis ⁊ ꝓpria. Sz donū ē ꝓpriū spi.scō:de⁹ aūt est cōe.ergo nō est idē donū ⁊ de⁹. ¶ ꝑ.gegd hz spi.scūs per ꝓcessionē fm rōnē itelligendi cōsequit ipaz ꝓcessionem. Sed deitas nō est ꝺnis ꝓcessionem: q̄ nō procedit neq; per se neq; per accūs: sicut ēt nō gnātur: g̃ vī q̄ spi. scūs nō hz per ꝓcessionē q̄ sit deus.

Cōtra spi.scūs nō ē ōs nisi inq̄tū hz ōitatē:sz p ꝓcessionē rcepit totaz ōitatē a pre.g̃ ꝓcessiōe ē ōs.

Respondeo dōz q̄ sic ī filio ē significare ꝓpetatē ei⁹ p modū relatiōis: vt cū dr filiatio.⁊ p modū exit⁹ vel emanatiōis: vt cū dr gnātio passiue vel natiuitas.ita cēt ēt in spū scō si nomia cēnt posita sed pp defectū nominū vtimur eodē noīe ad significandū emanationē ipsi⁹ ⁊ ꝓpetatē vl reloné.s.noīe ꝓcessionis. Dico igr q̄ ꝓcessio pōt dre emanationez spi. sancti vl reloné siue ꝓpetatē ei⁹. Si relationē vl ꝓprietatē:sic spi.scūs ꝓpetate sua formalr loq̄ndo ē ispi. scūs ⁊ donū et amor.nō aūt ōs:sic nec filius filiatiōe ē ōs formalr loquēdo:sz filiatiōe ē filius⁹:⁊ deitate deus ⁊ sapia sapiens. Si dicat emanationē tūc pōt dici q̄ spi.scūs sua ꝓcessiōe ē ōs ⁊ donuz:sic ēt filius⁹ sua natiuitate ē filius⁹ ⁊ de⁹. Sz diuersimode:q̄ deitas se hz ad gnātionē solis vt accepta p gnātionē:sz filiatio fm rōnē itelligēdi ē ꝺnis gnātionē. Et simili rōne cōcedit q̄ filius⁹ nascendo accipiat diuinitatē.⁊ nō solū ita q̄ gerūdiuū ipoztet ꝓcomitātia: vt dr de aliq̄ currēdo ē hō.sz ipoztat ordinē ad acceptū vt sit sensus:filius⁹ nascēdo accepit ōitatē.i.p natiuitatē accepit ōinitatē. Et silr ē ō ꝓcessiōe spi.sci.h̄ autez pleni⁹ dcā sūt.s.ꝟ.di.

Ad primuz igit dōm q̄ nō eodē mō formalr fm rōnē spi.scūs ē ōs ⁊ donū.sz p eādem emanationē hz vtrūq;:q̄ sic filius⁹ nihil hz nisi q̄ nascendo accepit.ita ⁊ spi.scūs nihil hz nisi q̄ ꝓcedēdo accepit.

¶ Ad 2m dōz q̄ ēntia dīna nō accipit nouū eē in spi.scō p ꝓcessionē:cū vnū ⁊ idē sit eē triū psonaꝝ:⁊ iō ñ ꝓcedit neq; p se neq; p accūs:neq; ēt ꝓcessionē ꝺsequit:sz h̄ q̄ spi.scūs hēat deitatē ꝺuenit ei ex sua ꝓcessione.

¶ Utr spūs scūs possit dici donū nrm. V.

AD quintum sic ꝓcedit. vī q̄ spiri. scūs possit dici donuz nrm. Donū.n.dr fm respectū ad creaturā.sz eis q̄ ipoztāt respcū ad creaturam pōt addi meū vel nrm vt creator nr.g̃ vī q̄ spi. sanct⁹ possit dici donū nrz. ¶ Itē scūs nihil admittit dr rōe h⁹ q̄ dr spūs: sed dr spūs nr vt spūs Pelye.g̃ vī q̄ pōt dici spi. scūs nr. ¶ Itē sic filius⁹ ipoztat reloné eternā a q̄ ipōit:ita ⁊ pr:sz dr pr nr.g̃ ēt pōt dici filius⁹ nr. ¶ ꝑ.gegd dat nob ē nostrū.sz filius⁹ dat⁹ est nobis.g̃ est filius⁹ noster. ¶ ꝑ.i deo idē ē deitas ⁊ de⁹ ⁊ sapia ⁊ bonitas ⁊ oīa hꝺ.sz dr de⁹ nr.g̃ ēt pōt dici deus sapia nostra vel ēntia nostra.

Sed cōuersō vī q̄ nō pōt dici ōs nr. Jn ꝓnoīe .n.nrz vel meū ipoztat aliq̄ habitudo vel relō creatoris ad creaturā:sz ōs ē nomē absolutū ⁊ nomē nāe:vt dic Amb.g̃ vī q̄ nō pōt dici de⁹ nr.

Respondeo dōz q̄ de⁹ nō pōt hre aliquā relonē ad nos nisi p modū ꝓncipy. Cū aūt cāe sint q̄tuor ipse non ē cā mālis nra. Sz se hz ad nos in rōne efficiētis ⁊ finis ⁊ forme exēplaris:nō aūt ī rōne forme ībrētis. Cōsiderādū ē igit ī noīb⁹ diuinis q̄ oīa illa noīa q̄ ipoztāt rōnez ꝓncipy p modū efficientis vel finis recipiūt additionē dcōrū ꝓnominū: sic dicimus creator nr ⁊ bonū nrm. Ea aūt q̄ dr p modū forme ībrētis nō recipiūt dictoꝝ ꝓnominū additōez. Et talia sūt noīa oīa diuīa q̄ in abstracto significant:q̄ oīa significant p mōm forme:vt ēntia bonitas ⁊ hꝺ.vñ in talib⁹ nō pōt fieri additio. Nō.n.possuz dicere q̄ de⁹ sit ēntia nra vl suba vl aligd hꝺ. Tñ in istis noīb⁹ ꝺsiderādus ē gdaz ordo: q̄ q̄dam hoꝝ abstractoꝝ ipoztāt rōnem ꝓncipy efficiētis et exēplaris:vt sapia ⁊ bonitas et hꝺ. quandoq; fit additio dictoꝝ ꝓnominū:vt cū dicim⁹ de⁹ est sapia nra cāliter:p modū quo dr spes nostra:q̄ per ei⁹ sapiam efficit in nobis sapia exēplata a sua sapia per quā sapientes sum⁹ formaliter. Quedā aūt nō importāt rōnez ꝓncipy:nisi forte exemplaris:⁊ talib⁹ nō cōsueuit fieri dicta additio. Nō enim cōsuetū est dici q̄ deus sit essentia nostra vel suba nostra. Tamē ēt q̄q; istis noīb⁹ fit talis additio ꝓpter habitudinem ꝓncipy exēplaris:sicut Dio.dicit.4.ca.ce. bie.q̄ cē oīum est sup esse deitatis:sz hꝺ locutiones magis sint exponēde q̄ extendende.

Ad primū g̃ dōz q̄ donū ipoztat quādā relonē in actu.s.ad dātē:⁊ q̄dā soluz ī aptitudie q̄tū est in rōne sui noīs.s.ad eū cui dat. Et iō pōt semper dici donū dantis:sed nō est ei⁹ cui dat nisi q̄n sibi ē datū in actu.⁊ pp h̄ dicim⁹ datū nrm ⁊ nō donuz nrm. ¶ Ad 2m dōm q̄ spi.scūs ē q̄dā circūlocutio iuēta ad exprmēdū psonā spiri.sci.ipse aūt inq̄tū ē ꝑsona subsistens nō ipoztat relationē ꝓncipy:sz magis ei⁹ qui ē a pn⁹ ⁊ iō ñ pt dici spi.scūs noster. Sz spūs ipoztat rōnē ꝓncipy inq̄tū a spū ē ispiratio:ꝓpter q̄ pōt dici spūs nr. ¶ Ad 3m dōm q̄ pr importat rōnem ꝓncipy:filius⁹ aūt nō: sed magis eius q̄ ē a ꝓncipio:⁊ iō nō pt dici filius⁹ noster: sicut dr pater noster. q̄uis ēt nō dicat pr noster ꝓut ipōit nomē a paternitate eterna:sic.n.est pater solius filij nālis. ¶ Ad quartuz dōm q̄ q̄uis filius⁹ datus sit nobis: nō tñ datus est nobis in filium:sed in doctorē vel saluatorē:⁊ iō pōt dici saluator noster:sed nō filius noster. Et si obyciat.est filius⁹ ⁊ est noster. g̃ est filius nr.ps. q̄ est fallacia accūtis. ¶ Ad 5m dōz q̄ sapia in abstracto significata significat id quo aliquis est formalr sapiēs:⁊ ꝓpter hoc rōne ꝑdicta non pōt ꝓprie dici q̄ sit sapia:nisi per modū qui dict⁹ est. ¶ Ad vltimū dicendum q̄ deus quāuis significet essentiā diuinam quātuz ad id cui imponit: Tñ quātū ad id a quo imponit nomē significat opationem:vt supra dictuz est ex verbis Dama. Et iō pōt dici deus noster. Tñ diuersimode pōt dici deus oīum ⁊ iustoꝝ. Deus.n.dicitur oīum ꝓpter relationem ꝓncipy inquātum.s. est creator oīum. Dicit aūt deus iustoꝝ spāliter fm rationem finis quem cōtingūt. Et ideo dr etiā ab eis haberi. Alia.n. sz ordinētur in ipm sicut in finē:nō tñ cōsequūtur ipm nisi iusti q̄ cōiungūtur sibi per gr̃am ⁊ gloriā: ⁊ ideo ēt omniuz cōiter dr vel finis vel aliquid hꝺ. Sed absolute dicit de iustis:q̄ deus est coꝝ q̄ habent ipm sicut suā hereditatē. ⁊ per quendam modum passionis.

¶ Expositio textus.

NOn enim singuli quicq̄ hñt.) Sciendum q̄ scīs donū nō soluz increatum cōe est:sed etiā dona ad gr̃az gratum faciētem ptinētia que simul ifundunt: ⁊ sine q̄bus spūs scūs nō hr̃.sed dona gratis data dantur magis ad manifestationem.s.recepti: q̄ ad coniungēdū spiritui.⁊ hoc ꝓpter vtilitatem aliorum.i. Corinth.ix.et diuidunt diuersis prout cōpetit vtilitati ecclesie. ¶ Sz ipsa relatio nō apparet in h̄ nomine ꝛc.) Uidetur h̄ esse falsum:q̄ sicut dr donuz dationis: ita spi.spirationis. Sz

dōm q̄ in noīe ſpūs non īportat relatio niſi per accūs ex modo ſignificādi ꝓut ſignificat vt terminus actiōis alicuius. Sed in noīe doni īportat relatio ēt q̄tū ad ſignificationē: q2 B ipm donare vñ nomen doni ſumit magis pertinet ad genus relatiōis: q̄ ēt actionis: q2 dare nihil eſt aliud q̄ ſuū alteri⁹ facere. Nomen ēt ſpūs īponit ad ſignificandū ſubam rōne alicuius ꝓprietatis. ſ. ſubtilitatis: vt ſupra dictū eſt. vnde t aerem ſpū dicimus t aiaz. ſed nomen doni nō īponit ad ſignificādū ſubstātiā: ſz ad ſignificandū aligd circa ſubstātiā qō cōſequit dationez. vñ nō reducit ad p̄dicamentū ſube. (Nō. n. ait Hyl. ꝛc) Dic Hyla. a diuinis perſonis excludit tres modos emanatiōis qui ſunt in diuerſitate ſube. Unus eſt quādo aliquid generat ex re cozrupta vt vermis ex carne putrefacta: vel aer ex aqua. t B notat cum dicit. (Per defectionem.) Secundus qñ ꝓducit ex re manēte cōiuncta ſibi ſicut ramus ex arboze. Et B tangit cū dicit. (Protenſione.) Tertius eſt quādo ꝓducit aligd ex re manente: ſed ſeparata ab ea vt riuus ex fonte vel ex ſilice. Et B tāgit cum dicit. (Deriuatiōe vel deciſione.) Et ſic etiā homo eſt ex homine. quozū nullus diuinis ꝑſonis ꝛuenit. (Sz ex virtute nature.) Non tanq̄ generante: ſed tāq̄ p̄ncipio generationis per modū fozme. (Subſiſtit filius natiuitate). i. naſcitur ſubſiſtēs. (In nām eandē.) Nō ſolū ſpē ſicut in alys generationib⁹ vniuocis: ſz nūero. (Natiuitas inquit dei ꝛc.) Dec expoſita eſt ſuperi⁹. ſ. di. (Nō ille ſpūs noſter quo ſum⁹ ꝛc.) Sciēdū q̄ ī ſpīri. ſcō ſum⁹: nō q̄dem fozmaliter ſed effectiue: ſed ſpū creato q̄ eſt aia ſumus fozmal'r. Spiritu ſcō autē ſum⁹ ſci effectiue t fozmaliter ſm q̄ per charitatē que eſt exēplatū amozis qui eſt ſpi. ſcūs fozmal'r ſanctificamur. t per B nob ſpi. ſanct⁹ ꝛiungit. (Tollā de ſpū tuo) Numeri. ii. Doc. n. nō dī q2 moyſi gr̄a minozata cēt q̄tū ad ſtatū habit⁹: ſed q̄tū ad vſum ſollicitudīs alys in ſui auxiliū ſubſtitutis. (De ſpū ēt ſuo.) Dī illis collatū. nō q2 ꝑſona ſpi. ſci diuiſibil' ſit: vel q̄ habit⁹ gr̄e de ſubo in ſubm transferri poſſit t diuidi: ſed q2 acceperūt minozē gr̄am q̄ moyſes habuerat t ad ſimiles act⁹: t q̄ſi ex gratia moyſi ꝓpagatā: inquātum eis gr̄am talem ozando impetrauit. (Poſt B q̄rit vtruz ſpi. ſcūs.) Iſtaz qōnē ſoluet magiſter in. 30. di.

¶ Hic de eq̄litate triuz ꝑſonaꝝ. Di. XIX.

Nunc poſt q̄z coeternitatē triū ꝑſonarū ꝓ modulo facultatis nr̄e iſinuauim⁹: iā de earūdē eq̄litate aliquid ſupeſt eloq. Fides. n. catholica ſic̄ coeternas ita t coequales tres ꝑſonas aſſerit. Eq̄l'ē. n. i oibus p̄ri filius: t p̄ri t filio ſpi. ſcūs: q2 vt ait Aug. i li. de fide ad petrū. breuiter apiens qūo intelligat eq̄litas docet: nll's boꝝ aliū aut p̄cedit eternitate: aut excellit magnitudine: aut ſupat ptāte: q2 nec filio nec ſpūi ſcō q̄tū ad naturē dīne vnitatē ptiet: aut anterioz aut maioz eſt p̄ nec fili⁹ ſpiri. ſancto. Eternū qppe t ſine initio ē q̄ filius de p̄is nā extitit t eternū t ſine initio ē q̄ ſpiri. ſanct⁹ de nā p̄is filiōq̄ ꝓcedit. Ob B g̃ tres recte vnū credim⁹ t dicim⁹ deū: q2 vna prozſus eternitas: vna īmenſitas: vna nā l'r triū ꝑſonarū eſt diuinitas. Ecce breuiter aſſignauit Aug. in quo triū ꝑſonaꝝ ꝓſiſtat eq̄litas. ſ. q2 alia aliaz nō excellit aut eternitate aut magnitudine aut poteſtate.

¶ Q2 eternitas t magnitudo t potētia ī ꝺo ſūt vnū ſz ponant quaſi diuerſa.

Cumq̄ enumerent iſta q̄ſi diuerſa ī deo. tñ vnū t idē ſūt. ſ. eēntia diuina ſimplex t icōmutabil'. vñ Aug. i. vij. lib. de tri. Nō alio magn⁹ alio ꝺs ē: ſz eo magn⁹ quo ꝺs ē: q2 nō aliō illi ē magnū eē: aliō deū eē. Eadē qppe ei⁹ magnitudo ē q̄ ꝑt⁹. t eadē eēntia q̄ magnitudo. Pr̄ g̃ t fili⁹ ſim'l vna eēntia t vna magnitudo. Ita ēt t potentia ꝺi eēntia dīna ē. vñ Aug. i. vij. li. ꝓfeſſionū. Uolūtas t potentia dei ꝺs ipe eſt. Eternitas quoq̄ dei eēntia dīna ē. q̄ō Aug. oñdit ſup illū locū pſalmi. In gñatiōe t gñatōez ānī tui. dicēs. Eſt gñatio gñationum q̄ nō trāſit collecta de oib⁹ gñatiōib⁹. i. ſci. i illa erūt ānī dei q ñ trā ſeūt. i. eternitas dei. Nō. n. aliō ſūt ānī dei aliō ipſe. ſed anni dei eternitas dei eſt. eternitas ꝙo ipſa dei ſuba eſt nihil hñs mutabile. Incōcuſſe ergo teneam⁹ q̄ vnū idēq̄ eſt. ſ. eēntia dīna eternitas dei: potētia: magnitudo. Et tñ ꝓſuevit ſcriptura h t his filia q̄ſi diſticta ponere. In his g̃ ꝙbis triū eq̄litatem ꝑſonarū breuiter cōplexus eſt Aug. q2 ali⁹ alium nec eternitate nec magnitudine nec potentia ſuperat. Q2 aūt eternitate aliq̄ triū ꝑſonaꝝ aliā ñ excedat. Supra oñſū ē vbi coeternitas triū ꝑſōaꝝ iſinuata ē.

¶ Hic de magnitudie q̄ ea aliq̄ ꝑſonarum aliquā non excellit.

Nunc g̃ ſupeſt oñdē q̄ magnitudine vl' pō ali⁹ alium nō excedat. t p̄i⁹ de magnitudine videamus.

¶ Q2 ñ eſt maioz vna ꝑſona alia nec mai⁹ aliqd due q̄z vna: nec tres vl' due q̄z vna.

Liendū eſt g̃ q2 p̄r nō eſt maioz filio nec p̄r vel fili⁹ maioz ſpiri. ſcō nec maius aliqd due ꝑſone ſ̄t fil' q̄z vna. nec tres ſil' mai⁹ aliqd q̄z due. nec maioz ē eſſentia in trib⁹ q̄z ī duab⁹ nec ī duab⁹ q̄z ī vna. q2 tota eſt in ſingulis. Uñ Jo. Damaſcen⁹ ait. Cōfitemur deitatis nāz oēz pfecte eē ī ſingula ſuarū hypoſtaſeō. i. ꝑſonaꝝ oēz ī p̄re oēm in filio oēz in ſpi. ſcō. Jōq̄ pfect⁹ ꝺs p̄r. pfect⁹ ꝺs filius. perfectus deus ſpūs ſanctus.

¶ Quo dicit ꝺs p̄r eē in filio t fili⁹ in p̄re t ſpi. ſcūs in vtroq̄ t ſingulus in ſingulis.

Tide ē q̄ p̄r dr̄ eē ī filio t fili⁹ in p̄re: t ſpi. ſcūs ī vtroq̄ t ſingulus ī ſingul'. Uñ Aug. i li. de fide ad petrū. Propter vnitatez nāl'ē tot⁹ p̄r in filio t ſpūs

scō ē. totus quoqz spūs scūs in pre ⁊ filio ē. nullus hoz extra quelibz ipsoz ē pp nāe dine vnitatē. Ecce ḃ aperit aliq̄ten⁹. Non. n. pōt plene tm̄ ab hoie reserari archanū. ex q̄ intelligēria dicatur singula psonarū tota eē in alijs. Vñ etiā Hylarius ista interius perquirens in lib. iij. de tri. ait. Affert plerisqz obscuritatem sermo domini cuz dicit. Ego in patre ⁊ pater in me est. nec imerito. natura enim intelligēie humane rōnē dicti hui⁹ non capit. nec exemplum aliqō rebus diuinis cōparatio humana pstabit. Sz qō itelligibile est boi deo esse possibile ē. Cognoscendū itaqz atqz intelligēdū est qd sit illō. Ego in patre ⁊ pr̄ in me est: si tm̄ ꝓphēdere ḃ ita vt ē valebim⁹. vt qō nā reruz pati nō posse estimaē: id dine ꝟitatis rō ꝓsequaē. Pr̄ez igit in filio ⁊ filiū i pre eē plenitudo diuinitatis in vtroqz pfecta ē: qz plēitudo dinitatis i filio qō i pre ē ḃ ⁊ i filio ē. qō i igēito ē: ḃ i genito: alter ab altero: ⁊ vterqz vnū: is. s. q ē nihil hūs qō ñ sit ēt i eo a quo ē. nō duo vn⁹ sz ali⁹ i alio: qz nō aliō i vtroqz vt vnū sint i fide nr̄a vterqz: non vn⁹: nec eūdē vtrūqz: nec aliō ꝓfitemur: qz deū ex dō natū: nec eūdē natiuitas: nec aliō esse p̄mittit. Eādez g̃ i vtroqz ⁊ ꝟtutis silitudinez ⁊ deitatis plenitudinē ꝓfitemur: qz ꝟitas dicit: Ego in pre ⁊ pr̄ i me est. Dia. n. fili⁹ accepit a pre. Nā si prem eiusdez q genuit accepit. ergo neuter pfect⁹ est: dest. n. ei vñ decessit. nec plenitudo erit i eo q ex portiōe ꝓstiterit. Neuter ergo eoz pfectus est si plenitudinez suā ⁊ euz q genuit amittit: nec q natus est ꝓsegtur. Fateamur g̃ q filius ē in pre ⁊ pr̄ in filio: deus in deo: vt idē Hyl. ait i. vij. li. de tri. Nō p duplicem ꝓuementiū geneꝛ ꝓiūctionē: nec p ifinituz capacioris subē nāz: sz p nāe vnitā silitudinem p natiuitatē nāe viuētis ex viuente nā: dū res ñ differt: dū nāz dei nō ḋgenerat natiuitas: dū ñ aliud aliqd ex deo q̄ deus nascitur. dū nihil in his nouū est nihil alienū: nihil sepabile. Ecce his ꝟbis ꝑut humana pmittit ifirmitas intelligi pōt ex quo sensu xp̄s dixerit se eē i pre ⁊ patrez i se. Ex eodē sensu ēt itelligit spi. scūs esse in vtroqz: ⁊ singula psonaꝛ i singul': qz. s. i singulis ē eadē plenitudo dinitatis ⁊ vnita silitudo nāe: qz nō ē maioꝛ dina nā i aliq̄ baꝛ psonarū: sz vni⁹ ⁊ idifferētis nāe sunt be tres pſone. Jōqz altera i altera esse dr̄ vt pdictū est. Vñ ēt Amb. pdcōrū ꝟboꝛ sniaz nobis apiens super epl'az scōaz ad Coꝛi. ait. Per ḃ itelligit pr̄ eē i filio: ⁊ filiū i pre: qz vna est eoꝛ suba. Ibi ē. n. vnitas vbi nlula diuersitas. Ecce triū illustriū viroꝛ testimonijs. s. Aug. Hyl. atqz Amb. in idez ꝓcurrentib⁹ reuelatiōe spi. scūs i eis loquētis pie credere volentib⁹ oñditur: tm̄ q̄si p speculū ⁊ i enigmate: q̄r accipiēdū sit cū dr̄ pr̄ i filio esse: vel fili⁹ i pre: vel spi. scūs in vtroqz.

¶ Ad id qō cepat redit vt ostendat. s. q magnitudine vnūs nō superat aliū.

Sed iā nūc ad ꝓpositū redeamus: ceptoqz isistam⁹ oñdētes q magnitudie nll'a triū psōaꝛ aliā supat. qz nll'a maioꝛ alijs. nec mai⁹ aliqd sūt due q̄z vna: nec tres q̄z due nec maiō ōs q̄z singli eoꝛ: qz singuli ns illoꝛ pfect⁹ ē: nec ē quo crescat illa pfectio.

¶ Qz nulla personarū pars est i trinitate.

Hec ē aliq̄ triū psonarū ps dei vl' dine eētie: qz singl'a baꝛ ver⁹ ⁊ plen⁹ ōs ē: ⁊ tota ⁊ plena dīna eētia ē: ⁊ iō nll'a istarū i trinitate ps ē. vñ Aug. i. ij. li. ꝯ Maxi. bētico sic ait. Putas deū pr̄ez cū filio ⁊ spi. scō vnū deū nō posse eē. Times. n. ne pr̄ sit ps vni⁹ ōi q ꝓstat ex trib⁹. Noli ḃ timē. nll'a. n. fit ptiū i ōitatis vnitate diuisio. vn⁹ ē ōs pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ spi. scūs. i. ipa trinitas vn⁹ ē ōs. g̃ inqs ōs pr̄ ⁊ ps ōi. Absit. Tres. n. psone sī pr̄ ⁊ fili⁹ ⁊ spi. scūs: ⁊ bi tres qz vni⁹ subē sūt: vnū sūt. ⁊ sm̄e vnū sūt. vbi nll'a nāꝛ nll'a ē diuersitas volūtatū. Si. n. nā vnū eēnt ⁊ ꝓsensiōe ñ eēnt: ñ sm̄e vnū eēnt. Si ꝟo nā dispes eēnt vnū ñ eēnt. Hi g̃ tres q vnū sūt pp ieffabilē ꝓiūctōez deitatis: q̄ ieffabil'r copulāt vn⁹ ōs ē. Pars g̃ trinitatis eē nō pōt qcūqz vn⁹ i trib⁹. In trinitate g̃ q̄ ōs ē: ⁊ pr̄ ōs est: ⁊ fili⁹ ōs ē. ⁊ spi. scūs ōs ē. ⁊ siml' bi tres vn⁹ ōs: nec hui⁹ triniratis tertia ps ē vn⁹. nec mai⁹ aliqd duo q̄z vn⁹ ibi est. nec mai⁹ aliqd sūt oēs q̄z singuli: qz spūalis nō corpoꝛal' ē magnitudo. Qui pōt cape capiat: q āt nō pōt credat ⁊ oꝛet vt qō credit itelligat. Verū ē. n. qō dr̄ p ꝓphaz. nisi crediderit is nō itelligetis. Hīs ꝟbis apte oñdit idifferētē magnitudinē triū psonarū. Jtē i eodē. Tu nēpe dixisti vnū deū nō ex ptib⁹ eē ꝓpositum. ⁊ ḃ de pre vis itelligi. Ille inqs virt⁹ ē igenita simplex: ⁊ tm̄ i hac simplici ꝟtute multa videris ꝓmemorare cū dicis. de⁹ deū genuit: bon⁹ bonū gēnit: sapiēs sapiētē: clemēs clemētez: potēs potētē. Quid g̃ charitas bonitas ⁊ sapia ⁊ clementia ⁊ potentia ptes vni⁹ sūt virtutis: quā simplicem esse dixisti: Si dixeris partes sūt: simplex ergo ꝟtus ex ptib⁹ cōstat. Et simplex ista ꝟtus te diffiniente vn⁹ ē de⁹. ergo deū ex ptibus ꝓpositū esse dicis: nō dico inqs. nō sunt g̃ ptes. Si ergo i vna ps̄na pr̄is ⁊ illa inuenis q̄

plura videñt: ⁊ ptes nō iuenis: qz vna virtus simplex ē: qz magis pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ spūs scūs. ⁊ pp idiuidua ōitatē vnꝰ ōs ē. ⁊ pp vniuscuiusq; ppietatē tres psone sunt. ⁊ pp pfectionez singulox partes vniꝰ dei nō sūt. Virtꝰ ē pr̄: virtꝰ est filiꝰ: virtus ē spūs scūs. B vex dicis. ꝫ qvirtute de virtute genitā. ⁊ virtutē de ꝟtute ꝓcedentē nō vis hr̄e eādē nām: B falsuz dicis: ⁊ B ⁊tra fidē rectam ⁊ catholicā dicis. His verbis aperte doceñ qꝫ tres persone ille non sunt ptes dei vel dine eēntie: nullaq; illaruz trinitatis ps dicenda est nec vna maioz alijs.

¶ Cū dicimꝰ tres psonas eē vnā eēntiā: nec vt genꝰ de spēbꝰ. nec vt spēm de idiuiduis pdicamus: qz nō ē eēntia genꝰ ⁊ psone spēs. vel eēntia spēs ⁊ psone indiuidua.

HIc adijciēdū ē qꝫ tāta eqlitas ē triū psonax atq; idifferēs magnitudo qꝫ cū dicamꝰ tres psonas vnā eē eēntiā vel subaz nec vt genꝰ de spēbꝰ: nec vt spēz de idiuiduis pdicamꝰ. Nō. n. eēntia dina genꝰ ē ⁊ tres psone spēs: vl eēntia dina spēs ⁊ tres psone idiuidua. Qz Augu. rōnibꝰ ꝓbabilibꝰ atq; irrefragabilibꝰ apte demōstrat in lib. vij. de tri. ita dicēs. Si eēntia genꝰ est: spēs aūt psona: vt nōnlli sentiūt: oz appellari tres substantias vt appellañ tres psone: sic cuz sit aial genus ⁊ equꝰ spēs appellātur tres equi ijdeq; tria aialia. ñ. n. spēs ibi plr̄ dr̄ ⁊ genꝰ singulariter vt si diceret tres eq sūt vnū aial: ꝫ sic tres eq spāli noie. ita tria aialia gnāli noie dicūtur. Cū ḡ tres psonas vnam eēntiam eē fateamur nō tres essentias: cū tres eq tria aialia dicātur nō vnuz: pz noie eēntie non significari genus: nec nomine persone speciem.

¶ Hic ꝓbat qꝫ nō dr̄ vt spēs de idiuiduis.

SI xo dicūt noie psone nō spēz significari ꝫ aliqō singlare atq; idiuiduū: ⁊ noie eēntie spēz itelligi: vt psona ñ dicaī sic hō: ꝫ qūo dr̄ ꝟ homo velut Abraā Isaac ⁊ Jacob: vl qs alius q ēt digito pñs ōmr̄ari possit. sic quoq; illos eadē rō ꝟfutabit. Sic. n. dñr Abraaz Isaac ⁊ Jacob tria idiuidua: ita tres hoies ⁊ tria aialia. cur ḡ pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ spi. scūs. si ꝫ genꝰ ⁊ spēz ⁊ idiuiduū ista disseruimꝰ: ñ ita dñr tres eēntie vt tres psone.

¶ Alio modo ꝓbat idem.

ALio quoq; mō idē ꝓbat Augu. s. qꝫ eēntia dina ñ ē genꝰ: nec psone spēs: vel eēntia nō ē spēs: nec psone indiuidua. Una inqt eēntia nō bz spēs. sic vnū anial nō bz spēs vniꝰ eēntie. pr̄ ḡ ⁊ filiꝰ ⁊ spi. scūs nō sūt tres spēs vniꝰ eēntie. dina ḡ eēntia genꝰ nō ē. Sz nec spēs ē eēntia dina: ⁊ psone idiuidua: sic hō spēs ē. idiuidua aūt Abraā Isaac ⁊ Jacob. Si. n. eēntia spēs ē vt hō: sicut vnꝰ hō nō dicit eē Abraā Isaac ⁊ Jacob. ita non dicet vna essentia esse tres persone. nō itaq; ꝫm genus ⁊ species ista dicimus.

¶ Non ꝫm materialem causam dicuntur tres persone vna essentia.

NOtādū ēt qꝫ vna eēntia dina nō ē mā triū psonax: vt Aug. in eodē docet tāq; ꝫm cōez eādēq; māz tres psone dicañ eē vna eēntia: sic ex eodē auro si fierent tres statue: dicerem⁹ tres statuas vnū auruz. nō aūt sic trinitatē. i. tres psonas dicimꝰ vnam eēntiā ⁊ vnū deū tāq; ex vna mā tria q̄dā subsistant. In statuis. n. eqlibus plus auri ē tres sil q; singule ⁊ minꝰ auri ē vna q; due. In illa ꝟo eēntia trinitatis nullo mō ita est. nō ḡ ꝫ mālē cām tres psonas vnā dicimus esse essentiā. sicut tres statue dicuñ vnum aurum.

¶ Nec ita dicuñ tres psone vna eēntia vt tres boies vna nā vel vnius nature.

HIc quoq; addēdū est qꝫ tres psonas nō ita dicimꝰ vnā eēntiā eē: vt Aug. in eodē ait. vel vnius eēntie sicut dicimꝰ aliquos tres boies eiusdē sexus ⁊ eiusdē tpatiōis corporis eiusdē animi vnā eē nāz vel vnius nāe. Naz in his rebꝰ nō tñ est vnus hō quātū tres boies sil. ⁊ plus aliqd sūt homies duo q; vnus hō. sic ⁊ in statuis esse diximus: at in deo nō est ita. Nō. n. maioz eēntia est pater ⁊ filiꝰ simul q; solus pr̄ vel solus filiꝰ. sed tres simul ille psone eqles sunt singulis. Ex p̄missis pz qꝫ tres psone dicuñ dina eēntia: nec ꝫm mālē cām vt tres statue vnū aurū: nec ꝫm cōplexionis similitudinem vt tres boies vnꝰ nature nec vt genus pdicaī de spēbus. vel vt species de indiuiduis: idest cōtinens de contentis maius de minoribus.

¶ Que videñt aduersari p̄dictis.

HIs aūt videñt aduersari. q̄ qdez sacre scripture tractatoꝛes catholici in suis scriptis tradiderūt in quibꝰ significare videtur qꝫ eēntia dina sit qddā cōe ⁊ vle velut spēs: tres xo psone sūt tria pticularia. i. tria idiuidua nūero dria. Uñ Joan. Damascenus iter doctoꝛes grecoꝛ magnus in li. quē de tri. scripsit. quē ⁊ papa Eugenius transferri fecit ait. Cōia ⁊ vlia pdicātur de subiectis sibijpsis pticularibꝰ. Cōe ḡ suba ē. pticulare xo hypostasis. i. psona. particulare qūt dr̄ non qm̄ par-

tem nãe hz ſz pticulare nũero vt athomũ.i.idiuiduũ. Nũero.n.t nõ natura differre dicũtur hypoſtaſes. Jtẽ in eodez. Suba ſignificat cõmunem t circũplectiuaz ſpeciẽ homo ydeõ.i. ſimilium ſpecie hypoſtaſeon.i.ꝑſonaꝝ: vtputa deꝰ hõ. hypoſtaſis aũt idiuiduũ demõſtrat .ſ.ꝑrem filiũ ſpũm ſcũm petrũ paulũ t hmõi. Ecce aperte dicẽ ſubaz eẽ vniuerſale. hypoſtaſim ꝯo pticulare. t q deꝰ ẽ ſpẽs vt hõ. t q ꝑr t filius t ſpũs ſcũs ſũt idiuidua ſicẽ petrus paulus t q nũero differãt: que ꝑmiſſe ſnie Aug. penitꝰ ꝫdicere videnr. qd ergo dicemus ad h. Hec vtiqz dicere poſſumus atqz debemus q ea que Augu. tradidit ſuperius ſine omni beſitatione tenenda ſunt.

¶ Oꝛ ſane ꝑñt itelligi que Joãnes dicit: t quomodo oſtendit.

HEc aũt q̃ h dñr hz in ꝓmonis ſupficie aliqd a fide alienũ reſonare videanr ſane tñ itelligi queũt piũqz lectoꝛem atqz itellectoꝛẽ plimũ efflagitant. in quoꝝ explanatiõe mallẽ ſilens alios audire: q̃z loquẽdo maliuolis detrahẽdi occaſionẽ ꝑſtare. Vider tñ mihi ita poſſe accipi cũ ait. Suba ẽ cõe: t hypoſtaſis ẽ pticulare: nõ ita h accipit cum de deo dicanr vt accipiunr in philoſophica diſciplina: hz p ſilitudinẽ eoꝝ q a phis dicũr locutus ẽ: vt ſic ibi cõe vle dr qõ ꝑdicar de pluribꝰ: pticulare ꝯo vel idiuiduũ qõ de vno ſolo. ita h eẽntia dina dicta eſt vle. qꝛ de oibꝰ perſonis ſimul t de ſingulis ſepatiz dr. pticulare ꝯo ſingula q̃libz ꝑſonaruz: qꝛ nec de alijs cõiter. nec de aliq̃ aliaꝝ ſingulariter ꝑdicar. pp ſimilitudinez ergo ꝑdicationis ſubaz dixit vle t perſonas pticularia vel idiuidua. pp h idem etiaz eãdẽ dinã eẽntiã dixit eẽ ſpẽm cõem t circũplectiuã ſimiliũ ſpẽ ꝑſonarũ: qꝛ ſicẽ h ſpecies hõ de ſuis ꝑdicatur idiuiduis: velut õ Petro Paulo t alijs. nec iſta ſpẽ differũt hz cõueniũt. ita deus de tribꝰ ꝑdicar ꝑſonis q̃ in dinitate nõ differũt hz per oia ꝛueniũt. Hãc ergo ſimilitudinẽ iter res ſempiternas t res tpales ppẽdẽs Joãnes vniuerſitatis t pticularitatis noia q̃ rebus tpalibus ꝓprie cõueniũt ad res eternas trãſtulit. Aug. ꝯo maioꝛẽ videſ diſſimilitudinẽ q̃z ſimilitudinẽ inter res ꝑdictas ab excellentia trinitatis ꝑdicta nomina remouit.

¶ Ex quo ſenſu dixerit ꝑſonas differre nũero.

QUod autez Joannes dicit hypoſtaſes differre numero nõ natura in eo q nõ differre natura ait. Veriſſime t ſine ſcrupulo loquitur. Qõ vero dicit differre numero: cauendum eſt quomodo intelligatur. diuerſis eniz modis dicuntur aliqua differre numero.

¶ Quibus modis dicatur differre nũero: t hz quem modũ ꝑſonis conuenire poſſet.

DIcuntur enim aliqua differre numero quando ita differunt vt h non ſit illud nec aliqd qõ illud eſt vel in ipſo eſt. qualiter differunt ſocrates t plato t huiuſmodi: que apud phos dicuntur indiuidua vel particularia: iuxta quem modũ non poſſũt dici tres perſone differre numero. Dicuntur quoqz differre numero que in enumeratione ſiue cõputatione non ſibi adiunguntur ſed a ſeinuicẽ diſcernuntur vt cum de aliquibꝰ rebus loquẽtes dicimus vna due tres. Et ſm hunc modũ forte dixit Joãnes hypoſtaſes. i. perſonas differre numero. Poſſumus enim dicere ꝑr eſt vnus. t ꝑr t filius ſunt duo. t ꝑr t filius t ſpũs ſcũs ſunt tres. Et itẽ h ꝑſona ẽ vna. t h t illa ſunt due. t hec t illa t alia ſunt tres. Cõueniẽtius tñ tres ille ꝑſone ꝓprietatibus tñ diſtingui dicunr. de q̃rũ diſtinctiõe ſm ꝓprietates in ſequenti tractabir. Nunc ꝯo ad inceptũ redeamus q̃ dicta ſunt repetẽtes vt ſepius verſando familiarius inoteſcant.

¶ Oꝛ vna ꝑſona nõ eſt maioꝛ alia. nec tres ſimr q̃z vna. t h rõne oſtẽdit catholica.

SCiẽdũ eſt g̃ tãtã eſſe eq̃litatẽ in trinitate. vt ait Aug. in. viij. li. õ tri. vt nõ ſolũ ꝑr non ſit maioꝛ q̃z filiꝰ. hz nec ꝑr t filiꝰ ſimul maius aliqd ſint q̃z ſpũs ſcũs. aut q̃libet ꝑſona minus aliqd ſit q̃z ipa trinitas. Oꝛ aũt ita ſit aliquo mõ ſi fieri põt õmõſtrandũ eſt. Quãtũ ergo ipſe creatoꝛ adiuuat attendamus inqt Aug. in eodẽ. qũo in hac trinitate due vel tres perſone non ſunt maius aliquid q̃z vna earum.

¶ Ratiõe ſubtiliſſima vtr ad oñdẽdũ q ita ſit.

QUod ibi magnuz dicr aliunde magnuz non eſt q̃z eo quo ꝯe eſt. qꝛ ibi magnitudo ipa veritas eſt. t veritas eſſentia. Nõ ergo ibi maiꝰ ẽ qõ veriꝰ nõ eſt. Non aũt verius eſt ꝑr t filius ſimul q̃z ꝑr ſolus vel filius: nõ ergo maius aliquid vrer q̃z ſimul q̃z ſingulus eoꝝ. t qꝛ eque etiaz ꝯe eſt ſpũs ſcũs. iõ pater t filius ſimul nõ ſunt aliqõ maius q̃z ipſe. qꝛ nec verius ſũt. Jtẽ in eẽntia ꝯitatis h eſt veꝝ eẽ qõ ẽ eẽ. t h ẽ eẽ qõ ẽ magnũ eẽ. h eſt ergo magnũ eẽ qõ verum eſſe. qõ ergo ibi eque verũ eſt t eque magnuz ẽ. qõ ergo ibi plus veritatis nõ hz. nõ hz plus magni

tudinis: plus aũt ꝟitatis nõ bꝫ qõ, veriꝰ nõ est. Non est aũt veriꝰ vna psona cꝫ alia: vel due cꝫ vna: vel tres sil' cꝫ singula: nõ g̃ plus veritatis bꝫ vna cꝫ alia: vel tres simil' cꝫ singula. Sic g̃ t ipsa trinitas nõ ẽ maiꝰ aliqd cꝫ vnaquecꝫ ibi psona: ꝫ tã magnũ cꝫ singula. Nõ. n. ibi maioꝛ est q̃ ꝟioꝛ nõ est vbi ipa ꝟitas est magnitudo. Ecce mõ ꝓueniẽti t rõne catholica oñsuꝫ est qũo idifferẽs sit magnitudo triũ psonaruꝫ: qꝛ nec vna maioꝛ ẽ alia: nec due vna: nec tres simul maius aliquid cꝫ singula.

¶ Qꝛ deus nõ est dicẽdus triplex: sed trinus.

Reterea cuꝫ deꝰ dicaĩ trinꝰ: nõ tñ dꝫ dici triplex. ibi. n. non ẽ triplicitas vbi summa ẽ vnitas t idifferẽs eq̃litas. Uñ Aug. i lib. vi. de tri. ait. Nõ qñ deꝰ trinitas ẽ iõ triplex putãdus est: aliogn minoꝛ eẽt pr̃ solus vel filiꝰ solus cꝫ sil' pr̃ t filius. Cũ itaq̃ tãtus ẽ solus pr̃ vel solus filiꝰ vel solus spũs scũs quãtus est simul pr̃ t filiꝰ t spũs scũs nullo mõ dicendus ẽ triplex deꝰ. nõ. n. pr̃ cũ filio t spũ scõ maioꝛ deꝰ ẽ cꝫ singuli eoꝝ: qa nõ est quo crescat illa pfectio: pfectꝰ aũt ẽ t pr̃ t filiꝰ t spũs scũs t pfectꝰ est deꝰ singulus eorũ. t iõ trinitas potiꝰ cꝫ triplex dici dꝫ.

¶ Qꝛ nõ est ita in rebꝰ coꝛpoꝛeis vt i trinitate.

In rebus coꝛpeis nõ tñ est vna q̃tũ tres sil' t plus sunt due cꝫ vna res. In trinitate ꝟo sũma tñ ẽ vna psona q̃tũ tres sil'. t tñ sunt due q̃tuꝫ vna t i se ifinite sunt: qꝛ nõ est finis magnitudis eaꝝ. Ac ꝑ hoc aperitꝰ qꝰ supꝛa dixi mus. s. qũo t singula sunt i singulis t oia i singulis t singula in oibꝰ t oia in omnibꝰ t vnũ in omnibꝰ est t vnũ oia. Ecce iã ostendimus sufficienter qualiter in trinitate aliqua psona aliam nõ supat in magnitudine.

¶ Diuisio ꝓme ptis textus.

Postquã determiauit magr̃ de psonis dinis q̃tũ ad eaꝝ distictiões per relones eternas. h̃ icipit determiare de ipsis q̃tũ ad eaꝝ eq̃litates. Didit aũt h̃ ps i duas. In pª oñdit equalitatẽ psonaꝝ. In zª mouet q̃dã dubitatões q̃ ozit ex gbusdã locutõibꝰ gbꝰ i sua ꝓbone vsus fuerat. zi. di. ibi. (Nic q̃rit qõ trahens) Prima i duas. In pª oñdit ꝼm gd attẽdẽda sit psonarũ eq̃litas. In zª ꝼm illa psonaꝝ eq̃litatẽ oñdit. ibi (Qꝛ aũt eternitate ꝛc̃.) Circa pm̃ duo facit. Prio oñdit qꝰ eq̃litas psonaꝝ attẽdit q̃tũ ad eternitatẽ: magnitudinẽ: t potestatẽ. Scõ oñdit q̃lr̃ ista tria se hñt adinicẽ. s. qꝰ sũt idẽ ꝼm rem qõ dina eẽntia. ibi. (Lũq enũerent ꝛc̃.) (Qꝛ ãt eternitate.) Nic oñdit ꝓpositũ t didit i tres ptes. In pª ex ꝑdictis relingt eq̃litatẽ psonaꝝ q̃tuꝫ ad eternitateꝫ. In zª oñdit eaꝝ equalitatẽ quãtũ ad magnitudinẽ. ibi. (Nũc supest oñdere.) In zª quãtũ ad ptãtem. zo. di. ibi. (Nũc oñdẽ restat ꝛc̃.) (¶ Nũc supest ꝛc̃.) Nic oñdit ꝑsonaꝝ eq̃litatẽ q̃tuꝫ ad magnitudinẽ. Et ꝑ oñdit eq̃litatẽ in magnitudie. Scõ iducit q̃dã ꝛclonẽ. ibi. (Propterea cũ deꝰ dr̃ trinꝰ.) Pria in tres ꝼm tres vias gbꝰ ꝓbat eq̃lẽ magnitudinẽ triũ psonaꝝ. Prio ostẽdit ex mutua ihesione. Scõ ex remotõe eoꝝ q̃ ineq̃litatẽ facere possent. ibi. (Sed iaꝫ nunc ad ꝓba.) Tertio ex rõne diuine simplicitatis t veritatis. ibi. (Sciendũ est igit̃ tantam ꝛc̃.) Circa pmũ tria facit. Primo manifestat ꝓpositum. Scõ ꝓponit intẽtũ. ibi (Sciẽdũ igit̃ est ꝛc̃.) Tertio ponit equalitatis signũ. ibi. (Et inde est qꝰ pater.)

¶ Questio. I.

Hic q̃runt duo. Prio de equalitate. Scõ de illis i gbꝰ attẽditur eq̃litas. Circa pm̃ q̃runt duo. Primo an i dinis sit eq̃litas. zo an ibi sit mutua eq̃litas.

¶ Utꝛ equalitas sit in dinis. I.

Ad primuꝫ sic ꝓcedit: vr̃ qꝰ eq̃litas nõ sit in dinis. sic. n. dicit ꝓbs in. v. metaꝓh. vnũ in q̃titate facit eq̃le. Sꝫ i deo nõ ẽ q̃titas: vt supꝛa dixit Augu. qꝰ est sine q̃titate magnꝰ. gvr̃ qꝰ nõ sit eq̃litas. ibi. ¶ P. qcqd ẽ i dinis de absolutis significat dinã substãtiã: ſz ꝼm vnitatẽ subẽ attẽdit idẽtitas t nõ eq̃litas. g̃ vr̃ qꝰ ꝑ hoc qõ ꝓbat vna eẽntia triũ psonaꝝ magis ꝓbetur idẽtitas q̃ eq̃litas. ¶ Itẽ q̃litas magis se bꝫ ad spiritualia q̃ q̃titas: qꝛ q̃daꝫ spẽs q̃litatis vt scia t vt⁹ t hꝫ ĩueniunt̃ i subꝫ spũalibꝰ: nõ aũt spẽs q̃titatis nisi forte nũerus ꝼm quẽ nõ attẽdit̃ h̃ eq̃litas psonaꝝ. g̃ cũ ꝫ q̃litatẽ potiꝰ sit sil'itudo q̃ eq̃litas vr̃ qꝰ ista ꝓueniẽtia i eẽntialibus magis dicenda sit sil'itudo cꝫ eq̃litas. ¶ P. ois eq̃litas dicit ꝓportionẽ t cõmẽsurationẽ quãdã: ſz infiniteꝝ nõ est aliqua cõmẽsuratio nec ꝓportio: cuꝫ igit̃ diuine psone ifinite sint: nõ vr̃ in eis esse equalitas.

In cõtrariuꝫ ẽqõ i symbolo dr̃. Et tote tres psone coeterne sibi sunt t coeq̃les.

Respondeo dõm: qꝰ siẽ dicit phs. vnũ i suba facit idẽ: vnũ in q̃titate facit equale. vnũ i q̃litate facit sil'e. Quãuis ãt i dinis nõ sit q̃litas vl q̃titas ꝼm cõem rõnẽ gñis. sunt tñ ibi aliq̃ spẽs q̃litatis ꝼm ꝓpas rõnes suas q̃tũ ad dr̃as ꝛstitutiuas. t sil'r aliq̃ spẽs q̃titatis ꝼm id qõ ẽ ꝓpriũ eis: vt magnitudo t duratio. t iõ rõne eoꝝ dr̃ i dinis eq̃litas t sil'itudo. Sic ãt ea q̃ significanr̃ ꝑ modũ q̃litatis vt sapia t hꝫ nõ sunt aliud ꝼm rẽ ab eẽntia: ſz solũ ꝼm rõnẽ: ita eẽt sil'itudo t idẽtitas in dinis differũt ꝼm rõnẽ t nõ ꝼm rẽ. t sil'r ẽ de eq̃litate. Et ide ẽ qꝰ diuersimode ĩueniũt̃ eq̃litas t sil'itudo i dinis ꝑsonis t i alys reb⁹. In alys. n. eq̃libꝰ nõ ẽ eadeꝫ q̃titas ꝼm eẽntiã: ſz solũmõ ꝼm cõmẽsuratõeꝫ. t sil'r vna q̃litas ꝼm spẽm: qꝛ i eis est aliud q̃litas t eẽntia q̃ respicit eẽ sic actũ ꝓpriũ: q̃litas aũt vel q̃titas nõ dr̃ ꝑ respectũ ad eẽ: ſz tñ dicũt̃ q̃litate alicui⁹ gñis. Uñ põt dici vna q̃titas vbi nõ est vnũ eẽ: ſz nõ põt dici vna eẽntia absolute nisi vbi ẽ vnũ eẽ: t hoc ẽ vbi ẽ eadẽ eẽntia ꝼz numeꝛ. Et ide est qꝰ ad rõnẽ eq̃litatis vnitas ꝼm numeꝛ nõ reqrit̃: sed ad idẽtitatẽꝫ reqrit̃ vnitas ꝼm nũeꝛ. In dinis ãt ꝑsonis idẽ ẽ magnitudo t sapia qõ eẽntia. vñ eq̃litas t sil'itudo ꝑsonaꝝ attẽdit̃ ꝼz eãdẽ sapiaꝫ nũero t magnitudinẽ.

Ad primuꝫ igit̃ dõm: qꝰ eq̃litas nõ cãtur ex vno in q̃titate solũ ꝼz rõnẽ q̃titatis cõeꝫ ſz eẽt ꝼm rõnẽ alic⁹ spẽi q̃titatis. Ad rõnẽ. n. eq̃litatis sufficit qꝰ sit vnitas numeri vel eẽt tpis. Et ita cũ in dinis sit rõ aliquaꝝ spẽrũ q̃titatis põt ibi eẽ eq̃litas ꝓpe. Sꝫ qꝛ qõ ĩuenit̃ i plurib⁹ ꝓuenit eis ꝼm id qõ ẽ eis cõe: t nõ ꝼm id qõ ẽ eis ꝓpriũ. Iõ põt melius dici qꝰ eq̃litas ꝛsequr̃ rõnẽ q̃titatis i cõi: q̃ ꝛsistit in q̃dã visibilitate, vñ rõ q̃titatis

ꝺuenitur ꝓprie in illis que secunduꝫ se diuidunt̄:ꝛ sic deo nō conuenit. Inuenitur etiam quodāmodo in illis: quoꝝ diuisio attenditur ꝑm ea que extrinsecus sunt. sicut virtus dicit̄ diuisibilis ꝛ quātitatis rationē habens ex rōne ꝛ diſiōe actuū ꝛ obiectoꝝ. Et talis rō q̄titatis. ſ. virtualis deo cōuenit. ꝛ p ois eq̄litas. ¶ Ad .z^m. dōm: q rō ne iā dicta ꝑz q idētitas ponit vnitatē in eēntia ꝑm numerū:ꝛ qz in reb⁹ creatis:ex quaꝝ ꝯsideratiōe noīa ponimus:et illa q̄ de deo ꝑdicant̄: vnitas eēntie nō est nisi in codē suppōsito:iō idētitas nullā importat distinctiōez in suppōsito:ſz magis vnitatē. vñ fili⁹ nō pōt dici masculīe loquēdo idē pri:ſz neutraliter tm̄: vt vnitas ad eēntiā refer̄. equalitas vo ꝛ silitudo q̄ importāt vnitatē quātitatis vel q̄litatis nō ꝑm eēntiā vel eē q̄tū ē de sui significatione nō importāt vnitatē q̄titatis vel qualitatis ī numero: ſz sufficit q sint idē spē. Nec aūt vnitas ē ī diuersis suppositis. Et iō eq̄litas ꝛ silitudo sil̄ cū vnitate important distinctiōez:ꝛ pp hoc dicimus filiū similē pri vel eq̄lez: nō tm̄ eūdem. Et ide est q poti⁹ magī de eq̄litate q̄ de idētitate determiauit:qz in idētitate importat tm̄ vnitas eēntie. Nec ét ꝑm quēlibet modū dīnis ꝓsonis cōpetit. ſ. masculine. Sz ī eq̄litate importat vtrūq ꝛ vnitas eēntie per modū q̄titatis signate:ꝛ ꝓsonaꝝ distinctio. ¶ Ad .3^m. dōz: q q̄uis in silitudine sil̄ importet vtrūq:vt ꝑz ex verbis Dyla. in .z^a. di. positis:q silitudo sibiipsi nō ē: tm̄ equalis addit aliqd supra silitudinē ꝛ ꝯcludit eaz qm̄ dī de dīnis ꝓsonis. Cū.n. ī dīnis nō nisi quātitas sit virtutis q̄ fundat̄ ī q̄litate: in vnitate talis q̄titatis ponit̄ vnitas q̄litatis:ꝛ puat̄ itēsiōis excessus:vt ꝑz: qz q̄cūq eq̄lia sunt ī colore sunt ét silia:ſz nō ꝯuertit̄. ¶ Ad .4^m. dōm: q equalitas ē spēs ꝓportōis. est.n. equalitas ꝓportio aliquoꝝ hītium vnā q̄titatē. Dico igit̄ de q̄litate sicut ō gbusdā alys:qō ꝑdicat̄ de deo q̄tū ad rōnē dīe:q est hēre vnā q̄titatē: ꝛ nō q̄tū ad rōnē gn̄is:q̄ ꝯsistit ī cōmēsuratiōe q̄titatis. Vñ dico q dīna magnitudo nullo mō ē mēsurabilis vl̄ mēsurata nec ab alio nec a se. ⁊primo qz mensuratio ponit terminatōez:ꝛ dīna magnitudo nō hz terminū intra nec eẋ. ꝛ iō infinita dī:nō gdē p extēsionē puatiue: ſz p negatōez termini. Scōo qz cōmēsuratio nō ē vni⁹ q̄titatis ad se:ſz duaꝝ:ꝛ nulla alia magnitudo pōt esse eq̄lis sibi. pr̄ aūt ꝛ fili⁹ nō hīt aliā ꝛ aliā magnitudinē:ſz vnā ꝛ eandē ꝑm quā eq̄les dīr:ꝛ ita dīne magnitudini nihil diuersuz ab ipsa cōmēsurat̄. Tertio qz sicut oīs motus reducitur ad mouēs qō nō est motum neq a se neq ab alio: ita omnis mēsuratio reducit̄ ad vnū ꝓmum qō nullo modo est mensuratum;sed est omniū mēsura:ꝛ hoc deus est:vt etiā Cōmentator dicit. io. metaphyſi.

¶ Utꝝ equalitas in diuinis sit mutua. II.

A Dsecundum sic procedit̄: vr̄ q nō sit ibi mutua equalitas. Ita ét dicit Diony. io. ca. de di. no. q ī cā ꝛ ī cātis nō recipimus ꝯuersionez silitudis ꝛ eq̄litatis: ſz quāuis ī dīnis ꝓsonis nō sit cā ꝛ cātū. est tm̄ ibi ꝓn^m ꝛ qō ē de ꝓn^o. g̃ vr̄ q fili⁹ g est a pre. sic a ꝓn^o sit similis ꝛ equalis pri: sed nō ecōuerso. ¶ ꝑ. vnū qōq est equale illi quo nō est min⁹:ꝛ nihil est equale illi quo est mai⁹:ſz supra dixit Dyla. fili⁹ nō est minor pre: ꝛ tm̄ pr̄ est maior filio. g̃ fili⁹ ē equalis pri: sed nō ecōuerso. ¶ Itē cū nihil sibiipsi sit equale;omne qō eq̄le dī ꝑsupponit aliqd cui equale dicat̄:ſz fili⁹ ꝑm ordinē nāe ꝑsupponit pr̄em:nō aūt pr̄ ꝑsupponit aliqd. g̃ vr̄ q fili⁹ sit eq̄lis patri ꝛ non econuerso.

Contra. est quod in symbolo dicitur tres persone coeterne sibi sunt ꝛ coequales. ergo est ibi mutua equalitas.

Respondeo dōm: q cū equalitas fundet̄ ī vnitate q̄titatis. idē ē aliqd eē equale alicui qō hr̄e quātitatē illi⁹: ꝛ esse sil̄e q hr̄e qualitatē illi⁹. Qualitas aūt alic⁹ dī quā ꝓpe ꝛ plene hz. Contingit aūt qñq q q̄litas illa ꝑfecta ē in vtroq. vñ vtriusq dici potest:ꝛ ſz hoc ī talib⁹ pōt dici q vtrūq alteri sil̄e ē. Qñq aūt q̄litas aliq̄ est ꝓpe ꝛ plene ī vno: ꝛ ī alio est tm̄ q̄daz imitatio illi⁹ ꝑm aliq̄ ꝑticipatiōez. ꝛ tūc illa qualitas nō dī vtriusq:ſz ei⁹ tm̄ qō eam plene possidet. Et tūc illud qō nō plene hz dicet̄ simile ei qō plene hz ꝛ nō ecōuerso: vt si dicamus q pictura est filis hoī ꝛ nō ecōuerso. Non enī dī q hō sit similis sue imagini ꝓpe loquēdo. Ulteri⁹ assimilari supra hoc qō est similē esse ponit quēdā motū ꝛ accessuz ad vnitatē q̄litatis. ꝛ sil̄r adequari ad quātitatem. Jn dīnis aūt ꝓsonis nō est aligs mot⁹: ſz loco mot⁹ est ibi acceptio: ꝑut dī vna ꝓsona ab alia accipe. vñ non pōt esse assimilatio vel adequatio nisi ꝑm rōnē acceptionis. Dico igit̄ q qz magnitudo vel bonitas est plene ī q̄libet dīnaꝝ ꝓsonaꝝ quelibet ꝓsona pōt dici equalis vel similis alij. Sz qz vna ꝓsona accipit ab alia ꝛ nō ecōuerso. iō ꝓsona accipiēs pōt dici adequari vel assimilari illi ꝓsone a qua accipit ꝛ nō ecōuerso. Cōcedimus igitur inter pr̄em ꝛ filiū esse mutuā similitudinē vel equalitatē: qz pater est similis filio ꝛ ecōuerso. Non aūt mutuā adequationē vel assimilationez:qz filius adequatur patri ꝛ assimilatur:ꝛ nō econuerso.

Ad primum igit̄ dōm: q Diony. logt̄ ī cātis illis q̄ nō ꝑfecte recipiunt silitudinē sue cāe q nō est ī dīnis ꝓsonis:qz tota plenitudo pr̄is est ī filio. ꝛ iō pōt ibi dici mutua silitudo vel eq̄litas. Uñ Dio. ibidē dicit q ī coordinatis. i. equalib⁹ possibile ē similia sibi iuicē esse:ꝛ cōuertere ad alterutrā silitudinē. ¶ Ad .z^m. dōm: q p hoc q dī pr̄ maior filio nō ponit̄ aligs gradus magnitudis:ſz tm̄ ordo auctoritatis. Uñ p hoc non remouet̄ mutua eq̄litas:ſz tm̄ mutua adeq̄tio. ¶ Ad .3^m. dōm: q equalitas nō de necessitate ꝓsupponit aliquid aliud:sed supponit. Uñ nō opz q illud qō dī equale habeat aliquē ordinē vel ꝓpositatis vel ꝓncipy ad illud cui equale dicitur vel ecōuerso. ¶ Questio. II.

Deinde q̄rit̄ de illis in gb⁹ attendit̄ illa eq̄litas. Et circa hoc q̄rū duo. ⁊primo de eternitate. Scōo ō magnitudie: qz de potētia infra q̄ret̄. De eternitate ꝑter ea q̄ supra di. 8. q̄sita sūt duo q̄runt̄. ⁊primo quid sit eternitas ꝑm rē. Secūdo qūo se habeat eternitas ad eternitatem.

¶ Utrū eternitas sit suba dei. I.

A Dprimum sic ꝓcedit̄: vr̄ q eternitas nō sit ipsa diuina suba. Nihil.n. ē cā suipsi⁹:ſz de⁹ ē auctor eternitatis: vt dicit Aug. lib. 83. qōnū: ꝛ ē etiā añ eternitatē. sic̄ cā ei⁹: vt dī lib. de cāis. g̃ vr̄ q eternitas nō sit ipse de⁹. ¶ Itē vnūqōq mēsurat̄ ꝓmo sui gn̄is:sed ꝓmū eē est dīnū eē. g̃ ꝑ ei⁹ mēsurā mensurat̄ omne eē. Sed eē tēporaliū mēsurat̄ p tps ꝛ eiternoꝝ p euū. g̃ vr̄ cū vni⁹ nō sit nisi vna mensura q eternitas sit idē ꝑm rē qō euū ꝛ tps. ¶ ꝑ. in oībus ꝑticipatōibus diuine bonitatis est cōitas in noīe ꝛ in rōne cuiusdā analogie iter perfectionē participatā a creatura ꝛ ꝓncipiū cōmunicatōis ī deo. sicut se hz bonitas creature cū bonitate icreata:ſz ꝑm Diony. sicut de⁹ dī sapiēs iquantū iplet alios sapia: ita ꝑ hoc dī eternus q est cā eui ꝛ temporis io. ca. de di. no. g̃ vr̄ q euum ꝛ tps debeāt dici eternitas. Itē mēsura est ꝓportiōata mēsurato:sed omne esse in se ꝯsideratū idiſibile est:qz nihil hz admixtuz:vt dic̄ Boe.

lib. de hebdo. ⁊ q̃diu res manet eē suū subale nō variaī: q̃uis accñtia varieī. Cū igr esse tēporaliū mēsureī tempore: vr q̄ tps sit mēsura idiuisibilis ⁊ pmanēs: ⁊ sic non differat ab eternitate. ¶ ℙ. i quocūq; ē inuenire successionē illud mēsuraī tpe: sz eē euiterno ꝛ sic angeli ⁊ subce li nō mensuranī tpe. g̃ vr q̄ eo ꝛ esse nō bēat successiones: ⁊ ita vr q̄ nō differat ab eternitate.

Respondeo dōm: q̄ diuersitatē eternitatis tpis ⁊ eui qdā voluerūt accipe: q̄ tps hz p̄n^m ⁊ finē. Euū p̄n^m hz ⁊ nō finez. Eternitas nec p̄n^m nec finē. Sz ꝼz ꝟ nō attēdiī eēntialis eo ꝛ diuersitas: qz posito q̄ tps nūq; icepit nec nunq; finiaī. adhuc tps nō erit eternitas: vt dicit Boe. Supposito ēt q̄ angeli semp fuerint: euuz adhuc differret ab eternitate. Quid tñ vitatis bēat ex his q̃ dicenī patebit. Sciēdū est igr q̄ tria p̄dicta noīa significāt duratōez q̃dā. Duratio aūt oīs attendiī ꝼm q̄ aliqd est i actu. tādiu. n. res durare dr q̃diu in actu ē ⁊ nōdū est in potētia. Esse aūt i actu ☽tingit dupliciter. Aut ꝼm ꝟ q̄ act^s ille ē icōplet^s ⁊ potētie pmixt^s: rōne cui^s vlteri^s i actū ꝓcedit: ⁊ talis act^s ē mot^s. est. n. motus act^s exñtis i potētia ꝼm q̄ hō: vt dicit pbs. Aut ꝼz q̄ act^s nō ē pmixt^s potētie nec additōez recipiēs pfectōis: ⁊ talis act^s est act^s getus ⁊ pmanēs. Esse aūt in tali actu ☽tingit dupl'r. Uel ita q̄ ips eē actu qō res hz sit sibi acq sitū ab alio. ⁊ tūc res hīs tale eē est potētialis respcū huius act^s quē tñ pfectū accepit. Uel eē actu ē rei ex seipa ita q̄ ē de rōne q̃ditatis sue. ⁊ tale eē est eē diuinū in quo nō ē aliq̄ potentialitas respectu h^s act^s. Sic igr ꝑz q̄ est triplex act^s. Quidā cui nō substerniī aliq̄ potētia ⁊ tale ē esse dīnū ⁊ opatio eius. ⁊ huic rñdet loco mēsure eternitas. Est ali^s actus cui substat potētia q̃dā: ꝼz tñ ē act^s cōpletus acqsitus i potētia illa: ⁊ huic rñdet euū. Est autez alius cui substerniī potētia ⁊ admiscetur sibi potētia ad actū cōpletū ꝼm successionē additōez pfectōis recipiēs: ⁊ huic rñdet tps. Cū igr vnicuiq; rei rñdeat ꝓpa mensura: opz q̄ ꝼm ☽ditionē actus mēsurati accipiat ēntialis dīa ipsi^s mēsure. Inueniī aūt in actu q mot^s ē successio ꝓris ⁊ posterioris. Et hz duo. ſ. ꝓus ⁊ posterius ꝼm q̄ numeranī p aīam hñt rōnē mēsure p modum numeri q̃ tps est. Unū dicit pbs q̄ tps ē numerus mot^s ꝼm ꝓus ⁊ posterius. Et ē numerus numerat^s ⁊ nō numerus simpl'r. Sicut. n. dicimus q̄ duo canes ē numerus nūeratus ⁊ duo est numerus simpl'r. Ita ēt nūerus ꝓris ⁊ posterioris in motu est nūerus numeratus q̄ est tps. Ex quo ꝑz q̄ illud qō est de tpe q̃si māle fundaī i motu. ſ. ꝓus ⁊ posteri^s: qō aūt est formale cōpleī i opatōe aīe numerātis: pp qō dicit pbs. Qz si nō esset aīa nō esset tps. Sic igr de rōne huius mēsure q̃ ē tps sunt duo. ſ. q̄ accipiant ibi plā ad minus duo: vel duo nūc iter q̃ est tps: vel duo tpa ☽tinuata p vnū nūc. ⁊ q̄ illa sint succedētia. Cōtinuitas ēt accidit tpi ex rōne mot^s quē mēsurat. Unū si aligs mot^s esset nō ☽tinuus nūc hīs ordinē ad motū ☽tinuū celi: tps mensurās illū motū nō eēt ☽tinuū. Ex quo ꝑz q̄ tpe nō mēsuratur nisi id qō icludiī i tpe ⁊ ꝼm p̄n^m ⁊ finez. Mot^s. n. celi ⁊ si ponaī semp fuisse ꝼm pbum: tñ vnaquecq; reuolutio vel ps reuolutionis q̃ mēsuraī tpe ꝼm ꝓus ⁊ posteri^s accepta in ipsa p̄n^m hz ⁊ finē: ꝼm ꝟ iterū est q̄ tps hz p̄n^m ⁊ finē: qz nō est mēsura nisi hñtis p̄n^m ⁊ finē. In actu aūt illo q̄ est actus cōpletus: nō ē itelligere ꝓus ⁊ posteri^s: nec aliq̄ plura: ⁊ ita nec successionem. vñ mēsura q̃ rñdet eis nō ē p modū nūeri: sz magis p modum vnitatis. Sicut g̃ ꝓus ⁊ posteri^s tpis ꝓut itelligunī nūerata cōplet rōnez tpis. ita pmanētia act^s ꝼm q̄ itelligiī in rōne vni^s qō hz rōnē mēsure cōplet rōnē eui ⁊ eternitatis. Sz qz eē cuiterno ꝛ ē acqsitū ab alio: iō euū mēsurat esse qō hz p̄n^m; nō aūt eternitas q̃ mēsurat esse qō nō ē acqsituz ab alio. Et ꝼm hoc pōt sustineri dicta dr̄ntia: sz non vniformiter sumpto p̄n^o. qz eternitas respicit illud esse qō nō hz p̄n^m efficiēs. Euū aūt qō hz tale p̄n^m. tps vo respicit actū q hz p̄n^m ⁊ finē durationis vt mēsuraī tempore.

Ad primum igr dōm: q̄ sicut ꝑz ex p̄dictis: euū nihil aliud ē q̃ eternitas q̃dā ptici pata. vñ nō inueniunī auctores antiq multū curasse de dīa eui ⁊ eternitatis: ꝓpter hoc Diony. vtiī vno ꝓ alio. vñ si ꝓpe accipiaī cā ⁊ actor: de^o dr esse actor eternitatis nō q̃ ipse eter^s est: sz eternitatis pticipate q̃ euuz est. sic dicimus q̄ ipse ē cā oīs bonitatis nō sue: sz ei^s q̃ ab ipso i creaturas effluit. sicut a p̄n^o. Posset ēt dici q̃uis non ita bñ: q̄ causa cōiter accipiī ꝓ omni eo qō est ēt ꝓus ꝼm rationē: cū. n. eēntia dīna ꝼm itellectū sit ꝓus q̃ esse suū: ⁊ esse ꝓus q̃ eternitas. sicut mobile est ꝓus motu: ⁊ mot^s ꝓor tpe. Dicet ipse deus eē cā sue eternitatis ꝼm moduz itelligēdi: quāuis ipse sit sua eternitas ꝼm rez. ¶ Ad z^m dōm: q̄ omnib^s illis in qb^s iueniī diuersa rō mēsurandi: opz eē diuersas mēsuras ꝑprias. nō. n. eodē mō mēsurantur panis ⁊ vinū. Uñ cū diuersa rō mēsurādi sit in diuersis actibus: oz q̄ rñdeāt eis diuerse mēsure ꝑprie: verūtamē vna ea ꝛ pōt ordinari ad aliā sicut ad ꝑmā mēsurā ⁊ excedēte. Uñ sicut dīnū esse est mensura oīs actus: ita eternitas est mēsura oīs durationis excedēs ⁊ nō coequata: sz ꝓter hoc oz bēre alias ꝑprias mēsuras ꝑpter diuersos modos mēsurādi. ¶ Ad 3^m dōz: q̄ dīna bonitas participaī in diuersis ꝼm diuersos modos. pfectiōi aūt participate duplex nomē ꝛponiī. Uel ꝼm rōnē cōez pfectionis illi^s. ⁊ tūc nomē est cōe ⁊ ipsi p̄n^o cōicanti ⁊ oīb^s participātib^s ꝼm analogiā. sicut bonitas entitas ⁊ hꝫ. Uel ꝼz ꝑpriū modum quo recipiī: vel est in aliq̄ creatura: vt ꝑz q̄ cognitio pticipaī a deo in oībus cognoscētibus: ⁊ hoc nomē sensus ꝛponiī ad significandū cognitionē ꝼm aliq̄ modū determinatū hīdi ipsaz. ⁊ ꝑpter hoc nō ē cōe omnib^s. sil'r eternitas noīat durationez ꝼz illū modū quo est in p̄n^o suo. ⁊ iō alie durationes participate nō dicūtur noīe eternitatis. ¶ Ad 4^m dōm: q̄ tps per se est mēsura motus p̄mi. vñ eē rez tpaliū nō mēsuraī tpe: nisi ꝓut subiacet variatiōi ex motu celi. Unū dicit Cōmē. 4. phy. q̄ sentimus tps ꝼm q̄ ꝓcipimus nos esse in esse variabili ex motu celi. Et ide est q̄ oīa q̃ ordinanī ad motuz celi sicut ad cām: cui^s p̄mo mēsura est tps: mēsurātur tempore: ⁊ qcūq; sentit quācūq; variabilitatē q̃ ☽sequiī ex motu celi: sentit tēpus: quāuis non videat ipsum motū celi. ¶ Ad 5^m dōm: q̄ quāuis actus q mēsuraī euo sit tot^s simul sine successiōe: hoc esse tñ est ab alio. ⁊ i hoc ab eternitate euum discerniī: vt ꝓus dcīn est.

¶ Utr nūc eternitatis sit ipsa eternitas. II.

Ad secundus sic ꝓcediī: vr q̄ nunc eternitatis nō sit ipsa eternitas. Nūc. n. eternitatis temporis ⁊ eui vr vnū eē: qō significaī cū dr: qñ motus est ⁊ angelus est ⁊ deus est: sed eternitas nō est tps: vt dcīn est. g̃ nūc eternitatis qō est idem q̄ nūc tpis: nō est idē q̄ eternitas. ¶ Itē omne nunc est indiuisibile: sed eternitas est diuisibilis: qō vr ex hoc qō i lra īducīī. in gñatione ⁊ gñatione anni. ⁊ loquiī de duratiōe eternitatis. g̃ vr q̄ nūc eternitatis nō sit eternitas. ¶ Itē nūc stās facit eternitatē: vt Boe. dicit. Et ita nūc est cā eternitatis: sed nō pōt idē esse causa suiipsius. g̃ nō est idez eternitas ⁊ nūc eternitatis. ¶ ℙ. sicut se hz nūc tpis ad tps: ita se habet nūc eternitatis ad eternitatē: sz nūc temporis nō est tempus. sicut nec pūctus est linea. g̃ nec nūc eternitatis est eternitas.

Contra. eternitas est ipse deus: sed in diuina essentia nō est aliqua realis diuersitas. ergo nō differt ibi nunc eternitatis ⁊ eternitas.

Respondeo dōm: q̄ fm ph̄m tps ē mēsura ipsi⁹ mot⁹: ⁊ nūc tpis ē mensura ipsi⁹ mobilis. Uñ sicut ē idē mobile fm subam in toto motu: variat tñ fm eē. sic dr̄ q̄ Socr. i foro est alter a seipso i domo: ita nūc ē ēt idē fm subam in tota successiōe tpis variatū tñ fm esse. s. fm rōnē quā accepit p̄oris ⁊ posterioris. sic aūt mot⁹ ē act⁹ ipsi⁹ mobilis iquātū mobile ē. ita esse est act⁹ exñtis iquātū ens ē. Uñ q̄cūq; mēsura mēsurē esse alic⁹ rei. ipsi rei exñti rñdet nūc ipsi⁹ duratiōis q̄si mēsura. Uñ p nūc cui mēsurat ipm exñs cui⁹ mēsura ē cuū: ⁊ p nūc eternitatis mēsurat illud ens cui⁹ eē mēsurat eternitas. Uñ sic se hz q̄libz act⁹ ad id cui⁹ eē ē act⁹: ita se hz q̄libz duratio ad suū nūc. Act⁹ aūt ille q mēsurat tpe differt ab eo cui⁹ ē act⁹ fm rē: q; mobile nō ē mot⁹: ⁊ fm rationē successiōis: q; mobile nō hz subam de nūero successiuoꝝ: sz pmanētiū. Uñ eodē mō tps a nunc tpis differt dupl'r. s. fm rē: q; nūc nō ē tps: ⁊ fm successiōis rōnem: q; tps ē successiuuz ⁊ nō nūc tpis. Actus aūt q mēsurat euo .s. ipm esse euiterni differt ab eo cui⁹ est actus re q̄dez: sz nō fm rōnem successiōis: q; vtrūq; sine successiōe est. Et sic ēt itelligēda est differētia cui ad nūc eius. Esse autez q̄ mēsurat eternitate est idē re cū eo cui⁹ est actus: sed differt tñ rōne. ⁊ iō eternitas ⁊ nunc eternitatis nō differunt re: sz rōne tñ. iquātū. s. ipsa eternitas respicit ipz dīnū esse: ⁊ nūc eternitatis gditatē ipsius rei; q̄ fm rē nō est aliud q̄z suum esse: sed rōne tñ.

Ad primuz igit̄ dōm: q̄ nō est idē nūc eternitatis tpis ⁊ eui. Et q̄n dr̄ q̄n est motus est angelus ⁊ de⁹: pōt significari triplr nunc vel eternitatis vel cui vel tpis. Si significet nūc tpis. tūc dicet motus eē in illo sicut i ꝑpa mēsura. Angelus aūt ⁊ deus nō fm rōnē mēsuratōis: sz magis fm cōcomitātiā quandā: ꝑut eternitas ⁊ euū cū tpe simul sunt nec sibi deficiunt. Si aūt significet nūc eternitatis. tūc dr̄ deus esse in illo sicut in mensura ꝑpa ⁊ adeq̄ta. angelus aūt ⁊ mobile sic in mēsura excedēti. Si aūt significet nunc eui. rñdebit angelo sicut mēsura adequata: ⁊ deo fm cōcomitātiaz ⁊ mobili sic mēsura excedens. ¶ Ad 2m dōm: q̄ eternitas idiuisibilis ē. Et q̄ plāliter aliq̄n significet hoc pōt eē dupliciter: vel fm q̄ participat in diuersis ꝑcipue i btis: vt dr̄ Dani. 12. Qui ad iusti. eru. mul. Uel rōne mēsurę inferioris cui p se accidit diuisio. s. rōne tpis, Unde est sensus. Anni eternitatis. i. eternitas sub qua possibile esset cōtineri plurimos ānos sicut in mēsura excedenti. ¶ Ad 3m dōm: q̄ sicut esse fm rōnē itelligēdi cōsequit ꝑncipia ipsi⁹ entis quasi causa: ita etiā mēsura entis se hz ad mēsuraz essendi fm rōnē cause. Uñ nūc eternitatis fm rōnez videt esse causa eternitatis: sed ex hoc nō ostendit diuersitas in re: sed tñ in rōne. sicut nec iter ipsuz diuinū esse ⁊ ipsuz ens. ¶ Ad 4m dōz: q̄ nō est similis rō de tpe ⁊ nūc temporis: ⁊ de eternitate: ⁊ nunc eternitatis. ⁊ ratio assignata est.

¶ Questio. III.

DEinde q̄rit̄ de magnitudine. Et circa hoc duo q̄runt̄. ⁊Primo an magnitudo deo cōueniat ⁊ qd sit. Secūdo de signo eq̄litatis in magnitudine dīnaꝝ ꝑsonarum fm q̄ in se esse dicuntur.

¶ Utz magnitudo cōpetat deo. I.

Ad primuz sic procedit: videt q̄ magnitudo deo non competat. Magnitudo. n. est quedā conditio materie; sed nulla cōditio mālis de deo dicit̄ nisi metaphoce. q̄ videt q̄ magnitudo deo non cōueniat nisi metace. ¶ ⁊P. magnū ⁊ paruū ex opposito diuidunt̄: sed fm ph̄m omne paruū est magnū. sicut ⁊ omne paucū est multū: vt. io. meta. dicit. q̄ vr̄ ēt q̄ omne magnuz sit paruū: sed deo nō est ꝓuus. q̄ nō ē magn⁹. ¶ Itē magnitudo est quātitas cōtinua: sz in deo nō pōt eē cōtinuatio cū sit simplex ⁊ idiuisibilis. q̄ nec magnitudo. ¶ Si dicas q̄ i deo est quātitas virtutis fm quaz dr̄ magnus. ¶ Contra, deus fm vtutē suā dr̄ potēs: sz hic diuidit̄ potētia cōtra magnitudinē. q̄ nō itelligit̄ de magnitudie vtutis.

Contra. est quod dicitur in psalmo. magnus deus ⁊ magna virtus eius ⁊c.

Respondeo dōm: q̄ in deo nō pōt esse quātitas nisi vtutis: ⁊ cū eq̄litas attēdat̄ fm aliq̄z spēm quātitatis: eq̄litas nō erit nisi fm vtutē. Uirtus aūt fm ph̄m est vltimū in re de potētia. Uñ ēt dr̄ in 7° phy. q̄ vtus est pfectio quedā: ⁊ tūc vnūq̄q; pfectuz est qñ attigit ꝑpriā vtutē. oīb⁹ igr̄ illis modis gb⁹ dicitur ptingere ad vltimū est cōsiderare virtutē rei. Hoc autē cōtingit triplr. Primo in operatiōibus in quib⁹ cōtingit gradus perfectiōis iueniri. Uñ dicit̄ hr̄e virtutē ad operandū q̄ attingit completā operatiōez: ꝑut dr̄. z. ethi. q̄ virtus est q̄ bonū facit hūtem: ⁊ opus eius bonū reddit. Secūdo etiā respectu ipsius esse rei fm q̄ etiā ph̄us dicit ꝓmo ce. ⁊ mūdi: q̄ aliq̄d hz vtutem vt semp sit. Item fm plenitudinē pfectiōis respectu ipsius entis fm q̄ attingit vltimū nature sue. vñ etiā virtus circuli dicit̄ fm ph̄m q̄n attingit complete diffinitionē suā. Si igit̄ vtus dīna cōsideret fm pfectionē ad opus: erit virtus potentie operatiue. Si aūt cōsideret pfectio quātū ad ipsuz esse dīnū: virtus eius erit eternitas. Si aūt cōsideret quātū ad cōplemētum perfectionis ipsius nature dīne erit magnitudo. Qō pz ex hoc q̄ ipse ꝑbat equalitatē in magnitudine ex hoc q̄ tota plenitudo nāe pris est in filio. Secundū quē etiā modū Augu. dicit q̄ in his que nō mole magna sunt: idē est mai⁹ esse qō melius: fm q̄ etiaz dicimus aliquē hoiem esse magnū: qui est perfectus in scientia ⁊ vtute. Et sicut omnipotentie sue virtute oēs potentias operatiuas fundat ⁊ in eis operatur: ita per virtutē eternitatis sue istituit ⁊ firmat oēm durationē ⁊ per virtutem magnitudinis sue omnia implet ⁊ cōtinet.

Ad primum igit̄ dōm: q̄ magnitudo fm rōnez generis sui qō ē q̄ntitas est ꝺditio materie: ⁊ fm hoc nō ꝑdicat̄ de deo: sed fm rōnem differentie sue que cōsistit in rōne completiōis: ꝑut dicimus aliquē ex paruo fieri magnū quando attingit completā quātitatē. ¶ Ad 2m dōm: q̄ quātitas cōtinua diuidit̄ in ifinitū: sed nō in ifinitū auget. ⁊ ideo rōne diuisionis ifinite qōlibet paruū pōt hēre min⁹: in cui⁹ respectu videt magnū: sed tamē nō quolibet magno est aliqō maius respectu: cui⁹ possit dici min⁹: sicut pz in quātitate celi. Nihilominus tamē si magnū ⁊ paruū nō dicat̄ fm relationem: sed absolute ꝑut cōsideret quātitas determinata ad aliquā spēm: sic quāuis qōlibet minus sit mai⁹: nō tamē quodlibet minus est paruū: nec qōlibet maius ē magnum: vt dicit ph̄us. 3. celi ⁊ mūdi. Nihilominus tñ sciduz q̄ deus sicut dicit̄ magnus: ita etiā dr̄ paruus: vt dicit Diony. 9. cap. de di. no. ⁊ accipit paruū ꝑ subtili fm q̄ ipse penetrat oīa ēt ꝑfundas cogitatōes: ⁊ fm q̄ dicitur q̄ ꝑncipia sunt parua quātitate ⁊ magna virtute. ¶ Ad 3m dōm: q̄ cōtinuitas sequitur magnitudinē dimēsiuaz. Nō aūt magnitudinē virtutis q̄ sola dz in deo intelligi. ¶ Ad 4m pz iam solutio p ea que dicta sunt: q; virtus nō tñ dr̄ respectu operatiōis fm q̄ hic accipit̄ potentia: sz etiam alys modis: vt dictum est.

¶ Utrum pater sit in filio: et econuerso. II.

AD secundum sic procedit: videtur quod pater non sit in filio: nec econuerso. phs. n. i. 4. phy. assignat. 8. modos essendi in. quorum nullus potest aptari ad hoc quod pr̃ in filio esse dicat vel econuerso. Neque. n. est sicut totum in partibus: neque sicut pars in toto. Neque sicut genus in speciebus: neque sicut econuerso. Neque sicut continens loco. Neque sicut forma in materia. Neque sicut in mouente sicut regnum est in rege. Neque sicut in fine optimo vt de facili possit probari. quod pr̃ non est in filio. ¶ Preterea: quorum vnum est apud alterum: vt distinctum ab ipso vnum non est in altero: sicut filius est apud patrem: vt dicit Jo. i. Et verbum erat apud deum. quod videtur quod pr̃ non sit in filio nec econuerso. ¶ Item in diuinis non est nisi relatio originis: sed hec oppositio in. importat aliquam habitudinem. quod in diuinis non potest importare nisi relationes originis: sed non ea dem relationem habet filius ad patrem et pr̃ ad filium. quod vel non vterque est in altero: vel eodem modo.

Contra. Vbicunque est entia prius est pr̃: sed tota essentia prius est in filio et econuerso. quod pr̃ est in filio et econuerso. ¶ Preterea. i vno relatorum intelligitur aliud: sicut pr̃ et filius sunt relatiua. quod videtur quod pr̃ sit in filio: et econuerso.

Respondeo dicendum: quod in diuinis personis sunt duo considerare. scilicet essentiam quae est vna et eadem: et relationes quae distinguunt: et secundum vtrumque pr̃ dicitur esse in filio: et econuerso. secundum diuersorum assignationes. Sicut enim. tres doctores quidam littera inducunt. scilicet Augu. Hyla. Amb. hoc dicit propter entitatem: quia entia prius est in filio: et pr̃ non deserit naturam suam. vnde vbi est natura sua ibi est ipse: sicut patuit ex verbis Hyla. supra di. 5. induc. Sed secundum Dama. hoc intelligit secundum rationem relationis. prout in vno relatorum intelligitur aliud.

Ad primum igitur dicendum: quod stricte accipiendo non omnes modi quod aliquid est in aliquo continentur in illis. 8. nisi per quandam similitudinis reductionem. sicut ea in re reducit ad illum modum quo aliquid dicitur esse in loco: quia vtrumque est sicut mensuratum in mensura. sic et per quandam similitudinem ille modus potest reduci ad aliquem illorum. Si. n. hoc accipiatur quantum ad vnitatem essentie. tunc pr̃ dicitur esse in filio propter hoc quod entia prius in filio est. vel ad illum modum reducit ad quem reduceret si essentia in filio ea diceret. hoc autem est per modum quo natura cuius est in aliquo supposito et reducit ad illum modum quo genus est in specie cuius in diuinis non sit genus et species: vt infra patebit. Si autem accipiatur quantum ad relationes. tunc reduceret ad illum modum quo aliquid est in aliquo. sicut in primo mouente et efficiente. quamuis. n. pr̃ non sit primum efficiens filium tamen est originans ipsum. Vnus filius est in pre sicut originatum in originante: et econuerso pater in filio sicut originans in originato: sed adhuc magis proprie dicitur in diuinis filius in pre et ex parte relationis quae in humanis: quia filius ex ipsa relatione est persona subsistens. suum. n. relatio est sua personalitas: quod in aliis reperitur non attingit. ¶ Ad tertium dicendum: quod vna persona dicitur ea apud aliam ratione distinctionis: sicut dicitur ea in alia vel quantum ad entitatem vel quantum ad intellectum relationum: quia in vna intelligitur alia: quamuis vnum relatiuum ab altero sit distinctum. ¶ Ad tertium dicendum: quod si accipiatur pr̃ ea in filio propter vnitatem entie: eodem modo est pr̃ in filio et filius in pre: et tunc hec oppositio in. non importabit aliquam relationem realem: sicut tamen relationem rationis quae est inter entitatem et personam: secundum quam entia dicitur ea in persona. Si autem hoc accipiatur ex parte relationis. tunc est alius et alius modus: vt dictum est secundum diuersam habitudinem prius ad filium et filij ad patrem.

¶ Expositio prime partis textus.

IN generatione generationem animi tui) Eternitas per annos dei intelligit: non propter sui multitudinem cum sit vna et simplex: sicut quantum virtute comprehendere potest magnam multitudinem inferiorum mensure quae diuisibilis est. Sicut et dicimus ante mundum tempus fuisse: non quidem in re: sed secundum imaginationem. put imaginamur tempus quod cum mundo icepit possibile fuisse additionem fieri ex parte ante quae additio tota sub eternitate contineret. (Confitemur diuinitatem) nam omnem). i. totam et perfectam: et silicet in sequentibus accipiendum est. (Nec explum aliquo rebus diuinis et.) Nec est quod sufficienter diuina demonstret. Quia in quolibet similitudine inuenit maior dissimilitudo: vt supra. 2. dist. dictum est. (Sed quod intelligibile est homini et.) cum. n. diuina natura et virtus quae infinita est nostrum intellectum excedit: nihil quod intelligere possimus est quod de facere non possit: sicut multa quae intelligere non possumus facere potest: et in ipso esse pariter et sunt. non. n. in eo potest esse aliquid quod non sit nec est aliquid quod non esse possit: quia mutabilis esset si sibi aliquid posset addi vel subtrahi. (Id diuine veritatis ro et.) quasi dicat sufficiat nobis ad credendum quasi ro vel medium probans diuina vitas ex quae nobis sacra scriptura tradita est: quamuis ex rebus naturalibus ro sumpta dissentire videatur. (Pre igitur in filio et.) Sic construe prem esse in filio et filium in pre. (Perfecta plenitudo et.). i. ex hoc quod plena diuinitas in vtroque est sequitur quod pr̃ sit in filio: et econuerso. quod probat consequenter cum dicit. (Quia plenitudo et.) et ro sua talis est. Plenitudo diuinitatis in vtroque ostendit quod quodlibet est in vno est in alio: quia si vni deesset quod alter haberet neuter perfectus esset: quia dans deitatem daret partem sibi sue: et ita vterque. s. pr̃ dans et filius recipiens haberet terminum deitatis: et ita patet quod nisi totum quod vnus habet alter accipiat plenitudo diuinitatis in vtroque esse non potest. Sed ad hoc quod est totum quod est in pre est in filio sequitur prem esse in filio: quia vbicunque est tota natura prius ibi est pater. quod ad plenitudinem deitatis in vtroque sequitur prem esse in filio: et econuerso. Silicet et construendum est hoc quod dicit. (Quia plenitudo deitatis in filio hoc est quod in pre est). i. ad plenitudinem deitatis hoc sequitur. (Nec eadem natiuitas.) quia nihil a se ipso nascitur. (Nec aliquid ea premittit.) quia nihil nascitur ex aliquo viuo nisi ad minus eadem natura in specie accipiat. hoc modo vt nomen filiationis consequatur. Unum cum diuina natura non possit multiplicari in diuersa secundum numerum eo quod est immensus restat vt eadem numero natura accipiat. Et ita aliud non est: sicut alius. (Non per duplicem conuenientiam genera et.) sicut coniunguntur alia similia in genere: vt equus et asinus vt procreent noua species. (Nec per infinitam et.) sicut in arbore iserit ramus alterius arboris (Sed per naturae vnitatem similitudinem). i. conuenientiam in vna natura secundum numerum. Si. n. in vna natura secundum speciem tamen esset communicatio diceret similitudo: sicut non vnita. (Per necessitatem viue nature.). i. filius quod est viuens natura. (Ex viuente natura.) patre quod est viuens natura. (Duo res.). s. entialis. (Non differt.) (Duo natura dei non degenerat natiuitas.) sicut est quia propter idispositionem materie non recipit species agentis completa in patiente: sed degenerat in aliud genus.

¶ Diuisio scde partis textus.

SED iam ad propositum redeamus.) Hic ostendit secundo modo equalitatem in magnitudine diuinarum personarum remouendo ea que inequalitatem facere possent. Et diditur in partes duas. In prima ostendit veritatem. In. 2a. soluit quandam obrietatem. ibi. (Dis autem videt ad.) Prima in duas. In prima ostendit quod diuine persone non conueniunt in entia sicut in toto. In. 2a ostendit quod non conueniunt in entia, sicut in parte. ibi. (Notandum et quod entia.) Prima in duas. In prima ostendit quod persone diuine non conueniunt in vna entia. sicut partes in toto integrali. In secunda quod non conueniunt in entia sicut partes in toto vli. ibi. (Hoc adyciendum est.) Primum ostendit duplici ex verbis Aug. Primo sic. vbicunque est totum integrale oportet ea partes diuersas per entitatem: sicut in diuinis personis non est entie vel nature diuersitas. quod non sunt partes vnius nature quasi integrantes ipsam. 2o. ibi. (Uel in eodem) ostendit idem per silem: quia sicut in

vna persona.s.patris iueniũtur plura attributa vt bonitas sapia ⁊ hõ:ita in nã dina iueniunt̃ ples psone:sz pr̃ nõ dr̃ esse compositꝰ ex plurib⁹ attributis sicut ex ptib⁹: qz simplex ẽ.g̃ pari rõne:qz nã dina simplex ẽ nõ erit cõpositꝰ ex psonis sicut ex partib⁹. (Dic adyciẽdũ) Dic ostẽdit q⁹ psone nõ ꝓueniũt i eẽntia sicut i toto vl̃i: ⁊ ꝓbat b̃ duplr. Primo sic. Omne gen⁹ ꝑdicat̃ pl̃aliter de plibus spẽb⁹ simul acceptis vel de pluribus idiuiduis sub illis spẽb⁹ ꝯtẽtis. sicut hõ ⁊ asin⁹ sunt aialia ⁊ duo hoies duo aialia:sz eẽntia nõ ꝑdicat̃ i pl̃ali de trib⁹ psonis.nõ.n.dicimus q⁹ tres psone sunt tres eẽntie: sz vna eẽntia. ergo tres psone nõ ꝓueniũt i vna eẽntia sicut spẽs in gñe. Eadẽ rõne ꝓbat q⁹ nec sicut idiuidua i spẽ.ibi (Si vo dñt) z° ibi. (Alio quoq; mõ) ꝓbat idẽ sic. Nihil vnũ exñs hz sub se spẽs sicut gñs:vel idiuidua sicut spẽs: sz eẽntia diuina ẽ vna numero. g̃ neq; se hz ad psonas sicut gen⁹ ad spẽm: neq; sicut spẽs ad idiuidua. (Sciẽdũ est ⁊c.) Dic oñdit q⁹ tres psone nõ cõueniũt in eẽntia sicut in pte. Et circa hoc duo facit. Primo oñdit q⁹ nõ ꝓueniũt i ipsa sic in pte mãli. Scõo q⁹ nõ ꝓueniũt i ipsa sicut i ꝑpetate formali. ibi. (Dis quoq; addẽdũ.) Primuz sic ꝓbat. In oĩbus q̃ ꝟstituũtur ex vna mã sicut anuli ex auro: pls ẽ de mã i plurib⁹ q̃; in vno:sz nõ plus ẽ de eẽntia dina in trib⁹ psonis q̃; i vna tñ. g̃ neq; se hz ad psonã sicut mã. Eodẽ mõ oñdit q⁹ nõ ꝓueniũt i ipsa sicut i ꝑpetate formali sic dicimus hoies eiusdẽ ꝓlonis eẽ vni⁹ nãe:qz in his mai⁹ aliqd sunt duo q̃; vn⁹ qõ nõ est i dinis psonis. (Ex bis ãt vr̃ ⁊c.) Dic soluit ꝟrietatez. Et circa hoc duo facit. Prio iducit ꝟrietatẽ ex vbis Dama. g vr̃ dicere q⁹ eẽntia est sicut spẽs:⁊ psone sicut pticularia. Scõo ponit solonẽ. ibi. (Nec aũt q̃ hic dñr.) Et circa b̃ duo facit. Primo exponit q̃liter itelligẽduz sit q⁹ essentia est sicut spẽs p̃dicata de psonis sicut de ptib⁹:qz.s.hoc dr̃ fm sil̃itudinẽ quãdã ⁊ nõ fm ꝑpetatẽ. Scõo oñdit q̃liter itelligẽdũ sit qõ dicit psonas nũero differre:qz.s.sunt rel̃onibus distincte vt vna nõ sit altera ⁊ nõ p essentiã dinã: vt qõ est in vna nõ sit in alia. ibi. (Qõ aũt Joãnes dicit ⁊c.) (Sciendũ ẽ igitur ⁊c.) Dic ꝓbat z°eq̃litatez magnitudinis psonarũ ex rõne vitatis sic. vbicũq; eadez est veritas ⁊ magnitudo nõ est maior magnitudo ⁊ veritas fm rẽ. g̃ vbi nõ ẽ maior veritas:nec maior magnitudo. Sz nõ magis vez̃ est tres psonas eẽ q̃; vnaz tñ. ergo nõ est maior magnitudo triũ psonaꝝ q̃; vni⁹ tñ. (P̃.cũ deus.) Dic concludit ex dictis q⁹ deus quãuis dicat̃ trin⁹:nõ tñ dicendus est triplex. Jn illis.n.reb⁹ iueniť triplicitas vbi tria excedunt vnũ in magnitudie:sz tres psone nõ excedũt vnã in magnitudine. g̃ nõ est dicẽda triplicitas triũ personarum respectu vnius.

Questio. IIII.

Jc queriť de duob⁹ fm duas rationes q̃ in hac lectõe habẽtur. Circa ꝑmã ꝓbationẽ querunt duo. Primo an in dinis sit totuz integrale. Secundo an sit ibi totum vniuersale.

Utrum in diuinis sit totum integrale. I.

AD primuz sic ꝓcedit̃: videť q⁹ in diuinis sit totum integrale. vbicũq; n. est quantitas aliqua. ibi est rõ totius integralis: cũ ois quãtitas in partes diuisibilis sit: sed in deo ẽ q̃;titas vtutis. g̃ est ibi totũ integrale. P̃. sicut quãtitas ꝯtinua integrat̃ ex suis partibus:ita ⁊ nũerus:sz in dinis est numerus psonaꝝ.s. ternari⁹ cui⁹ pars q̃dã est vnũ ⁊ duo. g̃ vr̃ q⁹ sit ibi totum integrale. Jtez gcgd est aligd alicui⁹ ⁊ nõ est illud:ẽ ps integralis illi⁹: sz pr̃ est aligd trinitatis ⁊ nõ ẽ trinitas. g̃ ẽ pars integralis trinitatis. P̃. ex sola nã nũq; ꝟstituunt̃ res nature ⁊ precipue vbi sunt plures res nature in vna natura:sz in vna natura diuina sunt plures res nature.s. persone. ergo opz q⁹ ad constitutionem persone aliquid aliud nature diuine adueniat:⁊ sic erit ibi aligd integratum ex pluribus.

Contra. omne totũ integrale est cõpositum ex ptib⁹: sed in deo nulla ẽ cõpositio:sz summa simplicitas:vt supra hitũ ẽ.g̃ in dinis nõ est totũ integrale.

Respondeo dõm:q⁹ rõ toti⁹ integralis ꝟsistit in compõne. Ratio aũt ptis integralis hz impfectiõez ãne;am qbus dina simplicitas ⁊ pfectio repugnat. vñ nõ põt ibi eẽ totũ integrale ⁊ pars.

Ad primuz igiť dõm:q⁹ q̃;titas vtutis nõ attẽditur fm divisionẽ vtutis itrinsecus:sed magis attẽdiť ei⁹ diuisio respectu exterioꝝ. Uel fm numeꝝ obiectoꝝ: vel fm itẽsionẽ act⁹: vel fm modos agẽdi: vñ pz q⁹ in q̃;titate vtutis nõ est rõ toti⁹ ⁊ ptis integralis:qz ptes integrales sunt itra suũ totũ. (Ad z^m dõm:q⁹ in dinis vnitas vel dualitas nõ est pars ternary nisi fm rõnis acceptiõez. Cui⁹ rõ est:qz alio mõ est nũerus i reb⁹ dinis ⁊ i reb⁹ creatis. ⁊ alio mõ vnitas. Cũ.n. vnũ sit qõ ẽ idiuisum i se ⁊ diuisum ab alys. cũ vnũqõq; aũt creatuz p essentiã suã distinguat̃ ab alys: ipsa essentia creati fm q⁹ est idiuisa i se:⁊ distiguẽs ab alys: est vnitas ei⁹: ⁊ plures vnitates cõstituẽtes numeꝝ psonaꝝ creaturaꝝ sunt plures eẽntie ꝯgregate fm numeratõez: ita q⁹ nihil est i vna q⁹ sit in alia fm numeꝝ idẽ. sic g̃ nũerus i reb⁹ creatis hz rõnẽ distinctiõis ⁊ cuiusdã coaceruatõis distincto ruz p eẽntiã:⁊ ex hoc hz rõnẽ toti⁹ itegralis. Unitas aũt psonalis est ipsa ꝑpetas relativa distiguẽs vnã psonam ab alia ⁊ nõ essentiã ipsius psone. Uñ tres psone nõ sunt differẽtes p essentiã cũ vna nũero essentia sit i trib⁹ psonis. Et ideo nõ põt ibi esse coaceruatio: sed tñ distictio. Et ꝑpter hoc nũerus nõ hz rõnẽ totius itegralis nisi fm q⁹ in ratõe coadunãtur rõnes ꝑpetatũ psonaliuz: sed hoc nõ erit integratio alicuius rei: sz i ratiõe tantuz. (Ad z^m dõz:q⁹ hec est falsa.pr̃ est aligd trinitatis si intelligať ptitiue. significareť. n. q⁹ hẽret ptẽ essentie trinitatis. ex hoc q⁹ aligd cũ sit neutrũ essentiã significat. Sz hec est vera. est aligs trinitatis: ex quo nõ põt ꝯcludi q⁹ sit pars trinitatis nisi fm ratiõez:qz.s. nõ est tot persone quot ẽ trinitas:qz trinitas ẽ tres psone ⁊ ñ pr̃. (Ad 4^m dõm:q⁹ nature diuie nihil addiť ad cõstituẽdũ rez naturę:cũ i deo idẽ sit quo est ⁊ qõ est:siue q est. Distictio aũt nõ est ex ratiõe nature:sed ex ratõe ꝑprietatis relative: que quidẽ fm q⁹ comparatur ad essentiaz est ratio tñ: ⁊ nõ re ab ipsa differẽs. Prout aũt comparatur ad correlatiuum:cui opponitur facit realem distinctionẽ persone: vt supra dictum est.

Utrum in diuinis sit totum vle. II.

AD secunduz sic ꝓcedit̃: vr̃ q⁹ i diuinis sit totũ vl̃e. Quicqd.n. ꝑdicat̃ de aliquo subal̃ ⁊ nõ ꝯuersim: ꝑdicat̃ de ipso vt totũ vl̃e de pte subiectiua: sz essentia diuia vel deus hoc mõ ꝑdicat̃ de patre. pr̃.n. est eẽntia diuia:sed nõ gcũq; est eẽntia diuia est pr̃. g̃ ibi est totũ vl̃e. P̃. vl̃e ⁊ particulare differunt sicut cõe ⁊ ꝓpriũ:sed i diuinis iueniť cõe ⁊ ꝓpriũ:qz eẽntia est cõis ⁊ rel̃o est ꝓpa psone. g̃ est ibi vl̃e ⁊ particulare. Jtẽ supra.di.5.ex vbis Hyl. bitum est q⁹ filius dei generis sui potestatẽ in habitu assumpte hũilitatis exercuit:genus aũt suũ noiat nãm suã. ergo videť q⁹ essentia sit genus ⁊ vl̃e respectu psonaꝝ. P̃. sciẽtia est spẽs cognitiõis:sed de deo vtrũq; dicit̃.s.q⁹ cognoscit ⁊ scit. g̃ videtur q⁹ in diuinis sit totuz vniuersale.

Contra. vbicūq; est vle ⁊ pticulare. pticularia sunt potētia ī suis vlib⁹ sicut dr̄ie ī gñe: ſz ī diuinis nō ē aliqd in potētia. ḡ nō ē ibi vle ⁊ pticulare. ¶ ℙ. oē supi⁹ est ps integralis ⁊stituēs diffinitiōez iferioris. vñ dicit ꝓpzfi. q⁹ genꝰ se hz ad silitudinē māe ⁊ dr̄ia ad silitudinē formē: ⁊ spēs ad silitudinē cōpositi: ſz ī diuinis nō ē totū integrale ⁊ ps. ḡ ēt nec totū vle ⁊ pars sibi rndēs.

Respondeo dōm: q⁹ ī diuinis nō pōt eē vle ⁊ pticulare. Et hui⁹ rō pōt q̄drupler assignari. ꝓmo qz fm Aui. vbicūq; ē genꝰ ⁊ spēs opz esse gditatē differētē a suo eē: vt ꝑus dcm̄ ē. ⁊ hoc ī diuinis nō ꝯpetit. Scōo qz ēntia vlis nō ē eadē nūero ī suis iferioribꝰ: ſz fz rōnē tm̄: ēntia āt diuīa ē eadē nūero ī plibꝰ psonis. Tertio qz vle exigit plalitatē ī his q̄ sub ipso ⁊tinent vl' in actu vel ī potētia. Jn actu sicut est ī gñe qō semper hz plies spēs. Jn potētia sicut in aligb⁹ spēbus: quaꝝ forma q̄tū ē de se possibilis ē iueniri ī multis: cuz ois forma sit de se cōicabilis: ſz q⁹ iueniat tm̄ ī vno ē ex pte māe debite illi spēi q̄ tota adunat ī vno idiuiduo: vt pz ī sole. g cōstat ex tota sua mā: ⁊ ista plalitas ē fm numeꝝ g nūerus simplr̄ ē fundat⁹ ī subali distictōe. Tres aūt psone nō numerant tali nūero: vt dcm̄ est. ⁊ iō ēntia nō hz rōnē vniuersalis. Quarto qz pticulare semp se hz ex additiōe ad vle. Jn diuinis aūt ꝓpter summā simplicitatē nō ē possibilis additio. ⁊ iō nec vle nec particulare.

Ad primuz igit̄: q⁹ modus p̄dicādi ꝓportāt ipis reb⁹ de qb⁹ fit p̄dicatio cū fm Pyla. fmo sit rei subiect⁹. Uñ sicut nulla res ī creaturis inuenit̄ silis ex toto vnitati ēntie ī trib⁹ psonis: ſz fm aliqd. Jta ēt nullus modus p̄dicādi ī creaturis ē silis huic modo p̄dicādi quo ēntia vel deꝰ de trib⁹ psonis p̄dicat̄. Dico igit̄ q⁹ fm id qō tactū est ī obiectōe hz silitudinē cum mō predicādi totius vlis: ſz differt fm alia q̄ supra dicta sunt. ¶ Ad 2ᵐ dōz: q⁹ cōe q̄tū est de se nō determiat rei cōitatē vl' rōnis sicut vle. ⁊ iō ēntia pōt dici cōis: nō aūt vlis. ¶ Ad 3ᵐ dōm: q⁹ Pyla. loquit̄ ad silitudinē creaturaꝝ ꝑut cōiter loquēdo dicimus genus boūm vnuz genus esse fm q⁹ est multitudo aliquoꝝ se bñtiū ad vnum p̄nᵐ. Jta ēt dr̄ genus dinuz ipsa plalitas psonaꝝ fm ordinē emanatiōis ab vno p̄ncipio q est pr̄. ¶ Ad 4ᵐ dōz: q⁹ in creaturis q̄dā iueniūtur q̄ tam fm ratiōez gñis q̄z fm ratiōem speciei dicunt aliquid pfectionis. Uñ attribuit̄ deo vtrūq; fm ꝓpriam rōnem. sicut pz ī cognitōe ⁊ sciētia. Et hec gdez quāuis ī creaturis se habeāt sicut genꝰ ⁊ spēs. tm̄ ī diuinis nō sic se bñt: qz vnū fm rē nihil addit sup alteꝝ: ſz solū fm rōnem. ¶ Questio. V.

Circa secundā ꝓbatōez querit̄ de veritate. Et q̄runt̄ tria. ꝓmo qd sit vitas. Scōo vtr̄ oia sint va vna vitate q̄ ē vitas increata siue p⁹. Tertio de cōditionibus veritatis. s. eternitate ⁊ incommutabilitate eius.

¶ Utr̄ veritas sit essentia rei. I.

Ad primum sic p̄cedit̄: vr̄ q⁹ vitas sit idem qō ēntia rei. Dicit. n. Aug. li. 2 solilogoꝝ q⁹ vel̄ē id qō est. Et ab alys dr̄ q⁹ vel̄ē idiuisio eē ⁊ ei⁹ qō ē. ḡ vnūqōq; dr̄ verū fm q⁹ hz eē: eē aūt ē actꝰ essentie. ḡ cū vnūqōq; vitate formalr̄ sit vel̄: vr̄ q⁹ oīno idē sit vitas ⁊ ēntia. ¶ ℙ. q̄cūq; differūt re vel ratione vnuz pōt itelligi sine altero. vñ ēt fm Boe. li. de hebdo. pōt itelligi deꝰ nō itellecta ei⁹ bonitate: ſz essentia rei nō potest itelligi sine vitate. ḡ ēntia rei ⁊ vitas nō differūt neq; re neq; rōne. ¶ Itē q̄q̄d differt fm rōnē ab ente se hz ex additōe ad illud: ſz qō hz se ex additōe ad aliq̄d ꝯbit ⁊ determiat illud. sic̄ se hz bō ad aīal. Cū igit̄ verum nō ꝯhat ens: qz vel̄ ⁊ ens cōuertunt̄: vr̄ q⁹ vitas neq; re neq; rōne ab ēntia differat. ¶ ℙ. Anſ. dicit q⁹ vitas est rectitudo sola mēte pceptibilis. Cōstat aūt q⁹ loquitur meta^ce de rectitudine: qz rectitudo ꝑpe dicta est passio ⁊tinui. Sed bonitas ⁊ iusticia fm ꝑpriam rōnem bñt q⁹ sint rectitudo sola mēte perceptibilis. ḡ vr̄ q⁹ vitas re ⁊ rōne sit idē quod bonitas ⁊ iusticia.

Contra. ⁊tingit aliqd vel̄ dicere ⁊ de ente ⁊ de nō ente: ſz nō entia nō bñt ēntiā: cū ḡ oē vel̄ vitate sit vel̄: vr̄ q⁹ vitas nō sit idē qō ēntia. ¶ ℙ. veritas ē sola mēte pceptibile: vt pz ꝑ Anſel: ſz illud qō ē sola mēte pceptibile nō est in sensibilibꝰ: ſz tm̄ ī itelligibilibus. ēntia aūt ē vtriusq;. ḡ ēntia ⁊ vitas nō sunt idem. ¶ Itē vitas ⁊ falsitas sunt tm̄ ī cōplexis: qz singulū īcōplexoꝝ neq; vel̄ neq; falsuz ē: ſz ēntia ē rez incōplexarū. ḡ nō ēidē qō vitas. ¶ Itē vitati opponit̄ falsitas: sed falsitatez ⁊tingit ī uenire in entibꝰ. sicut dicimus aurum falsuz: sed de ente nō dr̄ nō ens. ḡ falsuz nō est idē qō nō ens. ḡ nec vitas est idē qō essentia: qz si ꝓriuz de cōtrario nō p̄dicat̄ vt idē nec opposito de opposito.

Respondeo dōm: q⁹ eoꝝ q̄ significant̄ noibꝰ inueniūt triplex diuersitas. Quedā. n. sunt q̄ fm esse totū cōpletū sunt ex aīam. ⁊ hꝫ sunt entia cōpleta sic̄ hō ⁊ lapis. Quedā aūt sunt q̄ nihil bñt ex aīma sic̄ sōnia ⁊ imagiatio chimere. Quedā aūt sunt q̄ bñt fundamētū ī re ex aīam: sed cōplemētū rōnis eoꝝ q̄tuz ad id qō ē formale est p opatōez aīe: vt pz in vli. Hūanitas. n. ē aliqd ī re: nō tm̄ ibi hz rōnē vlis cū nō sit ex aīam aliq̄ humanitas multis cōis: ſz fm q⁹ accipit̄ in itellectu adiungit̄ ei p opationē itellect⁹ intētio fm quā dr̄ spēs. Et silr̄ ē de tpe qō hz fundamētuz in motu. s. ꝑus ⁊ posterius ipsi⁹ mot⁹: ſz q̄tuz ad id qō est formale in tpe. s. nūe ratio cōplet̄ p opatōez itellect⁹ nūerantis. Silr̄ dico de vitate qō hz fundamētū in re: ſz rō ei⁹ cōplet̄ p actionez itellectus: qñ. s. apprehēdit̄ eo mō quo ē. Uñ dicit pḃus. 6ᵒ meta^ce: q⁹ vel̄ ⁊ falsuz sunt ī aīa: ſz bonū ⁊ malū ī reb⁹. Cū aūt ī re sit q̄ditas eius ⁊ sit̄ esse vitas fundat̄ in esse rei magis q̄z in q̄ditate. sicut ⁊ nomē entis ab eē ꝺponit̄. ⁊ in ipsa opatōe itellect⁹ accipiēt̄is eē rei sicut ē p quādā similatōez ad ipm cōplet̄ rel'o adequationis in q̄ ꝯsistit rō vitatis. Uñ dico q⁹ ipsuz eē rei est cā vitatis fm q⁹ est in cognitōe itellect⁹. Sz tm̄ rō vitatis ꝑ ꝑus iueniť ī itellectu q̄z in re. sicut ēt calm̄ ⁊ frigiduz: ⁊ alie cāe sanitatis sunt cā sanitatis qō ē in aīali: ⁊ tm̄ aīal ꝑ ꝑus dr̄ sanū: ⁊ signa sanitatis ⁊ cā sanitatis dr̄ sana fm analogiaz ad sanū qō de aīali dr̄. Uñ dico q⁹ vel̄ ꝑ ꝑus dr̄ de vitate itellect⁹: ⁊ de enūciatiōe dr̄ iquātū est signuz illi⁹ vitatis: de re dr̄ iquātū est cā. Uñ res dr̄ va q̄ nata ē de se facere verā apprehēsionē quātū ad ea q̄ apparēt exterius in ipsa. ⁊ silr̄ dr̄ falsa res q̄ nata ē facere: quantū ad id qō apparet exteri⁹ de ipa: falsaz apprehēsionē: sicut auricalcū dr̄ aurꝰ falsum. Et ide ē ēt q⁹ hō dr̄ falsus q dictis vel factis oñdit de se aliud q̄z sit: ⁊ ꝑ oppositū itelligit̄ vitas q̄ ē virtus in dictis ⁊ factis ꝯsistēs: vt dicit phs. Utraq; aūt veritas. s. itellectus ⁊ rei iducit̄ sicut in p̄mū p̄nᵐ in ipsum deū: qz suū eē est cā oīs esse: ⁊ suū intelligere est cā oīs cognitōis. Et iō ipse est p̄ma vitas sicut ⁊ p̄mū ens. vnūqōq; n. ita se hz ad vitatē sicut ad esse: vt pz ex dictis. Et inde est q⁹ p̄ma cā essendi est p̄ma causa veritatis ⁊ maxie vera. s. deus: vt pbat phs. 2. metaphy. Ueritas aūt enunciatiōis reducit̄ ī p̄ma p̄nᵃ ꝑ se nota. sicut in p̄mas cās: ⁊ p̄cipue in hoc p̄nᵐ: q⁹ affirmatio ⁊ negatio nō sunt silr̄ vera: vt dicit Aui. Sic ḡ pz qūo diuerse diffinitōes de vitate dantur. Quedā. n. vitatis diffō dat̄ fm hoc qō veritas

cõpleꝫ in manifestatõe itellect⁹. sic dicit Augu. lib. de vera reli. vitas ẽ q̃ oñdit id qõ ẽ. Et Hyl. Uer ẽ declaratiũ aut manifestatiuũ eẽ. Quedã aũt dat de vitate ſm q̃ hz fundamẽtũ in re: sicut illa Augu. Uer ẽ id qõ est. Et alia magſalis. ver est indisio eẽ ⁊ ei⁹ qõ est. Et alia Aui. Ueritas cuiuſq; rei est ꝓpetas sui esse qõ stabilitũ ei est. Quedã aũt dat ſm cõmẽsuratioẽz ei⁹ qõ est in itellectu ad id qõ est in re. sicut dr. vitas est adequatio rei ad itellectũ. ⁊ Aug. ver est qõ ita se hz vt cognitori vr̃ si velit ⁊ possit cognoscere. Quedã aũt dat de vitate ſm q̃ appropriat filio: cui etiã appropriat cognitio. ſ. ab Augu. lib. de vera reli. Ueritas ẽ summa similitudo ꝑncipy: q̃ sine vlla dissimilitudine est. Quedã aũt dat de vitate cõprehẽdes oẽs vitatis acceptiões. ſ. vitas ẽ rectitudo sola mẽte pceptibilis. In rectitudie tãgit cõmẽsuratio. ⁊ in h̃ q̃ dr̃ sola mẽte pceptibilis tangit id qõ cõplet rõnem vitatis. ꝑz ẽt ex dictis q̃ vitas addit supra eẽtiã ſm rõnẽ. ſ. ordinẽ ad cognitõez vel demonstratõez alicuius.

Ad primuz igit dõm: q̃ esse dr̃ dupl'. Uno mõ ſm q̃ ens significat essentiã rerũ ꝑ ut diuidit ꝑ. io. gña. Alio mõ ſm q̃ esse significat cõpositionẽ quã aĩa facit: ⁊ istud ens phus appellat verũ. Et simil'r Augu. cũ dicit: q̃ ver est id qõ est: q̃si dicat. ver est qñ dr̃ de eo qõ est. Et simil'r itelligitur qõ dr̃. Uerum est idiuisio esse ⁊ ei⁹ qõ est. Et si i negatiuis sit vitas q̃ nõ cõsistit in ꝓpõne: sed i diuisiõe: tñ vitas negatiue fundatur supra vitatẽ affirmatiue: cuius signuz est q̃ nulla negatiua ꝓbat nisi per aliquã affirmatõez. Uel põt dici q̃ diffinitões iste dant de vo nõ ſm cõpletã sui rõnez: sed ſm illud qõ fundat in re. ¶ Ad 2ᵐ dõm: q̃ sicut bonitas dicit rõnem ꝑ quã eẽntia ordinat ad appetitũ: ita vitas dicit rõnem ꝑ quã eẽntia ordinat ad itellectũ. Unde sicut nullũ esse appetit amota rõne boni. ita nullũ eẽ itelligit amota rõne vi. nihilomin⁹ tñ alia est rõ vi. ⁊ alia rõ entis. Dupl'r. n. dr̃ aliqd nõ posse itelligi sine altero. Aut ita q̃ vnũ nõ possit itelligi si nõ ponat altez esse. ⁊ sic dr̃ q̃ esse nõ põt itelligi sine vo sicut ẽt nõ põt itelligi sine h̃ qõ est esse itelligibile. Siue ita q̃ qñcũq; itelligit vnũ itelligatur altez. sicut qcũq; itelligit hoiem intelligit al'. Et hoc modo esse põt itelligi sine vo: sed nõ e̊: qz ver nõ est i ratiõe entis: sed ens in rõne vi. sicut põt aliquis intelligere ens: ⁊ tamẽ nõ itelligat aliqd de ratiõe intelligibilitatis: sed nunq; põt itelligi itelligibile ſm hãc rõnem nisi itelligat ens. vñ etiã pz q̃ ens est ꝑma cõceptio intellectus. ¶ Ad 3ᵐ dõm: q̃ verum addit supra ens sicut ⁊ bonũ ⁊ vnũ. Nullũ tñ eoz addit aliquã differẽtiã contrahẽtem ens: sed rõnem q̃ cõsequit omne ens: sicut vnũ addit rationẽ idiuisiõis: ⁊ bonũ rõnem finis: ⁊ ver rõnẽ ordinis ad cognitionẽ: ⁊ iõ bec. 4. cõuertunt ens bonũ vnũ ⁊ verum. ¶ Ad 4ᵐ dõm: q̃ rectitudo dr̃ de bonitate iusticia ⁊ veritate metaᶜᵉ ⁊ ſm diuersas rationes. Inuenit enim in recto quedã equalis ꝓportio ꝑncipy medy ⁊ finis. vñ ſm hoc q̃ aliquis in distribuẽdo vel cõmunicãdo mẽsuram equalitatis iusticie seruat vel mensurã pcepti legis dr̃ rectitudo iusticie. Secundũ aũt q̃ aliquid nõ egreditur cõmensurationẽ finis. dr̃ rectitudo bonitatis. Secũ dũ aũt q̃ nõ egredit ordinẽ cõmensurationis rei ⁊ itellectus dicit rectitudo veritatis. ¶ Ad 5ᵐ dõm: q̃ ſm Aui. de eo q̃ nullo modo est nõ põt aliqd enũciari. ad minus enim opz q̃ illud de quo aliqd enunciat sit apprehẽsuz: ⁊ ita habet aliqõ esse ad minus in itellectu apprehẽdente: ⁊ ita cõstat q̃ semper veritati respõdet aliqõ esse: nec opz q̃ semp respõdeat sibi esse in re extra aiam: cũ rõ veritatis compleat in ratiõe anime. ¶ Ad 6ᵐ dõm: q̃ quãuis esse sit in rebus sensibilibus; tñ rõnez essendi vel intentionem entis sensus nõ apprehendit. sicut nec aliquã formã subalẽ nisi ꝑ accidẽs: sed tñ accidentia sensibilia. Ita etiã quãuis veritas sit in sensibilib⁹ ꝑut dr̃ esse veritas in rebus: tamẽ intẽtio vitatis solo itellectu percipit. Uel dõz q̃ q̃uis res sensibiles sensu comprehẽdant: tñ ei⁹ adequatio ad itellectũ sola mẽte capit ⁊ ꝑ tãto dr̃ q̃ vitas est sola mẽte pceptibilis. ¶ Ad 7ᵐ dõm: q̃ cum sit duplex opatio itellectus. vna quaz dr̃ a qbusdã imagiatio itellect⁹: quã phus noiat itelligentiã idiuisibiliũ que cõsistit in apprehensiõe qditatis simplicis: q̃ alio etiã nomine formatio dicit. Alia est quã dñt fidẽ que cõsistit in compositiõe vel diuisiõe, ꝓpõnis. Prima opatio respicit qditatẽ rei. Secũda respicit esse ipsi⁹. Et qz rõ veritatis fundatur in esse ⁊ nõ in qditate: vt dcm̃ est. Ideo vitas ⁊ falsitas ꝓprie iueniunt in secũda opatõe: ⁊ in signo eius qõ est enũciatio: ⁊ nõ in ꝑma vel signo ei⁹ qõ est diffinitio ni si ſm qd. sicut etiã qditatis esse est qõdã esse ratiõis: ⁊ secundũ istud esse dr̃ vitas in ꝑma opatione itellectus per quẽ etiã modũ dr̃ diffinitio vera. Sed huic veritati non adiũgit falsitas ꝑ se: qz itellectus hz ver iudiciũ de ꝓpo obiecto in qõ nãliter tẽdit: q̃ ẽ qditas rei: sic ⁊ visus õ colore: sz ꝑ accidẽs admiscet falsitas. ſ. rõne affirmationis vel negatiõis annexe: qõ ꝓtingit dupliciter. Uel ex cõparatiõe diffinitiõis ad diffinitu: ⁊ tũc dicit diffinitio falsa respectu alicuius ⁊ nõ simpliciter. sicut diffinitio circuli est falsa de triãgulo. Uel in respectu partiũ diffinitionũ adinuicez in quibus implicat impossibilis affirmatio. sicut diffinitio vacui: q̃ est locus in quo nullũ cõpus est: ⁊ hec diffinitio dicit falsa simpliciter: vt in. 5. metaphy. dicitur: sed hoc nõ ꝓtingit nisi in quiditatibus compositorum: qz in quiditatibus reruz simpliciũ nõ deficit intellectus nisi ex hoc qõ omnino nihil itelligit: vt i. 9. metaphysi. dicit. Secũde aũt operationi admisceꝫ falsitas ẽt per se: nõ quidẽ quãtũ ad ꝑmas affirmatiões quas naturaliter itellectus cognoscit vt sunt dignitates: sed quãtũ ad ꝓñtes: qrõnem iducẽdo cõtingit errare per applicationẽ vnius ad aliud. ꝓpatet igit ex dictis q̃ verũ ꝓprie loquẽdo qõ iuenit tñ in complexis nõ impedit quẽsionem veri ⁊ entis: qz quelibet res incõplexa hz esse suuz: qõ nõ accipitur ab itellectu nisi ꝑ modũ complexionis. ⁊ ideo ex ipsa rõne quã addit ver supra ens. ſ. ordinẽ ad intellectum sequit ista differẽtia q̃ ver sit complexoz: ⁊ ens dicat de re extra aimã icomplexa. ¶ Ad vltimũ dõm: q̃ sicut dictũ est: ens est ꝑma conceptio itellectus. vnde enti nõ potest aliquid opponi per moduz cõtrarietatis vel ꝓuationis: sed solũ per modũ negatiõis: quia sicut ipsum nõ fundatur in aliquo: ita nec oppositũ suum. opposita enim sunt circa idẽ: sed vnum verũ ⁊ bonuz secundũ ꝓprias itentiões fundant supra itentionẽ entis: ⁊ ideo possunt habere oppositionẽ cõtrarietatis: vel ꝓuationis fundate super ens. sicut ⁊ ipsa super ens fundant. Unde patet q̃ nõ eodem modo se habet verus ⁊ falsum ⁊ malum ⁊ bonũ sicut ens ⁊ nõ ens nisi accipiat non ens particulariter pro remotione alicuius cui substernit aliquod ens. vnde sicut quelibet ꝓuatio entis particularis fundatur in bono: ⁊ falsuz fundatur in aliquo vero sicut in aliquo esse. Unde sicut illud i quo est falsitas vel malicia est aliquod ens: sed non est ens completum: ita etiam illud quod est malum vel falsuz est aliquod bonũ vel verum incompletum.

¶ Utz oĩa sint vna vitate icreata. II.

Ad secundũ sic ꝓcedit: vr̃ q̃ oĩa sint vna vna vitate q̃ est veritas icreata. Sic. n. dcm̃ ẽ i sol'one ꝓcedẽt[i] articuli: ver dr̃ analogice õ illis i gb⁹ ẽ vitas si

cut sanitas de oibus sanis:sed vna ē sanitas numero a q̄ denominatur animal sanū: sicut subm eius:z medicina sana:sicut causa ei⁹:z vrina sana sicut signū eius. g̃ videt̄ q̄ vna sit vitas qua oia dr̃ va. ¶ P. ois rectitudo attē ditur per aliquā mensurā:sed veritas est rectitudo q̄dā. cum igit̄ videamus oibus tpalibus rn̄dere vnuz tēpus quasi mensurā. videt̄ ēt q̄ oibus veris rn̄deat vna vitas fm quaz dicant̄ vera. ¶ P. sicut se hz bonitas ad bona: ita se hz vitas ad va:sed oia sunt bona vna bonitate. Un̄ dicit Augu. lib. de tri. Bon⁹ est homo:bona est facies:bonum est B̄ z illud:tolle hoc z illud:z videbis bonū ois bonū. Un̄ videt̄ q̄ sit vna bonitas numero in oibus particip̄ata fz quā dicunt̄ bona. ergo vr̄ q̄ similr oia dicant̄ vera vna vitate que ē veritas increata. ¶ Si dicas q̄ oia dicunt̄ vera vitate icreata exēplariter. ¶ Cōtra. vnius cuiusq̄ forme exemplar est in deo qō est creatrix eēntia. Si igit̄ B̄ sufficeret vt oia dicerent̄ vera vitate icreata: qz exēplant̄ ab ipsa. videt̄ q̄ similr oia possent dici colorata: qz exemplant̄ colorē: qui est i deo exemplariter: qō est inconueniens.

Contra mala fieri ē verū: fz nullū malū ē a deo. g̃ vr̄ q̄ nō oia va sint va vitate increata.

Respondeo dōm q̄ sicut dictū est ratio vitatis in duob⁹ consistit: in esse rei:z in apprehensione vtutis cognoscitiue ꝓportionata ad eē rei. Utrūq̄ autē bonum quāuis vt dictuz est reducat̄ in deū sicut in cām efficientē z exemplarē. Nihilomin⁹ tn̄ q̄libz res participat suum esse creatū quo formalr est: z vnusquisq̄ itellectus participat lumen: per qō recte de re iudicat: qō gdem est exēplatum a lumine icreato. Habz ēt itellectus suaz opationē in se: ex qua cōplet̄ ratio vitatis. Unde dico q̄ sicut est vnū esse diuinū quo omnia sunt: sicut a p̄ncipio effectiuo exēplari. Nihilominus tamē in rebus diuersis est diuersuz esse quo formalr res est. Ita etiā est vna vitas. s. diuīa qua oia vera sunt sicut p̄ncipio effectiuo exēplari. nihilomin⁹ sunt plures vitates in reb⁹ creatis quibus dicunt̄ vere formalr.

Ad primuz igit̄ dōm q̄ aliquid dr̃ fm analogiaz triplr. Uel fm intētionē tn̄ z nō fm esse: z B̄ est quādo vna intētio refert̄ ad plura per ꝑus et posterius: q̄ tamē nō habz esse nisi in vno: sicut ītentio sanitatis refert̄ ad aīal vrinam z dietam diuersimode fm ꝑus z posteri⁹. nō tamē fm diuersum esse: qz eē sanitatis nō est nisi in aīali. Uel fm esse z nō fm intētionez: z B̄ cōtingit quādo plura parificant̄ in ītentōe alicui⁹ cōis: sed illud cōe nō habz esse vnius rōnis in oibus: sicut oia corpora parificant̄ in ītentiōe corporeitatis. Un̄ logic⁹ qui considerat ītentiones tn̄ dicit B̄ nomē corpus de oib⁹ corporibus vniuoce p̄dicari: sed eē huius nāe nō est eiusdez rōnis in corporibus corruptibilibus z incorruptibilibus Unde quantū ad metaphysicū z nālem qui considerant res fm suum esse nec B̄ nomē corp⁹ nec aliquid aliud dicitur vniuoce de corruptibilibus z incorruptibilibus. vt pz. io. metaphy. ex philosopho z cōmentatore. Uel fm intentionē z fm esse: z B̄ est quādo neq̄ parificat̄ in intētione cōmuni neq̄ in esse: sicut ens dicit̄ de suba et accidente: z de talibus opz q̄ natura cōmunis habeat aliqō esse in vnoquoq̄ eoruz de quibus dr̃: sed differēs fm rationem maioris vel minoris pfectiōis. Et silr dico q̄ veritas z bonitas z oia hō dicūtur analogice de deo z creaturis. Un̄ oz q̄ fm suū eē oia h̄ in deo sint: z in creaturis fm rationē maioris pfectionis z minoris: ex quo segtur cum nō possint esse fm vnum esse vtrobiq̄ q̄ sint diuerse veritates. ¶ Ad z^m dōm q̄ cum veritas sit quedā rectitudo z cōmensuratio opz q̄ in rōne veritatis intelligatur mensura: z sicut dictuz est opz eē cōmēsurationem rei ad intellectuz vt compleat̄ ratio veritatis. Res aūt diuersimode se habēt ad diuersos intellectus: qz intellectus diuinus est causa rei. vnde opz q̄ res mēsuretur per intellectum diuinuz: cuz vnūquodq̄ mēsuretur per suū p̄mū p̄ncipium. z ideo dicit Ansel. q̄ res dicit̄ eē va quādo implet hoc ad qō ē ordinata in intellectu diuino. Sz res se habent ad intellectum nostruz sicut causa: inquantum. s. intellectus accipit a rebus: z inde est q̄ sciētia nostra nō mēsurat res sed mēsuratur ab eis: vt dicit̄. io. metaphy. Non. n. ita ideo est in re: qz sic videt̄ nobis: fz magis qz ita est in re. veruz est qō videt̄ nobis. Sic ergo intellectus diuinus est vt mēsura p̄ma non mēsurata. Res autē est mensura secūda mēsurata. Intellectus autē noster est mēsuratus: z non mēsurans. Dico igitur q̄ prima mēsura veritatis est vna tn̄: sed mensure secunde. s. ipse res sunt plures. vnde sunt plures veritates. Et si non eēt nisi vna mensura veritatis adhuc nō sequeretur q̄ esset tn̄ vna veritas: quia veritas non est mensura: sed cōmēsuratio vel adequatio: z respectu vni⁹ mēsure possunt eē diuerse cōmensurationes in diuersis. vn̄ nō est silē de tē poze: qz tēpus ē ipsa mēsura. ¶ Ad z^m dōz q̄ silr dico de bonitate q̄ ē vna bonitas q̄ sic̄ p̄ncipio effectiuo exēplari oia sunt bona. Sz tn̄ bonitas qua vnūquodq̄ formaliter ē bonū diuersa ē in diuersis: fz qz bonitas vlis nō iuenit̄ in aliqua creatura fz pticulata z fm aligd. Ideo dicit Augu. q̄ si remoueamus omnes rōnes particularitatis ab ipsa bonitate remanebit in intellectu bonitas integra z plena que est bonitas dīna. que videtur in bonitate creata sicut exēplar in exemplato. ¶ Ad quartū dōm q̄ exēplar rerum ē in deo duplr. Uel quantum ad id qō est in intellectu suo: z sic fm ydeas est exemplar intellectus diuinus oīum q̄ ab ipso sunt: sicut intellectus artificis per formā artis oīum artificiatorum. Uel q̄tum ad id qō ē in nā sua sicut rōne sue bonitatis qua bonus est ē exemplar omnis bonitatis: z similr ē de veritate. Un̄ pz q̄ non eodē modo deus ē exemplar colorīs z veritatis: z ideo obiectio non procedit. ¶ Ad vltimuz dicēdus q̄ quāuis malum nō sit bonum nec sit a deo. nihilominus intelligere malum bonū est: z a deo ē: z ideo vitas q̄ cōsistit in cōmēsuratiōe itellectus ad ꝑuationē exñtez extra aīam bona ē z a deo: z iō dicit Ambro. q̄ oē verum a quocunq̄ dicatur a spi. sancto est.

¶ Utrum sint plures vitates eterne. III.

A B tertiuz sic ꝓcedit. vr̄ q̄ sint plures vitates eterne. Sic̄ pz ex dictis. Diuersa ꝑ ꝓpōnuz diuerse sunt vitates: fz pr̄ ē deus: filius ē deus. sunt due ꝓpositiones. g̃ z sunt due veritates: fz vtrūq̄ istoruz ab eterno ē verū. g̃ plures veritates sunt eterne. ¶ P. oia q̄cūq̄ fuerunt sunt z erunt deus ab eterno ꝓsciuit que constat q̄ plura sunt: sed deus nō ꝓsciuit nisi verū. g̃ plura va sunt ab eterno. ¶ Itē Aug. 83. q. Probat aliaz eē imortalē ꝑ B̄ qō est subm veritatis q̄ est eterna: fz constat q̄ vitas q̄ ē in itellectu nr̄o sicut in subo non ē vitas dīna p essentiā. g̃ vr̄ q̄ plures vitates sint eterne. Qz aūt veritas sit eterna sic ꝓbat. omne illud ad cui⁹ remotionem segtur positio eius ē eternū: fz si negat̄ veritas esse ponit̄ eē. g̃ veritas est eterna. Probatio medie. Si vitas nō ē: vitatē eē ē falsū: fz si affirmatio ē falsa negatio ē va. g̃ veritatē nō eē erit verum: fz nō ē verū nisi in aliq̄ veritate. g̃ aliq̄ veritas ē. ¶ P. illud qō nō pōt itelligi nō eē ē eternū: qz qcqd pōt nō eē pōt itelligi nō eē: fz vitas ñ pt itelligi nō eē: qz qcqd itelligit̄: itelligit̄ p iudiciuz veritatis. g̃ vr̄ q̄ vitas q̄ est in itellectu sit eterna z imutabilis.

¶ P.idez vr de vitate enũciatõis.Si.n.vitas enũciatio nis mutet vel destruat:b erit vel p destructionẽ signi:vl̃ p destructionẽ rei.sed neutro mõ õstruit vel mutat.g̃ve ritas enũciatõis ẽ imutabil̃ z eterna. ¶Probatio medie ñ exist̃ẽte signo rectũ ẽ rem signari: ſz vitas ẽ rectitudo: z vitas signi ẽ rectitudo significatiõis.g̃ si nõ sit enũciatio vel qõcũqz sig̃m vitatis adhuc remãebit vitas signi.Sil̃r ꝓbat q nõ mutet ex mutatõe rei. qz vt dcñ ẽ. vnũqõqz hz vitatẽ qñ iplet id ad qõ ẽ ordiatũ i mẽte dina: ſz cessãte curſu ſorti.adhuc ista enũciatio.ſor.currit:fac id ad qõ ordinata ẽ in mẽte dina:qz significat ſortez currere.g̃ vr̃ q destructa vel mutata re: nõ mutat neqz õstruit vitas signi. ¶ P.idẽ vr̃ de vitate q̃ ẽ in re:qz vt dic̃ Aug.peũte vo nõ pit vitas.ſz vitas rei nõ posset õstrui vl̃ mutari nisi p mutatõez rei.g̃ vr̃ q nullo⁹ peat. ¶ Itẽ.oẽ totũ ẽ mai⁹ ſua pte.ẽ q̃daz vitas q̃ nullo⁹ vr̃ mutabil̃.z sil̃r multa hz. g̃ vr̃ q sint ples vitates eterne z imutabiles.

Contra Aug.dic̃ q va eternitas z sola imutabilitas in õo ẽ:ſz vitas dei ẽ vna tñ. sic̃ z essentia.g̃ vr̃ q sit vna tñ veritas eterna z imutabilis.

Respondeo dõm q ẽ vna tñ vitas eterna.ſ.veritas dina.Cũ.n.rõ vitatis i actiõe cõpleat itell̃s:z fundamẽtũ hẽat ipz eẽ rei: iudiciũ de vitate seq̃t iudiciũ de eẽ rei z de itellũ. Uñ sic̃ eẽ vnũ tñ est eternũ.ſ.dinũ.ita vna tñ vitas.Sil̃r de mutabilitate veritatis idẽ dõm ẽ qõ de mutabilitate essendi:vt añ supra dcñ est.simpl̃r imutabile nõ ẽ nisi eẽ dinũ.vñ simpl̃r immutabilis vitas est nisi vna.ſ.dina.Esse aũt alia⁹ rez q̃rũdã dr̃ mutabile mutatiõe variabilitatis:sicut est i contingẽtib⁹.z hoz ẽt vitas mutabilis est z ꝓtingẽs.Quorũdam vo eẽ est mutabile solũ fm vertibilitatez in nihil.si sibi relinq̃ret.z hoz vitas sil̃r mutabil̃ ẽ p vertibilitatẽ i nihil:si sibi relinq̃ret.Uñ pz q nlla vitas ẽ necia i creaturis.Sil̃r ẽt si loq̃ris de vitate fz q rõ ei⁹ ꝓplet in rõne itellect⁹:pz q nullus itellect⁹ ẽ etern⁹ z iuariabilis ex nã ſua:nisi itellect⁹ diuin⁹.Ex q̃ ẽt pz q sola vitas vna que i deo est:z q̃ deus est:est eterna z imutabilis.

Ad primũ g̃ dõm q sic̃ triũ psonarũ vna ẽ eẽntia q̃ qlibz hz eẽ:q̃uis sint ples ꝑpetates gb⁹ distinguunt̃:q̃ tñ oés nõ dr̃nt fm rez ab eẽntia:ita ẽt est vna veritas triũ psonaz ex pte ipsi⁹ rei de qua fit enũciatio.Sz q sint enũciationes ples ve est p itell̃m nr̃m. Uñ vitas q̃ est in ist̃is enũciatiõib⁹ q̃ formal̃r sunt:vel q̃ est in intellectu nr̃o nõ est eterna: sicut nec ꝑpones nec itellect⁹ noster etern⁹. ¶ Ad 2m dõm q rõnes ideales rerum q̃ sunt in deo ab eterno nõ fũt aliud fz rẽ ab ipso intellectu z eẽntia dina. Uñ sic̃ vitas eẽntie ẽ vna fz rẽ:ita ẽt vitas oĩum illaz rõnũ:z nõ multiplicat̃ nisi fm respectum ad diuersas res. Uñ ex b nõ ꝓbatur q sint plures veritates ab eterno:ſz solũ b q sit vna veritas pluriũ fz rõnẽ. ¶ Ad 3m dõm q si aia nõ esset nec aligs itellectus creat⁹:veritas fz q ꝓsistit in opõne aie nõ eẽt. Posset tñ remanere fz q fundamẽtũ hz i re. Remaneret ẽt itẽtio vitatis itellecta in õo. Uñ cũ aia non sit eterna nec aligs itellect⁹ creat⁹ añq̃ h eẽnt nlla vitas creata erat. ¶ Et si obycit̃ vitas nõ ẽ.g̃ vitatẽ eẽ ẽ falsũ q̃tũ ad illõ tps i q̃ nõ erat vitas creata. Dico q nõ seq̃t. qz qñ nõ ẽ veritas. nec ẽt falsitas ẽ.b aũt q nõ sit vitas vel falsitas nõ ẽ ex defectu vitatis vel falsitatis q̃tũ ad itẽtiões ipsaz ſz ex defectu cozũ in gb⁹ vitas hz eẽ.Sic̃.n. dicim⁹ õ vlibus q̃ sũt icorruptibilia z eterna:qz nõ corrũpunt̃ nisi per accidens.ſ.q̃tũ ad eẽ qõ hñt in alio qõ põt nõ eẽ. Jta ẽt ẽ de vitate z falsitate q ꝓsiderate fm itentiões suas nõ accidit eis corruptio per se: sed soluz fm esse qõ hñt in alio.z ex b ꝓcedit ꝓbatio Aug.qz oĩs vtus q̃ apprehẽdit rõnez intentiõis alicui⁹ ops q sit virt⁹ nõ obligata ad corpus: nec dependẽs a corpore: eo q vtutes apphensiue q̃ sunt impsse in organis corporalib⁹. vt pz in sensib⁹ nõ apphendunt intentionẽ rõnis:vt rõnem hois vel coloris: sed tñ apphendunt hz fm q sunt pticulata. Uirt⁹ aũt q̃ nõ dependet ad corpus est icorruptibilis:z ita ꝓbat q aia itellectiua est imortalis ex eo q apphendit veritatez. Uirtutes.n.sensitiue q̃uis sint vere in suis apphensiõibus:nõ tamẽ apphendũt rõnẽ sue veritatis sicut facit itellectus ¶ Ad 4m dõm q aliqd nõ posse itelligi nõ esse cõtingit dupl̃r vel ex pte ipsi⁹ itellecti vel ex pte itelligentis. Ex parte itellecti sicut illud qõ de rõne sua hz eẽ: sic̃ est deꝭ cui⁹ esse est sua qditas per quã itelligit̃. Ex pte itelligẽtis sicut nõ põt itelligi res sine actu itelligendi.vñ si act⁹ intelligendi nõ eẽt.nihil posset itelligi. vnde nõ põt itelligi act⁹ itelligendi nõ esse. Utroqz mõ vitas non põt itelligi nõ esse:qz vezz hz in rõne sua eẽ fz qõ fundat̃ in re:z hz i rõne sua actũ itellect⁹ fm q ꝓplet in aia. Tñ ex b nõ seq tur q sit eterna nisi sub hac cõditiõe si ab eterno fuisset intelligere.q̃uis.n.nõ possit itelligi de veritate nõ eẽ.ita ſ.q apphendat̃ itentio vitatis z nõ apphẽdat̃ eẽ:tñ pole est nec ist̃ũ itellectũ esse:nec illud eẽ in quo vitas fundatur.sic̃ aliqñ fuit:sed illa vitas sola est eterna:q̃ fundat̃ in esse eterno z itellectu eterno. ¶ Ad 5m dõz q vtroqz mõ veritas enũciatiõis põt mutari. si.n.nulla enũciatio eẽt: veritas enũciatiõis nõ eẽt. ¶ Et qõ obycit̃ q adhuc rectum eẽt rẽ significari. Dicim⁹ q verũ est: sed tñ illa rectitudo nihil est q̃ signabilitas rei:z b nõ ponit veritatẽ signi in actu:ſz tñ in potẽtia.Sil̃r ẽt qñ mutat̃ res mutatur veritas enũciatiõis. Uñ fm phz eadẽ ꝓpõ qñqz põt eẽ vera:z qñqz falsa. Et qõ vlteri⁹ obycit̃ q iplet illõ ad qõ ordinatũ est in mẽte dina. Dõm q enũciatio põt dupliciter ꝓsiderari. ¶ Ul̃ vt res q̃dã:z sic est in ipsa vitas rei:sicut in q̃libet re: qñ iplet illud ad qõ ordinata est in mente dina.z talis veritas manet in ipsa etiã mutata re. Uel vt signũ talis rei:z sic veritas ei⁹ est per adequationem ad rẽ illã. Mutata aũt re tollit̃ adequatio signi ad signatũ sine aliqua mutatiõe ipsi⁹ signi:qõ manifestũ est in relationibus posse cõtingere.vñ veritas enũciationis nõ manet. ¶ Ad 6m dõm q pereunte re vera perit veritas q̃tũ ad illud eẽ qõ hz in re illa. Sz tñ põt remanere itentio veritatis fm eẽ qõ hz in alia re. vel fm eẽ qõ hz i aia. Qz oĩa si auferant̃ nõ remanebit veritas nisi in deo: nec ille defect⁹ accidit veritati per se: ſz p accñs vt dcñ est:qz fm phm destructis ꝑmis subst̃tys ipole est aliqõ ceteroz remanere:q̃uis vlia sint per se incorruptibilia. ¶ Ad 7m dõm sil̃r q veritas ꝓpõnũ nec̃iaz põt deficere p accñs q̃tũ ad esse qõ hz in ania vel in reb⁹. si res ille deficerẽt:tũc.n.nõ remanerent iste veritates nisi in deo in quo sunt vna z eadem veritas.

¶ Expositio scõe partis textus.

Sergo in vna psona patris illa inuenis ꝛc.) Ur̃ q ipse arguat a maiori affirmando. Magis.n.vr̃ q in vna p̃ simplicitas iueniat̃ q̃ i duab⁹ simul acceptis.

¶ Rñdeo dõz q ẽ loc⁹ a minori:qz agit in vna psona patris z accipit ea q̃ sũt diuersa fm rõnẽ:vt sapiam vtutẽ z hz.sed in duab⁹ psonis pris z filij accipit b qõ ẽ vnũ fm rõnem.ſ.nãm diuinã q̃ fm numerum ẽt multiplicari nõ põt. (Sicut tres statue dr̃ vnũ aurũ.) Ur̃ b eẽ falsum: qz mã nõ ꝓdicat̃ de cõposito cũ sit pars. Et dõm q b est verũ in nãlib⁹:quoz mã nõ est tota suba eoz:sic̃ in artificialib⁹ q̃ ordinant̃ in gñe subẽ p suã materiã.vt Cõmen. dicit in.z.de aia. Ecce enĩ artificiales accidentia sunt. (Suba significat cõez ꝛc.) i.suba que cõis in diuinis dr̃

se hz ad modū speciei que colligit plura idiuidua. Sicut .n. in eētia tres psone vniunt nō ita q diuina eētia sit spēs vt magr exponit. (Dūr. n. aliq differre numero rē.) Ratio hui⁹ distinctiōis hec est: qr diuersitas fm numerum in his q simplr numerant ē ex diuisiōe eētie. vnde vnū idiuiduū nō est alterū: nec aliqd qō ē in vno: idē numero est in alio: hz nūerus i dīnis psonis ꝓsequr distinctio nē relationū q qdem distinguūt suppositа: hz nō diuidūt eētiā: r iō pr nō ē fili⁹: hz tñ qō ē in pre: ē ēt in filio. (Pre terea cū de⁹ dicat trin⁹ rē.) Dui⁹ rō est. qr triplicitas est q̄dā ꝓportio cōtenta sub multiplicitate q est ineqlitatis spēs: r iō vbi ē triplicitas opz ineqlitatē esse.

¶ Ostenso q aliqua psonaꝝ aliam nō superat magnitudine. nunc ostēdit q alia non excedit aliam potētia. Di. XX.

Nunc oñdere restat qūo aliq̄ harū psonaꝝ aliā nō excellat potētia: vt sic vna r idifferens ē magnitudo triū: ita vna r idifferēs monstrat potētia triū. Sciēduz ē g q nō est potētior pr filio: nec filius vel pr spū scō. Nec maiorē potētiā hñt duo vl tres sil q̄z singulus eoꝝ. qr nec pl⁹ p̄t pr sil r fili⁹ q̄z solus spi. scūs. Nec hi tres sil pl⁹ pñt q̄z singul⁹ eoꝝ: qr oipotētiā quā hz pr: r fili⁹ accepit nasc̄do: r spūs scūs ꝓcedēdo. Q̄ Aug. rōnib⁹ r auc̄toritatibus ꝓbabilr astruit in libro ꝯ Maximinū: q dicebat patrez meliorē ac potētiorez filio.

¶ Qr nō pōt min⁹ fili⁹ q̄z pater.

Nihil ingt pre min⁹ hz ille q dic̄. Oia q̄ hz pr mea sūt. Nā si min⁹ hz i ptāte aliqd q̄z pr: nō sunt ei⁹ oia q̄ hz pr. Sz ei⁹ sūt oia q̄ hz pr: tāta g hz ptātē fili⁹ q̄ztaz pr. Eqlis g ē pri. Nō. n. pōt q accipit ieql ee ei q dedit. Tu āt b o pō sapis: q potēs sit fili⁹ hz potētior pr: vt hz doctrinā vestrā potēs potētem potuerit gnāre vl gignē: r nō oipotēs oipotētē. Hz g pr oipotētiā quā nō hz fili⁹: r si b est: falsuz ē qō ait fili⁹: oia q̄ hz pater mea sunt.

¶ Hoc verum fatebatur hereticus ex quo prōgrediebatur ad falsa.

Sed ings. Pr a nemie potētiā accepit: fili⁹ aūt a pre. Fatemur r nos filiū accepisse potētiā ab illo ō quo natus ē potēs: pri ꝙo potētiā nll⁹ ōdit: qr nll⁹ eū gēuit. Gignēdo. n. ōdit pr potētiā filio: sic oia q hz i sba sua: gignēdo ōdit ei quē gēuit ō sba.

¶ Qō Aug. qua arte hereticū.

Sed q̄rit vtr ei tāta: quāta ipsi est potētiā pr filio dederit an minorē. Si tāta nō solū potētē: hz ēt oipotētē genuisse oipotēs itelligit. Si ꝙo miorē qūo oia q̄ hz pater filij sunt. Si pris oipotētia filij non est: nō oia ꝓculdubio q̄ hz pater filij sunt. At oia filij sunt: oipotentia ergo patris ēt est filij. Nō est ergo pater potentior filio.

¶ Aliter probat filium equalem patri.

Hez alio mō ꝓbat filiū eqlē pri ꝙtra Maximinū ita dicēs. Tu dicis q pr genuit filiū minorē seipso: in quo r pri derogas: q si filiū vnicū minorez genuit: aut nō potuit: aut non voluit gignere eqlē. Si dicis qr nō voluit: eū inuidū ee dixisti. Si āt nō potuit: vbi ē oipotētia dei patris? Prosus ad hūc articulum res colligit: vt de⁹ pr eqlē sibi gignere filiū aut non potuerit aut noluerit. Si nō potuit: ifirm⁹. Si noluit: inidus inenit. Sz vtrūq̄z b falsū ē. Pri g fili⁹ ver⁹ eqlis ē. Genuit g pr sibi equalē filiū: r ab vtroq̄z ꝓcedit vtriq̄z eqlis spūs scūs. Si. n. forma sua: vt ait Aug. ꝯ eundē. pater in vnico filio plenā gignere potuit. nec tñ plenā genuit: hz minorē: cogimini prem inuidū dicere. Plenū ergo deū: r equalē sibi genuit filium.

¶ Per simile ostendit q non minorem pater filium genuit.

Hoc aūt per similitudinē humanā ita eē demōstrat ingens. Hō pr si potuisset eqlez filiū genuisset. Quis g audeat dicere: q hoc oipotēs nō potuit? Addo ēt. Si posset hō maiorē meliorēq̄z seipso gigneret filiuz. Sz mai⁹ vel meli⁹ deo quicq̄z eē nō pōt. de⁹ g cur nō eqlē vt ais filiū genuit. cui nec āni necessarij fuerunt: per quos adimplet eqlitas: nec oipotētia ō fuit. An forte noluit? ergo: qō absit: inuidit. Sz nō inuidit. equalez ergo genuit filiū. Credam⁹ ergo filiū ei esse equalē.

¶ Opinionē heretici ponit vt destruat.

Sed forte dices eo ipso pr est maior filio. qr ō nullo genit⁹. genuit tñ eqlez. Ad qō cito respōdebo. immo iō nō ē pr maior filio qr equalē genuit. Origines. n. qō ē ista: qs de quo sit? Eqlitatis aūt qlis aut q̄zt⁹ sit: qō ē dicē. Ad originē ptiet qō q̄ qrit: qs de quo sit: ad eqlitatē ꝙo illa q̄ qrit: qlis aut q̄ztus qs sit. Nec cū dr filius a pre genit⁹? oñdit ieqlitas sube: hz ordo nāe. nō quo alter prior eēt altero. hz quo alē ē ex altero. Nō g fm b q pr genuit: r fili⁹ genit⁹ ē: vel spūs sāctus ab vtroq̄z ꝓcedit: eqlitas vel ieqlitas ibi existit: qr nō hz b alia psona alij eqlis vel ieqlis dr. Ecce eqlitas trinitatis: r vna eadēq̄z suba: q̄ztum breuiter potuim⁹ demōstrata est in superioribus: qualiter. s. aliqua trium personarum qualibz aliam nec eternitate: nec magnitudine: nec potētia excellat.

¶ Diuisio textus.

POstquã pbauit eqlitatẽ psonaꝝ in magnitudine. h oñdit eaꝝ equalitatem in ptãte. Et diuidit in ptes duas. ꝓio ꝓponit itentũ. 2° ꝓpositũ ꝓbat rõnib⁹ Aug. ibi. (Nihil ingt pre min⁹.) Et h didit i duas. In p⁹ Aug. ꝓbat ꝓpositũ p auctatẽ. In 2ª p rõnẽ. ibi (Jtẽ alio mõ) ¶ Circa p^m duo fac. ꝓio. n. ponit ꝓbatio Aug. 2° refellit duplex hereticoꝝ rñsio. ibi (Tu aũt h de põ) ꝓbatio talis ẽ: si filⁱ⁹ min⁹ hz i ptãte qñ pr nõ oia hz q̃ pr hz: sz oia q̃ pr hz filⁱ⁹ hz. vt dr Joã. 17. g nõ habz min⁹ i ptãte qñ pr. ⁊ ita ẽ eqlis pri i ptãte. (Tu aũt ⁊c.) Hic refelluntur rñsiões hereticorum. Et diuidit in duas ptes. fm duas rñsiones. 2ª ibi. (Sed ings pr a nemine.) ꝓia rñsio heretici ad auctatẽ iductã ẽ tal'. Ueruz ẽ q gcgd hz pr hz filⁱ⁹. sic bonitatẽ sapiam potẽtiã ⁊ hz. Sed nõ tñ hz de ynoq̃ qñtũ pr. Doc. n. non vr hri ex auctate iducta. Qõ refellit Aug. h mõ. Oia q̃ hz pr hz filⁱ⁹. sz oipotẽtiã hz pr. g ⁊ filⁱ⁹: ⁊ sic tãtũdẽ hz de põ. Rñsio scda tal'ẽ. ⁊ si filⁱ⁹ habz oia q̃ pr: tñ h ipso pr potẽtioꝝ oñdit qõ h filio dedit. Qõ refellit Aug. h mõ. Uerũ ẽ q pr potẽtiã filio dedit: aut g õdit sibi eqlẽ vel nõ. si eqlẽ tũc sic pr est oipotens ⁊ filⁱ⁹ oipotens. si nõ eqlẽ. g nõ oia q̃ pr hz filⁱ⁹ hz (Jtẽ alio mõ) Hic ponit scda ꝓbatio p rõnẽ. ¶ Et circa h tria fac. ꝓio ponit rõnẽ. 2° ꝓfirmat p silitudinẽ. ibi (Hic ãt p simi. ⁊c.) 3° refellit heretici rñsionẽ. ibi. (Sz forte dicet) ꝓbatio tal' est. Si pr genuit filiũ minoꝛẽ se i ptãte: aut potuit eũ gignere eqlẽ ⁊ noluit: aut voluit sz ñ potuit. Si potuit sz nõ voluit iuidus fuit: si voluit sz nõ potuit oipotẽs nõ fuit: q̃ꝝ vtrũq̃ est ipole. g ipole ẽ filiũ nõ ee eqlẽ pri i potestate. ⁊ ad h iducit silitudinẽ de gnãtiõe hũana. vt pz i lra (Sz forte dicet.) Hic refellit rñsionez heretici. Posset. n. dicere q eoipso q̃ filⁱ⁹ ẽ a pre ẽ ieqlis sibi. Qõ refellit Augu. sic. Equalitas ⁊ ineqlitas attendit fm quãtitatem ⁊ nõ fm relonez. sz in h qõ dicim⁹ filiũ esse a pre: nõ designat nisi relonez originis. g ex h nõ oñdit inequalitas patris ad filium. Questio. I.

HIc querunt tria. ꝓimo an filius sit oipotens. 2° an sit equalis patri in oipotentia. 3° vtruz sit aliquis ordo inter patrem ⁊ filium.

¶ Utrum filius sit oipotens. I.

AD ꝓimũ sic ꝓcedit. vr q filⁱ⁹ nõ sit oipotens. Potẽtia. n. vt dictũ ẽ: dr fz vtutez ad opⁱ. Sz aliq̃ opatio ẽ q ptinet ad oipotẽtiã pris in quã nõ põt filⁱ⁹. i. gnãtio actiua. nõ. n. filⁱ⁹ põt gnãre: vt supra hitũ ẽ. g vr q nõ sit oipotẽs. ¶ P. õs dr oipotens. qz oia põt qõ simplr pole est: sz maximũ posse pris oñdit in gnãtiõe filij. Maius. n. est gnãre filiũ in ifinitũ q̃ creare celũ ⁊ terrã. cum igit istud posse filio detrahat. vr q nõ sit oipotẽs. ¶ Si dicas q posse gnãre nõ ẽ aligd: sz ad aligd: ⁊ ita q̃ filius nõ possit gnãre: nõ tñ sequit q nõ possit oia. ¶ Contra. cũ dico oia icludo vlr oia entia: sz relatiua ꝓtinent in entib⁹. g vr q distributio ẽt fiat p relatiuis. ¶ Si dicas q itelligit respectu oiuz creatoꝝ ⁊ nõ respectu eoꝝ q̃ in deo sũt. ¶ Cõtra: fz h rõ Aug. i lra posita nihil valeret. Arguit. n. q si pr nõ potuit gnãre filiũ eqlẽ sibi non fuit oipotẽs. g vr q oipotẽtia pris ẽt ad gnãtionẽ filij se extẽdat: sz filⁱ⁹ nõ põt gnãre. g nõ hz oipotẽtiã.

In cõtrariũ est qõ in symbolo dr. oipotẽs pr: oipotens filⁱ⁹: oipotẽs spi. scũs ⁊c.

Respondeo dom q sine oi dubio ꝓcedẽdũ ẽ filiũ dei oipotẽtẽ esse: sic ⁊ pr. ⁊ tñ dicimus q filⁱ⁹ nõ põt gnãre. Uñ ad itellm h⁹ videdũ ẽ q deus dr oipotens: qz oia põt: ⁊ qcgd est aligd: vel ens põt deus. Sz notandũ q relatio alio mõ dr esse aligd q̃ alia entia. In alijs. n. entib⁹ vnũqõq̃ dr duplr esse. ⁊ quãtum ad esse suũ. ⁊ q̃tum ad rõnem gditatis sue: sicut sapiẽtia fm esse suũ aligd ponit in subo. Et silr fm rõnem suã ponit nãm quãdã in gnãtiõe q̃litatis. Sed relo ẽ aligd fm esse suum: qõ hz in subo: sed fm rõnem suã nõ hz q sit aliquid. sed solum q ad aliud referat. vñ fm rationez suaz nõ ponit aligd in subo: ꝓpter qõ Boe. dicit q relatiua nihil pdicant de eo de quo dñr. Jnde ẽt est q inuenit aligd relatũ in quo est tñ relo rõnis. ⁊ non ponit ibi aligd fm rem: sic cũ scibile refert ad sciam. Et h est verum taz in relonib⁹ q̃ de deo dñr q̃ de illis q̃ in creaturis sũt. Sed diuersimode. qz relo q̃ hzeẽ in creatura hz aliud esse q̃ sit esse sui subi. vñ est aligd aliud a suo subo. sz in deo nihil est qõ beat esse aliud ab ipso. esse. n. sapie est ipm esse diuinũ ⁊ nõ supadditũ. ⁊ silr esse pnitatis. Uñ relo q̃tũ ad esse suũ fm quez solũ mo^m debet ei q ponat aligd: est essentia dina. Sz fm rõnẽ suã per quã hz distiguere vnã psonã ab alia nõ obet ei q dicat aligd: sz poti⁹ ad aligd. Uñ q̃uis pr habeat paternitatem quã filⁱ⁹ nõ hz: ⁊ pnitas sit aligd: nõ tñ pr hz aligd qõ filⁱ⁹ non beat. Sic pnitas est essentia: filⁱ⁹ nõ hz pnitatẽ: ió tñ nõ segt q pr ẽ tiam aliquã beat q̃ careat filⁱ⁹. Si aũt pr bret sapiẽtiam ⁊ nõ filⁱ⁹: bret aligd pater qõ nõ bret filⁱ⁹: qz sapia dic aliquid in sapiẽte: ẽt fm rõnẽ suã. Silr dico q cũ gnãre i diuinis sit relo q̃dã ⁊ sit aligd: q̃uis pater possit gnãre ⁊ nõ filⁱ⁹. nõ segt q possit aligd pr qõ nõ possit filⁱ⁹. Sz bñ seqtur si pr posset itelligere ⁊ nõ filⁱ⁹: q pater posset aligd qõ nõ posset filⁱ⁹: sicut pr est pater. ⁊ eẽ prez est aligd ee: ⁊ tñ cũ filius nõ sit pater nullũ esse est pris: qõ non sit filius: qz oẽ esse in dinis est essentie. ⁊ silr oẽ aligd est ibi fm rõnem essentie: vel fm rõnem attributoꝝ.

Ad ꝓmũ ergo dom q gnãtio significat relonem per mo^m opatiõis. ⁊ etiã est opatio aliq̃ dine nãe fm Dama. Et q̃uis gnãtio nõ ꝓueniat filio: nõ tñ sequit q aliq̃ opatio ꝓueniat patri q̃ nõ ꝓueniat filio. vna. n. ⁊ eadez opatiõe pater generat ⁊ filius nascit: sz h operatio est in patre ⁊ filio fm aliam ⁊ aliã relationem. ¶ Ad 2^m dom q nullũ posse detrahit filio: sz illo eodez posse quo pater gnãt filⁱ⁹ gnãtur: vt supra dictũ ẽ. ¶ Ad 3^m dom q sub oibus cõprehendit ad aligd q̃tũ ad h q hz esse: sic. n. ad aligd est aligd de oibus: sed nõ q̃tum ad rõnem ad aligd: fm q ad aliud refert. sic. n. non hz q sit aligd simplr. ¶ Ad 4^m dom q oipotẽtia dei põt cõparari ad aligd. Uel sic ad opatũ. Uel sic ad opationẽ: sic ad operatũ nõ ꝓparat ad aligd qõ in ipso sit: qz in deo nihil est factũ. ⁊ sic oipotẽtia ẽ respectu creaturaꝝ solũ: sz ꝓparatur sicut ad opationẽ ad h q in ipso ẽ: ꝓcipue cũ nulla opatio sit ipsiⁱ⁹ q̃ sit extra essentiã eiⁱ⁹. Uñ oipotẽtia pris extenditur ⁊ ad gnãre ⁊ ad itelligere: ⁊ creare: ⁊ breuiter ad oia q̃ perfectionis sũt. ⁊ ꝓpter h pz q rõ Aug. efficax est. Nec tñ sequit q filⁱ⁹ nõ sit oipotẽs si non põt gnãre filiũ eqlez sibi rõne pdicta. Sequeret tñ in patre: qz pri nõ deest relo q̃ significat in gnãtiõe actiua. vñ si negaret ab eo pfectio gnãtiõis oporteret q esset defectus in ipsa opatione inq̃tum opatio est: ⁊ h redũdaret in defectum potẽtie. Sz a filio remouet actiua gnãtio nõ nisi rõne relationis iportate. relo aũt inq̃tũ h⁹ nullum ordinem ad potentiaz hz: vt ex dictis patet.

¶ Utruz filius sit equalis patri. II.

AD secũdum sic ꝓcedit. vr q filius nõ sit eqlis pri i oipotentia. sic. n. ifra dr: põ appropriat patri. non ãt filio. g videt q magis pri q̃ filio ꝓueniat.

ꝛ sic nō sunt equales in potētia. ¶ P. inter bre aligd ab alio psonalr ꝛ eēntialr: ꝛ nō bre aligd ab alio nec personaliter nec eēntialr mediū est bre aligd ab alio personaliter ꝛ nō eēntialr. sed nō bre aliquid ab alio nec psonaliter nec eēntialiter: qō ꝛuenit patri: dignitatꝫ ꝛ auctoritatis ē. bre aūt aligd ab aliquo psonalr ꝛ eēntialr: qō creature competit: minoratione ponit ꝛ defectū creature respectu creatoris. ergo cū mediū sapiat nām extremoꝝ: videt ꝙ habere ab alio personalr ꝛ non eēntialiter: qō filio competit ꝑz aligd sit dignitatis: qō ē. ſ. nō bre ab alio essentialiter: ꝛ ꝑm aligd ponat defectū ꝛ minorationem: qō est ab alio bre psonaliter. ꝛ sic filius est minꝰ potēs q̄z pater. ¶ Itē ita videmus in creaturis: ꝙ nihil receptū ab aliquo est eque potēs illi a quo recipitur: sicut lumen in aere non est eque potēs lumini in sole: sed potētia est recepta in filio a pre. ergo videt ꝙ filiꝰ nō sit eq̄lis pri in potētia. ¶ P. illud qō agit per alium videt esse potētiꝰ eo ꝙ qō agit: sed pater agit per filium ꝛ nō ecouerso. ergo pater est potentior filio.

Contra potētia radicat in essentia: sed est vna essentia patris ꝛ filij nūero. ergo ꝛ vna potentia. ergo nō est aliqua ineq̄litas in potētia: cuiꝫ oīs ineq̄litas diuersitatē ponat: sicut. n. vnū in quātitate facit eq̄le: ita diuersum facit ineq̄le. Qō concedimus.

Ad primuꝫ igit dom ꝙ potentia appropriat pri nō qz magis sibi ꝛueniat q̄z filio: sed qz maiorem similitudinē hꝫ cū ꝓprietate patris q̄z cū ꝓprietate filij. potētia. n. hꝫ rōnē pncipij. ꝛ pater est pnᵐ nō de pncipio. ¶ Ad zᵐ dom ꝙ bre eēntialr ꝛ psonalr ab alio iportat defectum solū q̄tū ad B qō est bre ab alio eēntialiter. i. in diuersitate essentie: ex B. n. causat ieq̄litas magnitudinis ꝛ potētialitatis: qz ineq̄litatis cā ē diuersitas: sicut vnitas eq̄litatis: vt dictū est: ꝛ q̄tū ad B filiꝰ nō est medium iter pre ꝛ creaturā: imo equali ꝛ eadē dignitate cōuenit filio: sicut ꝛ patri nō bre ab alio essentialiter. ¶ Ad zᵐ dom ꝙ in inferioribꝰ q̄ꝫ recipit aliquid i eadem vtute q̄ est in eo a quo recipit: q̄ñ. ſ. recipiēs est proportionatum ad recipiēdū totam virtutē dantis: sicut pz in oī generatione vniuoca. vt q̄ñ hō generat hominem ꝛ ignis ignem. Q̄ñq̄z aūt nō recipit tota virtꝰ. ꝛ B ē ex defectu recipiētis: qō nō est ꝓportionatū ad recipiendū totum qō agens ifluere pōt: sicut corpora iferiora se būt ad actionem solis. Uel forte ex defectu agētis: cuiꝰ vtus est deficiēs a cōicatiōe sue similitudinis: sicut vna scintilla nō pōt calefacere aliq̄ lignū ēt multū dispositū. Sed in diuinis nō est defectꝰ ex pte dātis neq̄ ex pte accipiētis cū vna ꝛ eadē sit virtus vtriusq̄: ꝛ iō quātā potētiam pr hꝫ: tantaz accipit filius ab eo. ¶ Ad 4ᵐ dom ꝙ cū dr pater operari per filiū nō ponit aliquis gradus potestatis: sed signat auctoritas in patre vt dictum est.

¶ Utrum in diuinis psonis sit ordo. III.

AD tertiuꝫ sic ꝓcedit. vr ꝙ in diuinis psonis nō sit ordo. Ut enī dic Aug. li. de tri. Ordo ē parium dispariūq̄ sua cuiq̄ tribuēs loca dispositio: sz i diuinis psonis nō ꝛpetit aliqua localis dispō. g vr ꝙ nec ordo. ¶ P. boetiꝰ dic lib. de tri. Eos segt dria deitatis g in trinitate gradus ꝛstituūt: sz vbicūq̄ ē ordo ē aliquis gradus. g si in diuinis psonis ē ordo. vr ꝙ sequat diuersitas deitatis. B aūt ē ipole. g psone dine nō būt ordinē. ¶ P. vbi ē eadē eternitas simplicitas ꝛ dignitas non vr ee aliquis ordo. eternitas. n. equalis excludit ordinez tēporis. simplicitas equalis ordinē cāe ad causatū ꝛ partis ad totū. ꝛ equalis dignitas ordinē dignitatis: sz in pre ꝛ filio ē eadē numero eternitas: simplicitas ꝛ dignitas. g nō ē aliqs ordo. ¶ Itē gcgd ē in dinis aut significat eēntiā aut notionē: sz ordo nō ptinet ad eēntiā dinā: in q̄ nulla ē distictio: nec ad notionē: qz nulla notio cōis ē tribus psonis: sic ordo. g vr ꝙ in dinis psonis nō sit ordo.

Contra vbicūq̄ ē pluralitas sine ordie ibi ē confusio: sz in dinis psonis ē pluralitas ꝛ nō cōfusio. g ibi ē ordo. ¶ Dic ēt vr ꝙ spi. scūs dr tertia i trinitate psona. ꝛ B dicit aliquē ordinem.

¶ Ulteriꝰ q̄rit an sit ibi ordo nāe ꝛ vr ꝙ non: qz oīs ordo iportat aliquā distinctionē: sz in nā dina nulla ē distictio g nec nāe dine ē aliqs ordo: ꝛ ita in dinis psonis non ē ordo nāe. ¶ P. natura dina ē idez qō eēntia: sz nihil est dictu ꝙ in diuinis psonis sit ordo eēntie. g nec nature.

¶ In contrarium est qō in littera dicitur.

Respondeo dom ꝙ ordo in rone sua icludit tria .ſ. rōnē poris ꝛ posteriorꝭ. vñ sz oēs illos modos pōt dici ee ordo aliquoꝫ: ꝑm quos aliqs altero pus dr: ꝛ ꝑm locū: ꝛ ꝑm tps: ꝛ ꝑm oīa hꝫ. Includit ēt distinctionē: qz nō ē ordo aliquoꝫ nisi distinctoꝫ: sz hoc magis ꝓsupponit nomē ordinis q̄z significet. Includit ēt tertio rōnē ordinis: ex qua etiam ordo in spēm trahitur. Uñ vnus ē ordo ꝑm locū: alius ꝑm dignitatez: alius ꝑm originē: ꝛ sic de alijs: ꝛ ista spēs ordinis. ſ. ordo originis cōpetit diuinis psonis. Uñ dico ꝙ ordo originis signat cuz dicit ordo nature: ꝑm ꝙ dicit nā a plō. ſ. metaphy. ex q̄ pullulat pullulans pmo. Uñ nomē nature iportat rōnez originis: ꝛ sic ista duo nomia ordo nāe sumunt in vi vniꝰ nominis ad significandū spēm ordinis: q̄ quidē spēs saluatur in diuinis psonis q̄tū ad rōnē differētie. ſ. originē. ꝛ nō quātū ad rōnē generis. ſ. poritatē ꝛ posteriorꝭtatem: vt in pluribus alijs dictū est. Et B pz ex diffinitiōe Aug. quā ponit: qō ordo nature est quo aliquis est ex alio: in q̄ ponitur differētia originis: ꝛ non prior alio: in quo remouetur ratio generis. Uñ nō est concedēdū ꝙ sit ibi ordo simpliciter: sed ordo nature.

Ad primū igit dom ꝙ illa diffinitio Aug. dat de ordine ꝑm locū q dinis psonis nō ꝛpetit. ¶ Ad zᵐ dom ꝙ gradus dic quādā spēz ordinis. ſ. ꝑz dignitatē vel pfectionē vel locū ꝛ nlls hoꝫ cōpetit diuinis psonis: ꝛ iō nec gradus. ¶ Ad zᵐ dom ꝙ illa rō ꝓcedit de ordine q̄tū ad rōnē gnis: put ponit prius ꝛ posterius. g nullo mō dinis cōpetit. ¶ Ad 4ᵐ dom ꝙ hoc nomen ordo significat notionē: nō tñ in spāli sz i cōi: q̄ determinat ꝑm diuersa adiuncta. vt cū dicit ordo patris ad filium significat notio q̄ est pr̄nitas: ꝛ cum dr ordo filij ad prem significatur notio q̄ est filiatio: ꝛ simil pz in alijs: ꝛ simil ēt est de hoc nomine pncipium qō aliam notionem significat: cū dicit pater pncipium filij: ꝛ cū dicitur pncipium spiri. sci. ¶ Ad quintum dom ꝙ ordo originis sufficit vt cōfusio nō ponat. ꝛ ad B ꝙ spi. scūs dicat tertia psona. ¶ Uñ pz solutio ad sextum.

¶ Ad id qō ulteriꝰ q̄rit dom ꝙ est ibi ordo nāe: nō tñ ita ꝙ nā ordinet. vel ꝙ pr̄ nāliter prior sit filio. Sz ita ꝙ dicat rōnē ordinis ꝑm ꝙ in natura iportat origo. Et q̄tuis ꝑm rem sit idem dina nā ꝙ essentia: tñ rō originis nō importatur in nomine eēntie: sicut in noie nāe. rōne. n. differūt: ꝛ iō nō pōt dici ordo eēntie: sicut ordo nāe. ¶ Et ꝙ B pz resposio ad ea que obyciuntur.

¶ Expositio textus.

NAm si minus hꝫ in ptāte ꝛc.) Ur ꝙ rō Aug. nō valeat sed mutet qd in q̄tū: sic arguēs. Oīa q̄ hꝫ pr̄ hꝫ filius. g filiꝰ nō hꝫ minorē potētiaz q̄z pr̄. Nec ēt videt valere B qō postea de oīpotētia inducit. qz oīpotētia ēt noīat q̄titatē potentie: ꝛ iō idē pctiñ vr ee ytrobiq̄

Sed dōm q ꝗuis nō valeat ex mō arguēdi: valet tñ ex nā rei de q̄ argumētū sumit. nō. n. pōt ꝟ qō hz pr̄ filio ꝟre nisi idē in nūero nō mutatū. vñ oz q ꝗtū ē in pre tātū ēt sit in filio. (Si aūt dicis q nō voluit eū inuidū ⁊c.) Uel q nō sequit q p eundē modū posset ꝓbari q nullā creatura meliorē ꝗ fecit facere potuisset. Sz dōm q non est filē: q si negat rei illō qō sibi ōbet inuidie ē. nō aūt si non dat qō ei nō ōbet. filio aūt ex nā deitatis eq̄litas gnān/tis ōbet. vñ inuidia eēt si sibi subtraberet. non aūt debet creature fm nām suā amplior pfectio: q̄ illud qō cōsequ/tur p̄n̄ nāe. vñ si aliqd in nā rōnali supaddit: gre iputa/tur. vñ ēt sine inuidia subtrahi posset (Eq̄litas autē q̄lis aut quātus sit ⁊c.) Uel ꝟ esse falluz: q vnitas q̄litatis nō causat eq̄litatē: hz similitudinē: vt in. 5. metaphy. ꝓbus dicit. Sz dōm q in diuinis nō attendit eq̄litas nisi fm quan/titatē virtutis. ꝟ aūt quantitas in q̄litate fundat. ⁊ iō di/cit fm qualitatez equalitas attendi.

¶ Querit qūo possit dici solus pr̄ vl̄ solus filius vl̄ sol⁹ spi. scūs cū sint iſepabiles. Di. XXI.

Hic orit qō trahens originē ex p̄dictis. Dcm̄ ē. n. supra q tāt⁹ ē solus pr̄ vel solus filius vel solus spi. scūs q̄tū simul illi tres. ⁊ q due vl̄ tres psone sit nō sunt maius aliqd ꝗ vna sola. Jō q̄rit Aug. i. vi. li. de tri. Qūo ꝟ sane dici possint: cū nec pr̄ sit solus nec filius nec spi. sanctus: hz sp iſepabil̄ ⁊ filius cū pre: ⁊ pr̄ cū filio: ⁊ spi. scūs cū vtroq;. Jnſepabiles. n. sūt be tres p se. Ad qō ita rndet Aug. i eo. Solū prez dicim⁹: nō q: sepat a filio vel spū scō. hz ꝟ dicētes significam⁹: q: illi sūt cū eo nō sūt pr̄. Solus. n. pr̄ pr̄ ē: qō nō dr̄: q: ipse sit solus. i. sine filio vl̄ spū scō. hz p ꝟ filius ⁊ spi. scūs a pr̄nitatis ꝟsortio excludit. Jta ⁊ cū dr̄ solus filius filius ē: vl̄ solus spūs scūs spi. scūs ē: ñ diuidit filius a pre: vl̄ spi. scūs ab vtroq;: hz a ꝟsortio filial̄ ꝓprietatis excludunt pr̄ ⁊ spi. scūs. Et a ꝟsortio ꝓcessibil̄ ꝓprietatis excludit pr̄ ⁊ filius. Cū g̃ dr̄ tāt⁹ ē solus pr̄ ꝗtū sūl illi tres: p ꝟ qō dr̄ solus nō sepat pr̄ ab alijs: hz ꝟ est sensus: sol⁹ pr̄. i. pr̄: q ita pr̄ est q nec filius nec spi. scūs: tāt⁹ ē ⁊c. Sil̄ intelli/ge cū dr̄ solus filius vel solus spi. scūs. Solus g̃ pr̄ dr̄. vt ait Augu. i eo. q: nō nisi ipe ibi pr̄ ē ⁊ solus filius. q: nō nisi ipse ibi filius est. ⁊ solus spūs scūs. q: nō nisi ipse ibi spūs scūs est.

¶ Utq; possit dici solus pr̄ ē ōs. solus filius ē ōs. solus spi. scūs ē ōs: vel pr̄ ē solus ōs: filius ē solus de⁹: spi. scūs est solus deus.

Post ꝟ qrit vtrū sic dr̄. solus pr̄ ē pr̄: vel solus filius ē filius: ita possit dici solus pr̄ ē ōs. vel solus filius ē ōs. ⁊ ita ō spi. scō. aut pr̄ ē solus ōs. filius ē solus ōs. Ad qō dicim⁹ q pr̄ ⁊ filius ⁊ spi. scūs dr̄ ⁊ ē vn⁹ ōs. Et ꝟ trinitas ꝓprie sil̄ dr̄ solus ōs ee. sic solus sapiēs solus potens: hz nō ꝟ debere dici a nob ꝟbis nr̄is vtētib⁹ nisi ꝟbis ꝟ aūctatis occurrit. solus pr̄ ē ōs. vel pr̄ ē solus ōs: ita de filio ⁊ spū scō dicim⁹. Uñ Aug. i. vi. lib. de tri. ait. Qñ oñdim⁹ qūo possit dici solus pr̄ vel solus filius: ꝟsideráda ē illa sūa q̄ dr̄ nō esse solū prez deū vez solū. hz prem ⁊ filiū ⁊ spi. scūm. Ecce hēs: q: nō solus pr̄ dicēdus ē ee solus ver⁹ ōs. Jtē i eodē. Si qs iterroget pr̄ sol⁹ vtrū sit de⁹ qūo rndebim⁹ nō ee: nisi forte ita dicam⁹ ee q/dē prem deū: hz nō eū ee solū deū. ee aūt solum deū dicam⁹ prem ⁊ filiū ⁊ spi. scūm. Ecce ⁊ ꝟ hēs: q: pr̄ nō dz dici solus ōs: atq; ꝟ solū i pte subi tñ accipe qdā volunt. Jn pte ꝟo p̄dicati si sit ꝟcedūt q pr̄ ē solus ōs. Sz ex ꝟbis Aug. vī oñdi q ꝓprie solus ōs dici debeat tota trinitas. ⁊ ꝟ trinitas vt ait aug. ꝯ maximinū itelligit cū apo. dic. Btūs ⁊ sol⁹ potēs. Et ibi. Solī sapiēti ōo. Et ibi. Jnuisibili soli ōo. ñ. n. ꝟ ō solo prē accipiēda sūt vt ꝓtēdebat maximin⁹ ⁊ alij hereticī: hz de trinitate sic ⁊ illō. Sol⁹ hz i/moralitatē: q: fm rectā fidē ipa trinitas ē vn⁹ solus ōs btūs potēs sapiēs iuisibil̄. Uñ Aug. in eo. Luz vn⁹ ōs sit trinitas ꝟ sit nob solo qō/nis. vt itelligam⁹ solū deū sapiētē solū potētez prez ⁊ filiū ⁊ spi. scūz: q est vn⁹ ⁊ solus de⁹.

¶ Qūo trinitas dicat solus ōs cuz ipsa sit cum spiritibus ⁊ animabus sanctis.

Sed utez q̄rit qūo ipam trinitatē dici/mus solū deū cum sit cum spiritib⁹ ⁊ aiab⁹ scis. Ad qō rndet Augu. i. vi. li. de tri. ita dicēs. Trinitatē dicim⁹ deuz solum ꝗuis sp sit cū spiritib⁹ ⁊ aiab⁹ scis: hz solū dici mus: q: nō aliud q̄ ipsa trinitas deus ē. Non. n. illi cū illa deus sūt vel aliqua alia: sed ipa trinitas tñ: nō illi vel alia deus est.

¶ Et si de solo prie p̄dicta dicerent: nō tñ excluderet filius ⁊ spiritus sanctus.

Verū vt ait Aug. ⁊ si de solo prie p̄dcā dicerent nō inde excluderent filius vel spi. scūs. s. q: bi tres vnū sūt: sic in apocalypsi de filio legit: q ꝟ nomē scriptū qō nemo scit nisi ipse. nō. n. ide sepat pr̄ vel spi. scūs. Et cū dr̄. nemo nouit prez nisi filius. nō ide separat pr̄ ⁊ spi. scūs. q: iſepabiles sūt. Aliqñ etiaz noiat pr̄ ⁊ filius ⁊ tacet spi. scūs: vt ꝟitas ad prez loquēs ait. Ut cognoscāt te ⁊ quē misisti ieſuz xp̄z ee vnū vez deū. cur ergo ingt Aug. tacuit de spū scō: q: ꝟ̄s est vt vbicūq; noiat vnus sicut pater ⁊ filius tanta pace vni adherēs: itelligatur ēt ipsa pax ꝗuis nō cōmemoret. Uno g̃ istoz nominato ēt reliqui intelligunt: qō i plurib⁹ scripture locis occurrit.